

KARAYOLLARI TRAFİK YÖNETMELİĞİ ⁽⁷⁾

BİRİNCİ KISIM

Genel Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca, can ve mal güvenliği yönünden; karayollarında trafik düzeninin sağlanması ve trafik güvenliğini ilgilendiren hususlarda alınacak tedbirler ile ilgili olarak, Yönetmelikte düzenlenmesi işaret edilen ve gerekli görülen diğer hükümleri ve bunların uygulanmasına ait esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam ve Dayanak

Madde 2- Bu Yönetmelik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak çıkarılmış ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde karayollarında ve aksine bir hüküm bulunmadıkça da, Kanunun 2 nci maddesinde sayılan yerlerde de uygulanmak üzere;

- Trafikle ilgili kurallara ve bunların uygulanmasına,
  - Trafiğin düzenlenmesi ve denetimine,
  - Araçların tescili, teknik durumları, muayenelerine ve karayollarında sürülmeleri sırasında alınacak tedbirlere,
  - Araç sürücülerinin sınavları ve belgelerinin verilmesine,
  - Karayolundan faydalananların hak ve yükümlülüklerine, eğitimine,
  - Uygulayıcı kurul ve kuruluşların görev, yetki ve sorumlulukları ile işbirliği ve koordinasyon düzenine,
  - Trafikle ilgili diğer hususlara,
- İlişkin konulardaki esas, usul, şekil ve şartlara ait hükümleri kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanımlar

Tanımlar

Madde 3- 2918 sayılı Kanunda ve bu Yönetmelikte kullanılan terimlerin tanımları aşağıda gösterilmiştir.

a) Genel tanımlar

- Trafik:** Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.
- Karayolu:** Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.
- Araç:** Karayollarında kullanılabilen motorlu, motorsuz ve özel amaçlı taşıtlar ile iş makineleri ve lastik tekerlekli traktörlerin genel adıdır.

4) **Taşıt:** Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makine gücü ile yürütülenlere “motorlu taşıt” insan ve hayvan gücü ile yürütülenlere “motorsuz taşıt” denir.

Ayrıca, bir kazanç kaydı olmaksızın kullanılanlara “hususî taşıt”, çeşitli şekillerde kazanç sağlamak amacıyla kullanılanlara “ticarî taşıt”, Taşıt Kanunu kapsamına girenlere “resmî taşıt”, resmî olmakla birlikte ticarîlik niteliği taşıyanlara da “resmî ticarî taşıt” denir.

5) **Sürücü:** Karayolunda, motorlu veya motorsuz bir aracı veya taşıtı sevk ve idare eden kişidir.

6) **Şoför:** Karayolunda, ticarî olarak tescil edilmiş bir motorlu taşıtı süren kişidir.

7) **Araç Sahibi:** Araç için adına yetkili idarece tescil belgesi verilmiş veya sahiplik veya satış belgesi düzenlenmiş kişidir.

8) **İşleten:** Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak, ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır.

9) **Yolcu:** Aracı kullanan sürücü ile hizmetliler dışında araçta bulunan kişilerdir.

10) **Hizmetli:** Araçlarda, sürücü hariç, araç veya taşıma hizmetlerinde süreli veya süresiz çalışan kişiler ile iş makinelerinde sürücüden gayri kişilerdir.

11) **Trafik İşaretleri:** Trafiği düzenleme amacı ile kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile trafik zabıtası veya diğer yetkililerin trafiği yönetmek için yaptıkları hareketlerdir.

12) **Geçiş Üstünlüğü:** Görev sırasında, belirli araç sürücülerinin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak şartı ile trafik kısıtlama veya yasaklarına bağlı olmamalarıdır.

13) **Geçiş Hakkı:** Yayaların ve araç kullananların diğer yaya ve araç kullananlara göre, yolu kullanmak sırasındaki öncelik hakkıdır.

14) **Durma:** Kırmızı ışık, yetkililerin dur işareti, yol kapanması gibi her türlü trafik zorunlulukları nedeni ile aracın durdurulmasıdır.

15) **Duraklama:** Trafik zorunlulukları dışında araçların, insan indirmek ve bindirmek, eşya yüklemek, boşaltmak veya beklemek amacı ile kısa bir süre için durdurulmasıdır.

16) **Parketme:** Araçların, durma ve duraklaması gereken haller dışında bırakılmasıdır.

17) **Trafik Kazası:** Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve/veya zararla sonuçlanmış olan olaydır.

18) **Mülk:** Devlete, kamuya, gerçek ya da tüzel kişilere ait olan taşınmaz mallardır.

19) **Yerleşim Yeri (Birimi):** Kendisine ulaşan karayolları üzerinde sınırının başlangıcı ve bitimi bir işaret levhası ile belirlenmiş olan yerleşme, çalışma ve barınma amacı ile insanların yararlandıkları yapı ve tesislerin bir arada bulunduğu ve karayolu trafiğine etkileri tespit edilmiş ve idari taksimatla belirlenmiş olan il, ilçe, köy veya mezra gibi yerlerdir.

20) **Yaya:** Araçlarda bulunmayan, karayolunda hareketsiz veya hareket halinde bulunan insandır.

21) **Trafikten Men:** Trafik zabıtası veya yetkililerce Kanunda ve yönetmelikte belirtilen hallerde araçla ilgili belgelerin alınması ve aracın belirli bir yere çekilerek trafikten alıkonulmasıdır.

b) Karayoluna, karayolu üzerinde ve kenarındaki tesislere ilişkin tanımlar

- 1) **Karayolu Yapısı:** Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, oto korkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılarıdır.
- 2) **Karayolu Sınır Çizgisi:** Kamulaştırma yoluyla veya kanunlarla kamuya terk veya tahsis edilmiş karayolunda, mülkle olan sınır çizgisi, diğer karayollarında, yarmada, şevden sonra hendek varsa hendek dış kenarı, hendek yoksa şev üstü kenarı, dolguda şev etek çizgisi, yaya yolu ayrılmış karayolunda ise, yaya yolunun mülkle birleştiği çizgidir.
- 3) **İki Yönlü Karayolu:** Taşıt yolunun her iki yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.
- 4) **Tek Yönlü Karayolu:** Taşıt yolunun yalnız bir yöndeki taşıt trafiği için kullanıldığı karayoludur.
- 5) **Bölünmüş Karayolu:** Bir yöndeki trafiğe ait taşıt yolunun bir ayırıcı ile belirli şekilde diğer taşıt yolundan ayrılması ile meydana gelen karayoludur.
- 6) **Erişme Kontrollü Karayolu (Otoyol):** Özellikle transit trafiğe tahsis edilen, belirli yerler ve şartlar dışında giriş ve çıkışın yasaklandığı, yaya, hayvan ve motorsuz araçların giremediği, ancak izin verilen motorlu araçların yararlandığı ve trafiğin özel kontrole tabi tutulduğu karayoludur.
- 7) **Ekspres Yol:** Sınırlı erişme kontrollü ve önemli kesişme noktalarının köprülülük kavşak olarak teşkil edildiği bölünmüş bir ana karayoludur.
- 8) **Geçiş Yolu:** Araçların bir mülke girip çıkması için yapılmış olan yolun, karayoluna bağlanan ve karayolu sınır çizgisi içinde kalan kısmıdır.
- 9) **Bağlantı Yolu:** Bir kavşak yakınında karayolu taşıt yollarının birbirine bağlanmasını sağlayan, kavşak alanı dışında kalan ve bir yönlü trafiğe ayrılmış olan karayolu kısmıdır.
- 10) **Taşıt Yolu (Kaplama):** Karayolunun genel olarak taşıt trafiğince kullanılan kısmıdır.
- 11) **Bisiklet Yolu:** Karayolunun, sadece bisikletlilerin kullanmalarına ayrılan kısmıdır.
- 12) **Yaya Yolu (Yaya Kaldırımı):** Karayolunun, taşıt yolu kenarı ile gerçek veya tüzel kişilere ait mülkler arasında kalan ve yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan kısmıdır.
- 13) **Banket:** Yaya yolu ayrılmamış karayolunda, taşıt yolu kenarı ile şev başı veya hendek iç üst kenarı arasında kalan ve olağan olarak yayaların ve hayvanların kullanacağı, zorunlu hallerde de araçların faydalanabileceği kısmıdır.
- 14) **Platform:** Karayolunun, taşıt yolu (kaplama) ile yaya yolu kaldırım veya banketinden oluşan kısmıdır.
- 15) **Anayol:** Ana trafiğe açık olan ve bunu kesen karayolundaki trafiğin, bu yolu geçerken veya bu yola girerken, ilk geçiş hakkını vermesi gerektiği işaretlerle belirlenmiş karayoludur.
- 16) **Tali Yol:** Genel olarak üzerindeki trafik yoğunluğu bakımından, bağlandığı yoldan daha az önemde olan yoldur.
- 17) **Tehlikeli Eğim:** Araçların emniyetle seyrine devam için, vites küçültmeyi gerektiren uzunluk veya açıldaki yol eğimidir.
- 18) **Kavşak:** İki veya daha fazla karayolunun kesişmesi veya birleşmesi ile oluşan ortak alandır.

- 19) **Kavşak Ortak Alanı:** Kavşaklarda kavşağı teşkil eden kollardan ayrı ayrı yaklaşıldığında, kavşaktaki geometrik veya fiziki değişikliğin başladığı çizgiler ile çevrelenmiş alandır.
- 20) **Yaya Geçidi:** Taşıt yolunda, yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere, trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır.
- 21) **Okul Geçidi:** Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların çevresinde özellikle öğrencilerin geçmesi için taşıt yolundan ayrılmış ve bir trafik işareti ile belirlenmiş alandır.
- 22) **Alt Geçit:** Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunu alttan geçmesini sağlayan yapıdır.
- 23) **Üst Geçit:** Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunu üstten geçmesini sağlayan yapıdır.
- 24) **Demiryolu Geçidi (Hemzemin Geçit):** Karayolu ile demiryolunun aynı seviyede kesiştiği bariyerli veya bariyersiz geçitlerdir.
- 25) **Ada:** Yayaların geçme ve durmalarına, taşıtlardan inip binmelerine yarayan, trafik akımını düzenleme ve trafik güvenliğini sağlama amacıyla yapılmış olan, araçların bulunamayacağı, koruyucu tertibatla belirlenmiş bölüm ve alanlardır.
- 26) **Ayırıcı:** Taşıt yollarını veya yol bölümlerini birbirinden ayıran bir taraftaki taşıtların diğer tarafa geçmesini engelleyen veya zorlaştıran karayolu yapısı, trafik tertibatı veya gereçtir.
- 27) **Şerit:** Taşıtların bir dizi halinde güvenli seyredabilmeleri için taşıt yolunun çizgilerle ayrılmış bölümüdür.
- 28) **Park Yeri (Otopark):** Araçların parketmesi için kullanılan açık veya kapalı alandır.
- 29) **Karayolu Üzeri Park Yeri:** Taşıt yolundaki veya buna bitişik alanlardaki park yeridir.
- 30) **Karayolu Dışı Park Yeri:** Karayolu sınır çizgisi dışında olan ve bir geçiş yolu veya servis yolu ile taşıt yoluna bağlanan park yeridir.
- 31) **Durak:** Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının yolcu veya hizmetlileri bindirmeleri, indirmeleri veya duraklamaları için yatay ve düşey işaretlerle belirlenmiş yerdir.
- 32) **Garaj:** Araçların, genellikle uzun süre durmaları için kullanılan, bakım veya servisinin de yapılabileceği kapalı veya açık olan yerlerdir.
- 33) **Terminal:** İnsan veya eşya taşımalarında, araçların indirme, bindirme, yükleme, aktarma yaptıkları ve ayrıca bilet satışı ile bekleme, haberleşme, şehir ulaşımı ve benzeri hizmetlerin de sağlandığı yerdir.
- Bunlardan sadece, insan taşımalarında kullanılanlara “Yolcu Terminali”, eşya taşımalarında kullanılanlara “Eşya Terminali” denir.
- 34) **Servis İstasyonu:** Karayolunda seyreden araçların bakım, onarım, yağlama ve yıkama gibi işlerinin yapıldığı tesislerdir.
- 35) **Akaryakıt İstasyonu:** Araçların esas itibariyle akaryakıt, LPG, yağ ve basınçlı hava gibi ihtiyaçları ile ayrıca kişilerin ilk yardım ve zorunlu diğer ihtiyaçlarının sağlandığı yerdir.
- 36) **Muayene İstasyonu:** Araçların niteliklerini tespit ve kontrol edebilecek cihaz ve personel bulunan ve teknik kontrolü yapılan yerdir.
- 37) **Araç Tartı İstasyonu:** Araçların yüklü veya yüksüz olarak sabit veya taşınabilir cihazlarla tartıldığı yerdir.

38) **İşaret Levhası:** Sabit veya taşınabilir bir mesnet üzerine yerleştirilmiş ve üzerindeki sembol, renk ve yazı ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

39) **İşıklı ve Sesli İşaretler:** Trafik düzenlemede kullanılan ışıklı ve sesli, sabit veya taşınabilir, elle kumanda edilebilen veya otomatik çalışan, üzerinde çeşitli renk, sembol, yazı bulunan ve belirli yanma süresi olan, ışık veya sesli özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan trafik tertibatıdır.

40) **İşaretleme:** Taşıt yolu ile bordür, ada, ayırıcı, oto korkuluk gibi karayolu elemanları üzerindeki çeşitli renkte çizgi, şekil, sembol, yazı ve yansıtıcı ve benzerleri ile özel bir talimatın aktarılmasını sağlayan tertibattır.

c) Araçlara ilişkin tanımlar (Değişik: RG-11/04/2003-25076)

1) **Otomobil:** Yapısı itibariyle, sürücüsü dahil en çok 8 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu araçtır.

Taksi: (Değişik:RG-21/3/2012-28240) Yapısı itibariyle sürücüsü dahil en çok 8 oturma yeri olan, insan taşımak için imal edilmiş bulunan ve taksimetre veya tarife ile yolcu taşıyan M1 sınıfı ticari motorlu araçtır.

Taksi Dolmuş: (Değişik:RG-21/3/2012-28240) Yapısı itibariyle sürücüsü dahil en çok 8 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan, adam başına tarifeli ücretle yolcu taşıyan M1 sınıfı ticari motorlu araçtır.

2) **Minibüs:** Yapısı itibariyle sürücüsü dahil 9 ile 15 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu araçtır.

3) **Otobüs:** Yapısı itibariyle sürücüsü dahil en az 16 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu araçtır.

Trolleybüsler de bu sınıfa dahildir.

4) **Kamyonet: (Değişik:RG-21/3/2012-28240)** Azami yüklü ağırlığı 3.500 kilogramı geçmeyen ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır. Sürücü ve yanındaki oturma yerleri dışında başka oturma yeri de bulunabilen, sürücü bölümü gövde ile birleşik kamyonetlere panelvan denir.

5) **Kamyon:** İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3.5 tondan fazla olan ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu araçtır.

6) **Çekici:** Römork ve yarı römorkları çekmek için imal edilmiş olan ve yük taşımayan motorlu araçtır.

7) **Arazi Taşıtı:** Karayollarında yolcu veya yük taşıyabilecek şekilde imal edilmiş olmakla beraber bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilen motorlu araçtır.

8) **Motosiklet: (Değişik:RG-21/3/2012-28240)** 2 veya 3 tekerlekli sepetli veya sepetsiz motorlu araçlardır. Bunlardan karoserisi yük taşıyabilecek şekilde sandıklı veya özel biçimde yapılmış olan ve yolcu taşımalarında kullanılmayan 3 tekerlekli motosikletlere yük motosikleti (triportör) denir. L3, L4, L5 ve L7 sınıfı motorlu araçlardır.

9) **Motorlu Bisiklet: (Değişik:RG-21/3/2012-28240)** Silindir hacmi 50 santimetre küpü geçmeyen, içten patlamalı veya elektrik motoru ile donatılmış ve imal hızı 45 km/s'den az olan L1, L2 ve L6 sınıfı motorlu araçtır.

10) **Bisiklet: (Değişik:RG-21/3/2012-28240)** En çok 3 tekerleği olan ve üzerinde bulunan insanın adale gücü ile pedal veya el ile tekerleği döndürülmek suretiyle hareket eden ve yolcu taşımalarında kullanılmayan motorsuz araçtır. Azami sürekli gücü 0,25 KW'ı geçmeyen,

hızlandıkça gücü düşen ve hızı en fazla 25 km/saate ulaştığında pedal çevrilmediği takdirde gücü tamamen kesilen elektrikli bisikletler de bu sınıfa girer.

11) **Lastik Tekerlekli Traktör:** Belirli şartlarda römork ve yarı römork çekebilen, ancak ticari amaçla taşımada kullanılmayan tarım aracıdır.

12) **İş Makinası: Paletli** veya madeni tekerlekli traktör, biçerdöver ve yol inşa makinaları ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, milli savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan; iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş; karayolunda insan, hayvan, yük taşımada kullanılmayan motorlu araçtır.

13) **Tramvay:** Genellikle yerleşim birimleri içerisinde insan taşımada kullanılan, karayolunda tekerlekleri raylar üzerinde hareket eden ve hareket gücünü dışarıdan sağlayan araçtır.

14) **Özel Amaçlı Taşıt:** Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve itfaiye, cankurtaran (SC), naklen yayın ve kayıt (radyo, sinema, televizyon), kütüphane, motorlu karavan (SA), zırhlı araç (SB), araştırma, cenaze araçları (SD) ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek, taşımak veya kaldırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

15) **Okul Taşıtı:** Genel olarak okul öncesi, ilköğretim ve orta dereceli okulların öğrencileri ile sadece gazeteci ve hizmetlilerin taşınmalarında kullanılan araçtır.

16) **Kamu Hizmeti Taşıtı:** Kamu hizmeti için yük veya yolcu taşımaya yapan araçtır.

17) **Personel Servis Aracı:** Herhangi bir kamu kurum ve kuruluşu veya özel veya tüzel kişilerin personelini bir akit karşılığı taşıyan şahıs veya şirketlere ait minibüs ve otobüs türündeki ticari araçtır. Kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişilere ait araçların kendi personelini veya yolcusunu taşıma işi bu tanımın kapsamına girmez.

18) **Umum Servis Aracı:** Okul taşıtları ile personel servis araçlarının birlikte değerlendirilmesidir.

19) **Kamp Taşıtı: (Değişik:RG-21/3/2012-28240)** Yük taşımada kullanılmayan; iç dizaynı tatil yapmaya uygun teçhizatlarla donatılmış, hizmet edebileceği kadar yolcu taşıyabilen SA kodlu motorlu araçtır.

20) **Römork:** Motorlu araçla çekilen insan veya yük taşımak için imal edilmiş motorsuz araçtır.

21) **Yarı Römork:** Bir kısmı motorlu taşıt veya araç üzerine oturan, taşıdığı yükün ve kendi ağırlığının bir kısmı motorlu araç tarafından taşınan römorktür.

22) **Hafif Römork:** Azami yüklü ağırlığı 0.75 tonu geçmeyen römork veya yarı römorktür.

23) **Taşıt Katarı:** Karayolunda bir birim olarak seyretmek üzere birbirine bağlanmış en çok 2 römorktan oluşan araçlardır.

24) **Taşıma Sınırı (Kapasite): (Değişik:RG-21/3/2012-28240)** Bir aracın güvenle taşıyabileceği, en çok yük ağırlığı ve/veya yolcu ve hizmetli sayısıdır.

25) **Gabari:** Araçların yüklü veya yüksüz olarak karayolunda güvenli seyirlerini temin amacı ile uzunluk, genişlik ve yüksekliklerini belirleyen ölçülerdir.

26) **Azami Ağırlık:** Aracın güvenle taşıyabileceği azami yük ile birlikte ağırlığıdır.

27) **Yüksüz Ağırlık:** Üzerinde insan veya eşya (yük) bulunmayan ve akaryakıt deposu dolu olan bir aracın taşınması zorunlu alet, edevat ve donatımı ile birlikte toplam ağırlığıdır.

28) **Yüklü Ağırlık:** Bir taşıtın yüksüz ağırlığı ile taşımakta olduğu sürücü, hizmetli, yolcu ve eşyanın toplam ağırlığıdır.

29) **Dingil Ağırlığı:** Araçlarda aynı dingile bağlı tekerleklerden karayolu yapısına aktarılan ağırlıktır.

30) **Azami Dingil Ağırlığı:** Araçların karayolu yapılarında güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan dingil ağırlığıdır.

31) **Azami Toplam Ağırlık:** Araçların karayollarında güvenle ve yapıya zarar vermeden geçebilmeleri için saptanan toplam ağırlıktır.

32) **Hız Sınırlayıcı:** Belirtilen değere göre araç hızını sınırlamak için, öncelikli işlevi motora yakıt beslemelerini kumanda etmek olan bir cihazdır.

33) **(Ek:RG-18/04/2007-26497)** Özel Güvenlik Bölmeli Taksi: Müşterilerin araç sürücüsü ile iletişim ve teması, 24/10/2004 tarihli ve 25620 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte tanımlanan zırlı ara bölme ile engellenmiş, taksimetre veya tarife ile yolcu taşıyan M1 sınıfındaki ticari motorlu araçtır.

d) (Ek: RG-11/04/2003-25076) Araç sınıfları

1) L Sınıfı – İki ve üç veya dört tekerlekli motorlu araçlardır.

1.1) L1 Sınıfı: Azami hızı 45 km/s’i, içten yanmalı motorlu ise silindir kapasitesi 50 cm³’ü, elektrik motorlu ise azami sürekli nominal güç çıkışı 4 kW’ı geçmeyen iki tekerlekli araçtır.

1.2) L2 Sınıfı: Azami hızı 45 km/s’i, kıvılcım ateşlemeli motor ise silindir kapasitesi 50 cm³’ü, içten yanmalı motorlu ise azami net gücü 4 kW’ı, elektrik motorlu ise azami sürekli nominal güç çıkışı 4 kW’ı geçmeyen üç tekerlekli araçtır.

1.3) L3 Sınıfı: Azami hızı 45 km/s’i ve içten yanmalı motorlu ise silindir kapasitesi 50 cm³’ü geçen yolcu sepetsiz iki tekerlekli araçtır.

1.4) L4 Sınıfı: Azami hızı 45 km/s’i ve içten yanmalı motorlu ise silindir kapasitesi 50 cm³’ü geçen yolcu sepetli iki tekerlekli araçtır.

1.5) L5 Sınıfı: Azami hızı 45 km/s’i ve içten yanmalı motorlu ise silindir kapasitesi 50 cm³’ü geçen, simetrik olarak yerleştirilmiş üç tekerlekli araçtır.

1.6) L6 Sınıfı: Azami hızı 45 km/s’i, elektrik motorlu araçlarda akü ağırlığı hariç yüksüz ağırlığı 0.35 tonu, kıvılcım ateşlemeli motor ise silindir kapasitesi 50 cm³’ü, diğer tip içten yanmalı motorlu ise azami net gücü 4 kW’ı, elektrik motorlu ise azami sürekli nominal güç çıkışı 4 kW’ı geçmeyen dört tekerlekli araçtır.

1.7) L7 Sınıfı: Elektrik motorlu araçlarda akü ağırlığı hariç yüksüz ağırlığı 0.4 tonu (yük taşıma amaçlı araçlarda 0.55 ton), azami net gücü 15 kW’ı geçmeyen ve L6 sınıfına girmeyen dört tekerlekli araçtır.

2) M Sınıfı – En az dört tekerlekli ve yolcu taşımada kullanılan motorlu araçlardır.

2.1) M1 Sınıfı: Yolcu taşımada kullanılan ve sürücü dahil en fazla 9 oturma yeri olan motorlu araçtır.

2.2) M2 Sınıfı: Yolcu taşımada kullanılan, sürücü dahil 9’dan fazla oturma yeri olan ve azami ağırlığı 5 tonu aşmayan motorlu araçtır.

2.3) M3 Sınıfı: Yolcu taşımada kullanılan, sürücü dahil 9’dan fazla oturma yeri olan ve azami ağırlığı 5 tonu aşan motorlu araçtır.

3) N Sınıfı – En az dört tekerlekli ve yük taşımada kullanılan motorlu araçlardır.

3.1) N1 Sınıfı: Yük taşımada kullanılan ve azami ağırlığı 3.5 tonu aşmayan motorlu araçtır.

3.2) N2 Sınıfı: Yük taşımada kullanılan ve azami ağırlığı 3.5 tonu aşan, ancak 12 tonu aşmayan motorlu araçtır.

3.3) N3 Sınıfı: Yük taşımada kullanılan ve azami ağırlığı 12 tonu aşan motorlu araçtır.

4) O Sınıfı – Bir motorlu araç tarafından çekilen römork veya yarı römork motorsuz yük taşıma araçlarıdır.

4.1) O1 Sınıfı: Azami ağırlığı 0.75 tonu aşmayan motorsuz yük taşıma aracıdır.

4.2) O2 Sınıfı: Azami ağırlığı 0.75 tonu aşan, ancak 3.5 tonu aşmayan motorsuz yük taşıma aracıdır.

4.3) O3 Sınıfı: Azami ağırlığı 3.5 tonu aşan, ancak 10 tonu aşmayan motorsuz yük taşıma aracıdır.

4.4) O4 Sınıfı: Azami ağırlığı 10 tonu aşan motorsuz yük taşıma aracıdır.

5) Özel Amaçlı Taşıt: Yolcu veya yük taşımak üzere özel bir işlevi yerine getirmek için kullanılan (bunun için özel gövde düzenekleri ve/veya ekipmanları gereklidir) M, N veya O sınıfı motorlu araçtır.

5.1) Motorlu Karavan: (Değişik:RG-21/3/2012-28240) En az aşağıdaki ekipmanları kapsayan, yatacak yeri olan özel maksatlı M sınıfı SA kodlu motorlu araçtır.

(i) Koltuklar ve masa,

(ii) Koltuklardan dönüştürülebilecek uyku yatağı,

(iii) Yemek pişirme imkânları,

(iv) Depolama/Saklama imkânları.

Bu ekipmanlar oturma bölümüne sabit olarak monte edilir; ancak masa kolayca çıkarılabilecek şekilde tasarlanabilir.

5.2) Zırhlı Taşıt: (Değişik:RG-21/3/2012-28240) Taşınan yolcuların ve/veya yüklerin korunması için tasarlanmış ve kurşungeçirmez zırh kaplama gereklerine uygun SB kodlu motorlu araçtır.

5.3) Ambulans: (Değişik:RG-21/3/2012-28240) Hasta veya yaralı insan taşınması için tasarlanmış ve bu amaç için özel ekipmanlara sahip M sınıfı SC kodlu motorlu araçtır.

5.4) Cenaze Arabası: (Değişik:RG-21/3/2012-28240) Cenaze taşınması için tasarlanmış ve bu amaç için özel ekipmanlara sahip SD kodlu motorlu araçtır.

5.5) SF Seyyar vinçler: (Ek:RG-21/3/2012-28240) Kaldırma momenti 400 kNm'ye eşit veya daha fazla olan bir vinci bulunan ve araç üzerinde eşya taşımak amacıyla uygun olmayan N₃ kategorisi özel amaçlı araçlar.

6) T Sınıfı – Tarım ve Ormancılık Traktörleri

Tarım ve ormancılık traktörü; ana işlevi çekme gücü sağlamak olan ve tarım veya ormancılık alanlarında kullanılan aletleri çekmek, itmek, taşımak veya tahrik etmek için özel olarak tasarlanmış, en az iki dingilli, tekerlekli veya paletli motorlu araçlardır. Bu tür araçlar yük taşımak için donatılabileceği gibi, yolcu oturma yerleri ile de donatılabilir.

7) G Sınıfı - Arazi Taşıtları

N1 sınıfı araçlardan azami kütlesi 2 tonu aşmayanlar ve M1 sınıfındaki motorlu araçlar, en az bir ön dingili ve en az bir arka dingili eşzamanlı tahrikli olarak tasarlanmış, bir dingilinin tahriki ayrılabilen araçlar dahil ve en az bir diferansiyel kilit mekanizması veya buna benzer işlevde en az bir mekanizması varsa ve tek araç için hesaplanan % 30'luk bir eğimi tırmanabiliyorsa, arazi tipi araç olarak kabul edilir.

N1 sınıfı araçlardan azami kütlesi 2 tonu aşanlar ile N2, N3, M2 ve M3 sınıfı araçların arazi taşıtı sayılabilmesi için Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğindeki şartları taşıması gerekmektedir.

8) Üst Yapı (Gövde) Tanımları (sadece tam/tamamlanmış araçlar için)

Gövde tipi tanımları için aşağıda belirtilen kodlama kullanılacaktır.

8.1) Yolcu arabaları (M1)

AA Sedan:

Gövdesi yan pencere arasından bir direkle bölünmüş veya bölünmemiş olarak kapatılmış, sabit ve sert tavanlı, bununla birlikte tavanının bir kısmında açılabilme özelliği olabilen, sürücünden başka en az 3 oturma yeri ve en az iki sırası bulunan, arka kapağı açılabilen, 2 veya 4 kapılı, 4 veya daha fazla pencereli otomobillerdir.

AB Heçbek: Arkasında üstten menteşeli kapı bulunan sedan (AA) araçlarıdır.

AC Steysin Vagon:

Gövdesi kapalı, arka şekli daha geniş bir iç hacim sağlayacak şekilde dizayn edilmiş, üst tavanı sabit ve sert tavanlı, bununla birlikte tavanının bir kısmının açılma özelliği olabilen, sürücünden başka en az 3 oturma yeri ve en az iki sırası bulunan (sıra ve sıralar öne yatmak veya çeşitli şekillerde hareket ettirilmek suretiyle daha geniş bir iç hacim sağlar), arka kapağı açılabilen, 2 veya 4 kapılı ve en az 4 yan pencereli otomobillerdir.

AD Kupe:

Gövdesi kapalı, genellikle daraltılmış arka hacimli, üst tavanı sabit, sert tavanlı, bununla birlikte bazı modellerde açılabilir tavanı olan, sürücü oturma yerinden başka en az bir oturma yeri ve en az bir sırası bulunan, iki taraflı kapılara sahip, ayrıca, arka kapağı da açılabilen, 2 veya daha fazla kenar pencereli otomobillerdir.

AE üstü açılır kapanır/dönüştürülebilir:

Açılabilir bir gövdeye sahip, üst tavanı yumuşak veya sert olmak üzere en az 2 pozisyonlu, ilk pozisyonda gövdesi kapanan, ikinci pozisyonda ise geriye çekilmek suretiyle gövdesi açılan, sürücü oturma yerinden başka en az bir oturma yeri ve en az bir sırası bulunan, 2 veya 4 yan kapılı, 2 veya daha fazla yan pencereli otomobillerdir.

AF Çok amaçlı araç: AA'dan AC' ye kadar belirtilenlerin dışındaki, yolcu ve onların bagaj veya yüklerini tek bir bölmede taşıması amaçlanan ve Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğindeki şartları taşıyan motorlu araçlardır.

Yukarıda yer almayan diğer araç sınıfları ve bu araçlara ilişkin yapılacak işlemlerde Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

İlk tescili yapılacak araçlar için yukarıdaki araç sınıfları kullanılacak olup, daha önce tescili yapılmış araçlar için de satış ve devir işlemleri sırasında yeni araç sınıfları esas alınacaktır.

İKİNCİ KISIM

Kurullar, Kuruluşlar, Komisyonlar, Görev ve Yetkileri

BİRİNCİ BÖLÜM

Görevli Kurullar ve Kuruluşlar

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu Ve Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu

Madde 4-Karayolu güvenliği konusunda hedefleri tespit etmek, uygulamak ve koordinasyonu sağlamak amacıyla aşağıdaki kurullar oluşturulmuştur.

a) Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu;

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu Başbakanın başkanlığında, Adalet, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Bayındırlık ve İskan, Sağlık, Ulaştırma, Orman Bakanları ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Bağlı Olduğu Bakan ile Jandarma Genel Komutanı, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Emniyet Genel Müdürü ve Karayolları Genel Müdüründen oluşur.

Gereği halinde diğer bakanlar da Kurula çağrılabilir.

Karayolu Güvenliği Yüksek Kurulu, Trafik Hizmetleri Başkanlığınca hazırlanarak, Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunca uygun görülen önerileri değerlendiren kararlar ve kararların yaşama geçirilmesi için gerekli koordinasyon önlemlerini belirler.

Kurul yılda iki defa olağan, Başbakanın gerek görmesi halinde de olağanüstü olarak, gündemle toplanır.

Kurulun sekreteryaya görevi Emniyet Genel Müdürlüğünce yapılır.

Kurulun çalışmasına ilişkin esas ve usuller, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

b) Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu;

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu, Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Hizmetleri Başkanının başkanlığında, Karayolu Güvenliği Yüksek Kuruluna katılan kamu kurumlarının en az daire başkanı seviyesinde görevlileri, Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu temsilcisi ile İçişleri Bakanlığınca uygun görülen trafikle ilgili üniversite, Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği, Türkiye Trafik Kazalarını Önleme Derneği ve Trafik Kazaları Yardım Vakfının birer temsilcisi ve Başkent Büyükşehir Belediye Başkanından oluşur. İhtiyaç duyulan konularda bilgilerine başvurmak üzere diğer kurum ve kuruluşlardan temsilci çağrılabilir.

Kurul ayda bir kez toplanır, zorunlu hallerde başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

Karayolu Trafik Güvenliği Kurulu, Trafik Hizmetleri Başkanlığınca trafik hizmetlerinin çağdaş ve güvenli bir şekilde yürütülmesi amacıyla önerilen veya katılacak temsilcilerce önerilecek önlemlerin uygulanabilirliğini tartışarak karara bağlar.

Kurul, katılımı gereken üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların çoğunluğu ile karar verir.

Kurulun sekreteryaya görevi, Trafik Hizmetleri Başkanlığı Kurullar Şube Müdürlüğünce yerine getirilir.

Kurulun görev ve yetkileri şunlardır ;

- 1) Trafikle ilgili kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanmasına ilişkin önerilerde bulunmak,
- 2) Trafik kazalarının azaltılmasına ilişkin önerilerde bulunmak,
- 3) Uygulamada görülen aksaklıkları tespit edip, giderilmesine yönelik önerilerde bulunmak,
- 4) Yasal düzenlemelerden kaynaklanan eksiklikleri belirlemek ve ilgili kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunmak,
- 5) Karayolu güvenliğinin geliştirilmesi için plan hazırlamak,
- 6) Hazırlanan planlar çerçevesinde bir ihtiyaç programı önermek ve çalışmalar için lazım olan kredi miktarı hakkında görüş bildirmek,
- 7) Sağlık Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesinin verdiği hizmetler için uygulayacağı fiyat tarifesi hakkında görüş bildirmek,

- 8) Fahri trafik müfettişi adaylarını Karayolu Güvenliği Yüksek Kuruluna önermek,
- 9) Karayollarının bakım, yapım ve işletmesinden sorumlu tüm kurum ve özel kuruluşların projelerini yapan ve uygulayan yetkili ve sorumlu kişilere çağdaş ilim ve teknik esaslarına uymaları konusunda önerilerde bulunmak,
- 10) Gerekli hallerde Türk Karayolu Güvenliği birimlerini temsilen yabancı heyetlerle görüşmek.

Bu Kanunla ve trafik hizmetleri konusunda diğer kanunlarla verilen görevler;

- a) İçişleri Bakanlığınca,
- b) Bu kanunla yetkili kılınan diğer bakanlık, kuruluş ve belediyelerce, İçişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde,

Yürütülür.

Görevli bakanlık, kurum ve kuruluşların trafikle ilgili birimlerinin kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar, Karayolları Trafik Kanununa ve teşkilat kanunlarına uygun olarak hazırlanan özel yönetmelik veya yönergelerinde gösterilir.

Askeri Mahallerde Trafiğin Düzenlenmesi

Madde 5- Silahlı Kuvvetlere ait her çeşit bina ve tesisin iç bölümlerindeki trafik düzenlemeleri dışında, mülki idari amirinin isteği ve garnizon komutanının uygun görmesi halinde, merkez komutanlıklarına aşağıdaki esas ve şartlara uyulmak suretiyle gerekli görülen yerlerde ve hallerde geçici olarak trafiği düzenleme yetkisi verilebilir.

a) Askeri bina, tesis veya birliklerin bulunduğu yerin, bu yerlere ulaşan yollar ile bağlantı ve geçiş yollarında veya giriş çıkışlardaki trafiğin yetkili trafik zabıtası veya genel zabitanın denetiminden uzak olmak,

b) Askeri bina ve tesisin konumu veya kullandığı hizmet amacı bakımından, bulunduğu yerdeki yol ve trafik durumu dolayısıyla trafik güvenliği açısından belli zamanlarda tedbirler alınmasının mecburi görülmesi,

hallerinde, belirlenen yerlerde, belirtilen süre ve şartlara uygun şekilde uygulamak üzere, özel işaretli ve eğitilmiş askeri personel, geçici olarak trafiği düzenlemekle yetkili kılınabilir.

Ancak, bu yetki trafik zabıtasının görevine müdahale şeklinde kullanılamaz.

Yetkili kılınan personel, talimatlarına uymayan sürücülere ait araç plakalarını tespit ederek mahalli trafik birimine bildirirler.

İKİNCİ BÖLÜM

Emniyet Genel Müdürlüğü

Trafik Zabıtası Kuruluşları, Görev ve Yetkileri

Madde 6 – (Değişik: RG-18/05/2007-26526)

Trafik kuruluşlarının çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hususlar ilgili mevzuatta gösterilmiştir.

Trafik Zabıtası Dışındaki Polis Hizmet Birimlerinin Görev ve Yetkileri

Madde 7- Emniyet Teşkilatının trafik zabıtası dışındaki hizmet birimlerinde görevli emniyet hizmetleri sınıfı personelinin trafik hizmetlerine ilişkin görev esasları ile yetki sınırları aşağıda gösterilmiştir.

- a) Trafik denetleme birimlerinin kurulmuş olduğu yerlerde;

önleyici zabıta olarak emniyet hizmetleri sınıfından her kademedeki personel, trafik düzeni ve güvenliği açısından görünür şekilde karşılaştıkları olaylara ve suçlara müdahaleye yetkilidir.

Bu yetki;

- 1) Trafik düzensizliğini yaratanları uyarma,
  - 2) Trafik suçu işleyenlerin araç plakalarını trafik zabıtasına bildirme, gerekli hallerde duruma müdahale edilmesini isteme,
  - 3) Müdahalenin mümkün olmayacağını anlaşılmaması halinde durumu bir tutanakla tespit ederek trafik zabıtasına iletme,
- hallerine münhasır olmak üzere kullanılır.

b) Trafik denetleme birimlerinin kurulmadığı yerlerde;

polis birim amirleri; trafiğin düzenlenmesi ve trafik suçlarına el konulmasına ilişkin hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli ve yetkilidirler.

Birim amirleri bu görevlerini; varsa, kadrosu trafik olan denetleme personeli ile yoksa kendi personeli arasından seçip trafik denetleme birimlerinden en az bir hafta kurs görmüş personeli görevlendirmek suretiyle aşağıdaki esas, usul ve şartlara uygun olarak yürütür.

- 1) Görev alanı içine giren belediye sınırları içindeki yollarda park düzeni, işaretleme, yaya ve okul geçitlerini belirleme ve benzeri konulardaki trafiğin düzenlenmesine ilişkin hususlarda yaptığı tespitleri teklif halinde yetki durumuna göre il veya ilçe trafik komisyonlarına iletterek, karara bağlanmasını ve uygulamaya konulmasını sağlar, uygulamayı izler ve denetler.
- 2) Trafik düzensizliğine neden olan; duraklama ve parketmelere engel olunmasını, trafik tıkanık ve sıkışıklıklarının giderilmesini, pazar kurulan yerlerde, bayram ve törenlerde tedbirler alınmasını sağlar.
- 3) Trafik suçu işleyenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek ve düzenlenen tutanaklardan; mahkemelik suçlara ait olanların ilgili mahkemeye, para cezası tahsil ve takibini gerektirenlerin de ilgili kuruluşuna iletilmesini sağlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Jandarma Genel Komutanlığı

Jandarma Teşkilatı Trafik Birimleri

Madde 8- Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.

Bu madde hükümlerine göre jandarma ve polisin görev yapacağı karayolları, vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, jandarma ve polis yetkililerinden oluşturulacak bir komisyon tarafından protokol ile tesbit edilir.

Jandarma Teşkilatının trafik hizmetlerine ilişkin çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri ve sorumluluklarına ait hususlar Jandarma Genel Komutanlığınca belirlenir.

Trafik Hizmetlerinde Jandarma Teşkilatının Görev ve Yetkileri

Madde 9- Jandarmanın trafik hizmetlerinde görevli personeli; trafiğin düzenlenmesi ve trafik suçlarına el konulmasına ait olarak aşağıda gösterilen hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli ve yetkilidir.

- a) Kontrolundan sorumlu olduğu karayolları üzerinde araçları ve bu araçlarda bulundurulması gereken belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kural dışı hareketlerini denetlemek, duran veya akan trafiğin düzenlenmesini ve yönetilmesini sağlamak,
- b) Meydana gelen trafik kazalarına elkoymak, kazanın oluş nedenlerini tüm kusurlu unsurlara göre incelenerek, iz ve delillerini tesbit etmek, adli işlemlere ve istatistiki bilgilere esas olmak üzere kaza tesbit tutanağı tanzim etmek veya ettirilmesini sağlamak,
- c) Trafik kazaları sonucu yolun trafiğe kapanmış olması halinde, kazaya ait iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretlemek, trafik güvenliği yönünden gerekli tedbirleri almak ve yolun trafiğe açılmasını sağlamak,
- d) Ölüm veya yaralanma ile sonuçlanan trafik kazalarında, kazazedelere ilk ve acil yardımın yapılmasını, en yakın sağlık kuruluşuna götürülmesini, götürülmesi sağlık yönünden sakıncası bulunan yaralılar için de, sağlık personelinin olay mahalline getirilmesini sağlamak,
- e) Şehirlerarası akaryakıt istasyonlarında bulundurulması mecburi görülen ilk yardım malzemeleri ile karayolları üzerinde açılacak tesislerle ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca, taşıtlar için bulundurulması mecburi tutulan malzemeleri kontrol etmek, noksan veya uygun durumda bulundurmayanlar hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılmasını sağlamak,
- f) Meydana gelen trafik kazalarını oluş nedenlerine göre incelemek, tüm kusurlu unsurlara göre değerlendirmek ve sonuçlarına göre gereken tedbirleri almak ve gerektiğinde ilgili kuruluşlara bilgi vermek,
- g) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** Karayolları Trafik Kanununun suç saydığı bir fiilden dolayı sürücüler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek, Cumhuriyet başsavcılıklarının yetkisine giren ihlallere ait tutanakların bir örneğini 7 iş günü içinde yetkili Cumhuriyet başsavcılığına, trafik idari para cezası karar tutanaklarını ise kesinleşme tarihinden itibaren takip ve tahsili için 7 iş günü içinde Maliye Bakanlığınca belirlenecek birime veya kuruma göndermek, tutanakların kaydedildiği listeleri ise, örneğine uygun olarak düzenleyip ve onaylayarak Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Merkezine iletilmek üzere ilgili trafik kuruluşuna gönderilmesini sağlamak,
- h) Karayolları Trafik Kanununun 116 ncı maddesi uyarınca sürücüsü tespit edilemeyen araçların tescil plakalarına göre tutanak düzenlemek, işlenmiş olan suç mahkemece ceza tayinini gerektiriyorsa, tutanağın mahkemeye, trafik zabıtasının yetki sınırları içerisinde kalan suçlardan ise adres tesbiti için sürücü veya sahibine tebligat yapılmak üzere aracın tescilinin yapıldığı il trafik kuruluşuna göndermek,
- i) Sorumluluk sahaları üzerindeki karayollarında yapılacak milli ve milletlerarası yarış ve koşullarla ilgili olarak bu Yönetmelikte belirlenen esaslar doğrultusunda gerekli trafik tedbirlerini almak ve koşulların güvenli şekilde yürütülmesini sağlamak,
- i) Sorumluluk alanlarının kesin hatları ile belirlenmesini sağlamak, icabında trafik zabıtası ile müşterek kontroller yapmak amacı ile mülki amire teklif ve önerilerde bulunmak, bu konuda hazırlanarak mülki amirce onaylanıp yürürlüğe konulan protokolle verilen görevleri yapmak,
- j) Mevsim şartlarına, milli ve dini bayramlara, turizm bölgeleri ve mevsimlerine, haftanın günlerine ve günün muhtelif saatlerine göre trafiğin arzettiği genel durum dikkate alınarak, kontrol hizmetlerinin kendi sorumluluk sahasındaki tüm yollara yaygınlaştırılması ve devamının sağlanması amacıyla günlük, aylık veya mevsimlik kontrol programları hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak,
- k) Çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlara, karayolu yapısında yapılacak çalışmalar sırasında ve çalışma mahalinde trafik akımı ve güvenliği yönünden, Karayolları Trafik Kanunu ve bu

Kanuna göre çıkarılmış yönetmeliklerde belirlenen tedbirlerin alınması, yeterli ve uygun olmaması veya yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşun talebi halinde, gerekli tedbirleri aldırarak, bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engelleri, bütün sorumluluk bunları yaratan kişilere ait olmak üzere, ortadan kaldırmak ve yapılan masrafları sorumluları ödettirilmesine ait işlemleri yürütmek,

l) Karayolları Genel Müdürlüğü yol ağı dışındaki yollarda trafik düzenlemede kullanılan işaret levhaları, ışıklı ve sesli işaretler, yer işaretlemeleri ile benzeri trafik işaretlerinin görülen eksikliklerini ilgili kuruluşlara bildirmek,

m) Ayrıca, Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle jandarmaya verilen diğer görevleri yapmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanlıklar

Milli Eğitim Bakanlığının Görev ve Yetkileri

Madde 10- Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetkileri;

a) Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak uygulamak.

b) Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için 123 üncü madde gereğince sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek.

c) Resmi ve özel kurslarda eğitilenlerin sınavlarını yapmak, başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak.

d) Karayolları Trafik Kanununun 125 inci maddesi uyarınca ilköğretim ve orta öğretim okullarında, ders programlarına eğitim amacıyla zorunlu uygulamalı trafik ve ilk yardım dersleri koymak.

e) Çocuk trafik eğitim parklarının yapılma, açılma, eğitim, denetim ve çalışma esaslarını belirlemek.

(Değişik başlık:RG-1/9/2010-27689) Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri

Madde 11- Karayolları Genel Müdürlüğünün trafikle ilgili görev ve yetkileri;

a) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak tedbirleri almak ve aldırarak.

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek.

c) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, gereğinde karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak.

d) Erişme Kontrollü Karayolları Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, bu Yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek.

e) **(Değişik:RG-1/9/2010-27689)** Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırarak,

f) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek.

g) (**Değişik:RG-1/9/2010-27689**) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak gerekli görülecek tedbirleri almak veya aldırarak,

h) (**Mülga:RG-1/9/2010-27689**)

i) (**Mülga: RG-18/05/2007-26526**)

i) (**Değişik:RG-1/9/2010-27689**) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 13, 14, 16, 17, 18, 47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına Sevk Tutanağı veya idari para cezasına dair tutanak düzenlemek; 47 nci maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

j) (**Mülga:RG-1/9/2010-27689**)

k) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sağlık Bakanlığının Görev ve Yetkileri

Madde 12- (Değişik:RG-9/9/2011-28049)

Sağlık Bakanlığının görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir.

a) Karayollarında meydana gelen trafik kazaları ile ilgili ilk ve acil yardım hizmetlerini planlamak ve uygulamak.

b) Trafik kazalarında yaralananların en kısa zamanda sağlık hizmetlerinden istifadelerini temin etmek üzere, İçişleri Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşü de alınarak karayolları üzerinde ilk yardım istasyonları kurmak, bu istasyonlara gerekli personeli, araç ve gereci sağlamak.

c) Her ilde trafik kazaları için eğitilmiş sağlık personeli ile birlikte yeteri kadar ilk ve acil yardım ambulansı bulundurmak.

ç) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve mevzuatla verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

Ulaştırma Bakanlığının Görev ve Yetkileri

MADDE 13 – (Değişik:RG-1/9/2010-27689)

Ulaştırma Bakanlığının ilgili birimleri;

a) Karayolları Trafik Kanunu açısından karayolu taşımasına ilişkin gerekli koordinasyonu sağlamak,

b) Tescile bağlı araçların muayenelerini yapmak veya yaptırmak,

c) Muayene istasyonlarını denetlemek,

ç) Karayolları Trafik Kanununun 35 inci maddesi hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında tutanak düzenleyerek idarî para cezası vermek,

d) Karayolları Trafik Kanununun 35 inci maddesinde belirlenen idarî tedbirleri almak,

e) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere, araçların ağırlık ve boyut kontrollerini yapmak veya yaptırmak ve denetlemek, aykırı görülen hususlarla ilgili olarak sorumlular hakkında idarî para cezasına dair tutanak düzenlemek.

f) Karayolları Trafik Kanunu ve diğer mevzuatla verilen hizmetleri yapmak, ile görevlidir.

Tarım ve Köyleri ve Orman Bakanlıklarının Görev ve Yetkileri

Madde 14- Tarım ve Köyleri ve Orman Bakanlıklarının görev ve yetkileri;

a) Köy yollarında;

- 1) Trafik düzeni ve güvenliği açısından gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak, tedbir almak ve aldirmek,
- 2) Yol güvenliğini ilgilendiren konulardaki; kavşak, durak yeri, yol dışı park yeri, aydınlatma ve benzeri tesislerin projelerini incelemek ve gerekenleri onaylamak,
- 3) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, Karayolları Trafik Kanununun 17 nci maddesinde sayılan tesisler için bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden izin vermek,
- 4) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu karayolu yapısı ve işaretlemeye dayalı kaza nedenleri göz önünde bulundurularak gerekli tedbirleri almak,
- 5) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle köy yolları için verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

Köy yolları için sayılan görev ve hizmetlerden mecburi ve gerekli görülenler, orman yolları için de uygulanabilir.

b) Orman yollarında;

- 1) Trafik düzeni ve güvenliği açısından ana orman yolları ile gerekli görülen diğer orman yollarında işaretlemeler yaparak tedbirler almak ve aldirmek,
- 2) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle, orman yolları için verilen trafikle ilgili diğer görevleri yapmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Belediyeler

Belediyelerin Trafik Birimleri

Madde 15- Belediye başkanlıkları; Karayolları Trafik Kanunu, bu Yönetmelik ve Kanuna dayanılarak çıkarılan diğer yönetmeliklerle verilen görevleri, Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca kurdukları trafik hizmetleri birimleri aracılığı ile yürütür.

Bu birimler, belediyelerin iş kapasitesine göre “Belediye trafik şube müdürlüğü”, “Belediye trafik şefliği” veya “Belediye trafik memurluğu” olarak adlandırılır.

Büyük illerde belediye trafik şube müdürlüklerine bağlı belediye trafik büro amirlikleri de oluşturulabilir.

Bu birimlerde görevlendirilecek idari ve teknik personel sayısı, iş kapasitesine göre belediye başkanlıklarınca belirlenir.

Belediyelerin Görev ve Yetkileri

Madde 16- Belediye trafik hizmet birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları aşağıda gösterilmiştir.

Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında;

- a) Yolun yapısını, trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,
- b) Yol ve kavşak düzenlemeleri yapmak,
- c) Trafiği düzenleme amacı ile,
  - 1) Trafik işaret levhaları,

2) Işıklı ve sesli trafik işaretleri,

3) Yer işaretlemeleri,

Temin ve tesis etmek, bunların devamlılığını ve işlerliğini sağlamak,

d) Trafiğin akışını kolaylaştırma, gereksiz durma ve duraklamaları önleme bakımından, trafik akımı programları ile toplu taşıma araçlarının kalkış varış ve ara durakları için zaman tarifeli programlar yapmak ve uygulamaya koymak,

e) Karayolları yapısı üzerinde ve kenarında yapılan çalışmalarda Karayolları Trafik Kanununun 16 ncı maddesi ve bu maddesine göre çıkarılan Yönetmelik hükümleri uyarınca trafik düzen ve güvenliği için gereken tedbirleri almak, aldırarak ve çalışmalarını denetlemek,

f) Açık ve kapalı park yerleri (otopark) alt ve üst geçitler yapmak, yaptırmak işletmek ve işletilmesine izin vermek,

g) Karayolları Trafik Kanununun 17 nci maddesinde sayılan ve belediye sınırları içerisindeki karayolları kenarında yapılacak veya açılacak olan tesisler için Yönetmeliğinde belirlenen şartlara göre izin vermek,

h) Halkın trafik eğitimine katkıda bulunmak üzere; çocuk trafik eğitim parkları yapmak ve yapılmasına izin vermek,

i) Yaya ve taşıt yollarında yayaların ve araçların hareketlerini zorlaştıran ve trafiği tehlikeye düşüren, motorlu araçlar dışındaki her türlü engeli ortadan kaldırmak,

trafik için tehlike teşkil eden ancak kaldırılması mümkün olmayan engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek,

(Yol işgaline ilişkin Belediye Mevzuatı hükümleri saklıdır.)

i) Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

j) Karayolları Trafik Kanununun 22 nci maddesi (d) bendine göre tarım kesiminde kullanılanlar hariç il trafik komisyonlarından karar almak şartıyla motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilini yapmak,

k) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Belediyeler bu hizmetlerini; il ve ilçe trafik komisyonlarınınca alınan kararlara da uyulmak suretiyle mahalli trafik zabıtası ile işbirliği ve koordinasyon halinde yürütürler.

Belediyeler bu madde ile görev verilen hizmetlerin denetimi dışında, trafiği denetleyemez ve hiçbir halde trafik suç ve ceza tutanağı düzenleyemezler.

Bu birimlerde hizmet gören personelden resmi kıyafetli olanlar özel işaret taşırlar.

Trafik zabıtası ile belediye trafik birimleri arasındaki işbirliği ve koordinasyon esaslarına ilişkin diğer hükümler beldenin özelliğine göre bir protokolle belirlenebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Komisyonlar

İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının Kuruluşu İle Görev ve Yetkileri

İl ve İlçe Trafik Komisyonları

Madde 17- İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliği bakımından yönetmelikte gösterilen konular ve esaslar çerçevesinde, illerde vali veya yardımcısının başkanlığında, belediye, emniyet, jandarma, milli eğitim, karayolları ve Türkiye

Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna bağlı ilgili odanın temsilcileri; valilikçe uygun görülen trafikle ilgili üniversite, oda, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların birer temsilcisinden oluşan il trafik komisyonu, ilçelerde kaymakamın başkanlığında, aynı kuruluşların yöneticileri veya görevlendirecekleri temsilcilerinin katıldığı ilçe trafik komisyonu kurulur.

Kurulduğu üniversite, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların temsilcilerinin toplam sayısı 3'ü geçemez.

Kuruluşu bulunan yerler hariç, ilçe trafik komisyonlarına karayolları temsilcisinin katılımı zorunlu değildir.

Gündem konuları vali veya kaymakamlar tarafından belirlenir.

Bu komisyonlara, oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere, diğer kuruluş temsilcileri de çağrılabilir.

Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.

İl trafik komisyonu kararları valinin onayı ile yürürlüğe girer.

İl ve ilçe trafik komisyonu kararlarını bütün resmi ve özel kuruluşlar uygulamakla yükümlüdür.

İlçe trafik komisyonu kararları, il trafik komisyonunca incelenip vali tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

İl ve İlçe Trafik Komisyonunun Görev ve Yetkileri

Madde 18- İl ve ilçe trafik komisyonunun görev ve yetkileri şunlardır;

- a) İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak,
- b) Trafikğin düzenli bir şekilde akımını sağlamak bakımından alt yapı hizmetleri ile ilgili tedbirleri almak, trafikle ilgili sorunları çözümlenmek, bütün ülkeyi ilgilendiren Karayolu Trafik Güvenliği Yüksek Kurulunun müdahalesini gerektiren hususları İçişleri Bakanlığına iletmek,
- c) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergahlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek,
- d) Gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü kişilere işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde özürsüzler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamak,
- e) Karayollarının bir kısmının veya tamamının yoldan faydalananların bir kısmına veya tamamına kapatılmasına, parkedilecek yerler ile zaman ve süresinin ve araçların geliş ve gidiş yollarının ve yollara konulacak trafik işaretlerinin yerlerinin belirlenmesine karar vermek,
- f) Karayollarında gerekli hal ve yerlerde en çok ve en az hız limitine göre yeniden hız sınırlarını belirlemek,
- g) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikle verilen diğer görevleri yapmak.

İl trafik komisyonları belediye sınırları içinden geçen devlet ve il yolları ile ilgili hususlarda Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşünü almak zorunludur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Karayolu Trafik Güvenliği, Trafik İşaretleri, Yapı ve Tesisler

BİRİNCİ BÖLÜM

Karayolu Trafik Güvenliği

Yükümlülük

MADDE 19 – (Değişik:RG-1/9/2010-27689)

İlgili bütün kuruluşlar, yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu oldukları karayollarında;

a) Karayolu yapısını,

b) Trafik işaretlerini,

trafik güvenliğini sağlayacak şekilde yapmak ve bulundurmakla yükümlüdürler.

Karayolu Yapısında Yapılacak Çalışmalar

MADDE 20 – (Değişik:RG-1/9/2010-27689)

Karayolu yapısında çeşitli kişi, kurum ve kuruluşlarca yapılacak çalışmalarda; Karayolları Trafik Kanunu hükümleri ile bu Kanuna göre çıkarılan yönetmelik hükümleri uygulanır.

Bu çalışmalar sırasında meydana getirilen tehlikeli durum ve engeller, bütün sorumluluk bunları yaratan kişilere ait olmak üzere trafik zabıtası veya gerektiğinde genel zabıta ile iş birliği yapılmak suretiyle yolun yapımı, bakımı, işletilmesinden sorumlu kuruluşlar tarafından ortadan kaldırılır. Yapılan masraflar sorumlulara ödetirilir.

Karayolu Yapısının ve Trafik İşaretlerinin Korunması

Madde 21- Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

a) Karayolu yapısı üzerine;

1) Trafiği güçleştirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak,

2) Trafik işaretlerinin görülmesini engelleyecek veya güçleştirecek,

şekilde bir şey atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,

b) Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini;

1) Üzerine yazı yazarak, çizerek, kırarak, delerek, sökerek veya başka şekillerde bozmak,

2) Yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak,

Yasaktır.

(Değişik ikinci fıkra:RG-1/9/2010-27689) Yaratılan tehlike ve engeller trafik zabıtası veya gerektiğinde genel zabıta ile iş birliği yapılmak suretiyle yolun yapımı, bakımı, işletilmesinden sorumlu kuruluşlar tarafından ortadan kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler derhal giderilir. Zarar karşılıkları ve masraflar sorumlulara ödetilir.

(Değişik üçüncü fıkra:RG-1/9/2010-27689) Işıklı trafik işaret cihazları, trafik işaret levhaları, kenar taşları, oto korkuluk ve benzeri yol ve trafik güvenliği elemanlarına zarar veren kişilerin yetkililerce tespiti halinde bu durumun, yolun yapımı, bakımı, işletilmesi ile ilgili kuruluşa bildirilmesi zorunludur.

Karayolu Sınırı İçinde veya Dışındaki Levhalar, Işıklar, İşaretleme ve Benzerleri

Madde 22- Karayolu sınırı dışındaki yerlerde veya karayolu sınırı içinde, karayolu üzerinde veya kenarında;

a) Trafik işaretlerinin;

1) Görülmelerini engelleyecek,

2) Anlamlarını değiştirecek veya güçleştirecek, tereddüt doğuracak ve yanıltacak,

b) Trafik için tehlike ve engel yaratacak şekilde levhalar, ışıklar ve işaretlemeler ile ağaç, direk, yangın musluğu, çeşme, parmaklık gibi yapı elemanları ve benzerlerini dikmek, koymak ve bulundurmamak yasaktır.

(Değişik ikinci fıkra:RG-1/9/2010-27689) Yönetmeliğinde belirtilen hususlara aykırı olarak dikilen, konulan ve bulundurulan ışıklar, işaretleme ve benzerleri bütün sorumluluk ve giderler mal sahibine ait olmak üzere yolun yapımı, bakımı, işletilmesi ile ilgili kuruluşça kaldırılır ve yapılan masraflar sorumlulara ödettilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Trafik İşaretleri

Trafik İşaretlerinin Nitelikleri

Madde 23- Karayolundan yararlananlara yol, trafik durumu ve yakın çevre ile ilgili gerekli bilgileri vermek, yasaklama ve kısıtlamaları bildirmek ve genel olarak trafik düzen ve güvenliğini sağlamak amacıyla tüm karayollarında yapılacak işaretlemenin standartları İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Karayolları Genel Müdürlüğüne tespit edilir, yayımlanır ve ilgili kuruluşlara gönderilir.

İşaretleme standartlarına aykırı olarak uygulama yapılamaz, ancak il ve ilçe trafik komisyonlarının uygun görmesi halinde trafik işaretlerinin ölçülerinde, görülmeyi kolaylaştırmak amacıyla değişiklik yapılabilir.

İşaretlemenin standartlara uygun olarak yapılıp yapılmadığı Karayolları Genel Müdürlüğüne kontrol edilir. Tespit edilen standart dışı uygulamalar, ilgisince standarda uygun hale getirilmediği takdirde Karayolları Genel Müdürlüğüne ve gerektiğinde zabıta ile işbirliği yapılarak kaldırılır.

Trafik İşareti Koymaya Yetkililer

Madde 24- (Değişik birinci fıkra:RG-1/9/2010-27689) Trafik işaretlerinin bakım, onarım ve işletilmeleri dâhil temin ve tesisine, yolun yapımı, bakımı, işletilmesinden sorumlu olan kuruluşlar görevli ve yetkilidir.

Ancak; trafiği düzenleme yetkisi olan kuruluş ve kişiler de geçici olarak aşağıda sayılan yer, hal ve durumlarda düzenleyici trafik işareti koymaya ve bunları kaldırmaya yetkilidir.

a) Trafik güvenliği nedeni ile,

b) Genel asayiş bakımından gerekli hallerde,

Konulan trafik işaretleri, iş veya hizmetin bitiminde derhal kaldırılır.

Bunun dışında hiçbir kuruluş veya kişi, standartlara uysun uymasın kendiliğinden herhangi bir yere trafik işareti koyamaz. Bu yasağa uymayanlar hakkında Karayolları Trafik Kanununun 16 ncı maddesi hükmüne göre işlem yapılır.

Görevli Kişilerin Trafiği Yönetme Hareketleri

Madde 25- Taşıt ve yaya trafiğinin düzenli ve güvenli bir şekilde muhtelif istikametlere kanalize edilmesini sağlamak amacı ile trafik polisinin vereceği işaret ve yön tayini aşağıdaki şekilde yapılır:

a) Yolun trafiğe açık olma hali;

- 1) Trafik polisinin duruş pozisyonuna göre sağ ve sol kol istikametinde kalan yollar trafiğe açıktır.
- 2) Bu pozisyonda her iki kol sağ ve sol koldan biri yere paralel biçimde yanlara açılacağı gibi her iki kol vücuda dik vaziyette aşağı bırakılabilecektir.

Bu durumlarda trafik, kolların istikametinde bulunan yollara açık olacaktır.

b) Trafiğin bütün istikametlere kapanma hali (Dikkat)

- 1) Trafik zabıtasının sağ ve sol kollarından biri yukarıda, diğeri aşağı pozisyonda ise, bu durumda yol bütün yönler kapalı olup, daha önce kendisine açık olan yolun kapanacağı, kapalı olan yolun ise açılacağı anlamındadır.
- 2) Trafiğin kendisine açık veya kapalı olan yollardaki taşıt sürücüleri, trafik zabıtasının vereceği ikinci bir yön değiştirme hareketine kadar hareket edemezler.
- 3) Ancak bu pozisyonda, daha önce yol kendisine açık olupta, dönüş yapmak üzere, kavşak içerisine depolanan taşıtlar, kavşağı terketmek mecburiyetindedirler.

c) Yolun trafiğe kapalı olma hali;

- 1) Trafik polisinin duruş pozisyonuna göre, ön ve arka cephesinde kalan yol trafiğe kapalıdır.
- 2) Bu pozisyonda kolların her ikisi veya biri yanlara açılacağı gibi vücuda dik vaziyette aşağı istikamete salınabilir.

d) Trafiği hızlandırma ve yavaşlatma işareti;

1) Trafiği hızlandırma işareti;

Trafik polisi, hızlandırmak istediği yöne sol ya da sağ yanı dönük olarak, o istikamette bulunan kolunu yere paralel olacak şekilde ve dirsekten kırmak suretiyle eline kadar olan kısmı yukarıya kaldırıp, tekrar yere paralel hale getirir. Bu işaretin bir seri yapılması o yönde akan trafiğin hızlanması talimatını içerir.

2) Trafiği yavaşlatma işareti;

Trafik polisi, yavaşlatmak istediği yöne cephesi dönük durur ve sağ ya da sol kolunu (trafiğin akış istikametine göre) omuzdan, yere paralel oluncaya kadar kaldırıp, 45 derece ile 90 derece arasında yavaş yavaş sallar. Bu işaretin bir seri yapılması o yönde akan trafiğin yavaşlaması talimatını içerir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yapı ve Tesisler

Belediye Sınırları Dışında Karayolu Kenarındaki Yapı ve Tesisler

Madde 26- (Değişik birinci fıkra:RG-1/9/2010-27689) Karayollarında her iki taraftan sınır çizgisine 50 metre mesafe içinde bağlantıyı sağlayacak geçiş yolları yönünden; akaryakıt, servis, dolmuş ve muayene istasyonları, umuma açık park yeri ve garaj, terminal, fabrika, işhanı, çarşı, pazar yeri, eğlence yerleri, turistik yapı ve tesisler, inşaat malzemesi ocak ve harmanları, maden ve petrol tesisleri, araç bakım, onarım ve satım işyerleri ve benzeri trafik güvenliğini etkileyecek yapı ve tesisler için, o karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile ilgili kuruluştan izin alınması zorunludur.

Verilen izinler, ilgili valiliğe bildirilir.

(Değişik üçüncü fıkra:RG-1/9/2010-27689) İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi, tesislerle ilgili yönetmelikteki şartlar yerine

getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapımı, bakımı, işletilmesi ile ilgili kuruluşça ortadan kaldırılır.

Belediye Sınırları İçinde Bulunan Karayolu Kenarındaki Yapı ve Tesisler

Madde 27- Belediye sınırları içindeki karayolları kenarında yapılacak veya açılacak, Karayolları Trafik Kanununun 17 nci maddesi ile bu Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde sayılan yapı ve tesisler için,

a) Belediyelerden izin alınması,

b) Belediyelerce bu iznin verilmesinde, trafik güvenliği bakımından bu tesisler hakkındaki Yönetmelikte belirlenen şartların yerine getirilmesini sağlamaları ve ayrıca Karayolları Genel Müdürlüğünün yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayolu kenarında yapılacak ve açılacak olanların bu yollara bağlantıları için bu Genel Müdürlüğün ilgili bölge müdürlüğünden uygun görüş almaları,

Zorunludur.

İzinsiz yapılan bu gibi tesislerin yapımı ve işletilmesi yetkililerce durdurulacağı gibi tesislerle ilgili yönetmelikteki şartlar yerine getirilmeden işletme izni verilmez ve bağlantı yolu, her türlü gider sorumlulara ait olmak üzere yolun yapım ve bakımı ile ilgili kuruluşlarca ortadan kaldırılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Araçların Tescil İşlemleri, Motorlu Araçlara

Ait Şartlar İle Muayeneleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Araçların Tescil İşlemleri

Araçların Tescil Mecburiyeti

Madde 28- Bütün motorlu araçlar ile bu Yönetmelikte tescili zorunlu kılınan motorsuz araçların sahipleri, araçlarını yetkili tescil kuruluşuna tescil ettirmek ve tescil belgesi almak mecburiyetindedirler.

(Mülga İkinci Fıkra: RG-25/06/1998-23383)

Ancak;

a) Tescil edildiği ülkenin tescil belgesi ve plakası bulunanlardan;

1) Geçici olarak ülkemize girmesine izin verilen araçlar,

2) İkili veya çok taraflı anlaşmalara göre ülkemizde tescil mecburiyeti getirilmeyen araçlar,

b) Motorlu araçları imal, tadil, ihraç edenlerin ve satıcılığını yapanların; ithal, ihraç, depolama, sergileme ve satış amacı ile bu işlere ait yerlerde maliki olarak bulundurdukları araçlar.

c) Karayolu Trafik Kanununun 22 nci maddesinin (d) bendine göre belediyelerce tescili mecburi kılınanlar dışındaki bütün motorsuz taşıtlar,

Bu hükmün dışındadır.

Tescile Yetkili Kuruluşlar, Tescil İçin Müracaat Etme ve Bildirme Mecburiyeti ile Süreleri

Madde 29- Bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre;

A) Tescile yetkili kuruluşlar,

a) Askeri araçlar, iş makineleri ve raylı sistemle çalışanlar dışındaki bütün motorlu araçlar ile tescile tabi motorlu araçlara takılarak kullanılacak yapıda ve yüklü ağırlığı 750 kg.'ın üstünde olan römork ve yarı römorkların tescilleri trafik tescil kuruluşlarınca,

b) Askeri araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla ülkemizde bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

c) Raylı sistemde çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,

d) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1) Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarca,

2) Özel ve tüzel kişilere ait olanlardan;

Tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarınca,

e) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç, il trafik komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

yapılır.

B) (Değişik ibare:RG-9/9/2011-28049) İlk defa tescili yapılacak araçlarla ilgili olarak;

a) **(Değişik:RG-9/9/2011-28049)** Araç sahipleri, tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçlarının tescili için satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde ibrazı zorunlu belgelerle birlikte ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine müracaat etmek zorundadırlar.

b) **(Değişik:RG-9/9/2011-28049)** Araçların giriş işlemi yapan gümrük idareleri, tescil işlemlerine esas olmak üzere düzenlediği Gümrük Trafik Şahadetnamesinin bir örneğini de tescilin yapılacağı beyan edilen trafik tescil kuruluşuna, gümrük işleminin tamamlandığı tarihten itibaren onbeş gün içinde göndermeye mecburdur. Gümrük Trafik Şahadetnamesindeki bilgilerin elektronik ortamda gönderilmesi halinde, şahadetname ayrıca yazılı olarak gönderilmez.

c) **(Değişik:RG-18/7/2008-26940)** ⁽⁴⁾ Bu araçların tescilini yapan tescil kuruluşları, tescil işlemi takip eden onbeş iş günü içerisinde, Gümrük Trafik Şahadetnamesini tanzim eden gümrük idaresine ve ilgili vergi dairesine yazılı olarak veya elektronik ortamda tescilin yapıldığına dair bilgi verir.

Tescil İşlemleri Müşterek Hükümleri

Madde 30 – (Değişik:RG-1/5/2010-27568)

(Değişik fıkra:RG-9/9/2011-28049) Tescil işlemlerinin yapılmasında aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır:

a) Araçların tescilleri, tescil edilen araçlara ait araç tescil belgesinin ve motorlu araç trafik belgesinin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta aracılığı ile teslimi işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılır.

b) Tescili yapılan araçlar için düzenlenen ve bu Yönetmeliğin ekinde yer alan ek-3'teki "Araç Tescil Belgesi" ile ek-4'teki "Motorlu Araç Trafik Belgesi"nin "Onaylayan" bölümleri yetkili personel tarafından sicil numarası yazılmak suretiyle imzalanır. Belgelerde yer alan bütün bilgiler silinti ve kazıntı olmaksızın bilgisayar ortamında doldurulur.

c) Araca ait kişiselleştirilen tescil belgesi ve motorlu araç trafik belgesinin basımı ve ilgililerine elden veya posta yoluyla teslimi Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırılabilir. Basılan bu belgeler gerçek kişiler için araç sahibinin Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan yerleşim yeri adresine, tüzel kişiler için ticaret sicil gazetesi, tüzük veya diğer resmi kayıt belgelerinde belirtilen adreslerine posta aracılığı ile teslim edilir. Yabancılar için ise belgelerin gönderileceği adrese ilişkin hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir. Bu şekilde basılan belgeler üzerinde yetkili personelin sicil ve imza şartı aranmaz. Düzenleme sırasında herhangi bir nedenle iptali gereken belgeler, iptal gerekçesi ve seri numarası belirtilerek bir tutanakla tespit edilir ve ilgili muhasebe birimine teslim edilir. Buna dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

ç) İlk defa tescili yapılan her araca bir tescil plaka numarası tahsis edilir. Satış veya devir işlemlerinde daha önce düzenlenerek bir önceki araç sahibine verilmiş olan motorlu araç trafik belgesi ile tescil plakaları yeni sahibine devredilir. Yerleşim yeri adresi dışındaki başka bir trafik tescil kuruluşunda kayıtlı araçları satın veya devir alanlar ile yerleşim yeri adresi değişenlerin araçlarına yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunun plakasını alabilmeleri isteklerine bağlıdır. İsteğe bağlı olarak tescil plaka numarasının değiştirilecek olması halinde bu değişiklik; araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin ibrazı zorunlu belgelerle birlikte yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki, yerleşim yeri adresi yurtdışında olan Türk vatandaşlarının ise Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan diğer adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna bir ay içerisinde müracaat etmeleri suretiyle yapılır. Aracın tescil plaka numarası, can ve mal güvenliğinin gerekli kıldığı hallerde valiliğin talebi ve İçişleri Bakanlığının onayı ile aracın kayıtlı olduğu yer trafik tescil kuruluşunda başka bir tescil plaka numarası ile değiştirilebilir.

d) Emniyet Genel Müdürlüğünce araçlara ait bilgiler, manyetik veya elektronik sistemle Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına gönderilir.

e) Tescili yapılarak bu Yönetmeliğin ekinde yer alan ek-4'teki Motorlu Araç Trafik Belgesi verilen ve müracaat formu bilgisi Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına gönderilen araçlardan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyacına elverişli olanlara sefer görev emri verilir. Sefer görev emri verilen araçlara Türk Silahlı Kuvvetleri Motorlu Kara Nakil Araçları Sefer Görev Emri (ARAÇ SEF. 3) (Ek-5) dört suret olarak Milli Savunma Bakanlığınca tanzim edilir. Milli Müdafaa Mükellefiyeti Komisyon kararı alınmak ve araç sahiplerine tebliğ edilmek üzere mülki makamlara gönderilir. Mülki idare makamlarınca da sefer görev emirleri araç sahiplerine tebliğ edilmek üzere trafik tescil şube ve bürolarına gönderilir. Sefer görev emirleri için 4/11/1983 tarihli ve 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu ile 24/5/1990 tarihli ve 90/500 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Seferberlik ve Savaş Hali Tüzüğü ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

f) Sefer görev emirlerine tabi araçlara, trafik tescil şube veya bürolarınca yapılacak işlemler bu Yönetmeliğin ekinde yer alan ek-5'teki talimata göre yapılır.

g) Tescili yapılan araçlar ve sahiplerine ilişkin bilgiler ile sonradan araç üzerinde yapılan her türlü işlem ve değişiklikler trafik tescil kuruluşlarınca derhal bilgisayar ortamına aktarılır. Ayrıca, yapılan işlem ve değişikliğe dair bilgi ve belgelerden Emniyet Genel Müdürlüğünce gerekli görülenler tescil dosyasına konulmak üzere aracın kaydının bulunduğu trafik tescil kuruluşuna postayla veya elektronik sistemle gönderilir.

ğ) Tescil edilen araçlara ve sahiplerine ilişkin bilgiler ile sonradan araç üzerinde yapılan her türlü işlem ve değişiklikler elektronik sistemle Gelir İdaresi Başkanlığına, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir.

h) Tescil plakalarında, plaka basım işlemini gerçekleştiren kuruluşun mührü bulunur. Tescile yetkili kuruluşlar ile Emniyet Genel Müdürlüğünce yetkilendirilen kurum veya kuruluşlar tarafından düzenlenen plaka basım talep belgesi (Ek-45) yazılı veya elektronik ortamda ibraz edilmeden plaka basımı yapılmaz. Plaka basım talep belgesi veya buna ilişkin elektronik bildirim plakayı basan kuruluş tarafından en az üç yıl süre ile muhafaza edilir.

ı) Tüzel kişiler veya yabancılar adına yapılacak araç tescillerinde istenilecek bilgi ve belgeler ile diğer hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

i) Ambulans ve acil sağlık araçlarının tescillerinde il sağlık müdürlüğünün ambulans/acil sağlık aracı uygunluk yazısının ibraz edilmesi zorunludur.

j) Ülkemizde belirli bir süre kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılmak üzere geçici ithal yoluyla getirilenler ile iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş ve karayolunda insan, hayvan ve yük taşımada kullanılmayan araçlar hariç olmak üzere, direksiyonu sağda olan araçların tescili yapılmaz.

k) Araçlar üzerinde 28/11/2008 tarihli ve 27068 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte belirtilen şekillerde değişiklik yapılmış olması halinde, aracın muayenesinin yeniden yaptırılması zorunludur.

l) Başka bir trafik tescil kuruluşuna nakil giden araçların tescil dosyaları bir yıl geçmedikçe imha edilemez.

(Değişik ikinci fıkra:RG-21/3/2012-28240) Sürücülerin ve araçların sicillerini tutmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğünce ihtiyaç duyulacak teknik bilgiler, hukuki değişiklikler veya kısıtlayıcı şerhlerin sicil üzerindeki kayıt işlemleri; Emniyet Genel Müdürlüğünce yetki verilen kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya özel hukuk tüzel kişilerin elektronik sistemle yapılabilir. Sürücü belgesi ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek bilgiler, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından elektronik sistemle temin edilebilir veya kanunlardaki istisnalar hariç olmak üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Emniyet Genel Müdürlüğü ile ilgili taraflar arasında protokolle belirlenir.

Haciz, rehin, ihtiyati tedbir gibi kısıtlayıcı şerhlerin, aracın elektronik ortamda tutulan sicili üzerine işlenmemesi halinde, şerhler bildirim alan trafik tescil kuruluşunca aracın bilgisayar kayıtlarına işlenir, buna dair belge arşivlenerek muhafaza edilir. Araç tescil belgesine bu şerhlere ilişkin kayıt konulmaz.

Araçların tesciline ilişkin bilgilerin elektronik sistemle aktarılmasına ve paylaşılmasına dair usul ve esaslar ile diğer hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Veraset yoluyla intikaller ile 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin 2 numaralı bendiyle düzenlenen istisnadan yararlanılarak iktisap edilip, istisnadan yararlananlar tarafından beş yıldan fazla kullanılmış olanlar hariç olmak üzere, ilk iktisabında özel tüketim vergisi istisnası uygulanmış olan araçların istisnadan yararlananlar dışındakilerce iktisabı halinde veya ilk iktisabı yapılan araçların ilk iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde Özel Tüketim Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki araçlara dönüştürülmesi durumunda, vergi dairesince düzenlenen Özel Tüketim Vergisi Ödeme Belgesi ibraz edilir.

Yeni Kayıt

MADDE 31 – (Değişik:RG-9/9/2011-28049)

Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların tescil işlemleri; aracın satın alınma veya gümrükten çekilme tarihinden itibaren üç ay içinde araç sahibinin ilgili trafik tescil

kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine müracaat etmeleri suretiyle yapılır.

Tescil işleminin yapılabilmesi için sahiplik belgesi, uygunluk belgesi, zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi ve özel tüketim vergisi ödeme belgesinin aslının ibraz edilmesi zorunludur. Ancak, bu belgelere ait bilgilerin Emniyet Genel Müdürlüğünce ilgili kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya diğer özel hukuk tüzel kişilerinden elektronik sistemle alınabilmesi halinde, ibraz zorunluluğu aranmaz.

Tescile tabi ve Türkiye’de tescil edilecek olan araçları imal veya ithal edenler; bu araçların uygunluk belgesi bilgileri ile Emniyet Genel Müdürlüğünce gerekli görülen diğer bilgilerini, güvenli elektronik imza kullanarak Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki bilgi sistemine elektronik ortamda kaydetmek zorundadırlar. Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenecek tarihten itibaren bilgi sistemine kayıtlı olmayan araçların tescil işlemi yapılmaz.

İthalatçı veya imalatçı tarafından Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki bilgi sistemine elektronik ortamda kaydedilen araçların, tescil edileceği safhaya kadar el değiştirmesi veya üzerinde tadilat yapılması halinde, bu değişikliklerin bilgi sistemine işlenmesi amacıyla bildirim zorunluluğu getirmeye ve bu şekilde yapılacak bildirimlerin usul ve esaslarını tespit etmeye, Maliye Bakanlığının görüşünü almak suretiyle Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Araç imal veya ithalatçıları, kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk kişileri, içeriği Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenerek bilgi sisteminde oluşturulan taahhütnameleri güvenli elektronik imzaları ile imzalamaları halinde yetkilendirilmiş sayılırlar. Buna ilişkin diğer usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünün resmi internet sitesinde yayımlanır.

Emniyet Genel Müdürlüğü; ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapmak üzere, elektronik ortamda oluşturduğu bir ay süreyle geçerli Ek-46’daki tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerini, belirleyeceği usul ve esaslar doğrultusunda yetkilendirebilir. Yetkilendirilen gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri, kendi aralarında noterde düzenleyecekleri protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırabilirler. Düzenlenen protokolün bir nüshası Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir. Elektronik ortamda gönderilmesi halinde, protokol ayrıca yazılı olarak gönderilmez.

Emniyet Genel Müdürlüğünce yetkilendirilen gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerinin, yapacakları işlemler için başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine yetki vermeleri halinde, yetki verilecek gerçek veya tüzel kişinin oda sicil kaydı (ticaret odası, sanayi ve ticaret odası, ilgili esnaf odası ve benzeri) ve vergi kaydının bulunması gerekir. Ayrıca, yetki verilecek kişinin gerçek kişi olması halinde ilgili kişinin, tüzel kişilik olması halinde ise, şirketi temsile yetkili olan kişi ile bilgi sistemi üzerinde işlem yapmaya yetki verecekleri kişinin; malvarlığına, topluma, kamu güvenliğine, kamunun sağlığına, kamu barışına, ulaşım araçları veya sabit platforma, genel ahlaka, millete ve devlete, devletin güvenliğine, anayasal düzen ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan hüküm giymemiş olmaları şarttır. Buna ilişkin diğer usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünün resmi internet sitesinde yayımlanır.

Tescil işlemlerinde; gerçek kişiler için Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan yerleşim yeri adresi, yerleşim yeri adresi yurtdışında olan Türk vatandaşlarının Kimlik Paylaşımı Sisteminde yer alan diğer adresi, tüzel kişiler için ise ticaret sicil gazetesini, tüzük veya diğer resmi kayıt belgelerinde belirtilen adresi esas alınır. Yabancılar için tescile esas adres bilgisi ise Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Tescil edilen her araca, sahibinin tescile esas adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunun il kodu, harf ve rakam grubunu içeren bir tescil plakası tahsis edilir. Kamu kurum veya kuruluşlarınca finansal kiralama yoluyla kiralandan ve ilk defa tescili yapılacak araçlara, kiracının tescile esas adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunun il kodu, harf ve rakam grubunu içeren tescil plakası da tahsis edilebilir.

23/9/2004 tarihli ve 25592 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Araç Muayene İstasyonlarının Açılması, İşletilmesi ve Araç Muayenesi Hakkında Yönetmelikte belirtilen ilk muayene süresini geçirmiş araçlar, bir aylık muayene süresi verilme suretiyle tescil edilir.

Tescil müracaatının;

a) Trafik tescil kuruluşlarına yapılması halinde;

1) Tescil işlemi, araç sahibinin tescile esas adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil şube veya bürosunda yapılır.

2) Araçların ilk tescilleri, araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya kamu kurum veya kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin ibrazı mecburi belgeleri göstererek üzerindeki bilgiler tam, okunaklı, örneğine uygun olarak doldurulmuş, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan "Araç Trafik Tescil Müracaat ve İşlem Formu" (Ek-1)'nu veya işlemi yapan trafik tescil kuruluşunca elektronik ortamda düzenlenen "Araç Tescil İşlem Formu" (Ek-43/A-B)'nu trafik tescil şube veya bürolarında yetkili memurun önünde imzalaması suretiyle yapılır.

3) Araç sahibince beyan edilen bilgilerden araca ait olanlar ibraz edilen belgelerle, kişiye ait olanlar ise nüfus hüviyet cüzdanı ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi kayıtlarından karşılaştırılarak yetkili memurca tasdik edilir.

4) Araca ait ibraz edilen belgelere "..... plakaya tescil yapılmıştır" kaşesi vurulur ve bu belgelerden gerekli görülenler muhafaza edilmek üzere araç sahibine iade edilir.

5) Araca ve tesciline dair bilgiler Emniyet Genel Müdürlüğünce elektronik ortamda tutulur. Ayrıca, tescile dair müracaat formları (Ek-1, Ek-43/A-B) ve gerekli diğer belgelerin saklanacağı dosya oluşturularak, tescil plaka numarasına göre arşivlenir. Araç dosyasına konulacak belgeler Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

6) Tescili yapılan araçların tescille birlikte aynı anda trafikten çekilmesi talebinde bulunulması halinde, öncelikle tescil işlemi yapılır, ancak motorlu araç trafik belgesi düzenlenmez ve tescil plakası bastırılmaz. Tescil işlemi takiben 41 inci madde hükümleri doğrultusunda trafikten çekme işlemi yapılır.

b) Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yetkilendirilen kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine yapılması halinde;

1) Yetki verilenler, satışı yapılan aracın tescili amacıyla, araca ve sahibine ait bilgiler ile gerekli görülen diğer bilgileri, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki bilgi sistemine güvenli elektronik imzalı olarak bildirirler.

2) Bu bildirim üzerine, aracın tescilinde herhangi bir sakınca olmadığının anlaşılması halinde tescil işlemi elektronik ortamda gerçekleştirilir.

3) Tescil işleminin gerçekleşmesiyle birlikte Emniyet Genel Müdürlüğünce elektronik ortamda bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge ve plaka basım talep belgesi oluşturulur. Belgeler, tescil bildiriminde bulunanlarca iki suret olarak basılır. Belgelere kaşe veya mühür basılarak yetkilendirilen kişi tarafından imzalanır. Belgelerin birer sureti araç sahibine verilir, birer sureti ise, diğer belgelerle birlikte beş yıl süreyle muhafaza edilir.

4) Araç sahibi adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kâğıtların bedelleri, yetki verilenlerce tahsil edilebilir. Buna dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

5) Araç tescil belgesi ve motorlu araç trafik belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde, araç sahibine sorumluluk yüklenemez.

6) Araç tescil belgesinin araç sahibine teslim edilmesi ile birlikte tescile ilişkin geçici belge hükümsüz sayılır.

7) Araç imal veya ithal edenler ile tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere yetkilendirilen gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerinin, araçların tesciline ilişkin olarak yapacakları işlemler, müracaat sırasında ibraz edilmesi zorunlu belgeler, tescile ilişkin geçici belgenin basılmasına ve araç sahiplerine teslim edilmesine ilişkin usul ve esaslar ile muhafaza edilmesi gereken belgeler Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

8) Yetkilendirilen gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri, aralarında yapacakları protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine yaptırmaları halinde; muhafaza edilmesi gereken belgeler protokolün taraflarınca beş yıl süreyle muhafaza edilmek üzere yeterli sayıda düzenlenir.

Emniyet Genel Müdürlüğü, araç imal veya ithal edenler ile yetki verilenlerin, araçların tesciline ilişkin olarak yaptıkları işlemleri, belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yapıp yapmadığını denetlemeye yetkilidir.

Tescil Belgesi ve Geçerliliği

MADDE 32 – (Değişik:RG-18/7/2008-26940) (4)

Tescil belgesi, aracın teknik özelliklerini, kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşunu ve sahibine ilişkin bilgileri ihtiva eden ve trafik tescil şube veya büroları tarafından düzenlenen belgedir.

Aracın başkasına satışı veya devri, hurdaya çıkarılması, üzerinde teknik değişiklik yapılması ve kullanım amacının değişmesi hallerinde aşağıdaki hükümler saklı kalmak üzere tescil belgesi geçersiz sayılır.

a) Üzerinde renk ve teknik değişiklik yapılan veya kullanım amacı değiştirilen araçlara ait tescil belgeleri, sahiplerinin gerekli uygunluğu sağlamaları bakımından Karayolları Trafik Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince 30 gün süre ile geçerliliğini korur.

b) Hurdaya çıkarılan araçların "hurdaya çıkarılmıştır" şerhi konularak sahiplerine verilen tescil belgeleri, araçların hurda olarak satışlarında sahiplik belgesi olarak kullanılır.

Motorlu araç trafik belgesi ve geçerliliği

Madde 33- (Başlığı ile birlikte değişik:RG-9/9/2011-28049)

Motorlu araç trafik belgesi, tescil işlemleri tamamlanmış araçların trafiğe çıkarılmasına müsaade edilen ve muayene sürelerini belirleyen bir belgedir.

Motorlu araç trafik belgesi, veriliş tarihinden itibaren Ulaştırma Bakanlığınca araç muayenesi ile ilgili olarak çıkartılan Yönetmeliğin öngörmüş olduğu muayene süresi içerisinde geçerlidir.

İlk tescili yapılan araçlar için düzenlenen tescile ilişkin geçici belgelerin geçerlilik süresi içinde, motorlu araç trafik belgesi alma zorunluluğu aranmaz.

Motorlu araç trafik belgesi, her muayene süresi sonunda yetkili kılınmış muayene istasyonu görevlilerince, taşıt cinslerine göre yönetmelikte belirtilen süre kadar uzatılır ve trafik belgesinin muayeneye ait bölümüne gerekli kayıtlar işlenerek tasdik ve imza edilir.

Motorlu araç trafik belgesi, yıpranması, kaybolması veya muayene bölümlerinin bitmiş olması halinde, herhangi bir tescil biriminde yenilenir. Bu değiştirmelerde tescil belgesindeki bilgiler esas alınır.

Yenilenen belgelerin eskileri alınarak iptal edilir.

İş Makinelerinin Tescil ve Trafik Belgeleri İle Tescil Plakaları

Madde 34- İş makinelerinin tescil işlemleri aşağıdaki esaslara göre yapılır.

a) Resmi kuruluşlara ait iş makineleri;

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan iş makinelerinin tescil işlemleri ait olduğu kurum veya kuruluşun ilgili birimlerinde (Ek:6)'da gösterilen tescil defterine işlenmek suretiyle yapılır ve her makine için ayrı ayrı (Ek:7)'de belirtilen tescil belgesi tanzim edilir.

Tescil işlemlerinin aynı kuruluşa ait ayrı ayrı birimlerde yapılması halinde tescile ait bilgilerin kurum veya kuruluşun merkez tescil biriminde toplanır ve makinelerin cinslerine göre ayrı ayrı kayıtları tutulur.

Bu araçlarla Karayoluna çıkılmasının gerekli olduğu hallerde, tescilini yapan kuruluşça (Ek:7)'de gösterilen tescil belgesinin trafiğe çıkış iznine ait bölümü doldurularak tasdik edilir.

Bu şekilde karayoluna çıkacak araçların zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmış olmaları mecburidir.

b) Özel veya tüzel kişilere ait olan iş makineleri işletme amacıyla veya yerine göre bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesinde belirtilen kuruluşlarca tescilleri araç sahibinin bir dilekçe ile ilgili kuruluşa müracaatı üzerine (Ek:6)'da gösterilen tescil defterine işlenmek suretiyle yapılır ve (Ek:7)'de gösterilen Maliye Bakanlığınca bastırılan tescil belgesi tanzim edilerek verilir.

Araç sahipleri dilekçelerine varsa iş makinesinin hususiyetlerini gösteren teknik belgeyi, yoksa araca ait teknik bilgileri ihtiva eden bir belgeyi sahiplik belgesi ile birlikte ibraz etmek zorundadırlar.

Bu iş makinesinin karayollarında sürülmesi, tescil belgesine ekli trafiğe çıkış izin belgesinin tescili yapan kuruluşça tasdik edilerek makine sahibine verilmesi ile mümkündür.

Trafiğe çıkış izni verilirken makinenin zorunlu mali mesuliyet sigorta akdinin yapılmış olması ve Karayolları Genel Müdürlüğünden özel izin alınması mecburidir.

Motorsuz Taşıtların Tescili

Madde 35- Karayolları Trafik Kanununun 22 nci maddesi (d) bendi uyarınca gerekli görülmese halinde belediyelerce tescili yapılacak motorsuz taşıtlar için aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Taşıt sahiplerinin kimlikleri ve taşıtların cins ve özelliklerinin kaydedildiği bir defter tutulur.

b) Her araç için, tescil ve trafik belgesi tek belge olarak düzenlenir ve "Tescil Belgesi" adı altında taşıt sahiplerine verilir. (Ek:8)

c) Bu araçlardan bisikletlerin plakaları 10x15 santimetre, hayvanla çekilen ve elle sürülenlerin 15x20 santimetre en ve boyunda olur ve sağtan veya uygun bir maddeden yapılır.

Tescil plakalarının zemini beyaz, harf ve rakamları siyah renkte olur, plaka numaraları belediyelerce belirlenir ve taşıtların arkalarına takılır.

Belediyelerce tescili zorunlu kılınan araçların belge ve plaka alınmadan trafiğe çıkarılması yasaktır.

Bu araçları sürenlerin belgeleri ve belgelerinde gösterilen şartlara uyup uymadıkları belediye trafik birimlerince de denetlenebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tescile Dair Diğer İşlemler

Satış ve Devirler

MADDE 36 – (Değişik:RG-1/5/2010-27568)

Resmi araçların satış veya devirleri ait oldukları kurum veya kuruluşların tabi oldukları mevzuata göre; diğer araçların her çeşit satış ve devirleri ise, satış veya devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası ile 5539 sayılı Kanunun 21 inci maddesine göre verilen idari para cezaları ile geçiş ücreti borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş araç tescil belgesi veya tescile ilişkin geçici belge esas alınarak, bu belgelerin zayi olduğunun anlaşılması halinde ise trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

İş makinelerinin satış ve devirleri ise araç üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi esas alınarak noterler tarafından yapılır. Satışa veya devir işlemine ilişkin belgenin bir sureti üç iş günü içerisinde tescilini yapan ilgili kuruluşa gönderilir.

Noterlerce yapılacak satış veya devir işlemi sırasında, araca ait tescil belgesi veya tescile ilişkin geçici belge üzerindeki bilgiler ile aracın bilgisayar kayıtlarındaki bilgileri arasında farklılık olduğunun anlaşılması durumunda, bilgisayar kayıtları esas alınır. Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenecek araç bilgilerinde eksiklik veya yanlışlık olduğunun anlaşılması halinde, trafik tescil kuruluşlarınca düzeltme yapıldıktan sonra satış veya devir işlemi yapılır.

Satış veya devir işlemi, siciline işlenmek üzere elektronik sistemle ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Elektronik sistemle bildirim mümkün olmaması halinde ise üç iş günü içerisinde yazılı bildirimde bulunulur. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır.

Yapılan satış veya devir işlemi üzerine ilgili noter tarafından, yeni malik adına bir ay süreyle geçerli (Ek:44) deki tescile ilişkin geçici belge iki suret olarak düzenlenir. Bu belgeler noterce onaylanarak bir sureti araç sahibine verilir, bir sureti ise satış sözleşmesi ve satışta kullanılan araç tescil belgesi veya tescile ilişkin geçici belge ile birlikte noterde muhafaza edilir.

Araçların satış veya devirleri, tescile ilişkin geçici belge düzenlenmesi sırasında noterler tarafından yapılacak işlemler ve araç tescil belgesinin düzenlenmesi ile araç sahiplerine teslimine ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Yeni malik adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kağıtların bedelleri, satış veya devir esnasında noterler tarafından tahsil edilir.

Satış veya devri yapılacak aracın sefer görev emri bulunması halinde, noterce yeni malike gerekli tebligat yapılır ve tebliğ edilen sefer görev emrinin bir sureti aracın görevlendirildiği il afet ve acil durum müdürlüğüne gönderilir.

Tescil edilmediğinden tescil belgesi bulunmayan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde satış ve devirleri, sahiplik belgeleri esas alınarak noterlerce yapılır. Satış işlemi ve tarihi sahiplik belgesine işlenerek tasdik edilir. Bu satışlar hakkında trafik tescil kuruluşuna bilgi verilmez.

Satış veya devir işlemi yapılan araçların tescil işlemleri

Madde 37 – (Başlığı ile birlikte değişik:RG-1/5/2010-27568)

Noterler tarafından yapılan satış veya devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu tarafından yeni malik adına araç tescil belgesi düzenlenir. Araç tescil belgesinin düzenlenebilmesi için aracın geçerli zorunlu mali sorumluluk sigortasının bulunması zorunludur. Araç sahibince onbeş gün içerisinde müracaat edilmesi halinde tescil belgesi elden teslim edilir, bu süre içerisinde teslim alınmayan araç tescil belgeleri gerçek kişiler için araç sahibinin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Adres Kayıt Sisteminde belirtilen yerleşim yeri adresine, tüzel kişiler için ticaret sicil gazetesi, tüzük veya diğer resmi kayıt belgelerinde belirtilen adresine posta aracılığı ile teslim edilir. Yabancılar için ise belgelerin gönderileceği adrese ilişkin hususlar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenir.

(Mülga ikinci fıkra:RG-21/3/2012-28240)

Araç Tescil Belgesinin malike teslim edilmesi ile birlikte Tescile İlişkin Geçici Belge hükümsüz sayılır.

Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum veya kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşuna üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde, bu araçlar alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil edilir.

1/5/2010 tarihinden önce noterler tarafından satış veya devri yapılan araçların bir ay içerisinde alıcıları adına tescili için başvurulmaması halinde, önceki malikinin noter satış sözleşmesi ile birlikte müracaatı üzerine, bu araçlar alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil edilir.

Re'sen kayıt ve tescil işlemi yapılacak araçların tesciline ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenir.

Araçların Tescilinin Başka İl'e Nakli

Madde 38 – (Mülga:RG-18/7/2008-26940)⁽⁴⁾

Araçların Hurdaya Çıkarılması

Madde 39 – (Değişik:RG-1/5/2010-27568)

(Değişik fıkra:RG-9/9/2011-28049) Ekonomik ömrünü doldurma, eskime, yıpranma, kaza, yanma, tahrip edilme ve benzeri nedenlerle kullanılamaz duruma gelen araçlar; sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin dilekçesi üzerine, muayeneye tabi tutulmadan; ilgili vergi dairesinden alınmış motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası, trafik idari para cezası ile 25/6/2010 tarihli ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 30 uncu maddesine göre verilen idari para cezaları ile geçiş ücreti borcu bulunmadığına dair ilişik kesme belgesinin veya hurdaya ayrılmasında sakınca bulunmadığına dair belgenin ibrazı ve kayıtlarında haciz, rehin, tedbir gibi kısıtlayıcı şerhler bulunmaması halinde, müracaat tarihi itibarıyla herhangi bir trafik tescil şube veya bürosunda hurdaya çıkarılır. Hurdaya çıkarılacak araçtan dolayı yukarıda sayılan hususlarla ilgili borcu bulunmadığının Gelir İdaresi Başkanlığından elektronik sistemle tespit edilebilmesi halinde, belge ibrazı zorunluluğu aranmaz.

(Ek fıkra:RG-9/9/2011-28049) M1, N1 kategorisindeki araçlar ile motosiklet ve motorlu bisiklet haricindeki üç tekerlekli araçların hurdaya ayrılması işlemleri sırasında 30/12/2009 tarihli ve 27448 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmeliğin ek-3’ünde örneği yer alan “Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu”nun ibrazı zorunludur.

Araca ait tescil belgesine "hurdaya çıkarılmıştır" şerhi konularak sahiplerine geri verilir, motorlu araç trafik belgesi ile tescil plakaları geri alınarak iptal edilir. “Hurdaya çıkarılmıştır” şerhi konularak sahiplerine verilen araç tescil belgeleri, araçların hurda olarak satışlarında sahiplik belgesi olarak kullanılır.

Hurdaya ayrılmış araçların tescile esas müracaat formuna ve bilgisayar kayıtlarına hurdaya çıkarıldıklarına dair gerekli kayıt düşülür ve tescil dosyaları iki yıl sonra imha edilir. Tescil plakaları ancak bu sürenin sonunda başka araçlara tahsis edilebilir.

Hurdaya ayrılan araç bilgileri Gelir İdaresi Başkanlığına elektronik sistemle, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir.

Hurdaya ayrılmış olan taşıtlar, onarımla yenilenseler bile tescil edilemezler. Ancak, kullanılabilir durumdaki motoru ve diğer parçaları, başka araçlarda kullanılabilir. Bunlardan gerekli görülenler kullanıldığı aracın kayıtlarına işlenir.

Bir araca ait tescil bilgilerinin, çalıntı bir araç üzerinde kullanıldığının tespiti üzerine çalınan aracın hak sahibine iade edilmesi ve tescil bilgileri kullanılan bu aracın fiziki olarak bir kısmının veya tamamının bulunamaması halinde, sahiplerinin olayı belgeleyen ilgili kolluk veya adli makamlardan alınmış belge ile müracaatı üzerine, bilgileri kullanılan bu araç durumunun tespit tarihi itibarıyla birinci fıkrada belirtilen hükümler uygulanarak hurdaya çıkarılır.

Hurdaya çıkarılan, satılan veya devredilen resmi taşıtlar

Madde 40 – (Başlığıyla birlikte değişik:RG-18/7/2008-26940) ⁽⁴⁾

Ekonomik ömrünü doldurma ya da tahsis edildiği hizmet konusunun kalmaması nedenleriyle, gerek kamu kurum veya kuruluşları gerekse Maliye Bakanlığınca satışı yapılacak olan resmi taşıtların satışı yapılmadan önce, taşıtın maliki olan kurum tarafından trafik tescil şube veya bürolarında trafikten çekme veya hurdaya ayırma işlemi yaptırılması zorunludur.

Trafikten çekme veya hurdaya ayırma işlemi için; 237 sayılı Taşıt Kanununun 13 üncü maddesi gereğince düzenlenen, taşıtın hizmet dışı bırakıldığını gösteren raporun eklendiği bir yazı ile trafik tescil şube veya bürolarına müracaat edilir.

Rapordaki kayıtlara ve talebe göre;

a) Tescil belgesine "hurdaya çıkarılmıştır" kaydı konular ve bu durum bilgisayar kayıtlarına işlenir. Hurdaya ayrılmış olan taşıtlar tamir edilmiş olsalar dahi yeniden tescil edilemezler.

b) Ekonomik ömrünü doldurduğundan ya da tahsis edildiği hizmet konusunun kalmamasından dolayı satışı öngörülen taşıtlar için trafikten çekme işlemi yapılır. Bu taşıtlar; muayenesi yaptırılmak ve tescil için gerekli diğer belgeler de istenilmek suretiyle, satış işlemi yapan kurum veya kuruluş tarafından düzenlenmiş olan satışa ilişkin belge esas alınarak, alıcısı adına tescil edilir. Trafikten çekilmiş taşıtları satın alanlar, bir ay içinde trafik tescil şube veya bürolarında adlarına tescil ettirmek zorundadırlar. Bu şekilde tescil edilen araçlara mevcut plaka numaralarının kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda yeni bir plaka numarası tahsis edilir.

c) Alıcıların bir ay içinde trafik tescil şube veya bürolarına müracaat etmemeleri halinde, aracın önceki maliki olan kurum veya kuruluşun müracaatı üzerine satış tarihi itibarıyla alıcısı adına mevcut plakası üzerinden resen tescil işlemi yapılır.

Araçların Trafikten Çekilmesi ve Trafikten Çekilen Araçların Yeniden Trafığe Çıkarılmaları

Madde 41 – (Değişik:RG-1/5/2010-27568)

Sahiplerince trafikten çekilmek istenen araçlar hakkında aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır;

a) Trafikten çekme işlemi, araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin dilekçeyle müracaatı üzerine muayeneye tabi tutulmadan herhangi bir trafik tescil şube veya bürosunca yapılır.

b) Müracaat sırasında dilekçeye, ilgili vergi dairesinden alınmış motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası, trafik idari para cezası ile 5539 sayılı Kanununun 21 inci maddesine göre verilen idari para cezaları ile geçiş ücreti borcu bulunmadığına dair ilişik kesme belgesi ile araç tescil belgesi, motorlu araç trafik belgesi ve tescil plakaları eklenir. Trafikten çekilecek araçtan dolayı yukarıda sayılan hususlarla ilgili borcu bulunmadığının Gelir İdaresi Başkanlığından elektronik sistemle tespit edilebilmesi halinde, belge ibrazı zorunluluğu aranmaz.

c) Araç tescil belgesinin ilgili bölümüne “trafikten çekilerek tescili silinmiştir” kaydı konulur ve belge araç sahibine iade edilir, motorlu araç trafik belgesi ve tescil plakası geri alınarak iptal edilir.

ç) Trafikten çekme işlemi tamamlanan aracın tescili silinir.

d) Trafikten çekilen araç bilgileri Gelir İdaresi Başkanlığına elektronik sistemle, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir.

Trafikten çekilen araçların yeniden trafiğe çıkarılması işlemlerinde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır;

a) Yeniden trafiğe çıkarma işlemi, araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin dilekçeyle müracaatı üzerine herhangi bir trafik tescil şube veya bürosunca yapılır.

b) Müracaat sırasında; araç tescil belgesi, geçerli zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi, araç üzerinde değişiklik yapılmışsa, bu değişikliğe ait belgeler ile aracın muayenesinin yapıldığına dair belge ibraz edilir.

c) İşleme müteakip araca önceki plakası tahsis edilir ve motorlu araç trafik belgesi tanzim edilerek verilir.

ç) Yeniden trafiğe çıkarılan araç bilgileri Gelir İdaresi Başkanlığına elektronik sistemle, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir.

Çekici ve Römorkların Tescili

Madde 42- Çekici araçlar ile yüklü ağırlığı 750 kg.’ın üstündeki römork ve yarı römorklar (traktör römorkları hariç), bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesindeki esas ve usullere uygun olarak ayrı ayrı tescil edilirler.

Çekici araçlar ile römork takacak araçların tescil belgelerine çekeceği römorkun taşıma sınırı yazılır.

Traktör römorkları ise, ayrı olarak tescil edilmeyip, bir dilekçe ile müracaat halinde, sahiplik ve teknik belgesindeki gerekli bilgiler, çekecek traktörün tescil ve trafik belgesinin ilgili bölümüne işlenir.

(Değişik dördüncü fıkra:RG-21/3/2012-28240) Traktör römorklarının arka kısımlarına; Avrupa Topluluğu Direktifleri ve Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonu ECE R 69'a uygun iki adet işaret levhası takılır.

Ayrıca, traktöre ait müracaat formu (Ek:1) ile motorlu araç tescil ve trafik belgesi kayıt defterindeki (Ek:2) bölümüne kayıt konur. Sahiplik ve teknik belgesine “.....plakalı traktörün plaka sayısı verilmiştir,” şerhi konur.

Traktör römorklarının noter senedi ile başkasına satış veya devri halinde, belgelere ve deftere kayıt konularak verilen plaka geri alınıp iptal edilir.

Yeni sahibi adına tescil için yukarıdaki işlemler yapılır.

Çekiciler dışındaki araçların çekme sistemlerinin “Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmeliğe” uygun olup olmadığı muayene istasyonlarında tespit edilir tescil ve trafik belgelerine işlenir.

Çalınan araçlar hakkında yapılacak işlemler ⁽⁵⁾

MADDE 43 – (Değişik:RG-1/5/2010-27568)

Çalınan araçların tescil kayıtlarının kapatılması için, çalındığı tarihten itibaren bir ay geçmiş olması şartıyla herhangi bir trafik tescil şube veya bürosuna müracaat edilebilir.

Müracaat sırasında, araç sahiplerinin, kanuni temsilcilerinin, vekillerinin veya kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin dilekçesi ile savcılık veya mahalli kolluk birimlerince düzenlenmiş çalınma olayına ait belge alınır. Aracın bilgisayar kayıtlarına ve tescil dosyasına “çalınmıştır” kaydı düşülerek tescil kaydı silinir. Araç tescil belgesi üzerine işlem tarihi ile birlikte “çalınmıştır” şerhi düşülür ve belge araç sahibine iade edilir. Aracın motorlu araç trafik belgesi ile müracaat sırasında ibraz edilen belgeler araç dosyasında muhafaza edilir.

Aracın tescil kaydının çalıntı tarihi itibarıyla silindiği Gelir İdaresi Başkanlığına elektronik sistemle, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde, yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir.

(Ek fıkra:RG-21/3/2012-28240) Tescil kaydı silinen araçlar, çalıntı tarihinden itibaren 30 yıl süreyle araç tescil bilgisayar sisteminde plaka ve çalıntı kaydı ile birlikte muhafaza edilir. Bu süre sonunda bulunamayan araçların bilgisayar plaka kayıtlarının düşüm işlemi yapılır ve durum Gelir İdaresi Başkanlığına elektronik sistemle, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir. Bu araçların çalıntı bilgisi şase ve motor numarası üzerinden takip edilerek boşa çıkan plakalar, diğer araçlara tescil plakası olarak verilebilir.

Araçla birlikte araca ait belgeler de çalınmışsa, isteği halinde araç sahibine aracın kayıtlarına çalınmıştır şerhi konulduğuna dair bir yazı verilir.

Çalınan araçların bulunması halinde, araç sahibinin dilekçesi alınır, araç muayene istasyonlarında tespit muayenesi yaptırdıktan sonra aracın tescil dosyası ve bilgisayardaki tescil kaydı üzerinde gerekli düzeltme yapılır, araç tescil belgesi ile motorlu araç trafik belgesi tanzim edilir, durum Gelir İdaresi Başkanlığına elektronik sistemle, bunun mümkün olmaması halinde ise en geç onbeş iş günü içinde yazılı olarak ilgili vergi dairesine bildirilir.

Aracın çalınmasına veya bulunmasına ilişkin işlemlerin aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşu dışında yapılması halinde, buna ilişkin dilekçe ile diğer belgelerin tasdikli birer sureti ve motorlu araç trafik belgesi dosyasına konulmak üzere aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşuna gönderilir.

Çalınan, kaybedilen, kullanılamaz hale gelen, bilgileri değişen belge ve plakalar

Madde 44 – (Başlığı ile birlikte değişik:RG-18/7/2008-26940) (4)

Araçlara ait belgelerin ve tescil plakalarının kaybedilmeleri veya kullanılamaz duruma gelmeleri halinde aşağıdaki işlemler yapılır;

- a) Sahiplik belgelerinin kaybedilmesi halinde, belgeyi veren kuruluşun bir yazı ile bildirdiği onaylı örnekleri kabul edilir. Gerek görülmesi halinde tescil işlemi durdurulmamak şartıyla, inceleme ve araştırma yapılabilir.
- b) Kayıp, çalınma, yıpranma, eskime, rehin kaldırma veya çeşitli nedenlerle yenilenmesi gereken araç tescil ve motorlu araç trafik belgeleri ile tescil plakalarının yenilerinin verilmesi işlemleri, herhangi bir trafik tescil kuruluşunca yerine getirilebilir.
- c) Motorlu araç trafik belgesinin yeniden düzenlenmesinin talebi halinde, muayene geçerlilik süresinin sona ermemiş olduğunun anlaşılması durumunda yeniden muayeneye sevk edilmeksizin yenilenir.
- ç) Her türlü tescil değişikliği veya tescile ait belgelerin mecburi hallerde yenilenmesi işlemlerinde öncelikle bilgisayar kayıtları esas alınır. Ancak, belgeler ile bilgisayar kayıtları arasında farklılık görülmesi halinde, gerekli inceleme ve araştırma yapılarak sonucuna göre hareket edilir.

Çalıntı veya kayıp tescil plakalarının bulunamaması halinde, zayiinden yeniden düzenlenecek olan tescil plakasının elektronik denetleme sistemleriyle takibini veya kontrolünü kolaylaştıracak özel bir kit, işaret veya rumuz kullanılması ile diğer hususlar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Trafik Belgeleri

Geçici Trafik Belgelerinin Verilme Esasları

Madde 45- (Değişik fıkra: RG-02/11/2000-24218) Tescil işlemlerinin gecikmesi, bir yerden diğer bir yere götürülme, prototip veya yol testi, gösteri yapılması gibi nedenlerle geçici olarak trafiğe çıkarılacak araçlar ile ithal ve ihraç edilenlere, ilgili maddelerindeki esas ve usullere göre geçici trafik belgesi (Ek:10) verilir. Geçici trafik belgesi ve geçici tescil plakaları, kayıt defterine (Ek:10/A) kaydedilir.

Bu belgeler, geçici plakaları ile birlikte kullanılır.

Geçici trafik belgelerinin süresini geçirerek veya başka araçlarda kullanılması halinde, belge ile birlikte plakalar da geri alınarak, araçlar trafikten men edilir ve yasal işlem yapılır.

“A” Geçici Trafik Belgesi ve Plakalar

Madde 46 – (Değişik:RG-25/5/2012-28303)

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi (Ek:10-B); prototip veya yol testi yapılacak araçlar için imalatçı veya ithalatçı firmalar, otomotiv konusunda araştırma yapan araştırma kurum veya kuruluşları veya teknik hizmetler kuruluşlarına; fabrika, depo, gümrük satış yeri, teşhir yeri, bayi ve benzeri gibi yerler arasında sürülecek araçlar ile gösterisi yapılacak araçlar için imalatçı veya ithalatçı firmalar, bu firmaların yetki verdiği araç satıcılığı yapan bayiler ile taşıma işleri organizatörlüğü yapanlara; yurt dışından satın alınan veya yurt dışına satılan araçların karayollarında sürülerek götürülmesi veya getirilmesi için Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında uluslararası ve yurtiçi taşıma işleri organizatörlüğü yetki belgesi almış olan gerçek ve tüzel kişilere bir yıl süre ile verilen belgedir.

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesinde birden fazla plaka verilemez. Ancak, firmalar birden fazla yetki belgesi için müracaat edebilirler.

Prototip veya yol testi için kullanılacaklara "T", birinci fıkrada belirtilen yerler arasında sürülecekler ile gösterisi yapılacaklara "G" harf grubu bulunan plakalar verilir.

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi'ne istinaden düzenlenen "A" Geçici Trafik Belgesi (Ek:10-C) ve bu belge ile kullanılan "G" plakanın geçerlilik süresi; aynı il sınırları içerisinde yirmidört saat, şehirlerarası ve uluslararası yollarda aracın götürüleceği yerin uzaklığına göre en fazla altı gündür. Bu plakalı araçların "A" Geçici Trafik Belgesinde belirtilen güzergâh dışında kullanılması ve bu araçlarla yük ve yolcu taşınması yasaktır.

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi'ne istinaden düzenlenen "A" Geçici Trafik Belgesi ve bu belge ile kullanılan "T" plakalı araçlar, "A" Geçici Trafik Belgesinde belirtilen süre içerisinde ülke genelinde herhangi bir yer kısıtlamasına tabi olmaksızın kullanılabilirler.

"G" ve "T" plakalar için kullanılan "A" Geçici Trafik Belgesi, "A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi bulunan firmalarca iki suret olarak düzenlenir. Bir sureti üç yıl süre ile saklanır. Bu belgeler yetkililerce her zaman denetlenebilir.

Bu belge ve plakalar, "A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesinin ilgili firmaca onaylanmış fotokopisi ile birlikte geçerlidir.

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesinin süresi sonunda yeniden talep edilmesi halinde, önceden verilmiş yetki belgesi ile plakaların iadesi zorunludur. Süresi biten yetki belgesi ile önceden tahsis edilmiş plakalar iade edilmedikçe yenisi verilmez.

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesine istinaden verilecek "G" ve "T" plakalar 8000-9999 arasındaki rakamlardan oluşur. "G" plakalar karton kâğıttan da olabilir.

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi müracaatı, ilgilinin ticari faaliyetini sürdürdüğü yerdeki tescil kuruluşuna yapılır.

Müracaat sırasında;

a) Her türlü hukuki ve mali sorumluluğu kabul ettiklerini ve yetki belgesini hangi amaçla kullanacaklarını belirten dilekçe,

b) Her araç için cinslerine göre plakaya bağlı olarak yaptırılmış zorunlu mali sorumluluk sigortası,

c) Harç makbuzu,

ç) Taşıma işleri organizatörlüğü yapanlar için Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığında alınmış ilgili yetki belgesi,

d) Prototip veya tip onayı olmayan, yol testi yapılacak imal, ithal ve ihraç araçlar için tanıtım numaralarından bağımsız olarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınmış izin belgesi (Tip onayı olması halinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında izin şartı aranmaz.),

e) İthal araçlar için garanti belgesi,

ibraz edilir.

Prototip veya yol testi amacıyla "T" plakası verilen araçlar yüklü olarak da test edilebilirler. Ancak, hiçbir şekilde taşıma sınırı üstünde yükleme yapamazlar. Gerektiğinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında izin alınmak şartıyla teknik açıdan müsaade edilen yükle yüklenebilir. Bu gibi araçlarda, sürücünün dışında gereği kadar ek sürücü ve uzman bulunabilir.

"A" Geçici Trafik Belgesi Düzenleme Yetki Belgesi ile geçici trafik belgelerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

“B” Geçici Trafik Belgesi

Madde 47- Tescili yapılmamış veya tescil ve trafik belgesi işlemleri tamamlanmamış araçlar için, dilekçe ile başvurmaları halinde sahiplerine;

- a) Mali Sorumluluk Sigortası yaptırmış olması,
- b) Taşıt Alım Vergisinin ödenmiş olması,
- c) Teknik muayenelerinin yapılmış bulunması,

Şartı ile 30 gün için geçerli olmak üzere verilen belgedir. Bu süre hiçbir şekilde uzatılamaz. Sürenin bitiminde “B” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi geçersiz sayılır.

“B” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi bulunan araçlarla yük ve yolcu taşınabilir.

Trafik tescil birimi kurulmuş olan ilçelerde bu plakalar, ilçe trafik birimlerince de verilebilir.

“C” Geçici Trafik Belgesi

Madde 48- Satıldığı veya bulunduğu yerden tescil edileceği ve bulundurulacağı veya onarımının yapılacağı yere kadar götürülecek araçlardan;

Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış araçlara, sahiplerinin bir dilekçe ile başvurmaları halinde 6 gün süre ile verilen belgedir.

Trafik tescil birimi kurulmuş olan ilçelerde bu plakalar, ilçe trafik birimince de verilebilir.

Tescil belgesi bulunup da trafik belgesi almamış olan araçlara da “C” Sınıfı Geçici Trafik Belgesi verilebilir.

“D” Geçici Trafik Belgesi

Madde 49- (Değişik:RG-25/5/2012-28303)

“D” Geçici Trafik Belgesi, yurt dışından satın alınan veya yurtdışına satılan araçların karayollarında sürülerek götürülmesi veya getirilmesi için trafik tescil kuruluşlarınca verilen belgedir.

Bu belge isteklilere, dilekçelerinde; her türlü hukuki ve mali sorumluluğu kabul ettiklerini beyan etmeleri, araçların cins ve sayılarını, niteliklerini ve götürülüp getirileceği ülkeyi belirtmeleri şartıyla otuz gün süre ile verilir.

Yurtdışından getirilecek veya yurtdışına götürülecek araçlar için verilecek dilekçeye her araç için olmak üzere;

- a) Proforma fatura örneği veya sahiplik belgesi,
  - b) Zorunlu mali sorumluluk sigortası,
  - c) Harç makbuzu,
- eklenir.

“D” Geçici Trafik Belgesi verilen araçlarla, yük ve yolcu getirilmesi mümkündür.

Yurtdışından getirilecek araçlar için verilen geçici belge ve plakalar, araçlara buldukları ülkede getirileceği gün takılır ve yurda gelişlerinde herhangi bir trafik tescil kuruluşuna iade edilir.

Yurtdışına götürülecek araçlar için verilen geçici belge ve plakalar ise karayoluna çıkarılacakları zaman araçlara takılır ve aracın ihraç edilen ülkeye tesliminde sökülüp ilgililerce iptal edilir.

“E” Geçici Trafik Belgesi

Madde 50- (Değişik:RG-25/5/2012-28303)

“E” Geçici Trafik Belgesi, Türkiye’ye kati olarak ithal edilmek üzere getirilen araçlar ile asıl ikametgâhı yabancı memleketlerde olan Türk ve yabancı seyyahlar haricinde kalan ve resmi veya özel sektörlerde çalışmak üzere gelen ecnebi kişilere ve ilim adamlarına ait araçlara gümrüklerce, yabancı plakalarının sökülmesini müteakip, giriş işlemleri yapılacak gümrüğe kadar kullanılmak üzere mali mesuliyet sigortası yaptırılmış olmak ve harcı ödenmek şartıyla altı gün süreyle verilen belgedir.

Ülkemizden transit geçecek olup geçici plaka ve yol belgesinin süresi bitmiş ya da süresi ülkemizi geçmeye yetmeyecek olan araçlara giriş işlemi yapan gümrüklerce, çıkış işlemleri yapılacak olan gümrüğe teslim edilmek üzere zorunlu mali mesuliyet sigortası yaptırılmış olmak ve harcı ödenmek şartıyla “E” Geçici Trafik Belgesi verilir.

“F” Geçici Trafik Belgesi

Madde 51- Dış ülkelerde bulunan vatandaşlarımızın, buldukları ülke mevzuatı gereğince belge ve plakaları geri alınan plakasız araçları ile yurdumuza gelişlerinde giriş işlemi yapan gümrük idarelerince verilen giriş izin belgesi ile araç sahibinin başvuracağı tescil birimince en çok 3 ay süre ile verilen belgedir.

Mali sorumluluk sigortalarının yurtdışı kalış sürelerine göre yaptırılmış olması mecburidir.

Bu belge ve plakalar, araç sahibi tarafından gidilen ülkedeki Türk temsilciliklerine iptal edilmek üzere teslim edilir.

Günlü ve Saatli Olarak Trafığe Geçici Çıkış İzni Verilmesi

Madde 52 - Tescil ve trafik belgesi işlemleri yürütülmekte olan araçlara, mali sorumluluk sigortası yaptırılmış olmak kaydıyla, trafik tescil kuruluşlarınca günlük veya saatli olarak (Ek:11)’deki örneğine uygun izin belgesi verilir.

Bu süre 48 saati geçemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tescil Plakaları

Nitelik ve Ölçüleri

Madde 53- (Değişik:RG-9/9/2011-28049)

Tescil plakalarının niteliklerine ve ölçülerine ait esaslar aşağıda gösterilmiştir.

a) Nitelikleri

Tescil plakaları, 0.97 mm. kalınlığında DIN 1745 standardına uygun AL 99,5 F11 ½ sertlikte, gerilme kuvveti 100-150 N/mm, % 0.2 akıcılık sınırı, en az 90 N/mm, uzama direnci en az % 6 (a 10) standardında dikdörtgen biçiminde alüminyumdan yapılır.

Harf ve rakamlar ile plaka kenarları preste en az 1, en çok 3 milimetre kabartılır ve köşeleri 1 santimetre yarıçapla yuvarlatılır. Plaka kenarları (bordürü) genişliği 5 milimetre olur.

Geçici plakalardan gümrük plakaları ile altı güne kadar verilen plakalar, plastik veya karton kâğıttan yapılabilir. Bunların üzerinde ayrıca sol üst köşeden sağ alt köşeye doğru 2 santimetre genişlikte beyaz renkli bir bant bulunur.

b) Ölçüleri

1) Motorlu bisiklet, motosiklet, yük motosikleti ve lastik tekerlekli traktörlerde 15x24 santimetre,

2) (**Değişik:RG-21/3/2012-28240**) Otomobil, kamyonet, minibüs, kamyon, çekici ve otobüslerde ön plaka 11x52, arka plaka 11x52 veya 21x32 santimetre; plaka yerlerinin bu ölçülere uymaması halinde ölçüler 15x30 santimetre, en ve boyda olur.

3) (**Değişik:RG-21/3/2012-28240**) Harf ve rakam gruplarının plaka üzerindeki yerleri ile genişlik, yükseklik, çizgi kalınlığı ve aralıklarına ait ölçüler; 12, 12/A, 12/A-1, 12/B, 12/B-1, 12/C, 12/C-1, 12/G, 12/G-1, 12/H, 12/H-1, 12/J, 12/J-1, 12/N, 12/N-1, 12/N-2, 12/P, 12/P-1, 12/P-2, 12/R, 12/R-1, 12/R-2, 12/S, 12/S-1, 12/S-2, 12/T, 12/U, 12/V eklerdeki şekillerde gösterilmiştir.

Özörlöölere ait araçların trafik tescil kuruluşlarınınca tescil işlemlerinin yapılması sırasında;

a) Bizzat kullanım amacıyla özörlöölöler tarafından ithal edilen özel tertibatlı otomobiller ile motosikletlerin tescil belgelerine ve bilgisayar kayıtlarına, "Araç sahibi tarafından kullanılması zorunlu olup, ilgili gümrük müdürlüğünün izni olmadan devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi, özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulur.

b) Özörlöölöler tarafından ithal edilen özel tertibatlı minibüslerin tescil belgelerine ve bilgisayar kayıtlarına "Araç sahibinin üçüncü dereceye kadar kan ve sihiri hısımlarından bir sürücü veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağılı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılması zorunlu olup, ilgili gümrük müdürlüğünün izni olmadan devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, kiralanması ödünç verilmesi, özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulur.

c) Özörlöölölk derecesi % 90'ın altında olan özörlöölöler tarafından bizzat kullanılmak amacıyla özel tertibatlı araçların Özel Tüketim Vergisinden muaf olarak yurt içinden ilk iktisabında tescil belgelerine, "İlk iktisap tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe Özel Tüketim Vergisi ödenmeden devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulur.

ç) Özel tertibatı olmayıp, özörlöölölk derecesi % 90 ve üzeri olan malul ve engelliler tarafından Özel Tüketim Vergisinden muaf olarak bizzat ithal edilen araçların tescil belgelerine ve bilgisayar kayıtlarına, "Araç sahibi özörlöölö kişinin kanuni mümessili ile üçüncü dereceye kadar kan ve sihiri hısımlarından bir sürücü veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağılı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılması zorunlu olup, beş yıl içerisinde Özel Tüketim Vergisi ödenmeden devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulur. Ayrıca ithal araçların gümrük şahadetnamelerinde, yukarıda belirtilen şerh dışında varsa diğere şerhler de tescil belgesine işlenir.

d) Özörlöölöler tarafından ithal edilerek getirilen araçların, aynı durumdaki başka bir özörlöölöye devri veya bunların ölümlü sonucunda varislerine intikali halinde, bu araçlar gümrük vergisinden muaf olup, devir ve tescil işlemleri ilgili gümrük müdürlüğünün iznine bağılıdır.

e) Özel tertibatı olmayıp, özörlöölölk derecesi % 90 ve üzeri olan özörlöölöler tarafından Özel Tüketim Vergisinden muaf olarak yurt içinden satın alınıp ilk iktisabı yapılan araçların tescil belgelerine "İlk iktisap tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe Özel Tüketim Vergisi ödenmeden devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulur.

f) Özürlülere ait yurt dışından ithal edilmiş olan özel tertibatlı araçların Yönetmelikte izin verilen kişiler dışında başkaları tarafından kullanıldığının tespiti halinde; araç trafikten men edilerek bu hususta düzenlenecek bir tutanakla mer'i mevzuat çerçevesinde işlem yapılmak üzere Gümrük Müsteşarlığının ilgili birimlerine intikal ettirilir.

(Değişik üçüncü fıkra:RG-21/3/2012-28240) Talep halinde, trafik denetleme kuruluşları tarafından özürlülerin araçları için ayrılmış park yerlerinden istifade etmeleri amacıyla, özürlülere örneği Ek-47'de yer alan park kartı verilir. Park kartlarının verilmesi, kullanılması ve iptaline dair usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Tescil plakalarının takılma yerleri ve sayıları

MADDE 54 – (Başlığı ile birlikte değişik:RG-21/3/2012-28240)

Tescil plakaları araçlara aşağıda gösterildiği şekilde ve sayıda takılır.

a) Motorlu bisiklet ve motosikletlere; yerden 20 ila 150 santimetre yükseklikte araç arka kısmında ve araç boyuna eksenine dik olacak şekilde bir adet,

b) Römork ve yarı römorklara arkada yerden 30 ila 120 santimetre yükseklikte römork boyuna eksenine dik olacak şekilde bir adet,

c) Yük motosikletleri ile diğer motorlu araçlara; biri ön, diğeri arkada yerden 30 ila 120 santimetre yükseklikte araç boyuna eksenine dik olacak şekilde iki adet,

ç) Traktörlerde; biri ön, diğeri arkada yerden 30 ila 400 santimetre yükseklikte araç boyuna eksenine dik olacak şekilde iki adet,

Tescil plakaları, aracın boyuna ekseninde veya sol tarafında, alt kenarı aracın tampon alt seviyesinin üstünde kalacak, yanlarından taşmayacak, sallanmayacak, düşmeyecek ve kolayca okunabilecek şekilde takılır.

d) Takılacak yerlerin uygun olmaması halinde tescil kuruluşunun izni ile;

1) 11x52 santimetre en ve boyundaki ön plaka arkaya,

2) Araç eksenine üzerine yerleştirilecek olanlar sol tarafa,

3) Arka plakaların üst kenarı 200 santimetreye kadar,

taktırılabilir.

Ayrıca plaka için özel yeri bulunanlara küçük ölçüde plaka takılmasına izin verilebilir.

e) Lastik tekerlekli traktör römorklarına, traktöre verilen numarayı taşıyan plaka, diğer araçlarla çekilen römork ve yarı römorklara kendileri için verilen plakalar takılır.

Tescile tabi olmamakla beraber, yüklü ağırlığı 750 kilograma kadar olan römork veya yarı römorkların arkasına çeken araca verilen numarayı taşıyan plaka takılır veya resmedilir.

f) İş makinelerine de bu Yönetmelikte gösterilen ölçü ve esaslara uygun plaka takılır. Plaka takılacak yeri olmayanların uygun kısımlarına aynı ölçülerde yazılarak resmedilir. Bu araçlar üzerinde ayrıca ilgili kuruluşu tanıtan tam veya kısaltılmış yazılar bulunur (Ek-13).

Kartondan yapılmış geçici plakalar, araçların ön ve arka camı üzerine ya da önden veya arkadan görülebilecek uygun yerine, görüşü engellemeyecek şekilde iliştilir veya yapıştırılır.

Harf ve Rakam Grupları

Madde 55- Tescil plakaları aşağıda gösterilen harf ve rakam guruplarından oluşur.

a) Her plakada il kod numarasından sonra ikili harf üçlü rakam, tekli harf dördü rakam ve üçlü harf ikili rakam ile ikili harf dördü rakam, tekli harf beşli rakam ve üçlü harf üçlü rakamdan oluşan harf ve rakam gurupları bulunur.

Plakalar (Ek:14)'deki cetvellerde gösterilen il kod numaraları, harf ve rakam grupları esas alınarak cetvellerdeki sıraya göre tahsis edilir.

Her plakada, il kod numarasından önce gelmek üzere (Ek:12/V)'de gösterilen ve ülkemizin uluslararası tanıtım işaretini taşıyan ve bu Yönetmeliğin 56 ncı maddesi ile belirlenen renge uygun nitelikleri haiz (TR) rumuzu bulunur. (TR) rumuzu 4x10 cm'lik mavi bir dikdörtgen kutu içine yerleşmiş reflektif tabakanın imalat aşamasında işlenmiş, fiziksel veya kimyasal yolla plakaya zarar vermeden çıkarılamayacak nitelikte olacaktır.

b) Bütün illerde önce ikili sonra tekli, daha sonra da üçlü harf grubu bulunan (Ek:14/A, 14/B, 14/C)'deki plakalar verilir. Bu grupların bitmesi halinde (Ek:14/A-1, 14/B-1, 14/C-1)'de yer alan gruplar, bu grupların bitmesi halinde (Ek:14/A-2, 14/B-2 ve 14/C-2)'de yer alan gruplar sırası ile verilir.

Bunlardan;

1) Harf grubu A-AA-AAA olanlar, 237 sayılı Taşıt Kanununun 2 sayılı Cetvelinde makam hizmetlerine tahsis edilen araçlar ile emniyet araçlarına,

2) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** İkili gruplardan CC, CD, CG ve CM harf grupları diplomatik ve konsüler muafiyeti bulunan kişilerin araçlarına,

3) 001'den 999'a kadar, (MA) ile başlayan ve (MZ)'de biten ikili harf gruplarının tamamı, çeşitli nedenlerle yurdumuzda bulunan yabancı kişilerin araçlarına verilir.

c) Geçici trafik belgesi alınan araçlardan tecrübe ve gösterisi yapılacak olanlara takılmak üzere (T), diğerlerine (G) grupları ile dörtlü rakam grupları verilir.

d) Geçici gümrük plakalarında GMR harf grubu ve üçlü rakam grubu bulunur.

e) Gerekli görülen yerlerde, ticari amaçla çalışan araçlara trafik komisyonlarından karar almak şartıyla belirlenecek harf gruplarından plaka verilebilir.

Plaka Zeminleri İle Harf Ve Rakam Gruplarının Renkleri

Madde 56 - Plaka zeminleri ile harf ve rakam gruplarının renkleri (Tablo 1,2,3,4);

a) Resmi araçlara takılacak plakalarda, zemin siyah, harf ve rakamlar beyaz,

b)Resmi olmayan araçlara takılacak plakalarda, zemin beyaz, harf ve rakamlar siyah,

c) Emniyet araçlarına takılacak plakalarda, zemin mavi harf ve rakamlar beyaz,

d) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** Büyükelçiliklerde görevli ve diplomatik muafiyeti olan kişilere ait araçlara takılacak plakalarda (CD ve CM grupları) zemin beyaz, harf ve rakamlar yeşil; Başkonsolosluklarda görevli kişilere ait araçlara takılacak plakalarda (CC ve CG grupları) zemin yeşil, harf ve rakamlar beyaz,

e) **(Değişik: RG-02/11/2000-24218)** Asıl ikametgahları yabancı memlekette olan (Türk turistler hariç) ve Türkiye'ye geçici bir süre için çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak gayesiyle ve turistik amaçla veya çeşitli nedenlerle gelen yabancı kişiler ile yabancı şirketlerin Ülkemizde buldukları sürece, ithal işlemine tabi olmayan ve yurt dışından getirdikleri araçları ile Ülkemizde edinecekleri araçlarına verilen "MA"- "MZ" grubu plakalar, beyaz zemin üzerine, siyah harf ve rakamlardan oluşur.

(Mülga ikinci paragraf: RG-18/05/2007-26526)

f) Geçici plakalardan, zemin sarı, harf ve rakamlar siyah,

g) Geçici gümrük plakalarında zemin yeşil, harf ve rakamlar kırmızı oluşur.

Plastik ve karton dışındaki plakalar, tabakasında 10x10 mm'lik bir alana sığacak şekilde (Ek:12/U)'da gösterildiği şekilde yatay 100 mm ve dikey 50 mm aralıkla tekrar eden kare

kutucuklar içinde ay ve yıldız ve TR güvenlik işaretleri bulunan yansıtıcı folyo ile kaplanır. Güvenlik işaretleri, tescil plakalarının sahtelerinin veya kopyalarının yapılmasına engel olmak amacıyla reflektif üst tabakanın imalatı aşamasında reflektif tabakanın içinde ayrılmaz bir bütün olarak imal edilir. Güvenlik işaretleri; fiziksel ve kimyasal yollarla çıkarılamayacak, fotoğraf, fotokopi, baskı, hologram ve diğer görüntü işlemleri ile benzer şekilde üretilmeyecek, güvenlik işaretleri takılı tescil plakası üzerinde aracın yaklaşık 1.8 m. önünde veya arkasında ayakta durulduğunda ve 30 derecelik bir açı ile bakıldığında görülebilir. 1 m.'den fazla yaklaşıldığında ya da 4 m'den fazla uzaklaşıldığında (Ek:12/Y)'de şema ile gösterildiği şekilde görülemeyecek nitelikte olacaktır.

Tescil Plaka Sıra Numarası Verilmesi ve Bu Numarayı Taşıyan Tescil Plakalarının Kullanılması

Madde 57- Tescil plakası sıra numarasının verilmesi ve tahsisi hakkındaki aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Tescili zorunlu bütün araçlar için tescili yapan kuruluşlarca bu Yönetmelikte gösterilen şartlara uygun olarak tescili yapılan her araca bir tescil plakası sıra numarası tahsisi mecburidir.

Bu numaralar araç ayrımı yapılmaksızın sıra esasına göre verilir.

Ancak, aynı ilde plaka basılması mümkün olmayan hallerde, değişik ölçülerdeki plakaların her birinden yeteri kadar kontenjan ayrılabilir.

b) Karayolları Trafik Kanununun 5 inci maddesi ve “Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Hizmetleri Başkanlığı Merkez ve Taşra Trafik Kuruluşları Görev ve Çalışma Yönetmeliği” hükümleri uyarınca tescil kuruluşu faaliyete geçirilen ilçelere tahsis edilecek olan tescil plaka grupları, aşağıdaki esaslara göre belirlenir.

1) Emniyet müdürünün teklifi, valinin onayı ile her ilçeye nüfus ve araç yoğunluğu dikkate alınarak bu Yönetmeliğin öngörmüş olduğu (Ek:14/A, 14/B, 14/C, 14/A-1, 14/B-1, 14/C-1 ve 14/A-2, 14/B-2, 14/C-2)'de belirtilen plaka ve harf gruplarından yeterli miktarda plaka grubu verilir.

2) İlçelere ayrılacak plakalar ayrı ayrı harf gruplarından seçilir ve bu ilçeye tahsis edilen harf grubu bir başka ilçeye verilemez.

3) İlçelere tahsis edilen harf gruplarının bitmesi halinde yeni bir harf grubu tahsis edilir.

4) İlçelere tahsis edilen plaka grupları bilgi işlem merkezine ve Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığına bildirilir.

Özel Tahsisli Plaka Verilecekler

MADDE 58- (Değişik:RG-16/5/2013-28649)

Aşağıda belirtilen araçlarda, açıklanan usul ve esaslara uyulmak şartıyla tescil plakası yerine değişik renk ve şekilde özel tahsisli plakalar kullanılır.

a) Cumhurbaşkanlığı araçları:

1) Cumhurbaşkanına tahsis edilen araçların plakalarında sadece Cumhurbaşkanı forsu bulunur.

2) Cumhurbaşkanlığına ait diğer araçlara, koyu kırmızı zemin üzerine sarı madeni CB harfleri ile üçlü rakam grubu bulunan plakalar takılır (Ek-15). Bu plakaların zeminleri yeşil renkte de olabilir.

b) TBMM Başkanlık Divanı Üyeleri ile Komisyon Başkanları ve Grup Başkan Vekillerine tahsis edilen araçlara, kırmızı zemin üzerine sarı madeni TBMM amblemi ile sarı madeni

TBMM harfleri ve üçlü rakam bulunan plakalar verilir. Bu plakaların numaralandırılması işlemleri ile sıralamasına dair düzenlemeler TBMM Başkanlığınca yerine getirilir.

c) 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Kanuna göre zata ve emre tahsis edilen araçların plakaları da koyu kırmızı zemin üzerine sarı madeni dördü rakam grubundan (Ek-16) oluşur. Bunlardan il valilerine ait plakalarda dördü rakam grubunun önüne ilin sıra numarasını gösteren ikili rakam grubu gelir (Ek-16/a il valileri).

1) 237 sayılı Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde yer alan araçlara tahsis edilecek plaka sıra numaraları, Başbakanlık tarafından belirlenen protokol sırası esas alınarak İçişleri Bakanlığınca düzenlenir.

2) Emre ve zata birden fazla araç tahsis edilmiş ise birinci araca verilen numaradan sonra gelen veya uygun görülen bir başka sıra numarasını taşıyan plaka tahsis edilir.

3) Birden fazla araca aynı sıra numarası bulunan özel tahsisli plaka takılamaz.

ç) 237 sayılı Kanunun (2) sayılı cetveline göre kişilerin makam hizmetlerine tahsis edilen araçlara A-AA-AAA grubundaki plakalardan verilir. Ancak, Başbakanlık ve bakanlık müsteşarları, Kamu Başdenetçisi ile Emniyet Genel Müdüğüne verilecek plakalar beyaz zemin üzerine kırmızı kabartma dördü rakam grubundan oluşur. Bu araçlara 12x36 santimetre ebadında plaka takılır.

d) Diplomatik muafiyeti haiz kişilerle, misyonlarda görevli diplomatik statüye sahip olan personelin ülkemizde özel veya tüzel kişilerden ya da finansal kiralama yoluyla kiralayacakları araçlarına, müteakabiliyet esasları da göz önünde bulundurularak, noterlerce tanzim edilen kira sözleşmesiyle birlikte, Dışişleri Bakanlığının yazılı teklifi ve İçişleri Bakanlığının onayı ile geçici olarak CC 0001'den CC 9999'a, CD 0001'den CD 9999'a, CG 0001'den CG 9999'a ve CM 0001'den CM 9999'a kadar olan plakalardan verilebilir. Sürenin bitiminde, tahsis edilen plakalar hiçbir tebligata gerek olmadan ilgililerce trafik kuruluşlarına iade edilir.

e) Emniyet teşkilatına ait araçlardan;

1) Resmî plakalı olarak görev yapan emniyet araçlarına kayıtlı oldukları trafik birimlerince, o aracın telsiz kod numarasını karşılayan resmî plaka verilir.

2) Özel tahsisli plaka verilen araçların tahsis amacının değişmesi halinde, özel tahsisli plakaları yerine tescil plakaları takılır.

3) Emniyet Genel Müdüğüğünün merkez birimleri ile doğrudan merkeze bağlı taşra birimlerinde kullanılanlara, Emniyet Genel Müdüğüğünün onayı ile sivil plaka tahsis edilir.

4) İl emniyet müdüğüğlerine bağlı birimlerde kullanılanlara, il emniyet müdüğüğünün, başka bir il trafik tescil kuruluşundan sivil plaka talep edilmesi halinde ise talep edilen il valisinin onayı ile sivil plaka tahsis edilir.

f) Devletin istihbarat, gizlilik veya güvenlik gerektiren hizmetlerinde kullanılan araçlarına, ilgili kurum veya kuruluşun yapacağı yazılı talep üzerine bu maddedeki usul ve esaslar doğrultusunda 56 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen plakalardan sivil plaka tahsisi yapılır.

g) Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının merkez ve taşra teşkilatlarının istihbarat, gizlilik veya güvenlik gerektiren hizmetlerinde kullanılanlara, aracın kayıtlı bulunduğu birimin en üst amirinin il valiliklerine yapacağı yazılı talep üzerine, aracın tescil kaydının bulunduğu il emniyet müdüğüğünün teklifi ve valinin onayı ile, görev gereğı herhangi bir başka il trafik tescil kuruluşundan sivil plaka talep edilmesi halinde, İçişleri Bakanlığının onayı ile sivil plaka tahsis edilir. Askeri plakalı

araçların kuvvesine kayıtlı olduğu askeri birliğin bulunduğu il, tescil kaydının bulunduğu il olarak değerlendirilir.

ğ) Kamu kurum veya kuruluşlarınca kullanılan araçlara ilgili bakanlığın, haklarında koruma kararı bulunanların kullanımındaki araçlara ise ilgililerin yazılı talebi üzerine güvenlik gerekçesiyle İçişleri Bakanlığının onayıyla sivil plaka tahsisi yapılabilir.

h) 237 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı cetvel uyarınca emir ve zatlarına, (2) sayılı cetvel uyarınca makam hizmetlerine tahsis edilmiş olan araçlara, tescil plakası yerine güvenlik gerekçesiyle sivil plaka takılmasının talep edilmesi halinde, İçişleri Bakanlığının onayı ile sivil plaka tahsis edilebilir.

ı) Diplomatik muafiyeti olan kişiler, misyonlarda görevli diplomatik statüye haiz olan idari ve teknik personel ile asıl ikametgâhları yabancı memlekette olan (Türk ve yabancı turistler hariç) ve Türkiye'de geçici ve belirli bir süre için çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak veya çeşitli nedenlerle gelen yabancı kişilerin araçlarına, güvenlik mülahazaları çerçevesinde, müteakabiliyet esasları da göz önünde bulundurularak, Dışişleri Bakanlığının yazılı teklifi ve İçişleri Bakanlığının onayı ile geçici olarak sivil plaka verilebilir. Sürenin bitiminde, tahsis edilen sivil plakalar hiçbir tebligata gerek olmadan ilgililerce trafik tescil kuruluşlarına iade edilir.

Sivil plaka tahsisi talebe bağlı olarak aracın tescil kaydının bulunduğu veya başka bir trafik tescil kuruluşundan yapılabilir. Sivil plakalar, aracın tescilli olduğu trafik tescil kuruluşunca en fazla iki adet, başka bir tescil kuruluşunca ise bir adet olmak üzere tahsis edilir.

Sivil plakaların tahsisine ait bilgiler Ek-17'de yer alan deftere kaydedilir ve bilgisayar kayıtlarına işlenir.

Tahsis olunan plakalar talep halinde başka bir plaka numarası ile değiştirilebilir. Bu durumda daha önce tahsis edilmiş olan sivil plakalar, geri alınarak iptal edilir.

Tahsis edilen plakaların hizmet amacı sona erdikten sonra iade edilmesi zorunludur. Bu şekilde iade edilen plakalar bir yıl süreyle başka araçlara verilmez.

Sivil plakaların tahsisi işlemlerine ilişkin bilgi ve belgelerin gizliliği korunur.

Bu maddede sayılanlar dışında hiçbir kişi, kurum veya kuruluş aracına özel tahsisli veya sivil plaka verilemez.

Ad, Soyad veya Ticari Ünvana Göre Verilecek Plakalar

Madde 59- Özel veya tüzel kişiliğe haiz motorlu taşıt sahiplerinin üzerine, taşıtlarına, kendi isim ve/veya soyadları veya şahısları adına tescili yapılmış ticari ünvanlarını ihtiva eden tescil plakaları verilebilir.

Her plakada il kod numarası, isim ve/veya soyadları ticari ünvan ifade eden harfler veya kelimeler ile sıra numarasını ihtiva eden rakam grubu bulunur.

Özel veya tüzel kişiler adına tahsis edilecek tescil plakalarında kullanılacak olan isim ve ünvanlar, anayasal rejimimize, cumhuriyete, Atatürk İlke ve İnkılaplarına, milli ve manevi değerlere, dine, ahlaka ve adaba aykırı olamayacağı gibi, demokratik rejimimize ve milletin ve devletin bölünmez bütünlüğüne aykırı olarak her türlü yıkıcı ve bölücü nitelik ve mahiyet arzeden harfler veya kelimeler kullanılamaz.

Bu plakalar İçişleri Bakanlığınca belirlenecek miktar üzerinden belirli bir ücret mukabilinde verilir. **(Mülga ikinci cümle: RG-18/05/2007-26526)**

Bu plakaların; nitelikleri, ölçüleri, harf ve rakam gruplarının boyutları, isim ve ünvan bölümüne yazılacak ifade ve kelimelerin azami sayı ve sınırı ile plaka zemini ve harf ve

rakam gruplarının renkleri ile alınacak ücretlerin tespiti, tahsili ve diğer husus ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Araçlara Ait Ayırım ve Tanınma İşaretleri ile Diğer İşaretler ve Şartlar

Ayırım İşaretleri

Madde 60 - Belirli araçlarda, bu Yönetmeliğe bağlı 1 ve 2 sayılı Cetvellerde yer alan ve çalışma yerini ve şeklini, kapasite ve diğer niteliklerini belirleyen plaka, ışık, renk, şekil, sembol ve yazı gibi ayırım işaretleri bulundurulması zorunludur.

Araçların dışında bulundurulması zorunlu işaretlerden başka, araçlara; reklam, yazı, işaret, resim, şekil, sembol, ilan, flama, bayrak ve benzerlerinin takılması, yazılması, sesli ve ışıklı donanımların bulundurulması ve izin verilmesine dair esas ve usuller ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

(Mülga üçüncü fıkra: RG-18/05/2007-26526)

Ayırım işareti bulunmayan araçlar trafikten men edilir.

İzin alınmadan bulundurulan diğer işaretlerle ilgili olarak bütün sorumluluk ve giderler işletene ait olmak üzere yazılan yazılar sildirilir ve takılan donanımlar söktürülür.

Araç tanıtım numaraları

MADDE 61 – (Başlığıyla birlikte değişik:RG-18/7/2008-26940) ⁽⁴⁾

Tescile tabi araçlarda, tanıtımlarına yarayan şasi ve/veya motor seri numaralarının bulunması zorunludur.

(Değişik ikinci fıkra:RG-1/5/2010-27568) Araçların şasi ve/veya motor seri numaralarının bulunmaması, düşmüş veya tamir, tadil gibi nedenlerle silinmiş veya tahrip edilmiş olması veya çalınan bir araca ait motor ve/veya şasi numarasının başka bir araca ait numaralar ile değiştirildiğinin ve şasi ve/veya motorun orijinal ve bu araca ait olduğunun yetkili kurum veya kuruluşlarca tespit edilmesi halinde, aracın orijinal motor ve/veya şasi numarası motor veya şasinin uygun yerine vurdurulur ve trafik tescil şube veya bürosunun işaretini taşıyan çelik mühürle mühürlenir.

(Ek üçüncü fıkra:RG-1/5/2010-27568) Aracın şasi ve/veya motorunun araca ait olmadığını tespit edilmesi halinde, değişikliğin belgelendirilmesi ve teknik uygunluğunun sağlanması şartıyla, trafik tescil kuruluşlarınca yeni bir numara verilir. Aracın şasi ve/veya motorunun orijinal olmasına rağmen üzerinde numara bulunmaması durumunda da yeni bir numara verilir. Verilen numaraların vurulduğu yer, trafik tescil şube veya bürosunun işaretini taşıyan çelik mühürle mühürlenir. Trafik tescil kuruluşunca verilen numaralar (Ek-37)'deki deftere kaydedilerek, araç dosyası, bilgisayar kayıtları, araç tescil belgesi ve motorlu araç trafik belgesine işlenir.

(Ek dördüncü fıkra:RG-1/5/2010-27568) Aracın şasi ve/veya motoruna yeni bir numara verilmesi işleminin aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşu dışında yapılması halinde, buna ilişkin belgelerin tasdikli birer sureti dosyasına konulmak üzere aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşuna gönderilir.

(Ek beşinci fıkra:RG-1/5/2010-27568) İlgili mevzuat hükümlerine göre yurtiçinde üretilmiş, montajı yapılmış veya ithal edilmiş ve trafik tescil şube veya bürolarında tescile tabi araçların şasi numarası, motor numarası ve teknik özellik bilgileri ile aracı tanımlamaya yarayan ünite numara bilgileri imalatçı ve ithalatçıları tarafından Emniyet Genel Müdürlüğüne verilir. Veri

paylaşımı ve bilgilerin gönderilme esasları ile diğer hususlar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

Devlet Malı Araçların Ayırım İşaretleri ve Tescil Plakaları

Madde 62- Devlet malı araçlara ayrı renkte plaka verilir.

Emniyet Teşkilatına ait araçlar da kullanılan ayırım işaretleri ile boyama şekli, diğer resmi ve özel kuruluşlarla, gerçek ve tüzel kişilere ait araçlarda kullanılamaz. Bu hükme aykırı olarak boyanan ve ayırım işareti kullanan araçlar, aykırılık giderilinceye kadar trafikten men edilir.

Araçlara Ait Teknik Şartlar ve Araçların Karayoluna Uygunluğu

Madde 63- (Değişik:RG-09/09/1997-23105) Araçların; yapım, kullanma, karayoluna uygunluk ve trafik güvenliği bakımından Bayındırlık ve İskan Bakanlığının görüşü alınarak, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onay Yönetmeliği, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik ve buna paralel olarak çıkarılacak diğer yönetmelik hükümlerine uygun durumda olması mecburidir.

Yurtdışından getirilen ve birinci fıkrada adı geçen Yönetmelik hükümlerine uygun olarak imal, tadil ve monte edilen araçlara Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca veya bu Bakanlığın yetki vereceği kamu veya özel kuruluşlar tarafından “Karayolu Uygunluk Belgesi” verilir.

Askeri araçlarla, raylı sistemle çalışan ve iş makinesi türünden araçların, karayolu uygunluk belgeleri ilgili kuruluşlarca düzenlenir.

(Ek: RG-09/09/1997-23105) Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliği ve Araçların İmal Tadil Montajı Hakkındaki Yönetmelik hükümleri doğrultusunda imalatçı veya yetkili temsilcisi tarafından düzenlenen “Karayolu Uygunluk Belgesi” bulunmayan araçların tescili yapılmaz.

Ayrıca, taşıtların camlarının görüntüyü değiştirecek seviyede renkli kullanımı veya camların üzerine renkli film tabakaları yapıştırılması yasaktır.

Araçlarda Bulundurulması Mecburi Gereçler

Madde 64- (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Araçlarda;

- Özelliklerine ve cinslerine göre nitelik ve nicelikleri 1 sayılı Cetvelde gösterilen gereçlerin,
- Ayrıca, kamyon, çekici ve otobüslerde İçişleri ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme bakanlıklarının görüşlerini de alarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirlediği takograf, taksi otomobillerinde taksimetre,

bulundurulması ve bunların kullanılabilir durumda olması zorunludur.

Birinci fıkranın (b) bendindeki şartlara uymayan araçlara, eksikliklerinin giderilmesi amacıyla 125 inci maddede belirtilen şekil ve sürelerle geçici olarak trafiğe çıkış izni verilir. Bu süre sonunda eksikleri giderilmeyen araçlar trafikten men edilir.

Araçların Üzerinde Yapılan Değişiklikleri ve Adres Değişikliklerini Bildirme

MADDE 65 – (Değişik:RG-9/9/2011-28049)

Araçların üzerinde, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte belirtilen şekillerde yapılan her türlü teknik değişiklik ile aracın rengine ilişkin değişikliklerin, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren otuz gün içinde herhangi bir trafik tescil şube veya bürosuna bildirilerek tescil kayıtları ile belgelerine işletilmesi, araç sahibinin adresine ilişkin değişikliklerin ise, otuz gün içinde herhangi bir trafik tescil kuruluşuna bildirilmesi zorunludur.

Emniyet Genel Müdürlüğü, araçlar üzerinde teknik değişiklik yapan veya yapılan değişikliklere ilişkin belgeleri onaylayan kişi veya kuruluşlara, bu değişikliklerin aracın bilgisayar kayıtlarına işlenmesi amacıyla bildirim zorunluluğu getirmeye, bu bildirimlerin yapılmasına ilişkin usul ve esasları, Maliye Bakanlığının görüşünü almak suretiyle belirlemeye yetkilidir.

Üzerinde değişiklik yapıp da süresi içinde bildirilmeyen araçlar, değişiklik belgelendirilip trafik tescil kuruluşunda tescil edilinceye ve belgelerine işletilinceye kadar trafikten men edilir.

Taşıması Özel İzne Bağlı Yükler

Madde 66- Ağırlık ve boyutları bakımından özelliği olan, başka ulaşım sistemleri ile taşınması mümkün olmayan ve taşıma sınırını aşmakta, taşınması zorunlu olan yüklerin taşınmasında, bu Yönetmeliğin 128 inci maddesi hükümlerine göre, Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınması ve taşımanın bu izindeki esaslara göre yapılması mecburidir.

ALTINCI BÖLÜM

Araçların Teknik Şartlara Uygunluğu ve Muayenesi İle

Muayeneye Yetkili Kuruluşlar

Araçların Teknik Şartlara Uygunluğu ve Muayeneleri

MADDE 67 – (Değişik: RG-18/05/2007-26526)

Teknik şartlara uygun durumda olmayan araçların trafiğe çıkarılması yasaktır.

(Değişik ikinci fıkra:RG-1/9/2010-27689) Araçların cinslerine, kullanım amaç ve şekillerine göre muayene süreleri, Ulaştırma Bakanlığınca araç muayenesi ile ilgili olarak çıkarılan yönetmelikte belirtilir.

Muayene süresi dolmasa bile kazaya karışması sonucu yetkili zabıtaca muayenesi gerekli görülenler ile üzerinde değişiklik yapılan araçların ayrıca, özel muayenesi zorunludur.

Karayoluna çıkmış olan her türlü motorlu aracın, teknik şartlara uyup uymadığı trafik zabıtasınca kontrol edilerek, uygunsuzluğu tespit edilenler, haklarında bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek:40)'taki Uygunsuzluk Tespit Tutanağı düzenlenmek suretiyle muayene istasyonlarına sevk edilir.

(Mülga beşinci fıkra:RG-1/9/2010-27689)

Sefer görev emri alan kara nakil ve iş makineleri üzerinde imal, tadil ve montaj yapılması durumunda, bu işlemlere ilişkin bilgiler Milli Savunma Bakanlığına gönderilir.

(Ek son fıkra:RG-1/9/2010-27689) Arazi vitesi olmayan otomobillerle zirai traktörler dışındaki her cins aracın fenni muayeneleri yapılırken, aracın sefer görev emri belgeleri kontrol edilir. Taşıt Sefer Görev Emri verildiği halde tatbikat çağrısına uymayan veya adresinde bulunmayan taşıtlar fenni muayene istasyonuna bildirilir; bu tür araçların muayenesi yapılmaz.

Muayeneye Yetkili Kuruluşlar

MADDE 68 – (Değişik: RG-18/05/2007-26526)

Araçların muayeneleri, Ulaştırma Bakanlığına ait muayene istasyonlarında veya bu Bakanlık tarafından usulüne uygun olarak yetki verilen gerçek veya tüzel kişilere ait muayene istasyonlarında yapılır.

Muayene istasyonlarınca;

a) Otobüs, kamyon, çekici ve tankerler,

b) Otomobil, minibüs, kamyonet, özel amaçlı taşıt, arazi taşıtı, römork ve yarı römorklar,

c) Traktör (römorklu-römorksuz), motosiklet, motorlu bisikletler için, gruplarına göre Kanunda belirtilen muayene ücreti (katma değer vergisi hariç) alınır. Bu maddede sayılanlar dışındaki araçların hangi gruba gireceği yine Ulaştırma Bakanlığınca belirlenir.

Raylı sistemle çalışan veya iş makinesi türünden araçların muayeneleri araçların tescilini yapan kuruluşlarca; askeri araçların muayeneleri ise yetkili kuruluş veya birimlerce ilgili özel mevzuatlarına göre yapılır.

Muayene istasyonlarında bulunacak makine, araç, gereç ile personelin nitelikleri, işletme, çalışma ve denetleme usulleri ve işletme belgesi ile diğer şartlar ve esaslar, ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Araçların Tesciline Dair Diğer Esaslar

Mülkiyeti Muhafaza Kaydıyla Araçların Satış ve Tescilleri

Madde 69- (Değişik birinci fıkra: RG-18/05/2007-26526) Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılacak araç satışlarına ilişkin sözleşmeler, herhangi bir noterde yapılabilir, fakat alıcının yerleşim yeri noterliğinde sicile kaydedilir.

Bu araçlar da, alıcısı adına tescil edilir ve tescil belgelerine, mülkiyeti muhafazalı olduğuna dair şerh verilir.

Milli Emlak Müdürlüğü ve Memurluklarınca Satışı Yapılan Araçlar Hakkında Yapılacak İşlemler

Madde 70- (Mülga:RG-18/7/2008-26940) ⁽⁴⁾

Toplu İthal Edilen Araçların Satıldıktan Sonraki Tescilleri

Madde 71- Toplu olarak ithal edilen araçlar için ilgili gümrük idarelerince ayrı ayrı tanzim edilen trafik şahadetnameleri ithali yapan gerçek veya tüzel kişiye gönderilmez.

Bu araçların ithalini yapan işletme, satışı sırasında tanzim ettiği faturada aracın menşeyini gösterir.

Faturaya istinaden tescil işlemi alıcısı adına yapıldıktan sonra, tescil kuruluşunca faturada belirtilen menşeyine istinaden ilgili gümrük idaresinden aracın cinsi, markası, modeli, motor, şasi ve plaka numarası belirtilerek trafik şahadetnamesi **(Değişik ibare:RG-9/9/2011-28049)** istenebilir.

Tanıtıcı İşaretlerle İlgili Olarak Adli Makamlara İntikal Ettirilen Kişilerin Araçları Hakkında Yapılacak İşlemler

Madde 72- (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Araçların tescilleri esnasında yapılan tespitlerde, motor veya şasi numaralarının sonradan vurma olduğu tespit edilip hakkında işlem yapılmak üzere adli makamlara intikal ettirilen araç sahibi hakkında adli makamlarca takipsizlik kararı verilerek aracın sahibine teslim edilmesi halinde, aracın motor ve şasi numaraları hakkında 61 inci madde hükümleri doğrultusunda hareket edilir.

Tamir veya tadil gibi nedenler dışında, üzerinde bulunan numaraları başka sebeplerle silinmiş veya tahrip edilmiş olan motor blokları araçlara tadilat yapılmak suretiyle takılamaz ve bu tür motor bloklarının tescil işlemi yapılamaz.

Zapt, müsadere veya tasfiye kararı alınan araçlar hakkında yapılacak işlemler

Madde 73 – (Başlığı ile birlikte değişik:RG-18/7/2008-26940) ⁽⁴⁾

Aracın müsadere edildiğine dair mahkeme kararının veya tasfiye edildiğine ilişkin ilgili kurum veya kuruluşun düzenlemiş olduğu yazının ibrazı halinde; araç müsadere veya tasfiye kararı verilinceye kadar sahibine yediemin olarak verilmemiş ise zapt tarihi itibariyle, sahibine yediemin olarak verilmiş ise müsadere veya tasfiye kararı tarihi itibariyle önceki maliki adına olan tescili silinir ve ilgili vergi dairesine onbeş iş günü içinde bildirilir.

(Değişik ikinci fıkra:RG-21/3/2012-28240) Araç zapt edildiği halde ilgili mahkeme tarafından müsaderesine veya ilgili kurum veya kuruluşça tasfiyesine karar verilmemesi halinde, zapt tarihi ile karar tarihi arasında aracın yediemin olarak sahibine bırakılmamış olması şartıyla, zapt tarihi ile aracın sahibine iade edilme tarihi arasında geçen süre ile sınırlı olmak üzere tescili silinir. Sahibine iade tarihi itibariyle de trafik tescil kayıtları tekrar açılır ve yapılan işlem hakkında ilgili vergi dairesine onbeş iş günü içinde bilgi verilir.

Reşit Olmayan Küçükler Adına Araç Tescili

Madde 74- (Değişik: RG-31/12/2004-25687-3. Mükerrer)

Zihinsel özürsüzlükle reşit olmayan küçüklerin sahibi buldukları aracın, tescil kuruluşlarında adlarına tescillerinin yapılabilmesi için, ileride doğabilecek hukuki ve cezai sorumlulukları kabul ettiklerine dair, kanuni mümessillerince noterde tanzim ve tasdik edilmiş taahhütnameyi tescil anında vermeleri zorunludur.

BEŞİNCİ KISIM

Sürücü Belgeleri, Müracaat Esasları ve Sürücülere Dair Diğer Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Sürücü Belgeleri, Müracaat Esasları ve Verilme Şartları

Sürücü Belgelerinin Sınıfları

Madde 75- Sürücü belgeleri, Karayollarında sürülecek araçların cins ve gruplarına göre aşağıdaki sınıflara ayrılır.

- “A1” Sınıfı Sürücü Belgesi (Motorlu bisiklet kullanacaklar için),
- “A2” Sınıfı Sürücü Belgesi (Motosiklet kullanacaklar için),
- “B” Sınıfı Sürücü Belgesi (Otomobil, minibüs veya kamyonet kullanacaklar için),
- “C” Sınıfı Sürücü Belgesi (Kamyon kullanacaklar için),
- “D” Sınıfı Sürücü Belgesi (Çekici kullanacaklar için),
- “E” Sınıfı Sürücü Belgesi (Otobüs kullanacaklar için),
- “F” Sınıfı Sürücü Belgesi (Lastik tekerlekli traktör kullanacaklar için),
- “G” Sınıfı Sürücü Belgesi (İş makinesi türünden motorlu araçları kullanacaklar için),
- “H” Sınıfı Sürücü Belgesi (Hasta ve sakatların kullanabileceği şekilde özel tertibatlı olarak, imal, tadil veya teçhiz edilmiş motosiklet veya otomobil türünden araçları kullanacaklar için),
- “K” Sınıfı Sürücü Belgesi (Sürücü adaylarının alacağı sürücü belgesi sınıfına uyan araçları sürmeyi öğrenmeleri için),

-Uluslararası Sürücü Belgesi: Alındığı ülkenin sürücü belgesine dayanılarak bu Yönetmeliğin 80 inci maddesindeki esas ve usullere göre sınıfına uyan araçların sürülmesi için uluslararası kuruluşlarca verilen sürücü belgesidir.

Sürücü Adaylarında Aranacak Şartlar

Madde 76- Sürücü belgesi alacaklarda aşağıdaki şartlar aranır;

a) Yaş şartı

1) A1, A2, F ve H Sınıfı Sürücü Belgesi alacakların 17,

2) B ve G Sınıfı Sürücü Belgesi alacakların 18,

3) (Değişik: RG-02/11/2000-24218) C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacakların 22 (Üniversitelerin sürücü eğitimi veren yüksek okulları ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin askeri ihtisas görevleri için subay ve astsubay sınıf okullarında ve uzman jandarma okullarında açılan sürücü eğitimi kurslarından mezun olanlarda bu şart aranmaz),

Yaşını bitirmiş olmaları,

b) Öğrenim şartları

F,G ve H Sınıfı Sürücü Belgesi alacak olanların ilkokulu, diğerlerinin en az ortaokulu veya 8 yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları,

c) Sağlık şartları

Bu Yönetmelikte belirtilen hükümlere uygun olarak beden ve ruh sağlığı bakımından sürücülük yapmalarına engel durumlarının bulunmadığını sağlık raporu ile belgelendirilmiş olmaları,

d) Eğitim ve sınav şartı

Sürücü kursuna katılmış ve yapılan sınavları da başararak sertifika almış olmaları,

e) Hükümlü olmama şartları

Türk Ceza Kanununun; 403 ve 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmaları,

f) Aynı sınıf sürücü belgesinin bulunmaması veya belgelerin geri alınmamış olma şartı

Önceden verilmiş aynı sınıf bir başka sürücü belgesinin bulunmaması, sürücü belgelerinin süresiz geri alınmamış olması veya geçici olarak geri alınmış ise sürenin dolmuş bulunması, Mecburidir.

Ayrıca, Emniyet Teşkilatının motorlu araç sürücüsü ihtiyacını karşılamak amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği eğitim programları sonunda yapılacak olan sınavlarda başarılı olan personele sürücü belgesi verilir.

Bu sınavlar illerde emniyet müdürünün talebi valinin onayı ile yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı kuruluşların sınavları, Trafik Eğitim ve Araştırma Dairesi Başkanlığının teklifi Trafik Hizmetleri Başkanının onayı üzerine, bu kuruluşların bulunduğu yer il emniyet müdürlükleri trafik tescil veya trafik tescil ve denetleme şube müdürlüklerince yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sürücü Belgesi Alacakların Sağlık Muayenelerine Ait Esaslar

Sağlık Muayenesine Ait Esaslar

Madde 77- (Mülga: RG-18/05/2007-26526)

Sağlık Kurulunca Düzenlenecek Sürücü Olur Raporları

Madde 78- (Mülga: RG-18/05/2007-26526)

Psiko-teknik Değerlendirme ve Psikiyatri Uzmanı Muayenesi

Madde 79- Kanunun ilgili maddelerinde tanımlanan nitelikteki trafik suçlarını işleyen sürücüler, ekte yer alan 4 sayılı Cetvel’de tanımlanan usul ve esaslara uygun olarak, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Muayene sonucu durumu uygun bulunan sürücülerin sürücü belgeleri Kanunun ilgili maddesinde belirtilen sürenin sonunda iade edilir.

Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulacak kişiye, önce psiko-teknik değerlendirme uygulanır. Kişi, düzenlenen psiko-teknik değerlendirme raporu ile birlikte psikiyatri uzmanına başvurur. Psikiyatri uzmanı, kişiye ait psiko-teknik değerlendirme raporunda belirtilen bulgular ile psikiyatrik muayenesi sonucu elde ettiği bulguları birlikte değerlendirerek, söz konusu kişinin sürücülük yapmasına engel bir durum olup olmadığını belirten bir raporu iki nüsha olarak düzenler. Raporun birinci nüshası (ekinde psiko-teknik değerlendirme raporunun bir nüshası yer alacak şekilde) ilgili makama iletmek üzere kişiye verilir. Raporun ikinci nüshası ise psiko-teknik değerlendirme raporu ile birlikte raporu düzenleyen psikiyatri uzmanı veya bağlı bulunduğu kurum yada kuruluş tarafından, yetkili makamlar tarafından talep edildiğinde ibraz edilmek üzere, saklanır.

Ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde belirtilen usul ve esaslara göre yapılan psiko-teknik değerlendirme aynı Cetvelde tanımlanmış altyapı özelliklerine sahip, resmi ve özel kuruluşlar bünyesinde oluşturulan ve il sağlık müdürlüğü tarafından yetkilendirilmiş merkezlerde çalışan psikolog ünvanına sahip kişiler tarafından düzenlenir. Bu kişi yada kuruluşlar tarafından 3 nüsha olarak düzenlenen raporun 2 nüshası, psikiyatri muayenesini yapacak uzmana iletmek üzere, kişiye verilir. Raporun üçüncü nüshası ise, raporu düzenleyen yetkili kişinin çalıştığı kurum yada kuruluş tarafından, yetkili makamlar tarafından talep edildiğinde ibraz edilmek üzere, psiko-teknik değerlendirme test sonuçları (bilgisayar çıktıları) ile birlikte saklanır. Ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde belirtilen usul ve esaslara göre yapılan psikiyatri muayenesi ise, kamu ve özel sektöre ait sağlık kuruluşlarında çalışan psikiyatri uzmanları tarafından düzenlenebilir. Kamuya ait sağlık kuruluşlarında çalışan psikiyatri uzmanlarının düzenlediği raporlar çalıştıkları sağlık kuruluşlarının amirleri tarafından, özel sağlık kuruluşlarında çalışan psikiyatri uzmanlarının düzenlediği raporlar ise bağlı buldukları il sağlık müdürlüğü veya il sağlık müdürlüğünün ilçe düzeyinde yetkilendireceği bağlı sağlık kuruluşunca onaylandıktan sonra geçerlidir. Onay aşamasında, raporu düzenleyen hekimin raporun düzenlediği kuruluştaki çalışıp çalışmadığı ve imzanın kendisine ait olup olmadığı imza sirkülerinden kontrol edilir.

Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayene raporları; il sağlık müdürlükleri tarafından söz konusu raporları düzenlemeye yetkilendirilmiş resmi ve özel kurum ve kuruluşlarda çalışan (psiko-teknik değerlendirme için) psikolog ünvanına sahip ve (psikiyatri uzmanı muayenesi için) psikiyatri uzmanları tarafından verilir. İl sağlık müdürlüğünce, söz konusu yetkilendirilmiş resmi ve özel kuruluşlara ve bu kuruluşlarda çalışan yetkili kişilere ait güncelleştirilmiş listeler Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere yılda iki kez il emniyet müdürlüğüne bildirilir.

Kişinin psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayene raporlarına itiraz hakkı vardır. Kişi itirazını, raporu düzenleyen kuruluşunun bağlı bulunduğu, il sağlık müdürlüğüne sürücü belgesi almak için başvurduğu Emniyet Teşkilatına ait kuruluş aracılığı ile yapar. İl sağlık müdürlüğü nihai karar için kişiyi, kendisine daha önce psiko-teknik değerlendirme yapılan kuruluşa gönderir. Ancak, kişiye yapılan psiko-teknik değerlendirme tekrarlanırken İl sağlık müdürlüğünden konu ile ilgili bir gözlemci bulundurulur. Kişinin psikiyatri uzmanı muayenesi yapılmak üzere, kişi il sağlık müdürlüğünce, bir önceki psikiyatri uzmanı muayenesini yapan kuruluş dikkate alınarak, referans niteliğinde olabilecek kuruluşa sevk

edilir. İkinci psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayene sonucu ile bir önceki arasında farklılık var ise, ikinci raporun sonucu geçerli sayılır.

İtiraz sonucu, ikinci raporun birinci rapordan farklı olması durumunda, durum derhal her iki raporun örnekleri ile birlikte ilk başvuru yapılan ilin il sağlık müdürlüğüne bildirilir. İl sağlık müdürlüğüne valilik onayı ile her iki raporun düzenlenmesinde görev almamış ve sürücülere psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatrik muayene yapmaya yetkili tercihan kamu kurum ve kuruluşlarında görevli bir psikolog ve bir psikiyatri uzmanından oluşan bir komisyon kurulur ve raporlar, gerektiğinde sürücünün muayenesi tekrarlanarak, incelenir. İnceleme sonucunda eksik veya gerçeğe uygun olmayan rapor veren kişiler hakkında bağlı buldukları mevzuat hükümlerine göre soruşturma açılır. Eksik veya gerçeğe uygun olmayan rapor veren sorumlular hakkında Türk Ceza Kanununa göre işlem yapılır. Eksik veya gerçeğe uygun rapor vermediği tesbit edilen kişilerin daha sonra düzenleyeceği raporların geçersiz sayılacağı için, söz konusu kişiler bağlı buldukları il sağlık müdürlüğüne, il emniyet müdürlüğüne ve Sağlık Bakanlığına bildirilir. Sağlık Bakanlığı, bu kişileri belirli aralıklarla tüm il sağlık müdürlüklerine düzenleyeceği sirküler ile bildirir.

Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin, yukarıda tanımlanan yetkili kişiler tarafından, ekte yer alan 4 sayılı Cetvelde tanımlanan hükümlerin dikkate alınarak düzenlenmesi zorunludur.

Uluslararası Sürücü Belgesi

MADDE 80 – (Değişik:RG-25/5/2012-28303)(*)

Uluslararası sürücü belgesi, sınıflarına uyan araçların sürülebilmesi için, ikili veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca, bir yıl süre ile verilen ve verildiği ülke dışındaki ülkeler için geçerli olan sürücü belgesidir.

Uluslararası sürücü belgeleri, uluslararası sözleşmeler dikkate alınarak İçişleri Bakanlığınca yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişilerce verilir.

Uluslararası sürücü belgelerinin verilmesi ile yetkilendirilenlerin yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenerek ilgili tarafla protokol yapılır.

(*) Bu Yönetmeliğin geçici 8 inci maddesi uyarınca uluslararası sürücü belgelerinin verilmesi konusunda İçişleri Bakanlığınca yetkilendirme yapıncaya kadar uygulanacak olan 80 inci maddenin değişiklikten önceki hali aşağıdadır:

“Uluslararası Sürücü Belgesi

Madde 80- Uluslararası sürücü belgesi, sınıflarına uyan araçların sürülebilmesi için, ikili veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca, uluslararası otomobil kurumları tarafından, 1 yıl süre ile verilen ve verildiği ülke dışındakiler için geçerli olan sürücü belgesidir.

Uluslararası sürücü belgeleri, ülkemizde "Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu" tarafından ve bu Kurumca tespit edilen esas ve usullere göre verilir.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sürücü Belgelerinin Düzenlenmesi ve Verilmesi Esasları

Müracaatların Kabulü, Değerlendirilmesi ve Sürücü Belgelerinin Düzenlenmesi Esas ve Usulleri

Madde 81- (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Müracaatların kabulü, değerlendirilmesi, sürücü kurslarından alınan sertifikaların sürücü belgeleri ile değiştirilmesi ve verilmesinde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

a) Müracaatların kabul ve değerlendirilmesi

1) Sürücü kursuna katılıp yapılan sınavları başararak Motorlu Taşıt Sürücü Sertifikası almış olanlar, sertifikanın alındığı yer trafik tescil kuruluşuna başvurarak sertifikasını karşılığı olan sürücü belgesi ile değiştirmek zorundadırlar. Başvuru sırasında, Ek-18'de yer alan müracaat formu ile gerekli diğer belgeler daktilo, bilgisayar veya sabit kalemle doldurulmak suretiyle trafik tescil kuruluşuna verilir. Bu form, trafik tescil kuruluşunca elektronik ortamda da oluşturulabilir.

2) Müracaatlar, sertifika alınan kursun bulunduğu mahaldeki trafik tescil kuruluşuna, kurs mahallinde trafik tescil kuruluşu bulunmaması halinde ise, o yerleşim biriminin bağlı bulunduğu il ve ilçedeki trafik tescil kuruluşuna yapılır.

3) Sürücü belgesi talep edenler belge almak istedikleri trafik tescil kuruluşunun bulunduğu yerde geçici bir süre kalmaları halinde o yerdeki geçici adresi ile daha sonra kalacağı sabit iş ve ikametgâh adreslerini müracaat formunda belirtmek zorundadırlar.

4) Sürücü belgesi müracaat formunun beyanlar ile ilgili bölümü sürücü belgesi talep edenler tarafından müracaat memurunun önünde imzalanır.

5) Sürücü belgesi talep edenler, trafik tescil kuruluşuna müracaat sırasında; nüfus cüzdanı ve sürücü sertifikasının aslı ile birlikte; tahsil belgesinin, Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilmiş ilgili tabip veya sağlık kuruluşundan müracaat tarihinden geriye doğru bir yıllık süre içinde alınmış sürücü olur sağlık raporunun; yine müracaat tarihinden geriye doğru bir yıllık süre içerisinde adli sicilden veya sertifika sahibinin nüfusa kayıtlı olduğu yerin Cumhuriyet savcılığında alınan Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine göre hükümlü olmadıklarına dair belgenin ilgili sürücü kursu tarafından tasdik edilmiş suretlerini ibraz etmek zorundadırlar. Ancak sürücü sertifikası, tahsil belgesi ve sağlık raporu bilgilerinin elektronik sistemle alınabilmesi halinde, bu belgelerin ibrazı istenilmeyebilir. Adli sicil kaydının ilgili kurumdan elektronik sistemle alınabilmesi halinde adli sicil belgesi istenilmez. Kamu kurum veya kuruluşlarında çalışanların, çalıştıkları kurum veya kuruluş tarafından verilmiş tahsil durumunu belirleyen tasdikli belgeyi ibraz etmeleri durumunda ayrıca tahsil belgesinin ibrazı istenilmez.

6) Yetkili memur müracaat formundaki bilgilerin doğruluğunu, ibraz edilen belgelerle karşılaştırarak kontrol eder ve müracaat formunun huzurunda imzalandığını ve beyanın doğruluğunun kontrol edildiğini belirterek, ilgili bölümü tarih koyup kaşe vurarak imzalar.

7) Sürücü belgesi talep edenler tarafından müracaat formunda beyan edilen bilgiler, aksi sabit oluncaya kadar doğru sayılır. Gerektiğinde bu bilgilerin doğruluğu tahkik edilebilir. Yanlış beyanda buldukları tespit edilenler hakkında Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca işlem yapılır.

8) Sürücü belgelerinin tanzimi esnasında; belge üzerine belge sahibinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası yazılır.

b) Sürücü belgelerinin düzenlenmesi ve verilmesi esasları

1) Belgede yer alan bütün bilgiler tam, okunaklı, silinti ve kazıntı yapılmadan yazılır. Düzeltme sırasında herhangi bir nedenle iptali gerekenler seri numarası belirtilerek bir tutanakla tespit edilir.

2) Sürücü belgesi sicil kayıt defterine (Ek-29) kaydedilerek sıra esasına göre sicil numarası verilir ve bu numara sürücü belgesine de yazılır.

3) Sürücü belgesi ile ilgili gerekli bilgiler usulüne uygun olarak bilgisayar ortamına derhal aktarılır.

4) Kişiselleştirilen sürücü belgelerinin basımı ve ilgililerine teslimi Emniyet Genel Müdürlüğünce merkezi sistemle yapılabilir.

"K" Sınıfı Sürücü Aday Belgesi

Madde 82- A1, A2, F ve G sınıfları hariç sürücü belgelerinden herhangi birini almak isteyen sürücü adaylarının karayollarında sürmeyi öğrenmek üzere araç kullanabilmeleri için ilgili sürücü kurslarından "Sürücü Aday Belgesi" (Ek: 26) almaları mecburidir.

Bunun için;

- 1) Sürücü kurslarında trafik mevzuatı ve kuralları derslerinin tamamının alınmış olması,
- 2) Sürücü kurslarında görevli eğiticilerin (Sürücülüğü öğretecek kişinin) eğitim yaptıracağı araç sınıfına uyan ve sürme yetkisi veren sürücü belgesi sahibi olmaları,
- 3) Sürücü adaylarının sürmeyi öğrenecekleri karayolları ve bu yollardaki sürme saatleri trafik komisyonlarınca önceden tayin ve tespit edilerek sürücü kurslarına bildirilmesi, mecburidir.

a) Sürücü aday belgesine;

- 1) Sürücü kursunun adı,
- 2) Eğiticinin ve adayın kimlikleri,
- 3) Eğitimin yapılacağı alan ve karayolunun yeri, adı ve sınırı,
- 4) Saatli olarak eğitimin yapılacağı süre,
- 5) Eğiticinin sürücü belgesinin verildiği yer, tarih ve numarası,

yazılıp, fotoğraflar yapıştırılarak belgeyi veren sürücü kursu tarafından tasdik edilir.

b) Eğiticiler, belirtilen yer ve zaman içinde, başlangıcından bitimine kadar, eğitimin güven içinde yürütülmesi bakımından gerekli tedbirleri almakla görevli ve sorumludurlar.

c) Verilen sürücü aday belgeleri sıra esasına göre (Ek: 27/A) defterine kaydedilir.

Zayıf Edilen Veya Yıpranan Sürücü Belgelerinin Değiştirilmesi

Madde 83 – (Değişik: RG-18/05/2007-26526)

Zayıf edilen ve yıpranmış olan sürücü belgelerinin yenisinin düzenlenmesi için belge sahibinin dilekçe ile herhangi bir tescil kuruluşuna müracaatı üzerine, tescil kuruluşunca; bilgisayar sürücü belgesi veri kayıtlarından müracaatın kontrolü yapılır ve herhangi bir sakınca bulunmadığı tespit edilirse belgenin yenisi düzenlenerek ilgiliye verilir. Ancak, bilgisayar sürücü belgesi veri kayıtlarında bulunmayanlar ile beyan edilen bilgilerle ilgili kayıtlar arasında farklılık arz edenlerin durumu, ilgili tescil kuruluşuna en seri şekilde sorulmak suretiyle, alınacak cevaba göre işlem gerçekleştirilir.

Askeri Araç Sürücülerinin Sınavları ve Belgelerinin Verilmesi

Madde 84- Er ve erbaş sınıfından askeri araç sürücüsü olacakların sınavlarına ve belgelerinin verilmesine ait işlemler Milli Savunma Bakanlığınca yürütülür.

Sürücü adaylarının; sınavlarının yapılmasına, belgelerinin verilmesine, verilen belgelerle hangi cins araçların ve nerelerde sürüleceğine, ilgili kuruluşlarla yapılacak işbirliği ile askeri birliklerde oluşturulan sınav merkezlerinin işleyişine ait esaslar adı geçen Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte gösterilir.

Verilen bu belgeler, sadece askeri araçlar için ve askerlik süresince geçerlidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sürücü Belgelerine Dair Esaslar

Araçların Sürülmesinde Yetki Durumu

Madde 85- Araçlar; cins veya grubu için geçerli olan sürücü belgeleri ile sürülür.

Ancak bunlardan; A1, F, G, ve H Sınıfı Sürücü Belgeleri ile yalnız kendi sınıflarındaki araçlar,

- A2 Sınıfı Sürücü Belgesi ile A1,
- B Sınıfı Sürücü Belgesi ile F,
- C Sınıfı Sürücü Belgesi ile B ve F,
- D Sınıfı Sürücü Belgesi ile C, B ve F ,
- E Sınıfı Sürücü Belgesi ile B, C, ve F

sınıfı sürücü belgeleri ile kullanılan araçlar da sürülebilir.

(Değişik:RG-09/09/1997-23105) E Sınıfı Sürücü Belgesi sahipleri D Sınıfı Sürücü Belgesi ile sürülen çekici türündeki araçları kullanabilmeleri için sürücü kurslarında römorklu veya yarı römorklu araçlarla uygulamalı sınava tabi tutulurlar. Bu durum sürücü belgesine de işlenir.

(Ek:RG-09/09/1997-23105). Ancak, E sınıfı sürücü belgesini 28.04.1997 tarihinden önce alanlar, D sınıfı sürücü belgesi ile sürülen çekici türündeki araçları kullanabilmeleri için ayrıca uygulamalı sınava tabi tutulmazlar. Bu durumda olanlar D sınıfı sürücü belgesi ile sürülen çekici türündeki araçları E sınıfı sürücü belgesi ile kullanabilirler.

Römork Takarak Araç Kullanma

Madde 86- B, C ve E Sınıfı Sürücü Belgesi sahipleri, araçlarına en çok yüklü ağırlığı 750 kg.'a kadar olan (750 kg. dahil) olan hafif römorklardan birini takıp kullanabilirler.

750 kg.'ı üstündeki römorkları araçlarına takıp kullanabilmeleri için uygulamalı sınavlardan geçirilmiş olmaları ve belgelerine işlenmiş bulunması mecburidir.

Uygulamalı sınavlar römorklu takılmış araçla yapılır.

Sürücü Belgelerinin Geçerlilik Süresi ve Değiştirilmesi

Madde 87- Sürücü belgelerinden (K) Sınıfı Sürücü Aday Belgesi 6 ay geçerlidir. Diğer sürücü belgelerinin İçişleri Bakanlığınca trafik güvenliği nedeniyle, gerekli görüldüğünde değiştirilmesi zorunludur.

Geçerli bir mazereti olmaksızın 6 ay içinde sürücü belgelerini değiştirmeyen sürücüler araç kullanmaktan men edilir. Değiştirme işlemleri İçişleri Bakanlığınca belirlenecek esas ve usullere göre yapılır.

Dış Ülkelerden Alınmış Olan Sürücü Belgeleri

Madde 88- Türk ve yabancı kişilerin dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri ile ülkemizde araç kullanmalarına ve bunların değiştirilmesine ilişkin esaslar aşağıda gösterilmiştir.

A) Türk vatandaşları ile ilgili kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere yabancı kişiler, dış ülkelerden alınmış, cinsi için geçerli sürücü belgeleri ile ülkemizde yabancı ve Türk plakalı araçları sürebilirler.

Ancak;

Turistler ve geçici bir süre için gelenler dışında herhangi bir iş, hizmet veya eğitim amacıyla ülkemizde bulunan yabancıların ise konsolosluk veya noter tarafından tercüme edilmiş tasdikli sürücü belgesi örneklerini sürücü belgesi ile birlikte yanlarında bulundurmaları mecburidir.

B) Yurda dönüşlerinde Türk vatandaşlarının,

İlgili Kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere de istekleri halinde yabancıların, dış ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri, eğitim ve sınav şartı aranmadan karşılığı veya dengi olan sürücü belgeleri ile değiştirilir.

Ancak, Türk vatandaşları yurda dönüşlerinde 1 yıl içinde sürücü belgelerini değiştirmedikleri takdirde, değiştirinceye kadar araç kullanamazlar.

Bu belgeler değiştirilirken;

a) Eğitim ve sınav şartı hariç, sürücü belgesi alacaklar için aranan yaş, sağlık ve Karayolları Trafik Kanununda belirtilen, Türk Ceza Kanunundaki belli suçlardan hükümlü olmama şartları aynen aranır.

Ancak ikili veya çok taraflı anlaşma hükümleri ile uygulamalar saklı kalmak üzere yabancıardan diplomatik muafiyeti olanlar için hiçbir şart aranmadan beyanları ile yetinilir. Diğer yabancılar için belgeleri değiştirmekle birlikte gerektiğinde Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile inceleme ve araştırma yapılabilir.

b) Müracaat sırasında gereken işlemler aynen yapılmakla birlikte;

1) Dış ülkelerden alınan sürücü belgesinin aslı ile noterden veya dış temsilciliklerimizden alınmış tasdikli tercümesi istenir. Yetkili memurca müracaat formuna kayıt konarak karşılaştırma yapıldıktan sonra aslı ilgiliye geri verilir.

2) Geçici olarak alınmış olan yabancı ülke sürücü belgeleri değiştirilmez.

3) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** Yabancı ülke sürücü belgelerinin tebdil işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğünce bildirilen "Yabancı Ülke Sürücü Belgelerinin Tebdili için Sınıflarına Göre Ülkemizdeki Karşılığını Gösterir Liste" doğrultusunda yürütülür. Listede bulunmayanlar, üzerinde kazıntı veya silinti veya açıkça şüphe doğuran iz ve belirtiler bulunanlar ile sair sebeplerden dolayı tereddüt edilen yabancı ülke sürücü belgelerinin doğruluğunun teyidi ve ülkemizdeki karşılığının tespiti için, düzenlendiği ülkedeki temsilciliğimizle İl Valilikleri tarafından doğrudan yazışma yapılarak işlem gerçekleştirilir.

C) Belgesini değiştirenler bir üst sınıf belge almak isterlerse değiştirme işlemi yapılmadan, uygulamalı sınavlara alınırlar.

Bunlardan; C, D ve E sınıfı belge almak isteyenlerden 22 yaşını bitirmiş olma şartı aranır. Ancak, üniversitelerin sürücü eğitimi veren yüksekokullarından mezun olanlarda bu şart aranmaz.

Adres Değişikliklerini Bildirme ve Sürücü Belgelerini Bulundurma Zorunluluğu

Madde 89- Sürücü belgesi sahipleri;

a) İkamet adresi değişikliklerini, değişiklik tarihinden itibaren 30 gün içinde belgeyi veren tescil kuruluşuna bildirmek,

b) Araç sürerken belgelerini yanlarında bulundurmak ve istendiğinde yetkililere göstermek Zorundadırlar.

İkametgah adresi değişikliğini bildirmeyenler hakkında; Karayolları Trafik Kanununun 44 üncü maddesi hükmü uygulanır.

Sürücü Belgelerinin Trafik Zabıtasınca Geri Alınması Halleri İle Şartları

Madde 90- Sürücü belgeleri, trafik zabıtasınca aşağıdaki hal ve şartlarda geri alınır.

a) Sürücünün sağlık durumunda, araç sürmesine engel teşkil edecek bedensel bir değişikliğin görülmesi ve bunun bir tutanakla tespiti halinde, sağlık muayenesi istenir. Sağlık raporu ile sürücülük yapmasında sakınca görülenlerin belgeleri geri alınır.

Bunlardan; sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri şartıyla, kaybettikleri sağlık şartlarını yeniden kazananların sürücü belgeleri geri verilir.

b) Kanununun 48, 51, 118 inci maddeleri ile emrettiği diğer hükümlerinde belirtilen hallerde geri alınır.

c) Sürücü belgelerinden;

1) Sahte olduğu,

2) Hile ile alındığı,

3) Şartlarına uygun olmadan verildiği,

Tespit edilenler geri alınır ve ilgililer hakkında adli işlem yapılır.

d) Şartlarına uygun olmadan verilmiş olan sürücü belgelerinin geri alınabilmesi için sürücünün bilerek katıldığı bir suç veya kusurunun bulunması şarttır.

İşlemleri yürüten görevlilerden hatalı davranışları tespit edilenler hakkında duruma göre adli ve idari işlem yapılır.

Sürücü Belgelerinin Yetkililerce İncelenmek Üzere Geçici Olarak Alınması Halleri ve Şartları

Madde 91- Sürücü belgeleri aşağıdaki esas ve şartlara uyarak Karayolları Trafik Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle trafik denetimi için görevli kılınanlar ile genel zabıta tarafından incelenmek üzere her zaman geçici olarak alınabilir.

1) Durumu bir tutanakla tespit etmek ve ilgiliye alındığına dair bir belge vermek şartıyla, sahte olduğundan, hile ile alındığından veya şartlarına uygun olarak verilmediğinden şüphelenilen hallerde,

2) İşlem sonunda yerinde derhal geri verilmek şartıyla, geçerlilik durumunu inceleme, hüviyet tespiti, suç veya ceza tutanağı düzenleme ve benzeri işlemlerin yapıldığı denetlemeler sırasında,

3) Gerekli notların alınıp derhal geri verilmesinin mümkün olmadığı durumlarda, en kısa zamanda bitirilmesi şartıyla, belgedeki bilgilerin tutanağa veya rapora kaydı için trafik kazalarında.

Yukarıda sayılan durumlar dışında geçerli bir neden olmadan sürücü belgeleri ilgililerden geçici olarak da olsa alınmaz.

Belirli zamanlar için incelemeye alınmış olan belgelerin, sahipleri tarafından zamanında geri alınmaması halleri, bir tutanakla tespit edilir ve ilgililere duyurulur.

Sürücü belgesi sahiplerinin ölmeleri halinde;

1)Trafik kazası veya adli bir olay neticesinde öldükleri tespit edilenler, yetkili zabıtaca sürücü belgesinin verildiği tescil kuruluşuna,

2) Birinci bendin dışında herhangi bir nedenle öldükleri tespit edilenler ise, belediyeler ve köy muhtarları tarafından en yakın zabıtaya, zabıtaca da sürücü belgesinin verildiği tescil kuruluşuna,

Sürücü belgelerinin iptali için yazılı bilgi verilir ve sürücü belgelerinin verildiği tescil kuruluşunca da sürücü belgesi ve dosyası işleminden kaldırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürücü Belgelerine Ait Diğer Hükümler

Yabancı Kişilerin Türkiye’de Tescilli Araçları Kullanma Yetkisi

Madde 92- Türkiyede görevli olarak bulunan diplomatik muafiyete haiz kişiler, yabancı teknik ve idari personel ile ikamet tezkeresi ile ikamet eden yabancı uyruklular ve haymatlozların yabancı ülkelerden aldıkları sürücü belgeleri bu Yönetmeliğin 88 inci maddesindeki esaslara göre karşılığı olan sürücü belgesi ile değiştirilmekle birlikte, bu kişiler Türkiyede tescil edilmiş taşıtları bir kazanç karşılığı veya ticari amaçla süremezler.

Sürücü Belgelerinin Şekil ve Muhteviyatı

Madde 93- Bu Yönetmelikte (Ek:28)’de gösterilen sürücü belgesinin şekil ve muhteviyatı gerekli ve mecbur görülmesi halinde İçişleri Bakanlığınca değiştirilebilir.

ALTINCI KISIM

Trafik Kuralları

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Kurallar

Karayollarında Trafiğin Akışı ve Karayolunun Kullanılması

Madde 94- Karayollarında trafik sağdan akar.

Aksine bir hüküm veya işaret bulunmadıkça karayollarında;

A) Araç sürücüleri;

a) Araçlarını durumun elverdiği oranda gidiş yönüne göre yolun en sağından, yol çok şeritli ise trafik durumuna göre hızının gerektirdiği şeritten sürmek,

b) Şerit değiştirmeden önce, gireceği şeritte sürülen araçların güvenle geçişlerini beklemek,

c) Trafiği aksatacak veya tehlikeye sokacak şekilde şerit değiştirmemek,

d) Gidişe ayrılan yol bölümünün en son şeridini sürekli işgal etmemek,

e) İki yönlü dört veya daha fazla şeritli yollarda, motosiklet, otomobil, kamyonet, minibüs ve otobüs dışındaki araçları sürenler, geçme ve dönme dışında en sağ şeridi izlemek,

Zorundadırlar.

Sürücülerin;

f) Geçme, dönme, duraklama, durma ve parketme gibi mecburi haller dışında şerit değiştirmeleri,

g) İki şeridi birden kullanmaları,

h) Kavşaklara yaklaşırken; yerleşim yerlerinde 30, yerleşim yerleri dışında 150 metre mesafe içinde ve kavşaklarda şerit değiştirmeleri,

ı) Araçlarının cinsine ve hızına uygun olmayan şeritten gitmeleri,

j) İşaret vermeden şerit değiştirmeleri,

k) Bölünmüş yollarda karşı yöndeki trafik için ayrılan yol bölümüne girmeleri,

l) Dört veya daha fazla şeritli ve iki yönlü yollarda, karşı yöndeki trafik için ayrılan yol bölümüne girmeleri,

m) İki yönlü ve üç şeritli yollarda en sol şeride girmeleri,

Yasaktır.

B) Hayvan sürücüleri;

Bu Yönetmeliğin 95 inci maddesinde sayılan hal ve şartlara uygun olarak hayvanları ve hayvan sürülerini yolun en sağından, en az genişlik işgal ederek ve imkanlar ölçüsünde taşıt yolu dışından sürmek,

C) Yayalar;

Bu Yönetmeliğin 95 inci maddesinde sayılan hal ve şartlar dışında;

a) **(Değişik:RG-09/09/1997-23105)** Taşıt yolu bitişiğindeki ve yakınındaki yaya yolu, banket ve alanlarda yürümek, buralarda ve mecburi hallerde taşıt yolunda yürüme halinde bu Yönetmeliğin 138 ncı maddesindeki şartlara uymak,

b) Taşıt yolunun karşı tarafına; yaya ve okul geçitleri ile kavşak giriş ve çıkışlarından, bunların bulunmadığı yerlerde ise, şartlarına uyulmak suretiyle taşıt yolunun uygun kısımlarından geçmek,

c) Yaya ve okul geçitlerinden geçerken, geçidin sağ bölümünden yürümek, Zorundadırlar.

Trafik İşaretlerine Uyma

Madde 95- Araç ve hayvan sürücüleri ile yayalar yolu kullanırken;

a) Trafiği düzenleme ve denetlemeye yetkili üniformalı veya özel işaret taşıyan görevlilerin uyarı ve işaretlerine,

b) Işıklı ve sesli trafik işaretlerine,

c) Trafik işaret levhaları, tertipleri ve yer işaretlemelerine,

d) Trafik güvenliği ve düzeni ile ilgili olarak Karayolları Trafik Kanununda ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinde gösterilen diğer kural, yasak, zorunluluk ve yükümlülükler,

Uymak zorundadırlar.

Bunlara uymadaki öncelik yukarıda yapılan sıralamaya göredir.

Trafiğin Yönetimi

Madde 96- Trafiğin yönetimine dair esas ve usuller aşağıda gösterilmiştir.

a) Görevli kişilerin trafiği yönetme hareketleri;

1) Görevli kişinin bir kolunu dik olarak yukarıya kaldırması; yeterli güvenlikte duramayacak sürücüler ile kavşağa yeni girmiş olan ve kavşak içinde bulunan sürücüler dışında, tüm karayolunu kullananlar için DUR emridir.

2) Görevli kişinin kolunu veya kollarını yatay olarak yana uzatması; kol veya kolların belirttiği doğrultuyu kesen yönlerden (ön ve arka tarafından) gelenler için DUR emridir.

Bu hareket aynı zamanda; kol veya kolların uzatıldığı doğrultudan gelenlerin ilerleyebileceğini gösterir.

Görevli kişi işaretini yaptıktan sonra kollarını indirebilir. Kol veya kolların indirilmiş olması evvelce verilmiş olan emri değiştirmez.

3) Görevli kişinin kırmızı ışığı sallaması, ışığı yönelttiği doğrultudaki karayolunu kullananlar için DUR emridir.

4) Görevli kişinin trafiği yönetme hareketlerine yardımcı olmak üzere; kısa sesli tek veya fasıllı düdük çalması uyarı, uzun sesli tek veya fasıllı düdük çalması DUR emridir.

b) Görevli kişiler;

- 1) Mecburiyet olmadıkça, ışıklı işaretlerle yönetilmekte olan kavşaklarda yönetime müdahale etmemeye,
- 2) Yeşil ışıkta, ilerlemekte olan veya kavşaklara girmek üzere bulunan araçları ani işaretlerle durdurmamaya,
- 3) Kural, kısıtlama ve yasaklamalara aykırı uygulamalara imkan tanımamaya, özen göstermek zorundadırlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Uyuşturucu ve Keyif Verici Maddeler İle Alkollü İçkilerin Etkisiyle

Araç Sürme Yasağı

Uyuşturucu ve Keyif Verici Maddeler İle Alkollü İçkilerin Etkisinde Araç Sürme Yasağı

Madde 97- Uyuşturucu, uyutucu ve keyif verici gibi özelliklere sahip doğal ve sentetik psikotrop maddeleri almış olanlar ile alkollü içki almış olması nedeniyle güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş kişilerin karayolunda araç sürmeleri yasaktır.

Bunlardan uyuşturucu, uyutucu veya keyif verici gibi doğal veya sentetik psikotrop madde almış olarak araç kullandığı tespit edilenler, almış oldukları maddelerin cins, miktar ve etki derecelerine bakılmaksızın araç kullanmaktan men edilirler ve haklarında Trafik Kanununun 48 inci maddesine ve ayrıca Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılır.

Uyuşturucu veya keyif verici maddeler ile alkollü içki almak suretiyle araç kullanan sürücülerin tespit veya teşhisinde aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** Uyuşturucu veya keyif verici madde almış olanların tespiti esasları;

1) Herhangi bir uyuşturucu, uyutucu veya keyif verici ve benzeri özelliklere sahip psikotrop madde almak suretiyle araç kullandığı şüphesi uyanan sürücülerin durumları teknik cihaz kullanılmak suretiyle tespit edilir. Teknik cihaz bulunmaması halinde bu sürücüler, tıbbi yönden incelenmek, kan veya idrar analizleri yapılmak üzere, adli tıp kurumu olan yerlerde bu kuruma, olmayan yerlerde ise Sağlık Bakanlığına bağlı tahlil yapabilecek teknik ve tıbbi imkânlara sahip olan sağlık kuruluşlarına olay anından itibaren en geç 24 saat içerisinde Cumhuriyet savcılıkları aracılığı ile sevk edilir.

2) Bu sürücülerin kan veya idrar tahlilini yaptırmak üzere yukarıdaki yerlere bizzat sevkinin mümkün olmaması halinde; olay anından itibaren en geç 24 saat içerisinde Sağlık Bakanlığınca yetkilendirilmiş özel ya da resmi bir sağlık kuruluşuna usulüne uygun olarak aldırılacak kan veya idrar örneği, adli tıp kurumu olan yerlerde bu kuruma, olmayan yerlerde ise Sağlık Bakanlığına bağlı tahlil yapabilecek teknik ve tıbbi imkânlara sahip olan sağlık kuruluşlarına gönderilerek durum tespit ettirilir.

b) Alkollü içki almış olarak kandaki alkol miktarına göre araç sürme yasağı;

1) Taksi veya dolmuş otomobil, minibüs, otobüs, kamyon, çekici gibi araçlarla kamu hizmeti, yük ve yolcu taşımacılığı yapan sürücüler ile resmi araç sürücüleri alkollü içki kullanmış olarak bu araçları süremezler.

2) Alkollü içki almış olarak araç kullandığı tespit edilen diğer araç sürücülerinden kanlarındaki alkol miktarı 0.50 promilin üstünde olanlar araç kullanamazlar.

c) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** Alkollü içki almış sürücülerin ve kanlarındaki alkol miktarının tespiti esasları;

1) Alkollü olarak araç kullandığından şüphe edilen sürücüler; alkol tespitine ilişkin tarih, saat ve ölçüm sonucu ile cihaza ait seri numarasını gösterir çıktı verebilen ve kalibrasyon ayarı yapılmış teknik cihazlar kullanılarak trafik zabıtası tarafından kontrol edilir.

2) Trafik kazalarında kazaya karışan sürücülerin alkol durumları, kaza tespit tutanağını tanzim eden görevlilerce, bu bendin (1) numaralı alt bendindeki özelliklere sahip teknik cihazlarla olay yerinde tespit edilerek, kaza tespit tutanağına yazılır.

3) Yaralanmalı ve ölümlü sonuçlanan trafik kazalarında; yaralının durumunun aciliyeti gibi sebeplerle teknik cihazla ölçümün mümkün olmaması halinde; bu sürücülerin sevk edildikleri sağlık kuruluşlarınca kan almak suretiyle alkol tespitleri yapılır. Sevk edilen sağlık kuruluşunun kan üzerinden tahlil yapabilecek tıbbi ve teknik imkânlarla sahip olmaması halinde; bu kuruluşlarca alınan kan örnekleri adli tıp kurumu olan yerlerde bu kuruma, olmayan yerlerde kan üzerinden tahlil yapabilecek tıbbi ve teknik imkânlarla sahip Sağlık Bakanlığına bağlı resmi sağlık kuruluşlarına gönderilerek alkol tespiti yaptırılır.

4) *(7) Bu bendin (1) numaralı alt bendinde belirtilen teknik özelliklere sahip olmayan cihazlarla yapılan ölçümlere vaki itirazlar ile müteceviz davranışlarda bulunulması veya cihazla ölçüme mukavemet gösterilmesi gibi durumlarda; sürücüler adli tıp kurumu, adli tabiplik veya Sağlık Bakanlığına bağlı resmi sağlık kuruluşlarına olay anından itibaren en geç iki saat içerisinde sevk edilerek* (1) numaralı alt bentte belirtilen teknik özelliklere sahip teknik cihazın özelliklerine eşdeğer özelliklerdeki teknik cihazlarla veya kan aldırarak suretiyle alkol tespitleri yaptırılır. Yapılan tespit değerlendirilmesinde; tespiti yapan kurum/kuruluş tarafından olay anından tespit yapıldığı ana kadar geçen süre de göz önünde bulundurularak sonuç belirlenir ve çıkan sonuca göre yasal işlem gerçekleştirilir.

5) Kandaki alkol miktarının teknik cihazlarla ve kan alınarak laboratuvarında tespit imkânlarının bulunmadığı hallerde, alkollü olarak araç kullandığından şüphe edilen sürücüler en yakın resmi sağlık kuruluşuna sevk edilerek, kurum hekimi tarafından alkol muayenesinden geçirilirler.

6) Yapılan tespit sonucunda belirlenen limitlerin üzerinde alkollü içki aldığı belirlenen sürücülerin Karayolları Trafik Kanununun 48 inci maddesine göre, birinci defada 6 ay, ikinci defada da 2 yıl süreyle sürücü belgeleri geçici olarak geri alınır. İkinci defa geri alma süresi sonunda sürücü, sürücü davranışı geliştirme eğitimine tabi tutulur ve başarılı olması halinde belgesi iade edilir. Üçüncü defa ve fazlasında ise, bu sürücüler, 6 aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar ve belgeleri 5 yıl süre ile geri alınarak psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar; bu süre sonunda yapılacak psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi neticesinde belgesinin iadesinde sakınca bulunmayanlara sürücü belgesi iade edilir. Muayene sonucunda sürücü belgesinin iade edilmesinde sakınca bulunanlara ise sürücü belgesi verilmez.

Alkollü olarak ölümlü ya da yaralanmalı trafik kazasına neden olunması halinde ağır kusurun varlığı kabul edilir.

Bu madde hükümlerine uymayanlara, Karayolları Trafik Kanununun 48 inci maddesine göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Araç Kullanma Sürelerine Uyma Mecburiyeti ve Denetleme Esasları

Araç Kullanma ve Dinlenme Sürelerine Uyma Mecburiyeti ve Denetleme Esasları

Madde 98- (Başlığıyla birlikte değişik: RG-02/09/2004-25571)

Araç Kullanma ve dinlenme sürelerine uyma mecburiyeti ve denetleme esaslarında uyulacak usuller aşağıda gösterilmiştir:

A) Ticari amaçla yük taşımacılığı yapan ve azami ağırlığı 3,5 tonu geçen araçların şoförleri ile ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan ve taşıma kapasitesi şoförü dahil 9 kişiyi geçen araçların şoförlerinin 24 saatlik herhangi bir süre içinde; toplam olarak 9 saatten ve devamlı olarak 4,5 saatten fazla araç sürmeleri yasaktır.

Bu şoförler en fazla 6 günlük araç kullanma süresinden sonra 1 günlük hafta tatilini kullanmak zorundadırlar. Hafta tatili en az 24 saattir. Düzenli seferler haricindeki uluslararası yolcu taşımacılığı söz konusu olduğunda şoförler 12 gün süreyle araç kullanabilirler, araç kullanma süresinden sonra 2 günlük hafta tatilini kullanmak zorundadırlar. Birleşik 2 hafta içinde toplam araç kullanma süresi 90 saati aşamaz.

Bu şoförler sürekli 4,5 saatlik araç kullanma süresi sonunda, eğer istirahata çekilmiyor ise en az 45 dakika mola almaları mecburidir. Bu molalar sürekli 4,5 saatlik araç kullanma süreleri içerisinde en az 15 dakikalık molalar şeklinde de kullanılabilir.

Bu molalar süresince şoförler başka bir işle meşgul olamazlar. Hareket halindeki bir araçta, feribotta veya trendeki bekleme süresi ile araç kullanılmadan geçen süre, başka iş olarak addedilemez. Alınan molalar günlük dinlenme süresi olarak sayılmaz.

Şoförler her 24 saat içerisinde 11 saat kesintisiz dinlenecektir. Bu süre, biri en az 8 saat kesintisiz olmak üzere iki veya üç ayrı süre halinde kullanılabilir. Ve bu durumda günlük dinlenme süresi 1 saat daha eklenerek 12 saate çıkartılır. 11 saatlik kesintisiz günlük dinlenme süresi haftada 3 defadan fazla olmamak üzere en az 9 saate indirilebilir. Aracın en az iki şoförle kullanılması durumunda her 30 saatlik sürede her bir şoför en az 8 saat kesintisiz olarak dinlenecektir. Günlük dinlenme süresi, yataklı ve yapılaşlarında özel dinlenme yeri olan araçlar ile şoförün rahat uyuyabileceği şekilde bölümleri bulunan araçlarda, araçlar park yerinde, garajda veya yerleşim yerleri dışındaki karayollarında platform dışında park edip gerekli tedbirler alınarak geçirilebilir.

Bu şoförlerin araçlarının feribotla veya trenle taşınması durumunda günlük dinlenme süreleri bir kez olmak üzere kesintiye uğrayabilir. Günlük dinlenme süresinin iki bölümü arasındaki süre mümkün olduğunca kısa olmalıdır ve gümrük işlemleri de dahil gemiye, feribota binmeden önce veya indikten sonra 1 saati aşamaz. Bu şekilde kesintiye uğrayan dinlenme süresi 2 saat uzatılır.

B) Yük ve yolcu taşınması yapan araç işletenleri ile bu araçları sürenlerden;

a) Araç işletenlerinin;;

1) Otobüs, kamyon ve çekici araçlarında takoğraf cihazı bulundurmaları ve bunların işler durumunda olmalarını sağlamaları,

2) Araçlarına ait takoğraf kayıtlarını, kayıt tarihinden itibaren 1 ay süreyle araçlarda, 5 yıl süreyle de işyerlerinde, işyeri yoksa araçlarında muhafaza etmeleri veya ettirmeleri,

3) Trafiğe çıkardıkları taşıtların cins ve plakalarını, şoförlerin kimler olduğunu, işe çıkış yer, gün ve saati ile gidilecek yeri kaydettikleri bir defter veya liste düzenleyerek kayıtlarını tutmaları,

4) Yük ve yolcu nakliyatı yapan kuruluş yetkililerinin şoförlerin çalışma sürelerini ve bu süre içerisindeki kural dışı hareketlerini izlemeleri ve kuralları ihlal etmeyi itiyat haline getiren şoförleri eğitmeleri ve bu konuda önleyici tedbirler almaları,

5) Şehirlerarası yük ve yolcu nakliyatı yapan araçlarda, bu Yönetmeliğin öngörmüş olduğu çalışma ve dinlenme sürelerini göz önünde bulundurmamak suretiyle, şoförlerin gideceği yer ve

güzergahları dikkate almaları ve buna göre uğrayacağı, il, ilçe veya durak yerlerinde yedek şoförleri hazır bulundurmaları, zorunludur.

b) Taşıt şoförlerinin;

1) Mesleki Yeterlilik Belgesi olarak araç sürmeleri,

2) Zorunlu olduğu halde takoğrafi bulunmayan veya takoğrafları işler durumda olmayan taşıtları trafiğe çıkarmamaları,

3) Araçlara ait takoğraf kayıtlarını kayıt tarihinden itibaren 1 ay süreyle araçlarında muhafaza etmeleri,

zorunludur.

Bu şoförlerle ilgili yapılan kontroller, yıllık çalışma günlerinin en az % 1'ini kapsmalıdır. Bu kontrollerin en az % 15'i yol kenarında, % 25'i ise ilgili ve yetkililerce işverenin müstemilatında yapılır. Kontrollerde; günlük araç kullanma süreleri, molalar, haftalık ve günlük dinlenme süreleri, kayıtlarda düzensizlik belirtileri, önceki kayıtlar, takoğraf cihazının doğru çalışıp çalışmadığı kontrol edilir.

Ayrıca, ilgili ve yetkililerce işyeri müstemilatında yapılan kontrollerde haftalık dinlenme süreleri ve bu süreler arasındaki araç kullanma süreleri, iki haftalık araç kullanma süre sınırlaması, indirilen günlük veya haftalık dinlenme sürelerinin telafi edilip edilmediği, kayıt belgelerinin kullanılıp kullanılmadığı, şoförün çalışma saatlerinin organize edilip edilmediği de kontrol edilecektir. Yetkili makamların talebi üzerine gerekli dokümanların teslim edilmesi ile yapılan kontroller de, müstemilatta yapılan kontrol sayılır.

Şoförlerin araç kullanma, mola ve dinlenme saatleri ile denetim prosedürlerine ilişkin formlar İçişleri Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığınca belirlenir.

Takoğraf Cihazı ile Sürücü Çalışma Belgesi Bulundurma ve Kullanma Zorunluluğu

Madde 99- (Başlığı ile birlikte değişik: RG-02/11/2000-24218)

Takoğraf cihazı ile sürücü çalışma belgelerinin hangi cins taşıtlarda bulundurulacağına ve kullanılacağına dair esaslar aşağıda gösterilmiştir.

a) Takoğraf cihazları

1) Takoğraf cihazları; nitelikleri, fonksiyonları ve teknik özellikleri İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak teknik şartnameye uygun, mekanik, elektronik veya elektro mekanik olarak imal veya ithal edilir.

2) Takoğraf cihazlarının, şehirlerarası yük veya yolcu nakliyatı yapan otobüs, kamyon ve çekicilerde kullanılır durumda bulundurulması ve kullanılması zorunludur.

3) Takoğraf cihazı takılan her taşıtın işleten ve sürücüsü, takıldığı tarihten itibaren bu cihazları kullanılır durumda bulundurmaya zorundadır.

4) Şehir içi ve belediye mücavir alanı içerisinde yolcu ve yük nakliyatı yapan otobüs, kamyon ve çekici türündeki taşıtlarda takoğraf cihazı bulundurma mecburiyeti aranmaz.

5) 1984 ve daha önceki yıllarda üretilen araçlarda takoğraf cihazı bulundurma ve kullanma mecburiyeti aranmaz. Ancak, bu araçların şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığında kullanılması halinde, takoğraf cihazının yerine sürücü çalışma belgesinin bulundurulması ve kullanılması zorunludur.

6) Takoğraf cihazı bulundurulması ve kullanılması zorunlu olan araçlardan, resmi taşıt olarak tescil edilmiş ve edilecek olanlarda takoğraf cihazı bulundurma ve kullanma zorunluluğu aranmaz.

b) Sürücü çalışma belgesi

Sürücü çalışma belgesi, ciltli, cebe sığacak büyüklükte ve 1 yıllık araç kullanma sürelerinin işlenebileceği hacimde olacak şekilde Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu belgelerin dağıtımını Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu tarafından gerçekleştirilir.

Sürücü çalışma belgeleri, isteklinin esnaf siciline veya ilgili esnaf kuruluşuna kayıtlı olduğunu ispat etmesi şartıyla, ikametgahının veya işyerinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunca verilir. Bu belgelerin zayi edilmesi halinde aynı yolla yenisi düzenlenir.

Ticari amaçla şehiriçi ve belediye mücavir alanı içerisinde yük ve yolcu nakliyatı yapan araç sürücülerinden, sürücü çalışma belgesi aranmaz.

c) (Ek: RG-11/04/2003-25076) Hız sınırlayıcı cihaz

N3 sınıfı kamyon ve çekiciler ile azami ağırlığı 10 tonu geçen M3 sınıfı otobüslerde hız sınırlayıcı cihaz bulundurulması ve kullanılması zorunludur. Bu Yönetmelik hükmü aşağıda belirtilen motorlu araçları kapsamaz.

1) Kamu düzeninden sorumlu emniyet-jandarma teşkilatı, silahlı kuvvetler, sivil savunma, yangın ve diğer acil servis hizmetlerinde kullanılan motorlu araçlar,

2) Yapısı itibariyle 100 km/s'ten fazla hız yapamayan M3 sınıfı otobüsler ile 85 km/s'i aşmayan N3 sınıfı araçlar,

3) Karayolunda bilimsel amaçlı deney yapmak üzere kullanılan motorlu araçlar,

4) Şehir içinde sadece kamu hizmetinde kullanılan motorlu araçlar,

Hız sınırlayıcı cihazların durum ve nitelikleri Yönetmelik ekinde yer alan 1 Sayılı Cetvelde gösterilmiştir. Bu madde kapsamındaki araçlara takılacak hız sınırlayıcı cihazların hangi modeldeki araçları kapsayacağı konusu ile uygulamaya hangi tarihten itibaren başlanacağı hususu İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hız Kuralları

Hız sınırları

MADDE 100 – (Değişik:RG-1/9/2010-27689)

Karayolları Trafik Kanununda ve bu Yönetmelikte yazılı kayıt ve şartlar dışında ve aksine bir işaret bulunmadıkça yol durumlarına göre römorksuz araç cinsleri için saatteki asgari ve azami hız sınırları aşağıda gösterilmiştir.

ARAÇ CİNSİ	YERLEŞİM YERİ İÇİNDE	YERLEŞİM YERİ DIŞINDA		
		ŞEHİRLERARASI ÇİFT YÖNLÜ KARAYOLLARIN DA	BÖLÜNMÜŞ YOLLARDA	OTOYOLLARDA
Otomobil (M1), (M1G),	50	90	110	120
Minibüs (M2),	50	80	90	100

Otobüs (M2-M3),	50	80	90	100
Kamyonet (N1), N1G)	50	80	85	95
(Ek satır:RG-21/3/2012-28240)	50	85	100	110
Panelvan (N1)				
Kamyon (N2-N3), Çekici (N2-N3)	50	80	85	90
Motosiklet (L3)	50	80	90	100
Motosiklet (L4, L5, L7)	50	70	80	80
Motorlu bisiklet (L1, L2, L6)	30	45	45	Giremez
Motorsuz bisiklet				
Tehlikeli madde taşıyan araçlar ve özel yük taşıma izin belgesi veya özel izin belgesi ile karayoluna çıkan araçlarda (Belgelerinde aksine bir hüküm yoksa)	30	50	50	60
Lastik tekerlekli traktörler	20	30	40	Giremez
Arızalı bir aracı çeken araçlar	20	20	30	40
İş makineleri	20	20	20	Yolun yapım, bakım veya işletilmesinden sorumlu kurulardan izin alınmadan giremez

kilometredir.

Hız sınırlayıcı cihaz bulundurma ve kullanma zorunluluğu olan araçlarda; yol ayrımı yapılmaksızın M3 sınıfı otobüslerde hız sınırı ayarlaması 110 km/s, N3 sınıfı kamyon ve çekicilerde ise 90 km/s olacaktır. Bu araçlar şehir içi yollarda ise, diğer araçların tabii olduğu azami hız sınırlarına uymak zorundadırlar.

Zorunlu haller dışında şehirlerarası karayolunu kullanan motorlu araçlarda araç cinsi gözetilmeksizin asgari hız sınırı 15 km/s, otoyollarda ise 40 km/s'tir.

Tehlikeli madde taşımaya mahsus olup, boş olarak trafiğe çıkan araçlar yukarıda belirtilen kendi sınıfına giren araçlara ait hızla sürülebilirler.

Römorklu veya yarı römorklu araçlarda (Römork takmış LTT hariç) en çok hız sınırı aynı cins römorksuz araçlara ait en çok hız sınırından saatte 10 km. daha düşüktür.

Servis freni bozuk araçları çeken araçlar saatte 15 km.'nin üstünde bir hızla sürülemez.

İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığının görüşünü alarak, yerleşim yeri dışındaki şehirlerarası çift yönlü karayolları ile bölünmüş yollarda ve otoyollarda otomobiller için hız sınırını 20 km/s'e kadar artırmaya yetkilidir.

İl ve ilçe trafik komisyonları belediye sınırları içindeki karayollarında otomobiller için hız sınırını 20 km/s'e kadar artırmaya yetkilidir. Ancak belediye sınırları içinden geçen ve Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluğunda bulunan devlet ve il yolları için Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşünün alınması zorunludur.

Hız Sınırlarına Uyma ve Hızın Gerekli Şartlara Uygunluğunu Sağlama

Madde 101- Sürücüler aksine bir karar alınıp işaretlenmemişse bu Yönetmeliğin 100 üncü maddesinde belirtilen hız sınırlarını aşmamak zorundadırlar.

Araç sürülürken yapılan hız, radar ve benzeri teknik cihazlarla ölçülebileceği gibi kronometre veya değişik usullerle de ölçülerek tespit edilebilir.

Geçme sırasında, geçme kuralının mecbur kıldığı şartlar dolayısıyla, bu Yönetmeliğin aynı cins taşıtlar için tayin ettiği hız sınırlarını aşan taşıt sürücülerine Karayolları Trafik Kanununun 51 inci maddesine göre işlem yapılmaz.

Çeşitli araç cinslerine göre bu Yönetmeliğin öngörmüş olduğu azami hız sınırlarını, %10 nispetinde aştığı kontroller sırasında tespit edilen sürücülere, Karayolları Trafik Kanununun 51 inci maddesine göre işlem yapılmaz.

Yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşlar tarafından yol ve trafik durumu dikkate alınarak hız sınırlarının azami haddini belirten trafik işaret levhalarının bulunduğu yerlerde, tayin edilmiş olan hız sınırında seyreden taşıt sürücülerini hakkında da Karayolları Trafik Kanununun 51 inci maddesine göre işlem yapılmaz.

Hız tahdidini belirleyen aksine bir işaret bulunmayan yerleşim birimleri içinden veya civarından geçen şehirdışı karayollarının bu kesimlerinde, can ve mal güvenliği açısından, karşıdan karşıya geçişler bir fiziki engelle yasaklanmış veya alt ve üst geçitlerle belirlenmiş ise ve hız yapmak yaya ve taşıt trafiği açısından bir engel teşkil etmiyorsa, taşıt sürücülerini yol ve trafik durumunu dikkate alarak yönetmeliğin kendilerine tayin etmiş olduğu azami hız sınırları içerisinde seyredebilirler.

Hız sınırlarını ölçen cihazların yerini tesbit veya sürücülerini ikaz edici her türlü cihazın imal ve ithali ile araçlarda bulundurulması yasaktır.

Hızın Gerekli Şartlara Uygunluğunu Sağlama;

Sürücüler,

a) Kavşaklara yaklaşırken, dönemeçlere girerken, tepe üstlerine yaklaşırken, dönemeçli yollarda ilerlerken, yaya ve hemzemin geçitlerine, tünellere, dar köprü ve menfezlere yaklaşırken, yapım ve onarım alanlarına girerken, hızlarını azaltmak,

b) Hızlarını, kullandıkları aracın yük ve teknik özelliğine, görüş, yol, hava ve trafik durumunun getirdiği şartlara uydurmak,

c) Diğer bir aracı izlerken yukarıdaki fıkrada belirtilen durumları göz önünde tutarak güvenli bir mesafe bırakmak,

d) Kol ve grup halinde araç kullananlar önlerinde giden araçları, aracın cinsi itibarıyla bu Yönetmeliğin 100 üncü maddesinde tesbit edilen yapabilecekleri azami hızlarının yarısı kadar metreden az olmayacak mesafeden takip etmek,

Zorundadırlar.

Bu madde hükümlerine uymayanlara, Kanunun 51 inci maddesine göre işlem yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürücülerin Uyacağı Diğer Kurallar

Dönüşler (Doğrultu Değiştirme)

Madde 102- Aksine bir işaret yoksa dönüş yaparak doğrultu değiştirecek olan araç sürücüleri;

a) Sağa dönüşlerde;

1) Dönüş işareti vermeye,

2) Sağ şeride veya işaretlerle dönüş izni verilen şeride girmeye,

3) Hızını azaltmaya,

4) **(Değişik: RG-02/11/2000-24218)** Dar bir kavisle dönmeye,

5) Dönüş sırasında varsa kurallara uygun olarak karşıya geçen yayalara ve bisiklet yolundaki bisikletlilere geçiş hakkı vermeye,

6) **(Ek: RG-02/11/2000-24218)** Dönülen karayolunun gidiş şeridine veya gidişe ayrılmış en sağ şeridine girmeye,

b) Sola dönüşlerde;

1) Dönüş işareti vermeye,

2) Çok şeritli yollarda gidişe ayrılan şeritlerden en soldaki şeride, iki şeritli ve iki yönlü karayollarında sağ şeridin soluna yanaşmaya,

3) Hızını azaltmaya,

4) Kavşağa geldiğinde varsa kurallara uygun olarak karşıya geçen yayalara geçiş hakkını vermeye,

5) **(Ek: RG-02/11/2000-24218)** Dönüşe başlamadan sağdan gelen taşıtlara ilk geçiş hakkını vermeye,

6) **(Teselsül: RG-02/11/2000-24218)** Döneceği yolun gidişe ayrılan kısmına girmek üzere, arkadan gelen ve sola dönecek diğer araçları engellemek için dönüşü geniş kavisle yapmaya,

7)⁽⁷⁾ Dönüş sırasında karşı yönden gelen ve emniyetle duramayacak kadar yaklaşmış olan araçların geçmesini beklemeye,

8)⁽⁷⁾ Döneceği yolun çok şeritli olması halinde en sağ şerit dışındaki uygun bir şeritten kavşağı terk etmeye,

9)⁽⁷⁾ Döndüğü yola girdikten sonra en kısa sürede trafiği tehlikeye düşürmeden sağ şeride veya hızının gerektirdiği şeride girmeye,

c) Dönel kavşaklardaki dönüşlerde;

Dönel kavşaklarda da sağa ve sola dönüş kurallarına aynen uymakla birlikte,

- 1) Sola veya geriye dönecek ise orta adaya bitişik şeritten kavşağa girmeye,
- 2) Dönel kavşakta geriye dönecek ise orta adaya bitişik şeritte dönüş geçmeye,
- 3) Orta ada etrafında dönerken, kavşak çıkışında bulunan ve uygun mesafede olmayan bir karayoluna veya geçiş yoluna girmek istemesi hali dışında, şeridini muhafaza etmeye, Mecburdurlar .

Dönüş sırasında araç sürücüleri; yaya ve bisikletler için yeşil ışık yanmakta iken; yaya geçidinden ve bisiklet yolundan geçen yoksa veya yayalar uzakta iseler, yayaların ve bisikletlerin geçiş haklarını engellemek şartıyla, dönüşlerine devam edebilirler.

Gidişe ayrılan birden fazla şeridi bulunan yollarda; en sağ veya sol şeride bitişik şerit veya şeritlerden işaretlenmek suretiyle sağa veya sola dönüşlere izin verilebilir.

Geçme Kuralları

Madde 103- Geçmede aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Sürücüler önlerinde giden bir aracı geçmeleri için;

- 1) Arkasından gelen bir başka sürücünün kendisini geçmeye başlamamış olması,
- 2) Önünde giden sürücünün bir başka aracı geçme niyetini belirten uyarma işaretini vermemiş bulunması,
- 3) Gececeği aracın hızıyla geçme esnasındaki kendi hızını da dikkate alarak, iki yönlü yollarda karşıdan gelen trafik dahil, yolu kullananların tümü için tehlike veya engel yaratmadan geçmek için kullanacağı şeridin yeteri kadar ilerisinin görüşe açık ve boş olması,
- 4) Geçişin, geçilen araçlar için bir güçlük yaratmayacak şekilde ve araçlarının bu geçişe uygun durumda bulunması,

Mecburidir.

b) Geçme, geçilecek aracın solundaki şeritten yapılır.

Geçecek aracın sürücüsü;

- 1) Geçilecek araç sürücüsünü ses cihazı ile veya kısa ve uzun hüzmeli farlarını ardarda yakarak uyardırmaya,
- 2) Sol dönüş lambası ile işaret vermeye,
- 3) Geçilecek araca takip mesafesi kadar önceden sol şeride yerleşmeye,
- 4) Geçilen araç, geriye görme aynasından görülünceye kadar geçiş şeridinde ilerlemeye,
- 5) Sağa dönüş lambası ile işaret vererek sağ şeride girmekle geçişini tamamlamaya,

Mecburdur.

c) Araçların sağından veya banketten yararlanmak suretiyle geçmek yasaktır.

Ancak, herhangi bir araç sola dönüş işareti vererek yavaşlamakta veya trafik mecburiyeti nedeniyle beklemekte ise, bunların veya yolun ortasından giden tramvaylar ile görev icabı yolun solunda bulunan geçiş üstünlüğüne sahip araçların sağındaki şeritten geçilebilir.

Tramvay hatları müsait olmadığı takdirde, harekette olsun veya olmasın bir tramvayın sol yanından geçilemez ve bu yanda devamlı araç sürülemez.

d) Gidişe ayrılmış yol bölümlerinde, şerit değiştirmemek şartı ile bir şeritteki taşıtların diğer şeritteki taşıtlardan hızlı gitmesi geçme sayılmaz.

Geçmenin Yasak Olduğu Yerler

Madde 104- Sürücülerin;

- a) Geçmenin herhangi bir trafik işareti ile yasaklandığı yerlerde,
- b) Görüş yetersizliği olan tepe üstü ve dönemeçlerde,
- c) Yaya ve okul geçitlerine yaklaşırken,
- d) Kavşaklarda, demiryolu geçitlerinde ve buralara yaklaşırken,
- e) Gidiş ve geliş için birer şeridi bulunan iki yönlü trafiğin kullanıldığı köprü ve tünellerde, Önlerindeki bir aracı geçmeleri yasaktır.

Geçilen Araç Sürücüsünün Uyacağı Kurallar**Madde 105-** Geçilen araç sürücüleri;

- a) Duyulur veya görülür bir geçiş işareti alınca trafiğin iki yönlü kullanıldığı karayollarında taşıt yolunun sağ kenarına yakın gitmek, dörtten fazla şeritli veya bölünmüş karayollarında bulunduğu şeridi izlemek ve hızını arttırmamak,
- b) Dar taşıt yolları ile trafiğin yoğun olduğu karayollarında yavaş gitme nedeni ile kendilerini geçmek için izleyen araçların kolayca ve güvenli geçmelerini sağlamak için araçlarını elverdiği oranda sağ kenara almak, yavaşlamak, gerekiyorsa durmak,
- c) Geçiş üstünlüğü bulunan bir aracın duyulur veya görülür işaretini alınca, bu araçların kolayca ilerlemelerini sağlamak için taşıt yolu üzerinde yer açmak, gerekiyorsa durmak, Zorundadırlar.

Kurallara uygun olarak, geçiş yapmak isteyenlere yol vermemek, geçilmekte olan bir başka aracı geçmeye veya sola dönmeye kalkışmak yasaktır.

Gelen Trafikle Karşılaşmada Geçiş Kolaylığı Sağlama**Madde 106-** Araç Sürücüleri;

- a) İki yönlü trafiğin kullanıldığı yollarda; karşı yönden gelen araçların hareketini zorlaştıran bir durum varsa, geçişi kolaylaştırmak için yer ayırmak, aracını sağ kenara yanaştırmak, gerekli hallerde sağa yanaşıp durmak,
- b) Fazla eğimli yollarda karşılaşma hallerinde; çıkan araç için geçiş güç veya mümkün değilse, güvenli geçişi sağlamak üzere, inen araçlar, varsa önceden sığınma cebine girmek, sığınma cebi yoksa sağ kenara yanaşıp durmak, çıkan araç için manevra imkanı bulunmadığının açıkça anlaşılması hallerinde de geri gitmek,
- c) Taşıt yolunun dar olduğu yerlerde aksini gösteren bir trafik işareti yoksa;

1) Motorsuz araçları sürenler motorlu araçlara,

2) Otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon, arazi taşıtı, lastik tekerlekli traktör, iş makinelerini sürenler yazılış sırasına göre kendisinden öncekilere,

Geçiş hakkı vermek,suretiyle geçiş kolaylığı sağlamak zorundadırlar.

Sürücülerin eğimli bir yolda, motorun çalışmasını durdurup, vitesi boşa alarak araç sürmeleri yasaktır. İniş eğimli yollar, çıkışta kullanılacak vitesle inilmelidir.

Araçlar Arasındaki Mesafe

Madde 107- Sürücüler, önlerinde giden araçları güvenli ve gerekli bir mesafeden takip etmek zorundadırlar.

Bu mesafe, kendi araçlarının kilometre cinsinden saatteki hızının en az yarısı kadar metredir.

Takip mesafesi, takip eden aracın 2 saniyede katedeceği yol uzunluğu kadar da olabilir.

Kol veya grup halinde (konvoy şeklinde) araç kullananlarda araçları arasında, kendilerini sollayıp geçmek isteyen araçların gerektiğinde güvenle girebilecekleri kadar açıklıklar bulundurmaları zorundadırlar. Bu açıklıklar, kol veya gruba dahil araçların azami hızlarına göre takip mesafesinden az olmayacaktır.

Tehlikeli madde taşıyan araç sürücüleri, yerleşim birimleri dışındaki karayollarında diğer araçları, en az 50 metre mesafeden takip etmek zorundadırlar.

Yavaş Sürme ve Yavaşlama

Madde 108- Araç sürücülerinin;

- a) Araçlarını zorunlu bir neden olmadıkça, diğer araçların ilerleyişine engel olacak şekilde yavaş sürmeleri,
- b) Belirlenen hız sınırlarının çok altında ve trafiğin akışına engel olacak şekilde sürmeleri,
- c) Güvenlik nedeni veya verilen herhangi bir talimata uyulması dışında, başkalarını rahatsız edecek veya tehlikeye sokacak şekilde gereksiz ve ani yavaşlamaları,

Yasaktır.

Kavşaklarda Geçiş Hakkı

Madde 109- (Değişik: RG-02/11/2000-24218)

Kavşaklarda aşağıdaki kurallar uygulanır.

- a) Kavşağa yaklaşan sürücüler, kavşaktaki şartlara uyacak şekilde yavaşlamak, dikkatli olmak, geçiş hakkı olan araçların önce geçmesine imkan vermek zorundadırlar.
  - b) Trafik zabıtası veya trafik işaret levhası veya ışıklı işaret cihazları bulunmayan kavşaklarda;
    - 1) Bütün sürücüler geçiş üstünlüğüne sahip olan araçlara,
    - 2) Bütün sürücüler doğru geçmekte olan tramvaylara,
    - 3) Doğru geçen tramvay hattı bulunan karayoluna çıkan sürücüler bu yoldan gelen, geçen araçlara,
    - 4) Bölünmüş yola çıkan sürücüler bu yoldan geçen araçlara,
    - 5) Tali yoldan ana yola çıkan sürücüler, ana yoldan gelen araçlara,
    - 6) Dönel kavşağa gelen sürücüler, dönel kavşak içindeki araçlara,
    - 7) Bir iz veya mülkten çıkan sürücüler, karayolundan gelen araçlara,
    - 8) Dönüş yapan sürücüler, doğru geçmekte olan araçlara,
  - c) Kavşak kollarının trafik yoğunluğu bakımından farklı oldukları işaretlerle belirlenmemiş ise;
    - 1) Motorsuz araç sürücüleri, motorlu araçlara,
    - 2) Lastik tekerlekli traktör ile iş makinesi sürücüleri, diğer motorlu araçlara,
    - 3) Motorlu araçlardan soldaki, sağdan gelen araca,
    - 4) Dönüş yapan sürücüler, kurallara uygun olarak geçiş yapan yayalara, varsa bisiklet yolundaki bisikletlilere,
  - d) Kavşağa gelen sürücüler kavşak giriş ve çıkışlarından kurallara uygun olarak karşıya geçen veya geçmek üzere olan yayalara,
- Geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

e) Işıklı trafik işaretleri izin verse bile trafik akımı, kendisini kavşak içinde durmaya zorlayacak veya diğer doğrultudaki trafiğin geçişine engel olacak ise, sürücülerin kavşağa girmeleri yasaktır.

f) Görevli kişi veya ışıklı trafik işareti ile yönetilen kavşaklarda, sürücüler kavşağı en kısa zamanda geçmek zorundadırlar. Sürücülerin gereksiz olarak yavaşlamaları, durmaları, araçtan inmeleri, yolcu indirmeleri ve bindirmeleri veya araçlarının motorlarını durdurmaları yasaktır.

g) Aksine bir trafik işareti olmadıkça, bütün kavşaklarda araçlar, ray üzerinde hareket eden taşıtlara geçiş hakkını vermek zorundadırlar.

İndirme, Bindirme ve Kapıların Açılması Kuralları

Madde 110- Aksine bir işaret bulunmadıkça;

a) Araç sürücülerini araçlarını, gidiş yönlerine göre yolun en sağ kenarında durdurarak, yolcularını sağ taraftan indirmek ve bindirmek, yolcular da araçların sağ tarafından inmek ve binmek zorundadırlar.

b) Karayolunu kullananlar için bir tehlike ve engel teşkil etmeyeceğinden emin olunmadıkça;

1) Araç durmadan kapı açmak,

2) Kapıların kapanmasını beklemeden hareket etmek,

3) Durakladıktan sonra aracın sağını kontrol etmeden kapı açmak ve kontrolsüz inip binmek,

4) Taşıt yolu üzerinde araçların sol kapılarından yolcu indirip bindirmek,

Yasaktır.

ALTINCI BÖLÜM

Durma, Duraklama ve Parketme Kuralları

Durma

Madde 111- Araçların;

Görevli kişilerce, verilen dur emrinde, sesli, işaretli dur emrinde veya kırmızı ışıklı, işaret levhalarına uyularak veya önündeki araçların durması ve arıza halleri gibi her türlü trafik mecburiyeti nedeni ile durdurulması halleri "Durma" dır.

Duraklama

Madde 112- Durma halleri dışında yolcu indirip bindirmek, yük yüklemek veya boşaltmak veya beklemek amacı ile araçların kısa süreler içinde durdurulması "Duraklama" dır.

Duraklama, bekleme amacı ile yapılırsa, bunun süresi en çok 5 dakikadır.

Bu sürenin geçirilmesi parketme sayılır.

Duraklamanın Yasak Olduğu Yerler

Madde 113- Taşıt yolu üzerinde;

a) Duraklamanın yasaklandığının bir trafik işareti ile belirtilmiş olduğu yerlerde,

b) Sol şeritte (raylı sistemin bulunduğu yollar hariç),

c) Yaya ve okul geçitleri ile diğer geçitlerde,

d) Kavşaklar, tüneller, köprüler ve bağlantı yollarında ve buralara, yerleşim birimleri içinde 5 metre ve yerleşim birimleri dışında 100 metre mesafede,

e) Görüşün yeterli olmadığı tepe üstlerine yakın yerlerde ve dönemeçlerde,

f) Otobüs, tramvay ve taksi duraklarında (duraklamaya izin verilen taşıtın dışındakiler için),

- g) Duraklayan veya parkedilen araçların yol tarafındaki yanında,
- h) İşaret levhalarına, yaklaşım yönünde ve park izni verilen yerler dışında; yerleşim birimi içinde 15 metre ve yerleşim birimi dışında 100 metre mesafede,
- i) Zorunlu haller dışında yerleşim yerleri dışındaki karayollarında, taşıt yolu üzerinde, Duraklamak yasaktır.

Parquetme

Madde 114- Parquetme araçların durma ve duraklama halleri dışında, genelde uzun süreli olarak bekletilmek üzere bırakılmasıdır.

Araçın çalışır durumda olması veya içinde insan bulunması parquetme amacını değiştirmez.

Parquetmenin Yasak Olduğu Yer ve Haller

Madde 115- Araçların, aşağıda gösterilen yerlerde ve hallerde taşıt yolu üzerinde park edilmesi yasaktır.

A) Parquetmenin yasak olduğu yerler,

- 1) Duraklamanın yasak olduğu yerlerde,
- 2) Parquetmenin trafik işareti ile yasaklandığı yerlerde,
- 3) Geçiş yolları önünde ve üzerinde,
- 4) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden 5 metrelik mesafe içinde,
- 5) Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının duraklarını belirten levhalara her iki yönden 15 metre mesafe içinde,
- 6) Üç veya daha fazla taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda ve üç veya daha fazla şeritli yollarda, aksine bir işaret bulunmadıkça gidiş yönüne ayrılmış en sağ şerit dışındaki şeritlerde,
- 7) Kurallara uygun olarak parquetmiş araçların çıkışına engel olacak şekil ve yerlerde,
- 8) Geçiş üstünlüğü olan araçların gidiş ve çıkışlarının yapıldığı yerleri belirten işaret levhalarına 15 metrelik mesafe içinde,
- 9) Kamunun faydalandığı;
  - a) Herkesin araçları ile girip çıkabildiği park, bahçe, garaj, sinema ve benzeri her çeşit tesisin,
  - b) Fabrika, atölye, iş hanı ve benzeri işyerlerinin,
  - c) Okul, hastane ve benzerlerinin,Giriş çıkış kapılarının her iki yönünden 5 metrelik mesafe içinde,
- 10) Park için yer ayrılmamış veya trafik işaretleri ile belirlenmemiş alt ve üst geçitler ile köprüler üzerinde veya bunlara 10 metrelik mesafe içinde,
- 11) Belirli kişi, kurum ve kuruluşlara ait araçlara trafik komisyonları kararları ile ayrılmış ve bir işaretle belirlenmiş bulunan park yerlerinde (izin verilen araçlar hariç),
- 12) Yayaaların geçişine engel olmayacak şekilde ayrılmış, işaretlerle belirlenmiş ve il ve ilçe trafik komisyonunca karara bağlanmış olmak şartıyla, geniş ve uygun durumdaki yaya yollarında bulunan park yerleri dışındaki yaya yollarında,
- 13) Mecburi haller dışında yerleşim yerleri dışındaki karayollarında, taşıt yolu üzerinde,
- 14) **(Ek: RG-18/05/2007-26526)** Özürlülerin araçları için ayrılmış park yerlerinde,

B) Parquetmenin yasak olduğu haller;

- 1) İşaret levhalarında gösterilen parketme süresi veya zamanı dışında,
- 2) Parketme için ayrılmış olan yerlerde belirlenmiş şekle aykırı olarak veya süre dışında,
- 3) Belirli süreler için ücret ödenerek parketme izni verilen ve bu amaçla özel cihaz bulunduran yerlerde ücret ödemediği takdirde parketme halinde veya süresi dışında.

Yerleşim Birimleri Dışında, Arıza Hallerde Durma ve Parketmede Alınacak Tedbirler

Madde 116- Teknik arıza, kayma, yolda ani olarak meydana gelen bir bozukluk veya heyelan, yükün kayması ve düşmesi ve benzeri gibi mecburi hallerin yerleşim birimleri dışındaki karayolunda taşıt yolu üzerinde meydana geldiği takdirde, araç sürücüleri, bütün imkanları elverdiği ölçüde kullanarak hareket ettirme, itme ve benzeri şekil ve surette, araçlarını karayolu dışına, bu mümkün olmaz ise, bankette, bu da mümkün değilse taşıt yolunun en sağına almak ve her durumda yol, hava ve trafik şartları ile gece ve gündüz olmasına göre, gerekli güvenlik ve uyarı tedbirlerini derhal alıp uygulamakla yükümlüdürler.

Duraklamada Alınacak Önlemler

Madde 117- Duraklamalarda;

- a) Duraklama için en uygun yerin seçilmesi, bulunulan şeritte en az yer işgal edilmesi, varsa banketlerden yararlanılması,
- b) Duraklama amacı uzun süre beklemeyi gerektiriyorsa, motorun durdurulması, uygun vitese takılması, el freni ile tespit edilmesi, gerekli hallerde park ışıklarının yakılması, yolun eğimi gerektiriyorsa, uygun tekerleklere uygun yönde takoz konulması,
- c) Diğer araçların geçişini ve yayaların yürümesini zorlaştırmayacak, yüklerin boşaltılması veya yüklenmesi sırasında başkalarına zarar vermeyecek, karayolu yapısını bozmayacak ve kirlilemeyecek şekilde tedbirler alınması,

Mecburidir.

Parketmede Alınacak Tedbirler

Madde 118- Araçların parkedilmesinde aşağıdaki esaslar uygulanır;

- a) El freni ile tespit edilir.
- b) Motor durdurulur, eğimli yollarda inişte geri, yokuşta birinci vitese takılır ve ön tekerlekler sağa çevrilir.
- c) Eğimli yoldaki araç; kamyon, çekici veya otobüs ise, her iki arka tekerleğinin, ayrıca römorkların ve birden fazla ise, her bir römorkun arka tekerleklerinin inişte ön, çıkışta arka taraflarına niteliklere uygun takoz konulur.
- d) Aracın terk edilmesi halinde; camlar kapatılarak, kapılar kilitlenir.

Parketme Yasaklarına Uymayan Araçlardan Hangilerinin Kaldırılacağı ve Kaldırmaya Yetkililer

Madde 119- Yasaklanmış yerlerde ve hallerde parkedilen araçlardan aşağıda sayılan yerlerde parketmiş olanlar esas ve usullerine uyularak yetkililerce kaldırılır.

- a) Duraklamanın yasak olduğu yerlerde,
- b) Geçiş yolları önünde ve üzerinde,
- c) Belirlenmiş yangın musluklarına her iki yönden 5 metrelik mesafe içinde,
- d) **(Değişik:RG-09/09/1997-23105)** Kamu hizmeti yapan yolcu taşıtlarının duraklarını belirten işaret levhalarına 15 metrelik mesafe içinde,

e) Üç veya daha fazla ayrı taşıt yolu olan karayolunda ortadaki taşıt yolunda ve üç veya daha fazla şeritli yollarda aksine bir düzenleme veya işaretleme yapılmadıkça sağ şerit dışındaki şeritlerde,

f) (**Değişik: RG-02/11/2000-24218**) Kurallara uygun şekilde park etmiş araçların çıkmasına engel olacak yerlerde,

g) (**Ek:RG-09/09/1997-23105**) Geçiş üstünlüğü olan araçların giriş ve çıkışının yapıldığının belirlendiği işaret levhasından 15 metrelik mesafe içinde,

h) Kamunun faydalandığı yerlerin giriş çıkış kapılarının önünde ve her iki yönünde 5 metrelik mesafe içinde,

ı) Belirli kişilerin ve tatil günleri dışında, kurum ve kuruluşların araçları için ayrılmış ve bir işaretle belirlenmiş park yerlerinde,

Parkedilmiş araçlar ile yukarıda sayılan yerler dışında kalan fakat belirgin şekilde trafik düzenini ve trafik güvenliğini etkilediği görülen ve sahibi bulunmayan ve yasak yerde olması bile genel güvenlik bakımından tehlike yarattığı anlaşılan araçlar trafik zabıtasınca, trafik zabıtasının görev almadığı veya bulunmadığı yerlerde genel zabıta tarafından kaldırılır.

Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında taşıt yolu üzerinde mecburi haller dışında ve gerekli önlemleri almadan parketmiş araçları yolun yapım ve bakımından sorumlu olan kuruluşlar da kaldırmaya yetkilidir.

Araçların Kaldırılması Esas ve Usulleri

Madde 120- Yasak yerlere parkedilmiş araçlar özel tertibatlı bir araçla (kurtarıcı veya çekici) çekilerek belli bir yerde muhafaza altına alınır.

Kurtarıcılarla çekmede, gerekli durumlarda lift kullanılır.

Araçları Kaldıran ve Çekenler ile Araç Sahiplerinin Sorumluluğu

Madde 121- Araçların kaldırılması ve çekilmesi sırasında;

a) Görevlilerin sorumluluğu,

1) Kaldırma ve çekme işlemini yürüten görevliler, araçların herhangi bir şekilde zarar görmemesi için gereken dikkat ve titizliği göstermek zorundadır.

2) Geçiş üstünlüğü olan araçların buldukları yerlerden çıkışına veya yangın musluklarının kullanılmasına engel olacak şekilde parketmiş olan araçlarla diğer araç ve yayaların giriş ve çıkışına mani olan araçlar en az zarar görecektir şekilde alınarak kaldırılır.

3) Kapıları açık bırakılmış olan araçlar en yakın ve uygun bir yere kaldırılır. Sahibi araştırılıp bulunarak teslimi sağlanır. Aksi halde durum bir tutanakla tespit edilerek araç muhafaza altına alınır.

4) Araçların kaldırılıp götürülmesi sırasında yapılan masraflar ödettirilmeden, araçlar sahiplerine teslim edilemez.

5) (**Ek:RG-21/3/2012-28240**) Araç kaldırılıp götürülmeden veya götürüldüğü esnada sahibinin gelmesi durumunda trafik idari para cezası karar tutanağı kendisine tebliğ edilmek ve varsa yapılan masraflar ödettirilme suretiyle sahibine teslim edilir.

b) Araç sahiplerinin sorumluluğu;

1) Yasak yerlerde ve hallerde parketmiş araç sahipleri, görevlilerin kusurundan meydana gelmemiş olan zararları, araçlarının kaldırma ve çekmeye uygun olmayan yapılarından dolayı kabullenmiş sayılırlar.

2) Araç sahipleri, araçlarının kaldırılıp götürülmesi sebebiyle yapılmış olan bütün masrafları ödemek zorundadırlar.

Araçların çekilmesi, kurtarılması ve götürülmesi ile çekilen, trafikten men edilen ve muhafaza altına alınan araçların bırakılacağı otoparkların belirlenmesi ve bu işlemlere dair masrafların tespiti

MADDE 122 – (Başlığıyla birlikte değişik:RG-21/3/2012-28240)

Kanunlarda ve bu Yönetmelikte belirtilen ihlalleri nedeniyle trafikten men edilen, muhafaza altına alınması gereken veya bulunduğu yerden kaldırılması gereken araçların çekilip götürülmesinde öncelikle trafik kuruluşları ile kamu kurum veya kuruluşlarına ait çekici/kurtarıcı araçlar kullanılır. İhtiyaç duyulması halinde, araç çekme, kurtarma ve götürme hizmetleri, ücretleri ile diğer usul ve esaslar belirlenmek şartıyla büyükşehirlerde ulaşım koordinasyon merkezlerince, diğer il ve ilçelerde ise il ve ilçe trafik komisyonlarında karar alınmak suretiyle gerçek veya tüzel kişilere de yaptırılabilir.

Çekilen, trafikten men edilen veya muhafaza altına alınan veya bulunduğu yerden kaldırılan araçlar, Büyükşehirlerde Ulaşım Koordinasyon Merkezlerince, diğer il ve ilçelerde ise il ve ilçe trafik komisyonları tarafından yetkilendirilmiş bir park yerine, yetkilendirilmiş park yeri bulunmaması halinde ise varsa trafik kuruluşlarının yoksa mülki idare amirliklerince belirlenecek diğer kamu kurum veya kuruluşlarına ait park yerlerine çekilir.

Kamu kurum veya kuruluşlarına ait araç park yerlerinde alınması gereken tedbirler, park yerinin ait olduğu kurum veya kuruluş ile koordine kurulmak suretiyle aracın çekilmesine veya muhafazasına karar veren kuruluşça alınır.

Araçların çekilmesi, kurtarılması, götürülmesi ve muhafazası işlemlerinin gerçek veya tüzel kişilerce yapılması hususunda ulaşım koordinasyon merkezlerince ve trafik komisyonlarınca yetki verilebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Otoparkın etrafının duvar veya tel örgü gibi fiziki engellerle çevrili olması,
- b) Otoparkın geceleri yeterince aydınlatılması,
- c) Giriş ve çıkışları ile içerisi ve etrafının 24 saat süreyle kamera sistemiyle izlenmesi ve kayıtların belirlenecek sürelerde saklanması,
- ç) Yeterli yangın söndürme tüpü veya sistemi bulundurulması,
- d) Sabit telefon hattının olması,
- e) İş ve işlemlerin yürütülebileceği yeterli büyüklükte kapalı alanın bulunması,
- f) Otopark ve müştemilatının yangın, sel, deprem ve benzeri afetlere karşı sigortalı olması,
- g) Otoparkta güvenliği sağlamak amacıyla 24 saat süreyle bekçi veya görevli bulundurulması,
- ğ) İşletici, otopark çalışanları, çekici/kurtarıcı sahip ve şoförlerinin; mal varlığına, topluma, kamu güvenliğine, kamunun sağlığına, kamu barışına, ulaşım araçları veya sabit platforma, genel ahlaka, millete ve devlete, devletin güvenliğine, anayasal düzen ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar başta olmak üzere belirlenecek diğer suçlardan hüküm giymemiş olmaları,
- h) Çekici ve kurtarıcı hizmeti vermek üzere yetkilendirilenlerin hizmetin devamlılığını sağlayacak şekilde gece ve gündüz istendiğinde özel tertibatlı araç bulundurmaları.

Ulaşım koordinasyon merkezlerince ve trafik komisyonlarınca il veya ilçenin özelliğine göre yukarıda belirtilen şartlara ek olarak başkaca şartlarda belirlenebilir. Ayrıca, belirlenen otoparklara hangi bölgelerden çekilen, trafikten men edilen veya muhafaza altına alınması gereken araçların götürüleceği belirlenir ve o bölgedeki fiyat uygulamaları da dikkate alınarak çekme, kurtarma ve götürme ücreti ile otopark ücretleri tespit edilerek karara bağlanır.

Araçların çekilmesine, kurtarılmasına ve götürülmesine trafik zabıtası karar verir. Kanunlar ve bu Yönetmelikte belirtilen ihlaller nedeniyle çekilmesi gereken aracın plakası ve ihlal durumu, çekilmesine karar veren görevlilerce fotoğrafla tespit edilir.

Yasak Yerlerde ve Hallerde Parkedilmiş Araçların Tescil Plakalarının Sökülemeyeceği

Madde 123- Yasak yerlerde ve hallerde park edilmiş araçların tescil plakaları; geri alınma şartları mevcut olmadıkça, park edildikleri yerlerde, çekilerek götürülürken veya muhafaza altına alındıkları yerlerde yetkililerce sökülüp alınmaz.

Yerleşim Birimleri İçindeki Karayollarında Parkedemeyecek Araçlar

Madde 124 - Bir trafik işareti ile izin verilmiş olması, duraklama ve arızalanma halleri dışında, yerleşim birimleri içindeki karayollarında; kamyon, çekici, otobüs veya bunların römorkları, lastik tekerlekli traktörler ile her türlü iş makinelerinin bulundurulmaları ve park edilmeleri yasaktır. Bu yasağa rağmen, yerleşim birimleri içindeki karayollarında park edilmiş bu tür araçlar yetkililerce kaldırılır.

Köy, kasaba gibi küçük yerleşim birimleri bu hükmün dışındadır.

Araçların trafikten men edilmesi veya muhafaza altına alınması ile sürücülerin araç sürmekten men edilmesi

MADDE 125 – (Başlığıyla birlikte değişik:RG-21/3/2012-28240)

Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliği hükümlerine aykırılığından dolayı trafikten men edilen veya muhafaza altına alınması gereken araçlar ile araç sürmekten men edilecek sürücülerle ilgili olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar uygulanır.

- a) Trafikten men edilen veya muhafaza altına alınması gereken araçlar korunamayacak yerlere bırakılamaz.
- b) Trafikten men edilecek veya muhafaza altına alınacak aracın yerleşim yeri dışında bulunması halinde, aracın en yakın yerleşim birimine götürülmesi sağlanarak men veya muhafaza işlemi burada gerçekleştirilir. Zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmayan ya da karayolunda sürülmeye elverişli olmayan araçların trafikten men edilecekleri veya muhafaza altına alınacakları yere götürülmesi çekici/kurtarıcı araçları marifetiyle yapılır. Bu işlemlere dair masraflar araç sahibi, işleteni veya sürücüsü tarafından karşılanır.
- c) Trafikten men edilen veya muhafaza altına alınan araçlar bu hususta bir tutanak düzenlenmek suretiyle yetkilendirilmiş otoparka teslim edilir.
- ç) Araçların otoparka teslimi ve otoparktan çıkışı sırasında tescil kayıtları sorgulanır ve kaydında çalıntı, yakalama ve benzeri şerhler bulunanlar hakkında gerekli işlemler yapılır.
- d) İlgili kayıtlarından, zorunlu mali sorumluluk sigortasının geçerli olduğu tespit edilen araçlar için sigorta poliçesi ibraz zorunluluğu aranmaz.
- e) Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikte belirtilen ihlalleri dolayısıyla trafikten men edilen, ancak bu madde kapsamında geçici olarak trafiğe çıkış izni verilebilmesi için gerekli şartları taşıyan araçlar ile eksiklikleri denetim noktasında giderilen araçlar, trafikten men tutanağına gerekli şerh düşülerek otoparka götürülmeksizin denetim mahallinde sahibine, işletenine veya sürücüsüne teslim edilir.
- f) Trafikten men edilen veya muhafaza altına alınan araçlar hakkında yapılacak iş ve işlemler aşağıda belirtildiği şekilde gerçekleştirilir:
  - 1) 2918 sayılı Kanunun 20 ve 25 inci maddelerine istinaden trafikten men edilen araçların, tescili yaptırılmadan veya geçici trafik belgesi ve geçici tescil plakası alınmadan trafiğe çıkışına izin verilmez.

2) 2918 sayılı Kanununun 23 üncü maddesine istinaden trafikten men edilen araçların, araca ait tescil belgesi, trafik belgesi ve tescil plakaları ibraz edilmeden ve uygun duruma getirilmeden trafiğe çıkışına izin verilmez.

3) 2918 sayılı Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrasının;

(a) bendine aykırılığın tespiti halinde, bütün sorumluluk ve giderler işletenine ait olmak üzere yolcuların en yakın yerleşim biriminde indirilmesi sağlanır.

(b) bendine aykırılığın tespiti halinde, Kanunda öngörülen cezai müeyyideler uygulanır. Ancak azami yüklü ağırlığın % 20' den fazla aşılması halinde, yükü uygun hale getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

(c) bendine aykırılığın tespiti halinde, yükü dingil ağırlıklarına uygun hale getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

(d) bendine aykırılığın tespiti halinde, yükü uygun duruma getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

(e) bendine aykırılığın tespiti halinde, gerekli izin ve tedbirler alınıncaya kadar araç trafikten men edilir.

(f) bendine aykırılığın tespiti halinde, Karayolları Genel Müdürlüğünden alınacak "Özel Yük Taşıma İzin Belgesi" ibraz edilinceye veya ilgili kayıtlardan tespit edilinceye kadar araç trafikten men edilir.

(g) bendine aykırı yükleme yapıldığının tespiti halinde, yükü 128 inci maddede belirtilen ölçülere uygun hale getirilinceye kadar araç trafikten men edilir. Yük üzerine veya araç dışına yolcu bindirilmiş olması halinde, bütün sorumluluk ve giderler işletenine ait olmak üzere yolcuların en yakın yerleşim biriminde indirilmesi sağlanır.

(h) bendine aykırılığın tespiti halinde, yükü uygun duruma getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

(i) bendine aykırılığın tespiti halinde, yükü uygun duruma getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

(j) bendine aykırılığın tespiti halinde, yükü uygun duruma getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

(k) bendine aykırılığın tespiti halinde, bu Yönetmeliğin 133 üncü maddesinde belirtilen koşullar sağlanıncaya kadar aracın seyrine izin verilmez.

4) 2918 sayılı Kanununun 91 inci maddesi gereğince, zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmadan karayoluna çıkan araçlar trafikten men edilir. Bu madde kapsamında trafikten men edilen araçların sigortasının yapıldığının ilgili kayıtlarından tespit edilmesi veya sigorta poliçesinin ibrazı halinde trafiğe çıkışına izin verilir.

5) 2918 sayılı Kanununun Ek-2 nci maddesine istinaden trafikten men edilen araçların, gerekli şartları sağlamış olsalar dahi 15 günlük süre dolmadan trafiğe çıkışına izin verilmez.

6) 53 üncü maddeye istinaden, özörlülere ait yurt dışından ithal edilmiş olan özel tertibatlı araçların Yönetmelikte izin verilen kişiler dışında başkaları tarafından kullanıldığının tespiti halinde; araç trafikten men edilerek, gerekli yasal işlemler yapılmak üzere bu hususta düzenlenecek bir tutanakla ilgili gümrük birimine teslimi sağlanır.

7) 128 inci madde gereğince yüksüz olarak karayolunda trafiğe çıkışı, Karayolları Genel Müdürlüğünden alınacak özel izin belgesine tabi olan tescilli veya tescilsiz araçların, izinsiz olarak karayoluna çıkmaları halinde, Karayolları Genel Müdürlüğünden alınacak "Özel İzin Belgesi" ibraz edilinceye kadar trafikten men edilir.

8) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 21 inci maddesine istinaden trafikten men edilen araçlardan, trafiğe çıkarılacak olanlar, muayenelerini yaptırmak üzere 8 inci maddede belirtilen "C" geçici trafik belgesi alınması veya karayolunda sürülmemek ve çekici/kurtarıcı marifetiyle götürülmek kaydıyla, trafiğe çıkarılmayacak olanlar ise karayolunda sürülmeyeceğine ve her türlü hukuki ve mali sorumluluğun kendilerine ait olduğuna dair taahhüt alınması ve çekici/kurtarıcı marifetiyle götürülmesi kaydıyla sahibine veya işletenine teslim edilir.

9) 2918 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkrasına istinaden trafikten men edilen araçlara, gerekli şartları sağlamaları veya eksikliklerini gidermeleri amacıyla bu Yönetmeliğin ekindeki "Geçici Olarak Trafiğe Çıkış İzin Belgesi (Ek-33)" düzenlenmek suretiyle yedi iş gününe kadar izin verilir ve araç kayıtlarına gerekli şerh düşülür. Süresi sonunda gerekli şartları sağlamadığı veya eksikliklerini gidermediği tespit edilen araçlar trafikten men edilir. Bu araçlara tekrar izin verilmez. Ancak, buldukları yerde gerekli şartları sağlamaları veya eksikliklerini gidermeleri halinde, trafiğe çıkarılmalarına müsaade edilir.

10) 2918 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırılıkları nedeniyle trafikten men edilen araçlara, gerekli şartları sağlamaları veya eksikliklerini gidermeleri amacıyla bu Yönetmeliğin ekindeki Geçici Olarak Trafiğe Çıkış İzin Belgesi düzenlenmek suretiyle yedi iş gününe kadar izin verilir ve araç kayıtlarına gerekli şerh düşülür. Süresi sonunda gerekli şartları sağlamadığı veya eksikliklerini gidermediği tespit edilen araçlar trafikten men edilir. Bu araçlara tekrar izin verilmez. Ancak, buldukları yerde gerekli şartları sağlamaları veya eksikliklerini gidermeleri halinde trafiğe çıkarılmasına müsaade edilir.

11) 2918 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendinde sayılan bozukluk veya eksiklikleri nedeniyle trafikten men edilen araçlardan, karayolunda sürülmeye elverişli olanlar ile (b) bendinde sayılan diğer bozukluk veya eksiklikleri olan araçlara, bozukluk veya eksikliklerini gidermek üzere bu Yönetmeliğin ekindeki Geçici Olarak Trafiğe Çıkış İzin Belgesi düzenlenmek suretiyle yedi iş gününe kadar izin verilir ve araç kayıtlarına gerekli şerh düşülür. Süresi sonunda gerekli şartları sağlamadığı veya eksikliklerini gidermediği tespit edilen araçlar trafikten men edilir. Bu araçlara tekrar izin verilmez. Ancak, buldukları yerde gerekli şartları sağlamaları veya eksikliklerini gidermeleri halinde trafiğe çıkarılmasına müsaade edilir.

Işık donanımındaki bozukluk veya eksiklikler nedeniyle trafikten men edilen araçlara, günün kararması ile günün aydınlanması arasındaki zamanda geçici olarak trafiğe çıkış izni verilmez. Bu süre içerisinde trafikten men edilen ancak denetim mahallinde eksikliğini gideremeyen araçlar çekici/kurtarıcı marifetiyle çekilmek suretiyle trafikten men edilir. Bu işlemlere dair sorumluluk ve masraflar araç sahibi, işleteni veya sürücüsü tarafından karşılanır.

12) 2918 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin (b) bendine istinaden trafikten men edilen araçlara, gerekli şartları sağlamaları veya eksikliklerini gidermeleri amacıyla bu Yönetmeliğin ekindeki Geçici Olarak Trafiğe Çıkış İzin Belgesi düzenlenmek suretiyle yedi iş gününe kadar izin verilir ve araç kayıtlarına gerekli şerh düşülür. Süresi sonunda gerekli şartları sağlamadığı veya eksikliklerini gidermediği tespit edilen araçlar trafikten men edilir. Bu araçlara tekrar izin verilmez. Ancak, buldukları yerde gerekli şartları sağlamaları veya eksikliklerini gidermeleri halinde trafiğe çıkarılmalarına müsaade edilir.

13) 2918 sayılı Kanunun 32 nci maddesi gereğince trafikten men edilen araçlara, yapılan teknik değişiklikleri belgelendirip trafik tescil kuruluşunda tescil ettirmeleri ve belgelerine işlettirmeleri amacıyla bu Yönetmeliğin ekindeki Geçici Olarak Trafiğe Çıkış İzin Belgesi düzenlenmek suretiyle yedi iş gününe kadar izin verilir ve araç kayıtlarına gerekli şerh

düşülür. Bu süre sonunda gerekli şartları sağlamadığı tespit edilen araçlar trafikten men edilir ve araç tescil belgesine el konulur. Karayolunda sürülmeyeceğine ve her türlü hukuki ve mali sorumluluğun kendilerine ait olduğunu belirtir taahhüt alınması kaydıyla çekici/kurtarıcı marifetiyle götürülmek üzere Ek-33'te yer alan izin belgesi tanzim edilerek 7 iş gününe kadar tekrar izin verilir ve sahibine veya işletenine teslim edilerek araç kayıtlarına gerekli şerh düşülür.

14) 2918 sayılı Kanununun 34 üncü maddesi gereğince trafikten men edilen araçlara, muayenelerini yaptırmak amacıyla bu Yönetmeliğin ekindeki Geçici Olarak Trafığe Çıkış İzin Belgesi düzenlenmek suretiyle yedi iş gününe kadar izin verilir ve araç kayıtlarına gerekli şerh düşülür. Bu süre sonunda gerekli şartları sağlamadığı tespit edilen araçlar trafikten men edilir ve tescil belgesine el konulur. Karayolunda sürülmeyeceğine ve her türlü hukuki ve mali sorumluluğun kendilerine ait olduğunu belirtir taahhüt alınması kaydıyla çekici/kurtarıcı marifetiyle götürülmek üzere Ek-33'te yer alan izin belgesi tanzim edilerek 7 iş gününe kadar tekrar izin verilir ve sahibine veya işletenine teslim edilerek araç kayıtlarına gerekli şerh düşülür.

g) 2918 sayılı Kanununun 36, 39, 48, 49 ve 118 inci maddeleri gereğince sürücülerin araç sürmekten men edilmesi halinde araç; sahibine, işletenine veya bu kişilerin uygun görmesi ile araç cinsi için geçerli sürücü belgesi olan bir başka sürücüye teslim edilir. Aksi halde araç ilgili kişi teslim alıncaya kadar muhafaza altına alınır.

ğ) İlgili diğer kanunlar kapsamında trafikten men edilen ya da tescil kayıtlarındaki şerhler veya kısıtlamalar nedeniyle yakalanan araçlar, trafikten men veya yakalama işlemi talep eden kurum veya kuruluş tarafından belirlenen yerlere, herhangi bir yer belirlenmemiş ise, yediemin otoparklara, bunların da bulunmaması halinde ise 122 nci maddede belirtilen park yerlerinde ilgililer tarafından teslim alıncaya kadar muhafaza altına alınır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Araçların Işıklandırılması ve Kullanılması Esasları

Araçların Işıklandırılması

Madde 126- Karayollarında trafiğe çıkan bütün araçların 1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte gösterildiği şekilde ışık donanımı bulundurmaları ve bunları geceleri veya sis, kar, şiddetli yağmur ve yeterli derecede aydınlatılmamış tünel gibi görüşün yetersiz olduğu yer, zaman ve hallerde yakmaları mecburidir.

1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte gösterilenler dışında, ışık ve yansıtıcı bulundurulması ve kullanılması yasaktır.

Araç Işıklarının Kullanılması

Madde 127- Araçların sürülmesi sırasında ışıklarının kullanılması bakımından mecburiyet ve yasaklar aşağıya çıkarılmıştır.

a) Uzağı gösteren ışıklar (uzun hüzmeli farlar);

1) Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında geceleri seyrederken, yeterince aydınlatılmamış tünellere girerken, benzeri yer ve hallerde uzağı gösteren ışıkların yakılması mecburidir.

Ancak, sürücünün yeterli mesafeyi açık olarak görebildiği ve kendi aracının da yeterli uzaklıktan görülebileceği hallerde, uzağı gösteren ışıklar yerine yakını gösteren ışıklar kullanılabilir.

2) Karşı yönden gelen araç sürücülerinin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin gözlerini kamaştırarak bütün hallerde, uzağı gösteren ışıkların yakılması yasaktır.

b) Yakını gösteren ışıklar (kısa hüzmeli farlar);

1) Karşılaşmalarda,

2) Aydınlatmanın yeterli olduğu kesimlerde,

3) Öndeki araç yakından izlenirken,

4) Uzağı gösteren ışıkların uyarma için kullanılması hali dışında, yanyana gelinceye kadar bir aracı geçerken,

5) Gündüzleri görüşü azaltan sisli, yağışlı ve benzeri havalarda.

c) Kuyruk ışıklarının, (arka park lambası) seyir sırasında, uzağı veya yakını gösteren ışıklar veya sis ışıkları ile birlikte,

Kullanılması mecburidir.

d) Işıkların kullanılmasına ilişkin diğer esaslar;

1) Dönüş ışıklarının “geç” anlamında kullanılması,

2) Sadece park veya sis ışıkları yakılarak araç sürülmesi,

3) Karşılaşmalarda ışıkların söndürülmesi,

4) 1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte gösterilen esaslara aykırı ışık takılması ve kullanılması,

5) Sis ışıklarının; sis, kar, şiddetli yağmur sebebiyle görüşün yetersiz olduğu haller dışında ve geceleri yakını ve uzağı gösteren ışıklarla aynı zamanda kullanılması,

6) 1 ve 2 sayılı Cetvellerde ve Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik esaslarına uygun olarak takılan ışıkların da amaç dışında ve gereksiz kullanılması,

Yasaktır.

Geçme sırasında ışıkla uyarma; uzağı ve yakını gösteren ışıkların çok kısa süre içinde sıra ile veya ikisinin birlikte aynı zamanda yakılmasıdır.

Sürücüler, geceleri, yakın ilerisi görülmeyen kavşak, dönemeç ve tepe üstlerine yaklaşırken, yakın ve uzağı gösteren ışıkları ardarda ve sıra ile yakarak gelişlerini haber vermek zorundadırlar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Araçların Boyutları, Ölçü ve Ağırlıkları İle Yüklenmesi Esasları

Araçların Boyutları ve Ağırlıkları

Madde 128- (Değişik:RG-09/09/1997-23105) Karayollarında trafiğe çıkarılacak araçlarda yüklü ve yüksüz olarak uyulacak boyutlar ve karayolu yapısına zarar vermeden güvenle seyredebilecek ağırlıklar şunlardır;

a) Azami Genişlik 2.55 metre

Frigorifik taşıtların yalnız frigorifik yapılarında 2.60 metre

b) Azami yükseklik 4.00 metre

c) **(Değişik:RG-1/9/2010-27689)** Azami Uzunluklar

- Otobüs dışındaki motorlu araçlarda 12.00 metre

- Römorklarda 12.00 metre

- İki dingilli otobüslerde	13.50 metre
- İkiden çok dingilli otobüslerde	15.00 metre
- Yarı römorklu araçlarda	16.50 metre
- Mafsallı (Körüklü) otobüslerde	18.75 metre
- Römorklu otobüslerde	18.75 metre
- Römorklu kamyonlarda	18.75 metre
- İki römorklu katarlarda	22.00 metre

d) Azami Ağırlıklar

1) (Değişik: RG-11/04/2003-25076) Dingil ve dingil grubu ağırlıkları

Dingil ağırlığı en çok

- Tahriksiz tek dingilde	10 ton
- Tahrikli tek dingilde	11.5 ton

İki dingilli aks grubu ağırlığı en çok;

Motorlu araçlarda aks grubu ağırlığı;

Dingiller arası mesafe 1m'den az ise ($d < 1m$)	11.5 ton
---	----------

Dingiller arası mesafe 1 m ile 1.3 m arası ise ($1 m \leq d < 1.3 m$)	16 ton
---	--------

Dingiller arası mesafe 1.3 ile 1.8m arası ise ($1.3 m \leq d < 1.8 m$)	18 ton
--	--------

Dingiller arası mesafe 1.3 m ile 1.8 m arası ise ($1.3 m \leq d < 1.8 m$)

(Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onay Yönetmeliği veya Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmeliğinde belirtilen şartlarla)	19 ton
---	--------

Römork ve yarı römorklarda aks grubu ağırlığı en çok;

Dingiller arası mesafe 1m'den az ise ($d < 1m$)	11 ton
---	--------

Dingiller arası mesafe 1 m ile 1.3 m arası ise ($1 m \leq d < 1.3 m$)	16 ton
---	--------

Dingiller arası mesafe 1.3 ile 1.8m arası ise ($1.3 m \leq d < 1.8 m$)	18 ton
--	--------

Dingiller arası mesafe 1.8 m veya daha büyük ise ($1.8 m \leq d$)	20 ton
---	--------

Üç dingilli aks grubu ağırlığı en çok;

Dingiller arası mesafe 1.3 m veya daha az ise ($d \leq 1.3 m$)	21 ton
--	--------

Dingiller arası mesafe 1.3 m ile 1.4 m arası ise ($1.3 m < d \leq 1.4 m$)	24 ton
---	--------

2) (Değişik:RG-1/9/2010-27689) Toplam ağırlıklar

İki dingilli motorlu araçlar ve römorklarda	18 ton
---	--------

Üç dingilli motorlu araçlarda (Tip Onayı Yönetmeliğindeki şartlarla)	25 (26*) ton
Üç dingilli yarı römorklu araçlarla mafsallı otobüslerde	28 ton
Dört dingilli motorlu araçlarda	32 ton
Dört dingilli römorklu ve yarı römorklu araçlarda	36 ton
Dört dingilli yarı römorklu araçlarda yarı römork dingil grubu ağırlığı 20 ton olan araçlarda	38 ton
Beş veya daha çok dingilli yarı römorklu veya römorklu katarlarda	40 ton
Kombine bir taşıma faaliyeti olarak 40 ft. Boyutunda ISO Konteyner taşıyan iki veya üç dingilli yarı-römorka sahip üç dingilli motorlu araçlar	44 ton

Karayollarında yapılacak sabit veya seyyar ağırlık kontrolü esnasında, aracın azami yüklü ağırlığının en çok % 5'i kadar tartı toleransı tanınır. Ancak, ocaklardan çıkarılan ve ocak sahasının içinde tartılamayan madenlerin, paketlenmemiş veya herhangi bir şekilde seçilecek stok sahalarına depolanması, zirai ürünlerin üretildiği arazi parçasından stoklama alanlarına yapılacak seri taşıma amaçlı depolamalar sırasında, her türlü karayolu üzerinde 1 kilometreye kadar yakın mesafeli taşımalarda, taşıtların hızı 60 km/s'i geçmemek kaydı ile aracın azami yüklü ağırlığını % 15 oranında aşabilmeleri mümkündür.

Araçların imal tarihine bakılmaksızın yukarıda belirtilen boyutlar ve ağırlıklar uygulanır.

3) Azami ağırlıkların tetkikinde, araçların imal ve monte edilmiş oldukları fabrikaca verilen orijinal teknik kapasite değerleri esas alınır. Bu maddede belirtilen istisnalar hariç azami ağırlık sınırlarının üzerinde kapasiteye sahip araçlar için karayolu uygunluk belgesi verilemez ve bu gibi araçlar tescil edilemez.

4) Çekici araçlarda dingil kapasiteleri, azami dingil ağırlıklarından en çok % 20 (dahil) daha fazla, kurtarıcı, seyyar tamir ve bakım, beton karıştırma ve pompalama makine ve aksamalarının monte edilmiş olduğu araçlar ile benzeri özel amaçlı ve özel teçhizatlı araçlarda dingil kapasiteleri, azami dingil ağırlıklarından en çok % 50 (dahil) daha fazla olabilir.

(Değişik:RG-1/9/2010-27689) Ancak, bu araçlar karayolunda seyrederken azami dingil ağırlıkları ile azami yüklü ağırlık değerleri aşılamaz.

Bu araçların; tescillerinden sonra yapılacak herhangi bir tadilat ile toleransa neden olan nitelikleri değiştirildiğinde, bu hüküm kapsamı dışında kalacağından daha önce verilmiş olan karayolu uygunluk belgesi geçersiz sayılır, tescil işlemi iptal edilerek ilgili diğer hükümler uygulanır.

Bu hususlar verilecek karayolu uygunluk belgesine işlenir. Çekici araçlar için bu maddenin (j) bendi hükümleri saklıdır.

e) Yukarıdaki (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen ölçü ve ağırlıklara uygun olan araçlar, bu Yönetmelik ve ilgili yönetmeliklerle belirtilen diğer şartlara da uygun olması halinde, normal tescil işlemine tabi tutulur ve bu sınırlar dahilinde yüklü veya yüksüz olarak karayoluna çıkabilir.

Ancak belediyelere ait trolleybüslerin genişliği azami 2.65 metre olabilir ve normal tescil işlemine tabi tutularak bu sınırlar dahilinde yüklü veya yüksüz olarak karayoluna çıkarılabilir.

f) Özellikle tarım işlerinde kullanılmak için imal edilmiş araçlar ile yol bakım araçları, kurtarıcı araçlar ve itfaiye araçlarında azami genişlik 3.05 metre olabilir. Bu araçların 2.55 metreden fazla genişlikte olanlarına karayolu uygunluk belgesi verilemez ve trafik tescil

kuruluşlarında tescil işlemine tabi tutulamaz. Bu araçların tescilleri ilgili kuruluşlarınca yapılır.

Ancak tarım işlerinde kullanılmak üzere imal edilmiş ve genişliği 2.55 metre ile 3.05 metre arasında olan araçlar günün kararmasından itibaren gün aydınlanıncaya kadar karayolunda trafiğe çıkarılmaz.

g) Karayolundan başka bir ulaşım imkanının olmadığı, zorunlu ve istisnai hallerde; bölünemeyen özel yüklerin taşınması aşağıdaki şartlarla mümkündür.

Yükü taşıyacak aracın seçiminde, bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bendi hükümlerine uygunluğunun sağlanması imkanı aranır. Bu imkanın bulunup bulunmadığı Karayolları Genel Müdürlüğünce takdir olunur.

Bu imkan bulunmadığı takdirde ağırlık veya boyutları bakımından bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinden en az birine uymayan bölünemeyen özel yüklerin taşınması, yol ve köprülerin durumu göz önünde tutulmak, trafik güvenliğini tehlikeye düşürmemek ve gösterilecek güzergah üzerinde, istenecek gerekli güvenlik tedbirlerini almak kaydıyla mümkündür.

Ancak bunun için Karayolları Genel Müdürlüğünden,

1) Karayollarında trafiğe çıkışın devamlı olarak yapılmasının gerekli görülmesi halinde, bu işe ayrılacak her bir araç, yarı römorklu araç veya katar için güzergah ve taşıma sınırları ile süre belirtilerek süreli,

2) Karayollarında trafiğe çıkışın münferit olarak yapılması halinde, bu işe ayrılacak araç, yarı römorklu araç veya katar için güzergah ve taşıma şartları ile taşıma zamanı belirtilerek, her çıkış için ayrı,

bir Özel Yük Taşıma İzin Belgesi alınması mecburidir.

h) Tescilli veya tescilsiz olup, bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinden en az birine uymayan araç, yarı römorklu araç, katar, iş makineleri ve benzerlerinin yüksüz olarak karayollarında trafiğe çıkışı için Karayolları Genel Müdürlüğünden, bu maddenin (g) bendinde belirtilen esaslara göre özel izin belgesi alınması mecburidir. Bu maddenin (e) ve (f) bentleri bu hükmün dışındadır.

1) (Mülga: RG-02/11/2000-24218)

i) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçlar için bu maddenin (g) ve (h) bentlerine göre Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınması gerekli değildir.

Ancak bunlar hakkında aynı nitelikteki tedbirlerin askeri makamlarca alınması mecburidir.

j) Bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bendi hükümlerinden en az birine uymayan ancak bu maddenin (g) bendine göre özel yük taşıma izin belgesi olarak taşıma yapabilecek araç, yarı römork ve römorkların tescillerinden, bunların yüklü veya yüksüz olarak trafiğe her çıkışlarında Karayolları Genel Müdürlüğünden özel yük taşıma izin belgesi veya özel izin belgesi alınması mecburiyeti karayolu uygunluk belgesine ve trafik belgesine işlenir.

k) Özel izin belgesi veya özel yük taşıma izin belgesi ile trafiğe çıkacak araçlar üzerinde, izin belgelerinde gösterilen özel işaretlerin sürekli olarak bulundurulması ve özel şartların sağlanması mecburidir.

Özel izin belgesi veya özel yük taşıma izin belgesi alınması gereken araçlar, izin alınmadan veya izin şartlarına uymadan karayoluna çıkarıldığında trafikten men edilir.

l) (Ek:RG-09/09/1997-23105) Karayoluyla Uluslararası Eşya ve Yolcu Taşıma Esasları” hükümleri saklıdır.

m) (Ek:RG-09/09/1997-23105) (Değişik:RG-1/9/2010-27689) Karayolu güzergâhları üzerinde kış hizmetleri amacı ile seyreden, yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruma ait araçlara; hizmetin gereği beraber veya ayrı ayrı çalıştırdıkları tuz serici, ön-yan kar bıçağı, kar rotatifi ve benzeri ataşmanlarla birlikte saatte 60 km/s hızı geçmemeleri kaydıyla azami yüklü ağırlıklarının üzerinde yükleme yapılabilir.

Karayollarında Trafığe Çıkarılacak Yüklü ve Yüksüz Araçlarda Uyulacak Ölçü ve Boyutlar

Madde 129- Karayolunda trafiğe çıkarılacak yüklü ve yüksüz araçların Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen ölçü veya boyutlara uygun olarak imal edilmiş olması ve yük ve yolcu taşımalarında bu ölçü ve boyutlara uyan taşıtlarla yapılması mecburidir.

Araçların çamurluk, basamak, karoser kenarı, sürücü mahallinin veya aracın üstü, bagaj merdiveni gibi dış kısımlarında insan taşınmaz.

Kamyon, Kamyonet ve Römorklarla Yolcu Taşınabilmesi Esasları

Madde 130- Kamyon, kamyonet, römork ve yarı römorklarda yük üzerinde insan taşınması yasaktır.

Gerekli hallerde, kamyon, kamyonet, römork ve yarı römorklarla;

a) Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen ölçülere uygun oturma yerleri yapılması,

b) Kasa kenarlarının düşmeyi önleyecek şekilde kapalı ve üzerinin örtülü olması,
Şartıyla taşıma sınırının her tonu için 2 yolcu taşınabilir.

c) Kısa mesafelerde işçi taşınmasında kullanılacaklar için, kasanın yan ve arka kapaklarının 90 cm. yükseklikte ve sağlam şekilde kapalı olması, karoser zemininden itibaren en az 120 santimetre yüksekliğinde elle tutulacak sağlam bir korkuluğunun bulunması şartı ile taşıma sınırının her tonu için ayakta 2 yolcu (işçi) taşınabilir. Bu amaçla kullanılan araçların üzeri açık olabilir.

d) Yükle birlikte yolcu ve hizmetlilerin taşınmasında aşağıdaki esaslara uyulması mecburidir.

1) Yüklerin sağlam olarak yerleştirilmiş ve bağlanmış olması,

2) Kasanın yan ve arka kapaklarının kapalı olması,

3) Yolcuların kasa içinde ayrılacak bir yerde oturtulması,

4) Yüklerin üzerine hiçbir şekilde yolcu bindirilmemesi,

Şartıyla yükle birlikte yolcu taşınabilir.

Lastik Tekerlekli Tarım Traktörlerinin Karayolunu Kullanmaları ve Yük ve İnsan Taşınması Esasları

Madde 131- Lastik tekerlekli traktörlerle ve römork takarak ticari amaçla yük taşımak yasaktır.

Bu araçlar ticari araç olarak tescil edilemez.

Ancak, il trafik komisyonları kararı ile şehiriçi taşımaları hariç, belli bir konudaki taşımının yük taşıyıcı araçlarla yapılamayacağından anlaşılması veya mecburi ve geçerli nedenlerle gerek görülmesi hallerinde, taşımının süresi, zamanı ve güzergahı belirtilmek şartıyla geçici olarak ticari amaçla yük taşımalarına izin verilebilir.

Tarım ürünlerinin toplanması, yüklenmesi veya boşaltılması amacıyla tarla veya işyerine götürülüp getirmek üzere lastik tekerlekli traktörlerin römork veya yarı römorklarına,

oturmaları şartıyla, taşıma sınırının beher tonu için en çok 3 kişi bindirilebilir. Yük üzerinde insan taşınmaz.

Ancak yük ve insanın beraber taşınmasını mecburi kılan hallerde, aracın her türlü hareketi ve durması sırasında insanların bulunduğu sahaya tecavüz etmeyecek şekilde yükün sağlamca tespiti ve römork kapaklarının düşmeyi önleyecek şekilde kapalı olması mecburidir.

Tehlikeli Maddelerin Taşınması

Madde 132- Bu Yönetmeliğe göre, fiziksel ve kimyasal yapı ve nitelikleri bakımından patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kendi kendine veya kolayca ateş alıcı, zehirli ve radyoaktif maddeler ile bunların benzerleri tehlikeli madde sayılır.

Tehlikeli maddelerin; yüklenmesi, boşaltılması ve taşınmaları sırasında ilgili mevzuat hükümlerinin yerine getirilmesi yanında, trafik güvenliğini sağlamak üzere bunları taşıyan ve taşıyanların aşağıdaki esas, usul ve şartlara uymaları zorunludur.

- a) Niteliklerine göre tehlikesizce taşınması için gerekli şekilde ambalajlanmış olacaktır.
  - b) Ambalajların bozulmaması, patlayıcı madde bulunan kapların sarsılmaması, yüksekte düşürülmemesi, yuvarlanmaması, kaymaması ve sürüklenmemesi için gerekli tedbirler alınacaktır.
  - c) Tehlike yaratacak derecede ambalajı bozulan ve zedelenenler yüklenmeyecek, bu durum taşıma sırasında meydana gelecek olursa, ayıklama yapılarak gerekli tedbirler alınmadan yola devam edilmeyecektir.
  - d) Patlayıcı, yanıcı ve yakıcı olanlarla kolayca ve kendi kendine ateş alan maddelerin yüklenmesi ve boşaltılması sırasında buldukları yere 30 metre mesafe içinde sigara ve benzerleri içilmeyecek, kibrit, çakmak, aydınlatma cihazı ve benzerleri gibi alev ve kıvılcım çıkaran şeyler kullanılmayacak, araçların içine 6 voltu geçmeyen pilli fener dışındaki aydınlatma cihazları ile girilmeyecektir.
  - e) Tehlikeli madde taşıyan araçlarla ilgili olarak;
    - 1) Elektrik donanımları kısa devre, kontak yapmayacak ve kıvılcım meydana getirmeyecek şekilde düzenlenmiş ve izole edilmiş olacaktır.
    - 2) Ön ve arka yanlarına kırmızı renkte zemin üzerine boyu yirmi ve çizgi kalınlığı ikibuçuk santimetreden az olmayan beyaz renkte "TEHLİKELİ MADDE" yazısı yazılacak ve ayrıca ön ve arka taraflarına kolayca görülebilen 30x30 santimetreden küçük olmayan kırmızı renkte birer bez asılacaktır.
- Akaryakıt taşıyan araçların sarnıçları üzerine taşınan maddenin adı da yazılacaktır.
- 3) Sürücünün kolayca kullanabileceği yerde ve her an kullanılabilir durumda belirlenen nitelikte 2 yangın söndürme cihazı bulundurulacaktır.
  - 4) Araca başka bir yük alınmayacak, mal sahibi veya hizmetliden başkası bindirilmeyecektir.
  - 5) Parketme veya duraklama halinde., araç sürücüsü, hizmetli veya bir bekçinin gözetiminde bulundurulacaktır.
  - f) Bu araçların sürücüleri; yerleşim birimleri dışındaki karayollarında diğer araçlara en az 50 metre mesafe bırakarak izlemek ve duraklama halinde aralarında 20 metrelik mesafe bulundurmamak zorundadır.
  - g) Yükleme ve boşaltma sırasında kalabalık olmayan yer ve uygun zaman seçilecek, motor çalışır durumda bulunmayacak, gerekli güvenlik tedbirleri alınmış olacaktır.

Hayvanla çekilen araçlarda geceleri tehlikeli maddeler taşınmaz.

Araçların çalıştırılması amacıyla depolarında sabit tanklarında bulundurulmuş veya soğutma cihazları gibi cihazların çalıştırılmasında kullanılan akaryakıtlar hakkında Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikteki hükümler uygulanmaz.

Radyoaktif maddelerin yüklenmesi, boşaltılması ve taşınabilmesi için ayrıca Atom Enerjisi Komisyonundan izin alınması mecburidir.

Tehlikeli maddelerin; cins, nitelik ve özellikleri, aktarılması ve depolanmaları, yükleme, boşaltma ve taşınmalarına ilişkin diğer esas, usul ve şartlar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğünce çıkarılan “Tehlikeli Maddelerin Karayolu İle Taşınması Hakkında Yönetmelik”te gösterilmiştir.

(Ek:RG-09/09/1997-23105) Tehlikeli atık taşıyan araçların üzerinde aşağıdaki belirtilen belge, işaret ve malzemelerden;

1)Tehlikeli atık taşıyan araçlara ve bağlı buldukları firmaya ait ilgili valilikçe onaylanmış “Lisans Belgesi”,

2)Tehlikeli atıkların yurtiçinde taşınması durumunda Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Ek:9-B’de verilen ve ilgili onayların yer aldığı atık taşıma formları, uluslararası taşımacılıkta ise aynı Yönetmelik Ek:9-A’da verilen ve ilgili onayların yer aldığı uluslararası taşımacılık formları,

3)Tehlikeli atık taşımacılığı yapan taşıt sürücüsünün uluslararası eğitim sertifikası,

4)Araçların, kaza halinde müdahale ve ilk yardım amacıyla gerekli malzemeler,

5)Taşınacak atığın fiziksel ve kimyasal özelliği, kaza anında insan ve çevre sağlığına olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi için alınacak tedbirlerin yer aldığı Türkçe bilgi formları ve gerekli malzemeler,

6)Taşıdığı atığın tehlikelilik özelliğine göre tehlike etiket ve işaretleri, bulundurulması zorunludur.

Çeken ve Çekilen Araçlar

Madde 133- Herhangi bir nedenle çekilerek götürülmesi gereken araçlar, kurtarıcı olarak adlandırılan “Özel Amaçlı Taşıt” larla çekilir.

Ancak, bir arızadan dolayı sürülemez veya ışık ve fren donanımları bozulan araçlar, diğer bir araç ile en yakın bakım ve onarım yerine kadar, aşağıdaki şartlara uyulmak kaydıyla çekilebilirler.

a) Çekilen aracın;

1) Ağırlığının, çeken aracın taşıma sınırından fazla olmaması,

2) Sürücünün yönetiminde bulunması,

3) Işık donanımı bozursa arkasına gündüz kırmızı yansıtıcı veya 20x20 ebadında kırmızı bez, gece ise kırmızı ışık veya kırmızı yansıtıcı konulması,

b) Her iki aracın boş olması ve gerekli ise sürücüsünden başka birer hizmetli dışında yolcu bulunmaması,

c) Her iki araç için;

1) Bağlantı yerinden çıkmayacak, kopmayacak şekilde çelik çubuk, çelik halat veya zincirle birbirine bağlanmış olması,

2) Birbirine bağlanan iki araç arasındaki açıklığın 5 metreyi geçmemesi,

- 3) Açıklık iki buçuk metreden fazla ise, bağlantının orta kısmına gündüz kırmızı yansıtıcı veya 20x20 cm. ebadında kırmızı bez, gece kırmızı ışık veya kırmızı yansıtıcı konulması,
- 4) Çekilen aracın freni bozuk ise, çeken araç ile arasındaki açıklığın 1 metreden fazla olmaması, bağlantının iki aracın birbirine yaklaşmalarını önleyecek şekilde (çeki demiri) olması, bu halde saatte 15, diğer hallerde 20 kilometreden fazla hızla sürülmemesi,
- d) Kendi kendine hareket gücü olmayan römork ve benzeri arızalı araçlar ile çekici tarafından çekilemeyecek durumda olan arızalı yarı römorkların yalnız kurtarıcı araçlar ile çekilmesi, Mecburidir.

Araçların Yüklenmesi Kuralları

MADDE 134 – (Değişik:RG-1/9/2010-27689)

Araçların yüklenmesinde belirlenmiş ölçü ve esaslara aykırı olarak;

- a) Taşıma sınırı üstünde yolcu taşınması,
- b) Azami yüklü ağırlığın veya izin verilen azami yüklü ağırlığın aşılması, bu ağırlıklar aşılmamış olsa bile azami dingil ağırlıkları aşılabilecek şekilde yüklenmesi,
- c) Yükün cinsi, şekli, yeri, nitelik ve özellikleri bakımından; karayolu yapısı ve kapasitesi ile trafik güvenliği bakımından tehlikeli olabilecek, karayolunu kullananlara ve mülklere zarar verecek tarzda yüklenmesi,
- ç) Tehlikeli ve zararlı maddelerin şartlarına uyulmadan, gerekli izin ve önlemler alınmadan taşınması,
- d) Ağırlık ve boyutları bakımından taşınması özel izne bağlı olan eşyanın izin alınmadan yüklenmesi, taşınması ve taşıttırılması,
- e) Gabari dışı yük yüklenmesi, taşınan yük üzerinde veya araç dışına yolcu veya hizmetli bindirilmesi,
- f) Yükün karayoluna degecek, düşecek, dökülecek, saçılacak, sızacak, akacak, kayacak, gürültü çıkaracak şekilde yüklenmesi,
- g) Yükün, her çeşit yolda ve yolun her eğiminde dengeyi bozacak, yoldaki bir şeye takılacak ve sivri çıkıntılar hasıl edecek şekilde yüklenmesi,
- ğ) Yükün, sürücünün görüşüne engel olacak, aracın sürme güvenliğini bozacak ve tescil plakaları, ayırım işaretleri, dur ve dönüş ışıkları ile yansıtıcıları örtecek şekilde yüklenmesi,
- h) Yükün, aracın boyunu önden 1 metre, arkadan 2 metre aşacak, kasanın sağ ve sol yanından taşacak şekilde yüklenmesi,
- ı) Çeken ve çekilen araçlarla ilgili şartlar ve tedbirler yerine getirilmeden araçların çekilmesi, yasaktır.

Yukarıda sayılan yasaklara uymayan araç sürücüleri hakkında cezai işlem yapılmakla birlikte, bütün sorumluluk ve giderler araç işletenine ait olmak üzere fazla yolcular en yakın yerleşim biriminde indirilir.

Azami yüklü ağırlığın % 20'den fazla aşılması halinde fazla yük, Karayolları Trafik Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine uygun hale getirilmeden aracın yola devam etmesine izin verilmez.

Yukarıdaki diğer yasaklara uymadığı tesbit edilen araçlar ise, gerekli şartlar sağlanıncaya kadar trafikten men edilir. Bunlardan trafik güvenliğine ve karayolu yapısına tehlike yaratmayacak durumda olanlara en yakın yerleşim birimlerinde gerekli önlemleri almaları için izin verilir.

Uluslararası yük taşımacılığına ilişkin konularda ikili ve/veya çok taraflı anlaşma hükümleri saklıdır.

Milletlerarası taşımalarda yabancı plakalı araçların birinci fıkraya uymayan işleten ve gönderenlerine verilen idari para cezaları tahsil olunmadan anılan araçların yola devam etmelerine izin verilmez.

Sürekli veya süreksiz olarak yük naklettiren kamu kurum ve kuruluşları ve gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeler, yük nakli yaptırarak araçların azami yüklü ağırlıklarını dikkate alarak yükleme yapmak zorundadırlar.

İşleten ile gönderenin aynı olması halinde Karayolları Trafik Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrasına uymayan işleten ve gönderen için uygulanacak idari para cezalarının toplamı uygulanır.

Gönderenin birden fazla olması veya tespit edilememesi halinde Karayolları Trafik Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrasına uymayan işleten ve gönderen için uygulanacak idari para cezalarının toplamı işletene uygulanır.

Karayolunda Bozulup Kalan Araçlar

Madde 135- Herhangi bir arıza veya trafik kazası nedeniyle karayolunda sürülemez araçlar için aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

a) Durumlarına göre bozulan araçlar için parketme ve duraklamada alınacak önlemlerden gerekli olanlar uygulanmakla birlikte;

1) Yol, hava ve trafik durumu ile gece ve gündüz oluşuna göre nizami park ve kuyruk ışıkları yakılmadığı, yakılmadığı veya yakılması halinde dahi 150 metre mesafeden diğer araç sürücüleri tarafından açıkça görülemediği takdirde, bozulan aracın ön ve arkasına uygun yerlere diğer araç sürücülerinin 150 metre mesafeden açıkça görebilecekleri şekilde birer kırmızı yansıtıcı veya kırmızı ışıklı cihaz konulması,

2) Dönemeç veya tepe üstü gibi yerlerde, kırmızı ışık cihazı veya kırmızı renkteki yansıtıcının aracın ön ve arkasında en az 30'ar metre mesafede olacak ve diğer araç sürücüleri tarafından en az 150 metreden açıkça görülebilecek şekilde yerleştirilmesi,

3) Otobüs, kamyon ve çekicilerin karayolu üzerinde arıza ve uzun süreli bırakılması halinde, normal hava şartlarında en az 150 metreden net olarak görülebilecek şekilde 150x25 cm. ebadında Avrupa Topluluğu Direktifleri ve Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonlarından ECE 70'deki teknik şartlara uygun engel işaretinin konulması,

Mecburidir.

b) Bozulan araç, tehlikeli madde taşıyorsa her durumda kırmızı ışıklı cihaz kullanacak ve devamlı şekilde başında beklemek suretiyle gözetim altında bulundurulacaktır.

Yukarıda belirtilen tedbirlerin alınması tamamlanıncaya kadar araçta acil uyarı (dörtlü ikaz) lambaları varsa bu lambaları veya dönüş lambaları birlikte yakılabiliyorsa bunların yakılması mecburidir.

Bisiklet, Motorlu bisiklet, Motosiklet ve Sürücüleri ile İlgili Kurallar

Madde 136- Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücülerinin uyacakları kurallar aşağıda gösterilmiştir.

a) Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosikletlerin;

1) Yaya yollarında sürülmesi,

2) Ayrı bir bisiklet yolu olduğu halde, bisiklet ve motorlu bisikletlerin taşıt yollarında sürülmesi,

- 3) İkidenden fazlasının taşıt yolunun bir şeridinden yan yana sürülmesi,
- 4) Bunlara, sürücü arkasında yeterli bir oturma yeri olmadıkça başka kişilerin bindirilmesi,
- 5) Sürücü arkasında yeterli oturma yeri olsa bile bir kişiden fazlasının taşınması,
- 6) Bu araçlarla, diğer araçlar izlenirken, geçilirken, manevra yapılırken; karayolunu kullananların hareketini zorlaştırıcı, tehlike doğurucu davranışlarda bulunulması,
- 7) İzin alınarak yapılan gösteriler dışında, bu araçlar üzerinde akrobatik hareketler yapılması,
- 8) Bunların, başka bir araca bağlanarak, asılıp tutularak sürülmesi,
- 9) Sürülmeleri sırasında; elde bagaj, paket ve benzerlerinin taşınması, bu Yönetmeliğin 134 üncü maddesindeki kurallara aykırı yük yüklenmesi,
- 10) Üç tekerlekli ve özel şekilde imal edilmiş motosikletler hariç, bu araçlar üzerine kasa, sandık ve benzerleri yaptırılarak ve karayollarında sürülerek ticari amaçlı yük taşımalarında kullanılması,

Yasaktır.

b) Özel şekilde imal edilmiş 3 tekerlekli motosikletlerle sadece yük taşınabilir. Bunlar hiç bir şekilde yolcu taşımak üzere imal ve tadil edilemezler. Aynı zamanda yük taşımak için yapılmış olan kasa kısmı sürücünün ön tarafında bulunacak şekilde imal edilemez.

c) Bisiklet sürenlerin en az bir elleri, motorlu bisiklet sürenlerin manevra için işaret verme halleri dışında iki elleri ve motosiklet sürenlerin devamlı iki elleri ile taşıtlarını sürmeleri zorunludur.

Araçların Manevralarına Dair Kurallar

Madde 137- Araç sürücülerinin; parketmiş araçlar arasından çıkarken, taşıt yolunun sağına veya soluna yanaşırken, şerit değiştirirken, sağa, sola, geriye dönerken, geri giderken ve bunlara benzer hallerde; karayolunu kullananlar için tehlike ve engel yaratmamaları ve manevraları sırasında aşağıdaki esas ve usullere uymaları mecburidir.

A) Araç sürücülerinin işaret verme usul ve esasları;

1) Dönüşlerde, gidilen veya durulan şeridi değiştirmelerde niyetlerini önceden ve uygun bir zamanda ve mesafede dönüş ışıklarını yakarak veya kol işareti ile açık ve yeterli bir şekilde belirterek işaret vermeleri işaretlerini manevra süresince devam ettirmeleri ve manevra biter bitmez sona erdirmeleri mecburidir.

2) İşaret verildiği anda aniden şerit değiştirmek yasaktır.

3) İşaret verilmeden önce, iç ve dış aynalardan ve gerekli hallerde sürücünün başını çevirip bakması suretiyle ön, arka ve yanlarda trafik durumu kontrol edilir.

B) Araç sürücülerinin geri gitme, geri dönüş, duraklanan veya parkedilen yerlerden çıkış manevraları,

1) Geri gitme ve geri dönüşlerde;

a) Bağlantı yollarında geri gitmeleri, tek yönlü duraklama veya park manevrası dışında geri gitmeleri, iki aracın emniyetle geçemeyeceği kadar dar olan iki yönlü yol kesimlerinde karşılaşma ve geçiş kolaylığı sağlama dışında geri gitmeleri, daha geniş yollarda geriye giderken manevra dışında şerit değiştirmeleri,

b) Trafiği yoğun olan yollarda geriye dönmeleri,

Yasaktır.

Uygun durumdaki yollarda geri dönüşleri diğer araçların gelişleri engellenmeden ve yolu kullananlar için tehlike yaratmayacak şekilde en az manevra ile dönülerek yapılır.

Ancak, kamyon, otobüs, çekici, römork veya yarı römorklu bir aracın geri manevrası, sürücünün görüşüne açık alanda emniyetle sağlanamıyor ise, tehlikesizce geriye hareket edebilmeleri ve uyarılmaları için bir gözcü bulundurmaları mecburidir.

2) Duraklanan ve parkedilen yerden çıkılırken;

a) Araçlarını ve araçların etrafını kontrol etmeleri,

b) Sakıncalı bir durum olmadığını gördükten sonra araçlarını çalıştırmaları,

c) Işıklı veya kolla, gerekli hallerde her ikisi ile aynı zamanda çıkış işareti vermeleri,

d) Görüş alanları dışında kalan yerler varsa veya araçları kamyon, çekici, otobüs veya römork takılı bir araç ise, tehlikesizce hareket edebilmeleri ve uyarılmaları için bir gözcü bulundurmaları,

e) Yoldan geçen araçlara geçiş kolaylığı sağlayıp, güvenli durumun oluştuğuna emin olduktan sonra manevraya başlamaları ve manevra bitinceye kadar gerekli önlemleri devam ettirmeleri, Mecburidir.

C) Kamu hizmeti yolcu taşıtlarının hareketlerinin kolaylaştırılması;

Kamu hizmeti yolcu taşıtlarının duraklara giriş ve çıkışlarını kolaylaştırmak üzere, gerekli hallerde ilerleyen ve buldukları yerden çıkarak veya şerit değiştirecek olan araç sürücüleri manevralarını geciktirmek zorundadırlar.

Bu zorunluluk, kamu hizmeti yolcu taşıtı sürücülerinin işaret vermiş olmaları şartıyla, duraklara yanaşmalarının veya duraklardan çıkışlarının tamamlanabileceği süreler için uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yayalar-Hayvanla Çekilen veya Elle Sürülen Araçlar-Hayvan Sürücüleri ve Yarışlar Hakkında Kurallar

Yayalar

Madde 138- Yayaların uyacakları kurallar aşağıda belirtilmiştir.

a) Yayalar taşıt yolu bitişiğinde veya yakınında yaya yolu, banket veya alan varsa buralardan yürümek, her iki tarafında banket bulunan ve kullanılabilir durumda olan yollarda kendi gidiş yönüne göre sol bankette yürümek zorundadırlar.

Ancak;

1) Diğer yayalar için ciddi rahatsızlık ve tehlike verecek boyut veya biçimde eşya iten veya taşıyan kişiler, taşıt yolunun en sağ şeridinde mümkün olan en az kısmı işgal etmek, araçların ilerlemelerine engel olmamak, çarpmayı önleyici ve uyarıcı tedbirleri almak şartıyla taşıt yolu üzerinde yürüyebilirler.

2) Bir yetkili veya görevli yönetiminde düzenli şekilde yürüyen yaya kabileleri taşıt yolunun en sağ şeridinden fazla kısmını işgal etmemek, gece ve gündüz görüşün az olduğu hallerde imkan oranında tek sıra halinde yürümek, araçların hareketlerini engellemek ve güçleştirmemek, çarpmayı önleyici ve uyarıcı tedbirleri almak şartıyla taşıt yolu üzerinde yürüyebilirler.

3) Yayaların yürümesine ayrılmış kısımların kullanılmasının mümkün olmaması veya mevcut bulunmaması halinde, bisiklet yolu varsa bisiklet trafiğine engel olmamak şartıyla bisiklet

yolunda, bisiklet yolu yoksa imkan oranında taşıt yolu kenarına yakın olmak şartıyla taşıt yolu üzerinde yürüyebilirler.

4) Her iki tarafında yaya yolu ve banket bulunmayan veya kullanılır durumda olmayan iki yönlü yollarda yaya kabileleri taşıt yolunun sağ kenarında diğer yayalar gidişlerine göre taşıt yolunun sol kenarında yürümek zorundadırlar.

b) Karşıdan karşıya geçişler;

Taşıt yolunun karşı tarafına geçmek isteyen yayalar, taşıt yolunu yaya ve okul geçidiyle kavşak giriş ve çıkışlarından geçmek zorundadırlar.

1) Yaya ve okul geçitlerinin bulunduğu yerlerde yayalar için ışıklı işaret varsa bu işaretlere uymak,

2) Geçitte yayalar için ışıklı işaret yoksa ve geçit sadece taşıt trafiği ışıklı işareti veya yetkili kişi tarafından yönetiliyorsa, geçecekleri doğrultu açıldıktan sonra taşıt yoluna girmek,

3) Işıklı işaret veya yetkili kişilerin bulunmadığı geçitlerde veya kavşaklarda güvenlikleri açısından yaklaşan araçların uzaklık ve hızını göz önüne alarak uygun zamanda geçmek,

Zorundadırlar.

Ancak, 100 metre kadar mesafede yaya geçidi, okul geçidi veya kavşak bulunmayan yerlerde yayalar, taşıt trafiği için bir zorluk veya engel yaratmamak şartıyla ve yoldan gelen taşıtların uzaklık ve hızını kontrol ederek kendi güvenliklerini sağladıktan sonra en kısa doğrultuda ve en kısa zamanda taşıt yolunu geçebilirler.

Yollarda güvenli geçiş, önce sola sonra sağa bakılarak sakınca yoksa taşıt yoluna girmek, geçiş sırasında sola ve sağa bakılarak yürüyüşe devam etmek, taşıt yoluna girmeden güvenle duramayacak kadar yaklaşmış taşıtlar varsa ilk geçiş hakkını onlara verip geçişlerini beklemek suretiyle yapılır.

Yayalar için özel olarak yapılmış alt veya üst geçit, yaya köprüsü veya yaya tüneli gibi tesisler varsa yayalar buralardan yararlanmak zorundadırlar.

c) Yaya yolu bulunmayan yollarda yürümek zorunda kalan yayalar, araç sürücülerine karşı görünürlüklerini sağlamak, can güvenliklerini daha olumlu yönde artırmaları için alaca karanlık ve gece karanlığında üzerlerinde reflektif aksesuar bulundurmak, uyarıcı açık renk elbise giymek veya ışık taşımak gibi tedbirleri almak zorundadırlar.

d) Yaya yollarında, geçitlerde veya mecburi hallerde taşıt yolu üzerinde bulunan yayaların, trafiği engelleyecek, tehlikeye düşürecek davranışlarda bulunmaları, dikkatsiz hareket etmeleri, oynamaları veya bu yerleri saygısızca kullanmaları yasaktır.

Hayvanla Çekilen ve Elle Sürülen Araçları Sürenler ile Hayvan Sürücülere

Madde 139- Hayvanla çekilen ve elle sürülen araçları sürenler ile hayvan sürücülere hakkında aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Yasaklar;

1) Yerleşim birimleri dışındaki karayollarında taşıt yolu üzerinde mecburi haller dışında hayvan bulundurmak,

2) Karayollarının bunlara yasaklanmamış olan kesimlerinde hayvanla çekilen ve elle sürülen araçları, hayvanları, hayvan sürücüleri ve binek hayvanlarını trafik kurallarına uymadan sürmek,

3) Bunları sürme yeteneğinden yoksun kimselerin yönetimine vermek veya başıboş bırakmak,

4) Sürü veya kümeleri; gerekli tedbirleri almadan tünellerden geçirmek,

5) İşaretleme ile girmelerinin yasaklandığı açıkça belirtilen yol kesimlerine girmek,

Yasaktır.

b) Taşıt yolunu kullanmak mecburiyetinde kalan hayvan sürücüsü ve kümelerini sevk ve idare edenler;

1) Sürü veya kümelerin boyunu 30 metreden kısa tutmak,

2) Boyu 30 metreyi aşan sürü veya kümeleri kısımlara ayırmak ve ayrılan kısımlar arasında en az 30 metre uzunlukta açıklıklar bırakmak,

3) Sürü ve kümelerin, tünellerden geçirilmesinde; gece ve gündüz oluşuna göre her iki taraftan 150 metre mesafedeki kırmızı ışık veya kırmızı bezle, bunların olmaması halinde beyaz bezle işaret verilip, tünele yaklaşan araçların durdurulmasını sağlamak ve bu işaretleri geçiş tamamlanıncaya kadar devam ettirmek,

4) Taşıt yolunun en sağ şeridinde bulunmak ve bu şeridin mümkün olan en az genişlikte bir kısmını işgal etmek,

Zorundadırlar.

Yarış ve Koşular

Madde 140- Karayollarında yapılacak yarış ve koşularda trafik güvenliği bakımından aşağıdaki esas ve usullere uyulur.

a) İl sınırları içindeki yarış ve koşular için, o ilin valiliğinden, iller arası veya uluslararası yarış ve koşular için İçişleri Bakanlığından izin alınması,

b) İzin için en az otuz gün önceden başvurulması,

c) Yarışa katılacaklar için Karayolları Trafik Kanununun 105 inci maddesi gereğince sigorta yaptırılmış olması,

d) İzin belgesinde gösterilen şartlara uyulması,

Mecburidir.

İçişleri Bakanlığınca izin verilirken Karayolları Genel Müdürlüğünün uygun görüşü alınır.

İl sınırları içinde veya iller arası yarış ve koşularda trafik güvenliği bakımından gerekli tedbirler, yarış veya koşunun kapsam, nitelik ve özelliğine göre İçişleri Bakanlığınca verilecek talimata uygun olarak valiliklerce alınır.

İzinsiz yapılan yarış ve koşular, görevlilerce derhal durdurularak, düzenleyicileri hakkında yasal işlem yapılır.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli Kurallar

Geçiş Üstünlüğüne Sahip Araçlar

Madde 141- Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar ile bunların sürülmesi hakkında uygulanacak esas, usul ve kurallar aşağıda gösterilmiştir.

a) Geçiş üstünlüğüne sahip araçlar;

1) Yaralı veya acil hastaların taşınması ve bunlara ilk ve acil yardımın yapılması için kullanılan cankurtaran ve özel amaçlı taşıtlarla, yaralı ve acil hasta taşıyan diğer araçlar,

2) İtfaiye araçları ile benzeri acil müdahale araçları,

3) Sanık veya suçluları takip eden veya genel güvenlik ve asayiş için olay yerine giden zabıta araçları,

4) Trafik güvenliğini koruma veya trafik kazasına el koyma amacıyla olay veya kaza yerine giden trafik hizmetlerine ait araçlar,

5) Yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşa ait kar ve buz mücadelesi çalışmalarında görevli araçlar,

6) Sadece alarm sırasında olmak üzere sivil savunma hizmetlerine ait araçlar,

7) Hizmetin devamı süresince koruma araçları ile korunan araçlar,

b) Sürülmelerine İlişkin esas ve kurallar;

1) Bu araçlar, görev halinde iken geçiş üstünlüğü hakkına sahiptir.

Bu hak, halkın can ve mal güvenliğini tehlikeye sokmamak, ışıklı ve sesli uyarı işaretlerini bir arada vermek şartı ile kullanılır.

2) Bu araçlar, hizmetin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla uygun olması şartıyla, Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelikte gösterilen trafik kısıtlamalarına ve yasaklarına bağlı değildir.

3) Bu araçların birbirleri ile karşılaşmalarında; geçiş üstünlüğü ile kavşaklarda ilk geçiş hakkı, bu maddenin (a) bendinde belirtilen öncelik sırası esas alınarak kullanılır.

4) Bu araçların görev hali dışında geçiş üstünlüğü işaret ve hakkını kullanmaları yasaktır.

c) Geçiş üstünlüğü hakkının kullanılması esasları;

Özel amaçlı taşıtlardan cankurtaran ve itfaiye araçları ile emniyet ve asayiş hizmetlerinde kullanılan, boyama şekilleri ve ayırım işaretleriyle tanınan geçiş üstünlüğüne sahip oldukları açıkça belli olan araçlar dışındaki ayırım işareti bulunmayan ancak, geçiş üstünlüğüne sahip olan diğer araçlardan,

1) Geçiş üstünlüğü hakkını kullanması gereken güvenlik ve asayiş hizmetlerinde kullanılanlar gerektiğinde derhal söktürülüp takılabilen ışıklı ihbar işareti ve devamlı olarak da görülmeyen kısımlarda sesli ihbar işareti bulundurmamak zorundadır.

2) Cankurtaran dışında, yaralı ve acil hasta taşıyan ve geçiş üstünlüğüne sahip oldukları ayırım işaretiyle belirlenmemiş olan araçlar geçiş üstünlüğü hakkını, gereksiz olmamak şartı ile kendilerine taşıt yolu üzerinde yer açılmasını sağlamak üzere yeterli şekilde ses cihazlarını ve ışıklı işaretlerini kullanarak, gerektiğinde el ve kol işareti yaparak, karayolunu kullananları uyarmak suretiyle kullanılır.

Bu hakkı gereksiz yere kullananlar hakkında Karayolları Trafik Kanununa göre işlem yapılmakla birlikte Türk Ceza Kanunu hükümleri de uygulanır.

d) Geçiş üstünlüğü olan araçların uyarı işaretleri;

1) Işıklı uyarı işareti,

Cankurtaran araçlarında, trafik ve genel zabıtaya ait araçlarda mavi-kırmızı veya mavi, Karayolları Genel Müdürlüğünün sadece trafik hizmetlerine tahsis edilen araçlarında mavi, itfaiye ve sivil savunma araçlarında kırmızı renk ve ışık veren ve normal hava şartlarında 150 metreden görülebilen, dönerli veya aralıklı yanıp sönen lambalı cihazlardır.

2) Sesli uyarı işareti,

Araçların üzerinde veya görülmeyen kısımlarında bulunan canavar düdüğü, siren veya çan gibi en az 150 metreden duyulabilecek şekilde ses çıkaran cihazlardır.

Sesler, sivil savunma araçlarında devamlı aynı notadan, diğerlerinde değişik notaların seslendirilmesi şeklindedir.

3) Cankurtaran dışında, yaralı ve acil hasta taşıyan araçların bu amaçla kullanılacak ses ve ışık cihazları hakkında bu maddenin (c) bendinin ikinci alt bendi hükümleri uygulanır.

Geçiş Üstünlüğü Bulunan Araçların İşaretini Alan Araç Sürücülerinin Uyacağı Kurallar

Madde 142- Geçiş üstünlüğü bulunan bir aracın duyulur veya görülür bir işaretini alan ve araç sürücülere bu araçların kolayca ilerlemelerini sağlamak için taşıt yolu üzerinde yer açmak, gerekiyorsa durmak ve bu araçlar tarafından tamamen geçilinceye kadar beklemek mecburiyetindedirler.

Bir kavşakta iken böyle bir işaret alan araç sürücülere derhal kavşağı boşaltmak ve gerekiyorsa emniyetli bir mesafe uzaklaştıktan sonra geçişi engellemeyecek şekilde durmak ve geçiş üstünlüğüne haiz araçlar tamamen geçinceye kadar beklemek mecburiyetindedirler.

Gördükleri Hizmet Bakımından Özel Hükümler Uygulanacak Araçlar

Madde 143- Karayolu yapısı ile kentsel yapının yapım, onarım, bakım ve işletilmesi ve karayolunun temizlenmesi işlerinde kullanılan araçlar, kurtarıcı araçlar, ağırlık ve boyutları bakımından özel izinle karayoluna çıkan ve bunlara eskortluk eden araçlar hakkında aşağıda gösterilen hükümler uygulanır.

a) Bu araçların üstlerinde sarı renkli uyarı işareti bulunur. Bu işaret geçiş üstünlüğü hakkı vermez.

Sarı renkli ışıklı uyarı işareti sadece bu araçların kendilerini belli etmeleri, tehlikesizce sürülmeleri ve karayolunu kullananların uyarılması amacı ile kullanılır.

b) Bu araçların, kesin bir mecburiyet olmadıkça trafik akımının az olduğu yer, süre ve zamanları içinde çalıştırılmasına özen gösterilir.

Ses, Müzik, Görüntü ve Haberleşme Cihazları

Madde 144- Araçlarda ses, müzik, görüntü ve haberleşme cihazları hakkında aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Bunların; bu Yönetmeliğin 1 ve 2 sayılı Cetveli ile “Araçların Muayeneleri ile Muayene İstasyonlarının Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik” şartlarına ve ilgili kanun hükümlerine uygun olarak bulundurulması ve kullanılması ve gerekli görülenler için izin ve ruhsat alınması mecburidir.

b) Uyarı işareti olarak kullanılan ses cihazlarının;

1) Yakın ilerisi görülmeyen, kavşak, dönemeç ve tepe üstü gibi yerlere yaklaşırken gelişini haber verme, yol ve trafik durumunun icabına göre, karayolunu kullananları uyarma ve geçme halleri dışında kullanılması,

2) Kamunun rahat ve huzurunu bozacak şekilde gereksiz veya gereğinden uzun ve ayarsız olarak seslendirilmesi ile şehir içinde havalı klakson kullanılması,

3) Geçiş üstünlüğüne sahip araçlarda bulundurulması gerekenlerin, diğer araçlara takılarak kullanılması,

Yasaktır.

İzin ve ruhsat alınmadan, araçlarda bulundurulan veya kullanılan bu cihazlar söktürülür.

Tedbirsiz ve Saygısız Araç Sürme

Madde 145- Karayollarında, kamunun rahat ve huzurunu bozacak veya kişilere zarar verecek şekilde;

a) Su, çamur ve benzerlerini sıçratmak, atmak, dökmek,

- b) Korkutmak veya şaşırtmak,
- c) Sigara külü ve izmaritlerini veya başka şeyleri yola atıp dökmek,
- d) Seyir halinde iken sürücülerin, cep ve araç telefonu ile benzeri haberleşme cihazlarını kullanmak,
- e) Özel amaçlarla keyfi veya kasıtlı davranışlarda bulunmak suretiyle yaya veya araç trafiğinin seyir emniyetini ihlal etmek veya tehlikeye düşürmek,

Suretiyle tedbirsiz ve saygısız davranışlarda bulunmaları ve araç sürmeleri yasaktır.

(Değişik ikinci fıkra:RG-21/3/2012-28240) Ancak, cep ve araç telefonları ile benzeri haberleşme cihazlarının sürücüler tarafından çeşitli elektronik sistemler vasıtasıyla ele alınmadan kullanılması, birinci fıkranın (d) bendi kapsamında değerlendirilmez.

Yaya ve Okul Geçitleri

Madde 146- Yaya ve okul geçitlerinde aşağıdaki kurallar uygulanır.

Görevli kişi veya ışıklı trafik işareti bulunmayan, ancak başka bir trafik işareti ile belirlenmiş olan yaya ve okul geçitlerine yaklaşan bütün sürücülerin araçlarını yavaşlatmaları, bu geçitlerden geçen veya geçmek üzere bulunun yayalara ilk geçiş hakkını vermeleri ve varsa okul geçidi görevlilerinin verecekleri işaret ve talimata uymaları mecburidir.

Okul Taşıtları

Madde 147- Okul Taşıtlarının DUR ışıklı işaretinin kullanılması ve bu taşıtların çalıştırılması esas ve kuralları aşağıda gösterilmiştir.

a) DUR ışıklı işaretinin kullanılması;

1) Öğrencilerin inmeleri ve binmeleri sırasında yakılması ve inip binmeleri tamamlanıncaya kadar yanar durumda bulundurulması,

2) DUR ışıklı işareti yakıldığında arkadan gelen bütün araçların durması, mecburidir.

DUR ışıklı işaretinin frene basıldığında yanan ışıklarla birlikte yanmayacak şekilde bağlanması ve öğrenci indirme bindirme halleri dışında kullanılmaması zorunludur.

b) Okul taşıtlarının çalıştırılması esasları,

1) Şartlarına uygun gerekli ayırım işaretlerinin bulunması,

2) Taşıma sınırını aşmayacak sayıda öğrenci bindirilmesi,

3) Okula gidiş geliş saatlerine ve okulca belirlenen taşıma programına uyularak sürülmesi,

4) Araç içi düzenini sağlamak ve araca iniş ve binişlerinde öğrencilere yardımcı olmak üzere rehber öğretmen veya kişi bulundurulması,

5) Öğrencilerin kolayca yetişebileceği camların ve pencerelerin sabit olması,

Mecburidir.

Bu araçların çalıştırılmasına ilişkin diğer esas ve usuller Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinde belirlenir.

Demiryolu Geçitleri

Madde 148- Demiryolu geçitlerinde aşağıdaki kurallar uygulanır.

a) Sürücülerin kontrollü demiryolu geçitlerini;

1) Işıklı veya sesli talimatın vereceği "DUR" emrine uymamaları,

2) Geçidin durumuna uygun bir hızla geçmemeleri,

3) Taşıt yolu üzerine indirilmiş veya indirilmekte olan tam ve yarım bariyerler varken geçide girmeleri,

Yasaktır.

b) Sürücülerin, ışıklı işaret ve bariyerlerle donatılmamış (kontROLSÜZ) demiryolu geçitlerinde;

1) Geçmeden önce makul bir mesafede durmaları,

2) Herhangi bir demiryolu aracının yaklaşmadığına emin olduktan sonra geçmeleri,

Mecburidir.

Çocuk, Özürlü, Hasta ve Sakat Taşıtları, Gözleri Görmeyen Yayalar, Yürüyüş Kolları

Madde 149- Karayolları Trafik Kanunu ve bu Yönetmelik açısından;

a) Çocuk ve özürlülerin motorsuz taşıtlarının sürücüleri hakkında, yayalarla ilgili hükümler uygulanır.

b) Gözleri görmeyenlerden;

1) Beyaz baston taşıyan,

2) Kollarında 3 siyah yuvarlaklı sarı bant bulunan,

3) Bir yayanın veya bir köpeğin yardımı ile yürüyen,

kişilerin taşıt yolu üzerinde bulunmaları halinde, bütün sürücülerin yavaşlamaları, gerektiğinde durmaları ve yardımcı olmaları mecburidir.

c) Yetkili veya görevli kişilerin yönetimindeki yürüyüş kolları arasından geçmek yasaktır.

Sürücülerin ve Yolcuların Koruyucu Tertibat Kullanma Mecburiyeti

Madde 150 – (Değişik:RG-9/6/2008-26901)⁽¹⁾

Belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmaları mecburidir.

Sürücü ve yolcular için, nicelik ve nitelikleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan 1 sayılı cetvelde ve Karayolları Trafik Kanununa göre çıkarılan diğer yönetmeliklerde gösterilen koruyucu tertibatlardan;

a) Üç tekerlekli yük motosikletleri hariç, motorlu bisiklet ve motosikletlerde sürücülerin koruma başlığı ve koruma gözlüğü, yolcuların ise koruma başlığı,

b) M1 sınıfı otomobillerin, M1G ve N1G sınıfı arazi taşıtlarının, N1, N2, N3 sınıfı kamyonet, kamyon ve çekicilerin, M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüslerin bütün koltuklarında bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (1) sayılı cetvelde yer alan "Emniyet Kemerini" bulundurulması ve kullanılması zorunludur. Yalnız araç dururken kullanılan koltuklar ile ayakta da yolcu taşıyan M2 ve M3 kategorisi Sınıf A ve Sınıf I otobüslerde, koltuklarda, emniyet kemeri bulundurulması zorunlu değildir.

Ancak;

1) Yerleşim yeri içinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan araç sürücüleri,

2) Yerleşim yeri içinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüsler (umum servis araçları hariç) ile dolmuş otomobillerindeki yolcular,

3) Geri gitme veya park yerlerinde 25 km/s. geçmeyen hızla seyreden sürücüler,

4) Yakın koruma, harekât, tatbikat ve devriye görevi yürüten veya olaylara müdahale eden askeri ve genel kolluk görevlilerinden sürücü ve yolcu konumunda bulunanlar,

5) Görev ya da ekip çalışması ile özel pozisyonlarda bulduklarında acil servis görevlileri, emniyet kemeri kullanmak zorunda değildir.

Bu Yönetmelik hükümlerine göre 1995 yılı itibariyle ülkemizde imali yapılan veya yurt dışından ithaline izin verilen M1 sınıfı araçların arka koltuklarında emniyet kemeri bulundurulması ve kullanılması mecburidir. Bunların dışında kalan ve halen trafikte kullanılmakta olan diğer taşıt sahipleri isteğe bağlı olarak bu Yönetmeliğin ekinde yer alan 1 sayılı cetvelde yer alan "Emniyet Kemeri"ni numunesine uygun olarak taktırabilirler. Kamyonet, kamyon ve çekicilerde ön koltukları için emniyet kemeri ile ilgili hükümler 1/8/1998 tarihinden sonra, diğer koltuklar için 1/1/2009 tarihinden sonra üretilen araçlarda uygulanır.

Emniyet kemeri, 1/8/1998 tarihinden sonra ve 13/2/2009 tarihine kadar üretilmiş M2 ve M3 sınıfı minibüs ve otobüslerin bütün koltuklarında zorunlu olmayıp, minibüslerde sürücüsü ile yanında oturan yolcuların; şehirlerarası otobüslerde arka koltuklar hariç olmak üzere, sürücüsü dahil en ön ve önünde boşluk olan arka koltuklarda, önünde boşluk olan kapı önü koltuklarında; iki katlı şehirlerarası otobüslerde merdiven önü, en ön ve önünde boşluk olan en arka koltuklarda, masa etrafında bulunan koltuklardan aracın gidiş yönüne doğru olanlarda oturan yolcular için bulundurulması ve kullanılması zorunludur.

M1, M1G, N1, N1G, N2 ve N3 sınıfı araçlarda 150 cm'den kısa ve 36 kg'ın altındaki çocukların taşınması sırasında çocukların ağırlığına uygun bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (1) sayılı cetvelde yer alan çocuk bağlama sistemlerinin kullanılması zorunludur. Ancak, 135 cm'den uzun çocuklar çocuk bağlama sistemleri yerine ön koltukta oturmamak şartıyla diğer koltuklardaki emniyet kemerlerini kullanabilirler.

Çocuk bağlama sistemleri olmayan M1, M1G, N1, N1G, N2 ve N3 sınıfı araçlarda üç yaşın altındaki çocuklar taşınmazlar.

Çocukların taksilerde seyahatleri sırasında, çocuk bağlama sistemleri kullanmaları, yok ise arka koltukta oturmaları zorunludur.

Çocuklar, araçta hava yastığı devre dışı bırakılmadan, ön hava yastığı ile korunan bir yolcu koltuğunda yüzü geriye dönük çocuk bağlama sistemi kullanılarak taşınmazlar.

M2 ve M3 sınıfı araçlarda seyahat eden üç ve üzeri yaştaki çocukların, emniyet kemeri ya da çocuk bağlama sistemleri kullanması zorunludur.

M2 ve M3 sınıfında seyahat eden yolcular koltuklarına oturduklarında ve araç hareket ettiğinde, emniyet kemerlerini bağlamaları konusunda aşağıdaki yollardan herhangi biri ile uyarılmak zorundadır:

- a) Sürücü tarafından,
- b) Muavin veya grup lideri olarak tayin edilen görevli tarafından,
- c) Görsel-işitsel vasıtalarla,
- ç) Belirlenen ve her oturma pozisyonunda görülebilen işaret veya bu Yönetmeliğin ekindeki (Ek:41)'de gösterilen sembollerle.

Çocuk bağlama sistemleri kullanma zorunluluğu, bu ve ilgili yönetmelikler gereği emniyet kemeri veya isofix sistemi bulundurma zorunluluğu olmayan araçlarda aranmaz. Bu araçlarda çocukların arka koltuklarda taşınması zorunludur.

Sağlık sorunları nedeniyle emniyet kemeri takamayacak kişilerin resmi veya özel sağlık kuruluşlarından emniyet kemeri takamayacağına dair sağlık raporu almaları gerekir. Bu kişiler raporda belirtilen süre zarfında emniyet kemeri takmaktan muaf tutulur. Bu raporların görevlilerce istenildiğinde, ilgili tarafından gösterilmesi zorunludur.

Seferde görev alan sivil araçlara, ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

Karayolu Üzeri Park Yerlerinden Ücret Almaya Yetkililer

Madde 151- Karayolu üzeri park yerlerindeki araçlar için sadece karayolunun yapım ve bakımından sorumlu olan kuruluş birimlerince ücret alınabilir.

Bunlar dışında, hiçbir gerçek veya tüzelkişi herhangi bir şekilde para alamaz. Bu park yerleri hiçbir şekilde kiralanamaz. Bu madde hükmüne uymayanlara Kanununun 79 uncu maddesi uygulanır.

Karayolu üzeri park yerleri; yerleşim birimleri içinde taşıt yolu bitişiğinde uygun durumdaki yaya yolu bölümlerinden yararlanarak açılan ceplerde, yerleşim birimleri dışında ise, banket dışındaki uygun yerlerde tesis edilir.

Ancak il ve ilçe trafik komisyonlarından karar alınarak, yayaların geçişine engel olmayacak şekilde ayrılmış, işaretlerle belirlenmiş geniş ve uygun durumdaki yaya yollarında da park izni verilebilir.

Her durumda taksi duraklarının cep açılan yerlerde bulunması mecburidir.

Cep açılmayan, yeterli durumda olan taşıt yolu kenarında işaretlenmek suretiyle park ve durak izni verilebilir.

Ancak, park veya durak yerlerini sınırlamak veya belirlemek amacıyla, taşıt yolu üzerine beton kütsesi, taş, seyyar veya sabit direk, kazık, zincir, levha, ışık ve benzeri standart yol malzemeleri dışında herhangi bir fiziki engel konamaz. Bu yerler yol çizgi boyları ile belirlenebilir. Yukarıda sayılan engelleri taşıt yolu üzerine konması halinde Karayolları Trafik Kanununun 14 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

Trafik Kazaları

Trafik Kazalarına karışanlar

MADDE 152- (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Bir trafik kazasına karışanlardan yaralanmamış olan veya hafif yaralı olanlar;

- a) Araç sürücüsü iseler, trafik için ek bir tehlike yaratmayacak şekilde hemen durmak, trafik güvenliği için ışıklı işaret veya yansıtıcı cihazları koymak ve gereken tedbirleri almak,
- b) Trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemeyen, ölümlü, yaralanmalı veya maddi hasarlı kazalarda, sorumluluğun belirlenmesine yarayacak iz ve deliller dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek,
- c) İstendiğinde diğer tarafa kimlik ve adreslerini bildirmek, sürücü ve trafik belgeleri ile sigorta poliçelerini göstermek, bunlara ait gerekli bilgiler ile tarih ve sayılarını vermek,
- ç) Yaralılara ilk yardım ve acil müdahale yaptırmak maksadıyla kaza mahallinden ayrılma hali hariç, olayı; yetkili ve görevlilere bildirmek ve bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak,
- d) Başında sahibi veya sorumlusu bulunmayan motorlu araçlar, taşınabilen veya taşınamayan mallar ile mülklere zarar veren sürücüler;
  - 1) Aracın, malın veya mülkün ilgisini bulmak,
  - 2) Bulunamadığı takdirde araçların ve zarar verilen diğer şeylerin görünebilen ve uygun yerlerine yazılı bilgi bırakmak,
  - 3) En kısa sürede yetkililere haber vermek,

zorundadırlar.

Sadece maddi hasarla sonuçlanan kazalarda;

a) Kazaya karışan sürücülerin tümü, yetkililerin gelmesine gerek görmez ve aralarında kazayı kendi düzenleyecekleri tutanakla tespit etmek noktasında anlaşılırsa “Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı” düzenleyip birlikte imza altına alarak olay yerinden ayrılabilirler.

b) Taraflarının anlaşma sağladığı durumlarda, yeni bir trafik kazasına sebebiyet vermemek ve trafik akışını engellemek için mümkün olduğu takdirde olay yerinin fotoğrafları çekilerek kazaya karışan araçlar taşıt yolu dışına çıkarılır ve Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı burada düzenlenir.

c) Bir anlaşma ile olay yerinden ayrılmış olan taraflar, meydana gelen zararın sigortaları tarafından veya kendilerince doğrudan karşılanacağını kabul etmiş sayılırlar ve sonradan yetkililerden kaza tespit tutanağı düzenlenmesini isteyemezler.

ç) Aşağıdaki durumlarda Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı trafik zabıtası, bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde ise genel kolluk tarafından düzenlenir:

- 1) Kazaya bir aracın karışması (tek taraflı maddi hasarlı kaza ise),
- 2) Taraflardan herhangi birinin sürücü belgesinin bulunmaması veya belgesinin kullandığı araç cinsi için yeterli olmaması,
- 3) Araçlardan herhangi birinin ülkemizde geçerli zorunlu mali sorumluluk sigortasının olmaması,
- 4) Sürücülerden herhangi birinde alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde aldığı şüphesinin bulunması,
- 5) Kazaya karışan araçlardan herhangi birinin kamu kurum veya kuruluşuna ait olması,
- 6) Kazada kamu malına veya üçüncü kişilere ait eşyaya zarar verilmiş olması.

Trafik Kazalarında Yükümlülük

Madde 153- Karayollarında meydana gelen trafik kazaları ile ilgili olarak;

a) Kazaya karışan veya olay yerinden geçmekte olanlar;

- 1) Kaza yerinde usulüne uygun ilk yardım tedbirlerini almak,
- 2) Olayı en yakın zabıta veya sağlık kuruluşuna bildirmek,
- 3) Yetkililerin isteği halinde yaralıları en yakın sağlık kuruluşuna götürmek,

b) Yerleşim birimleri dışındaki akaryakıt istasyonlarını işletenler;

Bu tesisler hakkında çıkarılmış olan Yönetmelikteki standartlara uygun ve her an kullanılabilir durumda sağlık malzemesi bulundurmamak,

c) Araç bakım, onarım, servis istasyonu, garaj ve otopark sahip veya sorumluları;

1) Tesislerine; bakım, onarım için muhafaza veya parkedilmek üzere bırakılan motorlu araçlardan, bir kaza geçirdiği belli olan veya üzerinde suç belirtisi bulunanları gecikmeden zabıtaya bildirmek,

2) Bunları bir deftere (Ek:38) işlemek,

Zorundadırlar.

Trafik Kazalarına El Konulması

Madde 154- Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

- 1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,
- 2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek “Kaza Tespit Tutanağı” düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma),

El konulur.

Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

- b) Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde;

Trafik zabıtası ve genel zabıta; iz ve delilleri bozmayacak şekilde belirleyip işaretledikten ve gerekli tespitleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü veya ölümlü sonuçlanabilecek şekilde yaralanmalı bir kazaya neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçit verilemiyor ise; cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretleme ve tespitler yapılarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik Kazalarına El Koyanların Görev ve Yetkileri

Madde 155- Trafik kazalarına el koyan mahalli zabıta veya doğrudan el koymuşsa trafik zabıtası personeli, can, mal ve trafik güvenliği bakımından;

- a) Karayolunu kullananlar için ek bir tehlikenin oluşmasını önlemek üzere gerekli tedbirlerin alınması ve kaldırılması,

- b) Varsa, yaralıların ilk yardım yapılmasının ve yetkililerin uygun görmesi halinde bunların en yakın sağlık kuruluşuna gönderilmesinin sağlanması

- c) Yolun trafiğe kapandığı hallerde gerekli işaretleme ve tespitleri yaparak bu Yönetmeliğin 154 üncü maddesindeki esaslara göre yolun trafiğe açılması,

- d) Mal güvenliği açısından;

- 1) Araçların hasara uğratılmaması, araçlardaki eşya veya yükün alınmaması, kaybolmaması,

- 2) Sahiplerinin veya yakınlarının izni olmadan, zorunlu hallerde bir tutanak düzenlenmeden araçların karıştırıp kurcalanmaması, içlerinin aranmaması,

- 3) Araç, eşya veya yük sahipleri ölmüş veya bunlarla ilgilenemeyecek derecede yaralı ve rahatsız iseler, araç, eşya ve yüklerin yerinde veya başka bir yere götürülerek muhafaza altına alınması için bunların nicelik ve nitelikleri ile korunacak yer ve koruyacak olanlar da belirtmek suretiyle durumun bir tutanakla belgelendirilmesi,

- d) Örneğine uygun kaza tespit tutanağı düzenlenmesi,

Konularında görevli ve yetkilidir.

Trafik Kazalarına İlişkin İşlemler

MADDE 156 – (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

- a) Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi

- 1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanağa kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu işlenir.

Trafik Kazası Tespit Tutanağı; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenir.

2) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabitanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor şeklinde de düzenlenebilir.

Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiğini belirtirler.

4) Karayolu üzerinde ölüm veya yaralanma ile sonuçlanıp, olay yerindeki iz ve delillerin tespit ve değerlendirilmesi sonucunda trafik kazası olduğu anlaşılan durumlarda; kazaya karışan taraf veya unsurlardan birinin, birkaçının ya da tamamının olay yerinden ayrılmış olması halinde de trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

5) Önceden meydana gelmiş veya olay yerinden kaldırılmış araçların karıştığı ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karışanlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere başvurmaları suretiyle yapılır.

Ancak;

Can, mal ve trafik güvenliğini etkileyen veya yolun trafiğe kapandığı maddi hasarlı trafik kazalarında, kazaya karışanların kazanın oluşuna göre iz ve delilleri işaretleyerek, mümkün olduğu takdirde olay yerinin fotoğraflarını çekerek araçlarını en yakın ve uygun yerlere çekmeleri,

Karayolu üzerinde birden fazla sayıda aracın karıştığı sadece maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların bu Yönetmelik çerçevesinde Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı düzenlemediği trafik kazalarında; taraflara ait araçlardan en az birinin olay yerinde bulunması ve olay yerindeki iz ve delillerden kazanın oluşumu ile o yerde meydana geldiğine kanaat getirilmesi,

hallerinde görevlilerce trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.

b) Kaza istatistikleri

Kazaların nedenlerini tespit etmek ve alınacak tedbirlerin belirlenmesinde kullanılmak üzere, trafik kazası tespit tutanaklarındaki bilgilerden yararlanılarak, kazaya el koyan birimlerce örneğine uygun istatistik formu düzenlenir.

Düzenlenen istatistik formları, her ilde şehiriçi trafik denetleme şube müdürlüklerinde toplanarak, il genelinde değerlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Trafik Kazalarında Asli Kusur Sayılan Haller ve Sürücü Kusurlarının Tespiti

MADDE 157 – (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

Araç sürücülerinin trafik kazalarında asli kusurlu sayılacakları haller ile kusur durumlarının tespitine dair usul ve esaslar aşağıda gösterilmiştir.

a) Asli kusur sayılan haller

- 1) Kırmızı ışıklı trafik işaretinde veya yetkili memurun dur işaretinde geçme,
- 2) Taşıt giremez trafik işareti bulunan karayoluna veya bölünmüş karayolunda karşı yönden gelen trafiğin kullanıldığı şerit, rampa ve bağlantı yollarına girme,
- 3) İkidenden fazla şeritli taşıt yollarında karşı yönden gelen trafiğin kullandığı şerit veya yol bölümüne girme,
- 4) Arkadan çarpma,
- 5) Geçme yasağı olan yerlerden geçme,
- 6) Doğruyu değiştirme manevralarını yanlış yapma,
- 7) Şeride tecavüz etme,
- 8) Kavşaklarda geçiş önceliğine uymama,
- 9) Kaplamanın dar olduğu yerlerde geçiş önceliğine uymama,
- 10) Manevraları düzenlenen genel şartlara uymama,
- 11) Yerleşim birimleri dışındaki karayolunun taşıt yolu üzerinde, zorunlu haller dışında parketme ve duraklama ve her durumda gerekli tedbirleri almama,
- 12) Park için ayrılmış yerlerde veya taşıt yolu dışında kurallara uygun olarak park edilmiş araçlara çarpma.

Yukarıda sayılan hal ve hareketlerde bulunan sürücüler asli (esas) kusurlu sayılırlar. Ancak, sürücülerin veya yayaların kural dışı hareketleri veya taşıtların teknik arızaları bir başka sürücüyü tehlikeye düşürmüş ve bu sürücü, oluşması muhtemel bir kazayı önlemek, can ve mal güvenliğini korumak amacı ile Karayolları Trafik Kanununun öngördüğü temel kurallardan birini ihlal etmeye mecbur kalmış ve bütün tedbirlere rağmen bir kazaya neden olmuşsa, asli kusurlu sayılamaz.

b) Sürücü kusurlarının tespiti

Adli mevzuat ve yargılama hükümleri saklı kalmak üzere, trafik kazalarına karışanların kusur durumları; 2918 sayılı Kanun ve bu Yönetmelikte belirtilen kurallar, şartlar, hak ve yükümlülükler ile asli kusur sayılan haller dikkate alınarak belirlenir.

Kaza mahallinde yapılan incelemeler sonunda tespit edilen iz ve delillere ilave olarak kazaya karışanların olay hakkındaki ifadeleri ile varsa tanık ifadeleri de kusur durumunun tespitinde dikkate alınır.

Kaza İnceleme (Tahkik) Görevlileri ve Bilirkişiler

Madde 158- Adli mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik kazalarında “Kaza Tespit Tutanağı” düzenleyenler ile bilirkişilik yapacak olanlar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Kaza inceleme “Tahkik” görevlileri;

Trafik kazalarında olayı inceleyip gerekli tespitleri yaparak “Trafik Kaza Tespit Tutanağı” düzenlemek üzere trafik zabıtası veya genel zabitanın trafik eğitimi görmüş bütün personeli yetkilidir.

Jandarma Genel Komutanlığınca da kaza inceleme kursları açılır.

b) Bilirkişilik;

Trafik zabıtası veya genel zabitanın trafik birimlerinde görevli personeli usul Kanunlarına göre görevlendirilmeleri veya yetkililerce seçilmeleri halinde, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

SEKİZİNCİ KISIM

Hukuki Sorumluluk ve Sigorta

İşleten ve Araç İşleticisinin Bağlı Olduğu Teşebbüs Sahibinin Hukuki Sorumluluğu ve Sigorta

Madde 159- (Değişik birinci fıkra: RG-18/05/2007-26526) İşleten ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukuki sorumluluğu ve araçların sigorta ettirilmesi bakımından, Karayolları Trafik Kanununun 85 ila 111 inci maddelerindeki hükümleri ve 3/7/2002 tarihli ve 24804 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Karayolları Trafik Kanununun 104 üncü maddesi hükümlerine göre, motorlu araçları mesleki veya ticari amaçlar için elinde bulunduran teşebbüs sahiplerinin tutanakları defter örneği (Ek:39)’da gösterilmiştir.

(Mülga üçüncü fıkra:RG-21/3/2012-28240)

DOKUZUNCU KISIM

Adli Kovuşturma ve Cezaların Uygulanması

BİRİNCİ BÖLÜM

Adli Kovuşturma

Trafik Suçlarına Bakacak Mahkemeler

Madde 160- Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddelerinde gösterilen;

- a) Hafif para cezasını,
- b) Hafif para cezası ile birlikte;
  - 1) Hafif hapis cezasını,
  - 2) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere belgelerin geri alınması ve iptali cezasını,
  - 3) İşyerlerinin kapatılması cezasını,

Gerektiren trafik suçlarına ilişkin davalara, aynı Kanunun 112 nci maddesindeki hükümler çerçevesinde trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetkili bulunan sulh ceza mahkemelerinde bakılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Cezaların Uygulanması

Suç veya Ceza (Alındı veya İhbarname) Tutanağı Düzenlenmesi

Madde 161- Karayolları Trafik Kanununda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında;

- a) Emniyet Genel Müdürlüğünün;
  - 1) Trafik zabıtası personeli,
  - 2) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesindeki esaslara uygun olarak diğer birimlerdeki emniyet hizmetleri sınıfı personeli,
- b) Jandarma Genel Komutanlığının bu Yönetmeliğin 8 inci maddesi esaslarna göre yetkili kıldığı personeli,

Tarafından suç veya ceza tutanağı düzenlenir.

c) (**Değişik: RG-18/05/2007-26526**) Karayolları Genel Müdürlüğünün yetkili kıldığı personeli tarafından Karayolları Trafik Kanununun 13, 14, 16, 17, 18, 47/a ve 65 inci maddelerine aykırı hareket edenler hakkında idari para cezasına dair tutanak düzenlenir. Kanunun 47 nci maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durum bir yazı ile gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna bildirilir.

d) (**Ek: RG-18/05/2007-26526**) Ulaştırma Bakanlığının yetkili kıldığı personeli tarafından Karayolları Trafik Kanununun 35 ve 65 inci maddelerine aykırı hareket edenler hakkında idari para cezasına dair tutanak düzenlenir.

Tutanaklar, mahkemelik olanlar için suç, para cezaları için ceza tutanağı olmak üzere iki şekilde olur.

(**Değişik:RG-25/5/2012-28303**) Tutanakların düzenlenmesine ve yapılacak diğer işlemlere ait uygulamalar, 6/4/2011 tarihli ve 27897 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Kanunu Hükümleri Gereğince Uygulanan İdari Para Cezalarının Tahsilinde ve Takibinde Uygulanacak Usul ve Esaslar ile Kullanılacak Alındılar, Tutanaklar ve Defterler Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yapılır.

Tutanak Düzenleyenlerin Yükümlülüğü

Madde 162- Tutanak düzenleyenler;

a) Tutanaklarla ilgili olarak;

- 1) Tutanaklara bağlı olduğu birimin adı bulunan kaşe damgayı basmak, bastırmak ve birimin adını yazmak,
- 2) Adını, soyadını, görev ünvanını ve sicil numarasını yazarak veya bu bilgiler bulunan kaşe damgayı her nüshasına basarak imza etmek,
- 3) Tutanaklar, tebliğ yerine geçmek üzere, hakkında işlem yapılana imza ettirmek ve bir nüshasını vermek,
- 4) Tutanakları imza etmekten kaçınanlar için imza etmedi,
- 5) Tescil plakasına göre işlem için Kanunun 116 ncı maddesi,
- 6) Zorunlu hallerde resmi ve özel kurum veya kuruluşların sorumluları için “gıyabında” yazarak kayıt koymak,
- 7) Suça el koymaların birden fazla olması halinde mahkemelik suç tutanağını en az 2 görevli tarafından imzalamak,
- 8) Yalnızca alındıların her sayfasını, bağlı olduğu kuruluşun resmi mührü ile mühürlemek, İle yükümlüdürler.

b) Tutanaklar hakkında yapılacak işlemler;

- 1) Mahkemelik suç tutanaklarının bir örneği 7 iş günü içinde yetkili mahkemeye, tutanakların kaydedildiği listeler örneğine uygun olarak tanzim edilir ve bilgisayar ortamına aktarılır.
- 2) (**Değişik: RG-18/05/2007-26526**) Trafik idari para cezası karar tutanakları, kesinleşme tarihinden itibaren 7 iş günü içinde, takip ve tahsili için Maliye Bakanlığınca belirlenecek birime veya kuruma gönderilir.
- 3) Tutanakların birer örneği değerlendirme için ilgili birimde saklanır.
- 4) Ceza puanlamasına esas olmak üzere Jandarma Genel Komutanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü yetkililerince düzenlenen tutanakların kaydedildiği listeler ilgili trafik zabıtası denetleme birimine gönderilir.

Alındılarla (makbuz) tahsil edilen paralar, alındıların bitip bitmediğine bakılmaksızın her yedi günde bir saymanlık veznesine yatırılır.

Diplomatik Muafiyeti Olanlar Hakkında Suç veya Ceza Tutanağı Düzenlemesi

Madde 163- Uluslararası ikili veya çok taraflı anlaşmalar uyarınca diplomatik muafiyeti olan yabancı kişiler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlenmesini gerektiren durumlar ile çeşitli ülkelerdeki değişik uygulamalar dikkate alınarak trafik görevlilerince yapılacak işlemlerin yürütülmesi ve uygulanması esasları İçişleri Bakanlığınca valiliklere bildirilir.

Para Cezalarının Ödeme Şekli

Madde 164- Yetkililer tarafından para cezalarını hemen ödemeyenler için, “Trafik Ceza Tutanağı” düzenlenir.

Bu ceza tutanaklarında yazılı trafik cezaları Maliye Bakanlığının sayman mutemetlerine veya mal sandıklarına ve Trafik Kanununun 114 üncü maddesine göre yetkili kılınmış görevlilere ödenebileceği gibi, Posta İşletmesi idaresine veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı bankalara ödenebilir.

Banka veya posta ile yapılan ödemelerde paranın bankaya yatırılma veya postaya verilmiş tarihi ödeme tarihi sayılır.

(Ek fıkra: RG-18/05/2007-26526) Trafik idari para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilâtın muhasebe birimi hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Para Cezalarının Ödeme Süresi

MADDE 165 – (Değişik: RG-18/05/2007-26526)

Ödeme derhal yapılmadığı takdirde para cezalarının, tutanağın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenmesi gerekir. Bir ay içinde ödenmeyen cezalar için her ay % 5 faiz uygulanır. Aylık faizin hesaplanmasında ay kesirleri tam ay olarak dikkate alınır. Bu suretle bulunacak tutar cezanın iki katını geçemez.

Kesinleşen ve süresinde ödenmeyen para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Tescil Plakalarına Göre Tutanak Düzenlenmesi

Madde 166- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun yetki verdiği trafik zabıtası, trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis, polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma; trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar tarafından;

a) Trafiği tehlikeye düşürecek, engel olacak şekilde veya yasaklanmış yerlerde park edilen araçlara,

b) Trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenmiş bulunan, sürücüsü tespit edilemeyen araçlara,

c) **(Değişik: RG-18/05/2007-26526)** 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 26/1–2, 31/1-b, 36 ve 49 uncu maddeleri hükümlerine uymayan araçları kullanan sürücüler, aynı zamanda araç sahibi değilse, araç sahiplerine aynı miktar kadar,

Tescil plakasına göre tutanak düzenlenir.

Karayolları Genel Müdürlüğünün yetkili personeli tarafından, Kanunun 13, 14, 16, 17, 18, 35, 47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlenir, 47 nci maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durum bir yazı ile gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna bildirilir.

(Değişik:RG-25/5/2012-28303) Araçların tescil plakasına göre düzenlenen tutanaklar, Karayolları Trafik Kanunu Hükümleri Gereğince Uygulanan İdari Para Cezalarının Tahsilinde ve Takibinde Uygulanacak Usul ve Esaslar ile Kullanılacak Alındılar, Tutanaklar ve Defterler Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Ceza Puanı Uygulaması ve Sürücü Belgelerinin Geçici Olarak Geri Alınması (Değişik başlık: RG-02/11/2000-24218)

Madde 167- (Değişik:RG-9/6/2008-26901)⁽⁴⁾ Karayolları Trafik Kanununun kural ihlali saydığı fiilden dolayı haklarında ceza uygulanan sürücülere, aldıkları her ceza için (Ek:35)'deki "Ceza Puanı Cetveli"nde belirlenen ceza puanları verilir.

a) **(Değişik:RG-9/6/2008-26901)⁽⁴⁾** Uygulama esasları;

Trafik kuralının ihlal edildiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde toplam 100 ceza puanını aştığı Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Merkezince tespit edilen sürücülerin, sürücü belgeleri 2 ay süre ile geri alınır. Bu süre sonunda kanunda öngörülen eğitimi gördüklerini belgeleyen sürücülerin sürücü belgeleri iade edilir.

b) Ceza puanlarının hesaplanması, belgelerin geri alınması ile ilgili yapılacak işlemler,

1) **(Değişik:RG-9/6/2008-26901)⁽⁴⁾** Sürücülerin ihlal etmiş olduğu her trafik kuralı için, ihlalin özelliğine göre 5'ten 20'ye kadar ceza puanı verilir ve sicillerine kaydedilir.

2) Karayolları Trafik Kanununun ilgili hükümlerine göre cezai işlem yapılan sürücüler hakkında "Ceza Puanları Bildirim Listesi" tanzim edilerek, bilgisayar ortamına aktarılmak ve sürücü sicillerine kaydedilmek üzere ilgili trafik zabıtasına bildirilir.

(Değişik:RG-9/6/2008-26901)⁽⁴⁾ Trafik kuralını ihlal eden sürücülerin almış oldukları ceza puanları, uygulamaya başlama tarihi esas olmak şartıyla ve son ihlal tarihinden başlamak üzere geriye doğru 1 yıl içindeki ceza puanları toplanır.

Ceza puanları toplamı 100 sayısını (100 dahil) aşan sürücüler tespit edilerek haklarında işlem yapılmak üzere bilgisayar kayıtları esas alınarak hazırlanan "Ceza Puanı Çizelgeleri"ne istinaden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 118 inci maddesine göre birinci defada 2 ay süre ile geri alınır ve Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliğine göre eğitime tabi tutulur.

Aynı yıl içinde ikinci defa 100 ceza puanı dolduran sürücülerin sürücü belgeleri 4 ay süre ile geri alınarak, psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar. Muayene sonucunda sürücülük yapmasına engel hali bulunmayanların belgeleri, süresi sonunda iade edilir.

1 yıl içinde 3 defa 100 ceza puanını dolduran sürücülerin sürücü belgeleri süresiz olarak iptal edilir.

Ölümlü sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet veren sürücülerin sürücü belgeleri ise 1 yıl süre ile geri alınır.

Geri alma işlemleri sürücü belgesinin verildiği, belge sahibinin ikamet ettiği veya işyerinin bulunduğu yerdeki mahalli zabıta ile trafik zabıtası tarafından yürütülür.

Geri alınacak olan sürücü belgeleri, geri alınırken ve süresi sonunda geri verilirken durum bir tutanakla tespit edilir.

3) 100 ceza puanına ulaştığı tarihte bu puanın üstünde tespit edilen ceza puanı sayıları daha sonraki ceza puanı hesaplamasında dikkate alınmaz.

4) 100 ceza puanını doldurduğu tarih ile sürücü belgesinin geri alınma işleminin başlatıldığı tarihler arasında araç kullanarak ceza puanı alan sürücülerin, almış oldukları bu ceza puanları, daha sonraki ceza puanı hesaplamasında da değerlendirmeye alınır.

Geri alınma süresi içinde araç kullandığı tesbit edilenlere Kanunun 118 inci maddesi hükümleri uygulanır.

c) (**Değişik: RG-18/05/2007-26526**) Alkollü içkilerin etkisi altında araç kullanmak suçunun geriye doğru 5 yıllık süre içerisinde birinci ve ikinci defa işlenmesi durumunda, geriye doğru bir yıl içerisinde hız sınırlarının % 30'dan fazla 5 kez ihlal edilmesi halinde ve bir yıl içerisinde 100 ceza puanının birinci ve ikinci defa doldurulması halinde, sürücülerin sürücü belgeleri, trafik polisi veya jandarmanın trafik eğitimi görmüş personeli tarafından Karayolları Trafik Kanununda yazılı süreler kadar re'sen geçici olarak geri alınır.

Sürücü Belgesi Alındıktan Sonra Çeşitli Suçlardan Mahkum Olanların Sürücü Belgelerinin Geri Alınması Esasları

Madde 168- Sürücü belgesi alındıktan sonra çeşitli suçlardan mahkum olanların sürücü belgelerinin geri alınması esasları ile yapılacak işlemler aşağıda gösterilmiştir.

a) Sürücü belgeleri mahkeme kararı ile geri alma işlemleri;

1) Belge sahibinin; Türk Ceza Kanununun 403, 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan mahkumiyeti halinde süresiz olarak geri alınır.

2) Diğer suçlardan mahkumiyet halinde ise, ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak geri alınabilir.

Mahkeme kararındaki geçici geri alma hükmünün uygulanması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir.

b) Geri alınma işlemlerinin yürütülmesi;

1) Geri alma işlemleri; belgenin verildiği ve belge sahibinin ikametgah ve işyerinin bulunduğu yerdeki mahalli zabıta ile trafik zabıtası tarafından işbirliği halinde yürütülür.

2) Mahkeme kararını alan mahalli zabıta, karar örneğini veya özel bir bilgiyi trafik zabıtasına verir, trafik zabıtası da bu bilgiyi kayıtlarına alır, ilgililere duyurur ve bilgi işlem merkezine aktarır.

3) Geçici olarak geri alınacak sürücü belgeleri, geri alınırken ve süresi sonunda geri verilirken gerekli tutanakların trafik zabıtasınca düzenlenmesi zorunludur.

ONUNCU KISIM

Trafik Eğitimi-Sürücü Kursları-Çocuk Trafik Eğitim Parkları

BİRİNCİ BÖLÜM

Trafik Eğitimi ve Denetimi

Trafik Eğitimi ve Denetiminde Genel Esaslar

Madde 169- Öğretim kurumları dışında, gerçek ve tüzel kişilerin karayolunu kullananların eğitimi ile ilgili çalışmaları, konu ve kapsam yönünden tesbiti ve uygulama yönünden denetlemeye, Emniyet Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Karayolu Trafik Günü ve Haftası

Madde 170- Trafik düzeni ve güvenliği bakımından karayolunu kullananların eğitimindeki önemi vurgulamak, çeşitli kurum ve kuruluşların trafik eğitimine olan katkılarını artırmak amacı ile;

a) (Değişik: RG-18/05/2007-26526) Her yıl Mayıs ayının ilk Cumartesi günü "Karayolu Trafik Güvenliği Günü,

b) Bu günü takip eden hafta ise "Karayolu Trafik Haftası",
Olarak değerlendirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Sürücü Kursları ve Çocuk Trafik Eğitim Parkları

Sürücü Kursları

Madde 171- Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmaya ilişkin esas ve usuller Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılan Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliği ile belirlenir.

Çocuk Trafik Eğitim Parkları

Madde 172- Okul öncesi çocuklara ve ilköğretim öğrencilerine trafik bilgisi vermek ve kurallara uyma alışkanlığı kazandırmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak "Çocuk Trafik Eğitim Parkları Yönetmeliği" esaslarına göre il özel idareleri ve belediyeler ücretsiz çocuk eğitim parkları yapar.

Belediyeler, gerçek ve tüzel kişilerin çocuk trafik eğitim parkı yapmasına da izin verir.

ONBİRİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Olağanüstü Hallerde ve Savaşta Karayolu Trafikinin Düzenlenmesi ve Denetimi

Madde 173- Olağanüstü hal ve savaşta hazırlanmış planlara veya mevcut duruma göre, askeri trafik için kullanılacak karayolları Genelkurmay Başkanlığınca belirlenir.

Olağanüstü Hal ve Savaşta;

a) Askeri trafiğe ayrılan karayollarında trafiğin yönetimi, düzenlenmesi ve denetimi askeri kişilerce yerine getirilir.

b) Askeri ve sivil trafiğin kullandığı karayollarının kesiştiği, aktarma ve geçitlerin yapıldığı bölümlerde, görevli trafik zabıtası ve yetkili genel zabıta personelince, askeri görevlilerin isteklerine uyulur.

c) Askeri yönetimde olan karayolunda; karayolunu kullanan sivil kişiler asker görevlilerin, sivil yönetiminde olan karayolunda da asker kişiler, trafik görevlilerin talimatlarına uymak zorundadırlar.

Olağanüstü hallerde ve savaşta uygulamak üzere hazırlanan planlarla ilgili olarak; yapılacak manevra ve tatbikatlarda, düzenleme ve yönetimi denemek üzere Genelkurmay Başkanlığınca uygulamalar yapılabilir.

Bu uygulamalar sırasında, personel ve araç seferberliği, yedek parça ve malzeme stoku, yapıların kullanılması ve komuta kademeleri konularındaki faaliyetler de değerlendirilebilir.

Terkedilen, Hasara Uğrayan veya Uzun Süre Parkedilen Araçlar

Madde 174 – (Değişik: RG-18/05/2007-26526)

Karayolunu kullananları uzun süre etkileyecek şekilde park edilmiş, terk edilmiş veya hasara uğramış araçları, durumu bir tutanakla tespit ederek kaldırıp götürmeye ve trafikten men etmeye trafik zabıtası yetkilidir.

Men etme işlemi yapılırken;

- a) Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddeleri gereğince trafikten men edilen araç sahiplerine men işlemi sırasında Kanunun EK-14'üncü maddesi hükmü yazılı olarak tebliğ edilerek trafikten men tutanağı düzenlenir ve bu işlem Trafikten Men Edilen Araç Defterine kaydedilir.
- b) Trafikten men edilerek alıkonulan araçlar ile buluntu araçlar resmi kurum veya özel otoparklarda muhafaza altına alınır.
- c) Trafikten men işlemi sırasında, araç sahiplerine yapılan tebligat ile sahibine tebligat yapılamayan araçlar ve sahipleri hakkında varsa ayrıntılara ilişkin bilgi ve belgeler (trafikten men tutanağı, çekici tutanağı, otopark teslim tutanağı, araca ait trafik tescil kayıtları vb.) araçların trafikten men edildiği tarihten, buluntu araçlar için buluntu tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren 4 ay içinde Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne gönderilir.
- ç) Bildirim tarihinden sonra sahipleri tarafından alınmak üzere başvuruda bulunulan araçlar olması halinde, bu araçlar hakkındaki bilgiler satış işleminden önce Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne bildirilir.

Yabancı plakalı araçların kaldırılması halinde, gerekli olanlar için gümrük mevzuatına göre işlem yapılır.

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu

Madde 175- (Mülga: RG-18/05/2007-26526)

Basılı Kağıt ve Tescil Plakalarının Basım ve Dağıtım

Madde 176- Karayolları Trafik Kanununun 131 inci maddesi hükmü uyarınca;

a) Trafik şube veya bürolarında ve Milli Eğitim Bakanlığınca açılma izni verilmiş motorlu taşıt sürücülerini kurslarında iş sahipleri ve kursiyerler tarafından verilmesi ve kullanılması gereken basılı kağıt ve tescil plakalarının;

1) Cins ve çeşitleri; İçişleri, Milli Eğitim, Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarınca,

2) Satış bedelleri; İçişleri, Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarıyla Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca belirlenir.

b) Bunların cins, çeşit ve satış bedellerinin tespitinde, basım ve dağıtımında aşağıdaki esas ve usuller uygulanır.

1) Cins ve çeşitleri; bu Yönetmelikte ve diğer yönetmeliklerde gösterilenlerden gerekli görülerek seçilen yazışma, form, çizelge, cetvel ve benzeri kağıtlardan oluşur.

2) Satış bedelleri; maliyetleri ve dağıtım masrafları dikkate alınarak her biri için satış fiyatı belirlenir ve kağıtlar üzerinde gösterilir.

3) Basılı kağıtların ve tescil plakalarının basımı ve dağıtımını Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu tarafından yapılır.

c) Bunların belirlenen esaslara uygun şekilde bastırılmasından her an hizmete hazır şekilde bulundurulması dağıtımından Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu sorumludur.

d) Basılı kağıt ve tescil plakalarının basım ve dağıtımında uygulanacak diğer esas ve usuller ile ayrıntılar Emniyet Genel Müdürlüğü ile Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunca bir protokolle düzenlenir.

e) Bunlardan kıymetli kağıt durumunda olan tescil belgesi, trafik belgesi ile sürücü çalışma belgesi, Maliye Bakanlığınca bastırılarak iş sahiplerine verilmek üzere dağıtımı sağlanır. Sürücü belgeleri ise Emniyet Genel Müdürlüğünce bastırılarak dağıtılır.

Araçların Trafiğe Çıkarılmalarında Kısıtlama ve Yasaklamalar

Madde 177- Trafiğin ve karayolu yapısının büyük ölçüde etkilendiği karayollarında İçişleri Bakanlığınca;

- a) İkili veya çok taraflı anlaşma hükümleri ile karayoluyla uluslararası yolcu ve eşya taşıma esaslarına ait mevzuat hükümleri saklı tutulmak,
- b) İlgili kuruluşların da katkısı ile inceleme, araştırma, etüt ve sayımlar yapılarak teşkil edilmek,
- c) Zamanı, süresi, yeri, gün ve saatleri belirlemek,
- d) **(Değişik: RG-02/11/2000-24218)** Bayındırlık ve İskan ve Ulaştırma Bakanlıkları ile Gümrük Müsteşarlığının görüşü alınmak,
- e) Yabancı ülke araçları için ilgili ülkelere duyurulmak üzere Dışişleri Bakanlığı, yurtiçi taşıma yapan araçlar içinde TRT ve basın-yayın organları aracılığı ile ilan edilmek, Şartıyla uluslararası ve yurtiçi taşımalar kısıtlanabilir veya yasaklanabilir.

Okul Geçidi Görevlisi

MADDE 178 – (Değişik:RG-21/3/2012-28240)

İlk ve orta dereceli okul öğrencilerinin okul önlerinde ve geçitlerinde güvenli şekilde okula giriş ve çıkışlarını sağlamak amacıyla, trafik zabıtasınca verilmiş belgesi bulunan ve özel kıyafet ve işaret taşıyan görevliler, bu yerlerde trafiği sevk ve idare etmeye görevli ve yetkilidirler.

Okul geçidi görevlisinin seçimi, eğitimi, görev, yetki ve sorumlulukları aşağıda gösterilmiştir.

a) Okul geçidi görevlisi olma şartları ve seçilme esasları

- 1) İlk ve orta dereceli okullarda istekli öğretmenler, veliler ile 12 yaşını doldurmuş öğrenciler okul geçidi görevlisi olabilirler.
- 2) Okul geçidi görevlisi olma şartlarını haiz olan öğretmenler ile öğrenciler bu isteklerini mensup olduğu okul müdürlüklerine, veliler ise, il emniyet müdürlüklerine yazılı olarak bildirirler.
- 3) Okul müdürlüklerince tespit edilen adayların müracaatları bağlı oldukları il milli eğitim müdürlükleri kanalıyla il emniyet müdürlüğüne bildirilir.
- 4) Müracaatta bulunan adaylar, il emniyet müdürlüğünün koordinatörlüğünde şehiriçi trafik denetleme şube müdürü, bölge trafik şube müdürü ile milli eğitim müdürlüğünün tayin edeceği iki eğitim uzmanından oluşan komisyonca seçilirler.

Seçim sırasında, adayların trafik hizmetlerine olan yakınlığı ile yetenek ve kabiliyetlerine bilhassa özen gösterilir.

5) Okul geçidi görevlisi olması uygun görülen adaylar, her iki kuruluşun uygun göreceği yer ve zamanda trafik zabıtasınca pratik ve uygulamalı eğitimden geçirilirler.

Eğitim sırasında trafik kuralları, trafik işaret, levha ve cihazları, trafiğin sevk ve idaresinde dikkat edilecek usul ve esaslar, taşıtların durdurulması ve yönlendirilmesi sırasında can ve mal güvenliği açısından dikkat edilecek emniyet tedbirleri ile yayaların taşıtlara, taşıtların ise yayalara karşı geçiş önceliği hakkının nasıl ve ne şartlar altında kullanılabileceği konuları öğretilir.

Uygulamalı eğitim sırasında geçit görevlisinin vereceği işaret ve yön tayini esasları, görevlinin okul önlerinde veya geçitlerde kendi can güvenliğinin korunması amacıyla bulunabileceği yer ve noktalar yetkili bir memurun gözetiminde uygulamalı olarak yaptırılır.

6) Pratik ve uygulamalı eğitim sonucunda başarılı görülen ve müstakilen bu geçitlerde görev yapabileceği anlaşılan adaylara, eğitim görevlilerince, bir eğitim çizelgesi düzenlemek suretiyle bilgi ve yetenekleri dikkate alınarak, başarı durumları orta, iyi veya pekiyi olarak bildirilir ve imza edilir. Başarı belgeleri trafik şube müdürlüklerinde muhafaza altına alınır.

7) Başarılı olan adaylara Emniyet Genel Müdürlüğü adına il emniyet müdürü tarafından imzalanan ve esasları Ek-36'da yer alan "Okul Geçidi Görevli Belgesi" belgesi verilir.

b) Okul geçidi görevlilerinin çalışma usul ve esasları

1) Okul geçidi görevlileri ikamet etmiş olduğu il hudutları içerisinde, ikamet veya işyerine yakın olan okul önü veya geçitlerinde görev almaları esastır. Bunlardan, öğretmenler veya öğrenciler bulunduğu okul önlerinde görevlendirilirler. Kimlerin hangi okul önü veya geçitlerinde ve hangi saatlerde görev alacağı, öğrencilerin giriş ve çıkış saatleri dikkate alınarak okul müdürlükleri tarafından tespit edilmek suretiyle, trafik denetleme şube müdürlüklerine/büro amirliklerine bildirilir.

Okul geçidi görevlilerinin görev yeri ve zamanı il/ilçe trafik denetleme şube müdürlükleri/büro amirlikleri ile okul müdürlükleri tarafından defter kayıtlarına geçirilir.

2) Okul geçidi görevlileri kendilerine tayin edilen bu görev yerleri dışında görev yapamazlar.

3) Okul geçidi görevlileri, görevli olduğu geçit veya okul önlerinde, öğrencilerin güvenli şekilde karşıdan karşıya geçişlerini veya okul giriş ve çıkışlarını sağlamak amacıyla taşıt trafiğini gerektiğinde durdurma yetkilerine sahiptirler.

Taşıt sürücüleri de görevlinin vereceği işaret ve talimata uymak zorundadırlar.

Okul geçidi görevlilerince verilen talimat veya işarete uymayan sürücülerin kullandığı taşıtların plakaları, ihlal edilen trafik kuralı, trafik kuralının ihlal edildiği yer ve zaman tespit edilerek, Ek-48'de yer alan "Okul Geçidi Görevlisi Trafik Kural İhlali Tespit Tutanağı" tanzim edilir ve gerekli işlem yapılmak üzere o yerdeki trafik kuruluşlarına veya ekiplerine en geç üç iş günü içerisinde teslim edilir.

4) Okul geçidi görevi fahri bir görev olup, bu hizmetin karşılığında ücret talep edilmez.

5) Görevliler önemli bir mazeretleri bulunmadığı sürece görev yerlerine zamanında gelmek zorundadırlar. Ancak, sağlık veya diğer mazeretleri sebebiyle geçici bir süre görev alamayacak olanlar bu mazeretlerini il/ilçe trafik denetleme şube müdürlüklerine/büro amirliklerine ve okul müdürlüklerine bildirirler.

6) Okuldan mezun olan öğrenciler veya zorunlu nedenlerle yer değiştiren öğretmenler ve öğrenci velileri, bu durumu ilgili trafik şube müdürlüklerine bildirmek zorundadırlar.

7) Tayin veya zorunlu nedenlerle başka il veya ilçelere ikametini nakleden görevliler istekleri halinde kendilerine verilen okul geçidi trafik görevlisi kartı ile bulunduğu il/ilçe trafik denetleme şube müdürlükleri/büro amirliklerine müracaat etmek suretiyle görev alabilirler. Bu halde trafik şube müdürlükleri bu talebi yerine getirmek zorunda olup, bu Yönetmeliğin öngördüğü hükümler doğrultusunda işlem yaparlar.

8) Okul geçidi görevlileri görevleri sırasında karşılaşılabileceği güçlükler dikkate alınarak mahalli trafik zabıtasınca denetlenir ve gerektiğinde onlara yardımcı olunur.

Görevlerini ifada yetersiz kalan veya görevine gelmemeyi itiyat haline getirenler trafik zabıtasınca ihtar edilir. Bu tutum ve davranışlarını devam ettirenlerin görevlerine il emniyet

müdürünün onayı ile son verilir ve kendilerine verilen Okul Geçidi Görevli Belgesi iptal edilerek ilgili okul müdürlüğüne bilgi verilir.

c) Okul geçidi görevlilerinin kıyafetleri ve taşıyacağı işaretler aşağıda gösterilmiştir.

1) Okul geçidi görevlileri görevleri sırasında beyaz reflektif bantlı yelek ve şapka giyerler.

Reflektif yeleğin önünde ve arkasında trafik branşı işareti ve şapka alt kenarında kırmızı bezden üzerinde beyaz harflerle “TRAFİK” yazılı reflektif birer bant bulunur.

Okul geçidi görevlileri kışın, (mevsim şartları dikkate alınarak) palto veya pardösü ile üzerine reflektif bant giyerek görev yapabilirler.

2) Okul geçidi görevlileri; görevleri sırasında taşıt ve yaya trafiğini sevk ve idarede kullanmak üzere bir tarafı yeşil, diğer tarafı kırmızı renkte olan işaret çubuğu taşırlar.

İşaret çubuğunun yeşil zeminli olan tarafına büyük harflerle “GEÇ”, kırmızı renkte olan tarafına “DUR” kelimeleri yazılır. “GEÇ” ve “DUR” kelimeleri beyaz harflerden oluşur.

İşaret çubuğunun her iki zemini yansıtıcı özelliğe sahip olabileceği gibi, ışıklı da olabilir.

İşaret çubuğunun “DUR” ve “GEÇ” kelimelerinin yazıldığı kısımları asgari 20 cm. çapında daire, elle tutulacak kısmı ise 30 cm. uzunluğunda ve beyaz renkte olur.

Okul geçidi görevlilerinin özel giysileri ile kullanacakları araç ve gereçler, görevi veren okul idaresi tarafından temin ve tevzi edilir.

ONİKİNCİ KISIM

Kaldırılan ve Son Hükümler

Ekler

Madde 179- Bu Yönetmelik ekinde yer alan ekler; Yönetmeliğe dahildir.

Kaldırılan Hükümler

Madde 180- (Değişik ibare:RG-25/5/2012-28303) 16/6/1985 tarihli ve 18786 sayılı mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliği ile bu Yönetmelikteki ek ve değişiklikler yürürlükten kaldırılmıştır.

Ek Madde 1-(Ek: RG-11/04/2003-25076)

Avrupa Birliği mevzuatına uyum sürecinde, ülkemizde tescil edilmiş ve bu Yönetmeliğin ikinci, üçüncü ve dördüncü maddesi ile düzenlenmiş motorlu araçlara hız sınırlayıcı cihazların takılmasına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığınca belirlenir.

Belediyelerce kurulan elektronik sistemlerin Emniyet Genel Müdürlüğüne kullanılması

EK MADDE 2 – (Ek:RG-9/9/2011-28049)

Belediyelerce kendi bütçe kaynakları kullanılarak, karayollarında can ve mal güvenliğini sağlamak, düzenli ve güvenli trafik akışını temin etmek amaçlarına hizmet etmek üzere kurulmuş veya kurulacak elektronik sistemlerin Emniyet Genel Müdürlüğüne trafik ihlallerinin tespiti amacıyla kullanılması durumunda, bu sistemler üzerinden yapılan aylık tespitlere dayanılarak düzenlenen trafik idari yaptırım karar tutanaklarında yer alan trafik idari para cezasının % 30’u oranındaki tutar, izleyen ayın sonuna kadar Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinden ilgili belediyelere sistem kullanımı hizmet bedeli olarak ödenir.

Bu madde kapsamında hizmetinden yararlanılacak elektronik sistemlerin taşınması gereken teknik özellikler, kurulması gereken yerler ve belediyelerle yapılacak protokollere ilişkin diğer şartlar ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca (Emniyet Genel Müdürlüğü) müştereken belirlenir.

Geçici Maddeler

Geçici Madde 1- 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce edinilmiş ve çeşitli sebeplerle tescili yapılmamış olan tarımda kullanılan lastik tekerlekli traktörler ile varsa bunlara ait römork ve yarı römorklar ile motorlu bisiklet ve motosikletlerin tescil işlemleri, bu Kanunda değişiklik yapan 4199 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde tamamlanır. Bu süre gerektiğinde İçişleri Bakanlığınca 1 yıla kadar uzatılabilir.

Geçici Madde 2- 2918 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce satışı yapılmış olan araçların trafikte ve vergi kaydında malik olarak görülen eski sahiplerinin, bu Kanunda değişiklik yapan 4199 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde noterlikçe düzenlenen satış belgesi ile trafik şube veya bürolarına müracaatları halinde, önceki malik adına olan kayıt ve tescil işlemi silinerek son malik adına kayıt ve tescil işlemi yapılır. Ayrıca bu işlem, ilgili vergi dairesine bildirilir.

Geçici Madde 3- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 41 inci maddesinin 4199 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde öngörülen A1, A2, B, C, D, E sınıfı sürücü belgesi alacak olanlarda aranan en az orta okul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş bulunmaları şartı 31.12.1999 tarihine kadar aranmaz. İlkokul mezunu olmaları yeterli sayılır.

Geçici Madde 4 – (Ek: RG-18/05/2007-26526) (Değişik:RG-9/6/2008-26901)

Bu Yönetmeliğin 150 nci maddesinin beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onbirinci fıkraları yürürlüğe girinceye kadar, taşıtlarda sürücü yanındaki ön koltukta 10 yaşından küçük çocukların taşınması yasaktır.

Geçici Madde 5 – (Ek: RG-25/1/2008-26767)

31/12/2009 tarihine kadar Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüklerine teslim edilecek kamyon, otobüs, çekici ve tanker cinsi araçların hurdaya ayırma işlemleri, Hurda İşletmesi Müdürlüklerinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunca da yerine getirilebilir.

Özürlü işaretinin plakalar üzerinden kaldırılması

GEÇİCİ MADDE 6 – (Ek:RG-9/9/2011-28049)

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce, özürülere ait özel tertibatlı araçlar ile özürülük derecesi % 90 ve üzerinde olan özürülere adına tescil edilmiş özel tertibatı olmayan araçlara verilmiş olan ve üzerinde özürülere mahsus işaret bulunan tescil plakaları, araç sahiplerinin istemeleri halinde veya zayi, yıpranma ya da aracın bir başka tescil kuruluşuna nakli durumunda ek-12/U ve ek-12/V'de nitelik ve ölçüleri gösterilen tescil plakaları ile değiştirilir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 7 – (Ek:RG-21/3/2012-28240)

Bu maddenin yayımı tarihinden önce yetkilendirilmiş mevcut otoparklar ile çekici/kurtarıcı sahip ve şoförlerinden, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde 122 nci maddede belirtilen şartları yerine getirmeleri istenir. Bu süre içerisinde belirtilen şartları yerine getiremeyenlerin yetkileri iptal edilir.

GEÇİCİ MADDE 8 – (Ek:RG-25/5/2012-28303) (*)

Uluslararası sürücü belgelerinin verilmesi konusunda İçişleri Bakanlığınca yetkilendirme yapıncaya kadar, 80 inci maddenin değişiklikten önceki hali uygulanır.

Yürürlük

Madde 181- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 182 – (Değişik:RG-25/5/2012-28303)

Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri, Çevre ve Şehircilik ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanları birlikte yürütür.

[YÖNETMELİĞİN EKLERİNİ GÖRMEK İÇİN TIKLAYINIZ](#)

1 SAYILI CETVEL

(Değişik:RG-21/3/2012-28240)

ARAÇLARDA BULUNDURULMASI GEREKEN TEBHİZAT İLE BUNLARIN NİTELİKLERİNİ GÖSTEREN CETVEL

A) MOTORSUZ TAŞITLAR

Taşıt	Teçhizat	Durum ve Nitelikleri
El arabaları (karayollarına çıkan)	Gövde	Göze çirkin görünmeyecek, taşınan maddeler yere dökülmeyecek veya akmayacak şekilde imal edilir.
	Fren	Zincir şeklinde olacak, arabayı tespit edebilecek.
	Ön ışık veya reflektör	Sol yanı belirtecek şekilde, bir adet beyaz renkte olacak.
	Arka ışık veya reflektör	Sol yanı belirtecek şekilde, bir adet kırmızı renkte olacak.
Hayvanla çekilen arabalar	Koşum teçhizatı	Koşumlar, ayar ve tanzim edilebilir şekilde, dizgin sağlam olacak; ısıрма ihtimali bulunan hayvanlarda ağızlık bulunacak; nallar kışın buz çivileriyle mücehhez olacak veya şehir içinde kaymayı önleyecek şekilde, lastik, çuval gibi malzeme ile sarılır.
	Ön ışık	Sol dış yanda, bir veya her iki yanda birer adet lamba bulunacak, beyaz renkte ışık verecek.
	Arka ışık veya reflektör	Sol dış yanda, bir veya her iki yanda birer adet kırmızı ışık veren lamba veya sağda ve solda birer adet kırmızı reflektör bulunur.
Bisiklet	Fren	Tekerleklerden birine veya bir kaçına tatbik edilecek arabanın kontrolünü sağlayacak ve yerinde tespit edebilecek; tekerleğin yolu bozmasına sebebiyet vermeyecek ve devamlı olarak yere sürtmeyecek.
	Dingil uçları	Tekerlek poyralarından dışarı taşmayacak.
	Far	Beyaz ışık verecek ve 20 metre önü aydınlatabilecek evsafıta, önde, bir adet lamba olacak.
	Kuyruk lambası veya reflektör	Arkada, bir adet kırmızı renkte ışık veren lamba veya kırmızı reflektör olacak.

Fren	Emniyetle durmayı sağlayabilecek; ön ve arka tekerleklere kumanda edecek, birbirinden ayrı iki adet olacak.
İhbar aleti	Normal olarak 30 metreden duyulabilecek ses çıkarabilen zil, korna veya benzeri ses aleti olacak.
Sandık (yük taşıyanlarda bulunan)	Sürücünün rahat ve emniyetle görüşüne ve kullanmasına engel teşkil etmeyecek, genişliği, iki tekerleklielerde 80 cm, üç tekerleklielerde 160 cm.'yi geçmeyecektir.

B) MOTORLU TAŞITLAR

Motorlu taşıtlarda bulundurulması zorunlu teçhizat ile bunların özellikleri; Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onay Yönetmeliği, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik, İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliği ve Tarım veya Orman Traktörleri, Bunların Römorkları ve Birbirine Değiştirilebilir Çekilen Makinaları ile Sistemleri, Aksamaları, Ayrı Teknik Üniteleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği ile Araç Muayene İstasyonlarının Açılması, İşletilmesi ve Araç Muayenesi Hakkında Yönetmelikte gösterilmiştir.

Araçların bu yönetmeliklerde belirlenmiş niteliklere uygun olması mecburidir.

C) HUSUSİYETLERİNE GÖRE ARAÇLARDA BULUNDURULACAK TECHİZAT ⁽⁶⁾

Taşıt	Teçhizat	Durum ve Nitelikleri
Ücretle yolcu taşıyan motorlu taşıtlarda	İç lamba	Taşıtın içini aydınlatacak, sürücünün gözünü almayacak, beyaz ışıklı olacak.
Taksi otomobillerinde	Taksimetre	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca tespit edilen özelliklere sahip olarak imal edilmiş, yolcu tarafından görülebilecek şekilde araç içerisinde monte edilmiş ve her zaman kullanılır durumda bulunacaktır.
Otobüs, kamyon ve çekicilerde	Takograf	Sürücünün araç kullanma, dinlenme süreleri ile araç kullanırken yaptığı hızı belirleyecek, nitelikleri fonksiyonları ve teknik özellikleri bakımından Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca hazırlanan yönetmelik veya takograf teknik şartnamesine uygun olacaktır.
N3 sınıfı kamyon ve çekiciler ile azami ağırlığı 10 tonu aşan M3 sınıfı otobüslerde	Hız sınırlayıcı Cihaz	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca hazırlanarak Resmi Gazete'nin 5/6/2002 tarihli ve 24776 sayısında yayımlanarak yürürlüğe giren Motorlu Araçların Hız Sınırlayıcı Donanımları ve Bunların Takılması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliğine uygun olacaktır.
Taksi	Ayırıcı işaretler	Kenarları 105x320 mm. ebadında, ışık geçiren 3 mm. kalınlığında, krom sarısı renginde, pleksiglastan imal

		<p>edilmiş her iki yüzünde “TAKSİ” yazılı bulunan, çelik veya eloksalli alüminyumdan imal edilmiş bağlantı ayağı ile veya tavanına sabitlenecek şekilde aracın üzerine monte edilir.</p> <p>Ayrıca “TAKSİ” kelimesinden başka hiçbir yazı bulunmayacak, geceleri boş iken yakılacak, yolcu alındığında içeriden söndürülebilecek şekilde imal edilir.</p>
Dolmuş otomobilleri	Ayrıcı işaretler	<p>Taşıtı, ön cam hariç olmak üzere camların hemen altından çevreleyen, numunesine uygun zıt renkte ve 10 santimetre genişliğinde düz bir kuşak bulunur.</p> <p>Ayrıca, taşıtın tavanının üst ön kısmında çalıştığı hattı gösteren numunesine uygun bir levha bulunur.</p>
Okul Taşıtları	Ayrıcı işaretler	<p>Taşıtın arkasında “OKUL TAŞITI” yazısını havi numunesine uygun renk, ebat ve şekilli bir kuşak ile ayrıca öğrenci indirilip bildirilmesi sırasında kullanılacak en az 30 santimetre çapında olup, üzerinde siyah “DUR” yazılı kırmızı ışıklı bir lamba bulunur.</p>
Sürücü aday belgesi ile kullanılacak araçlar	Ayrıcı işaretler	<p>Taşıtın ön ve arkasından, kullananın aday olduğunu gösterecek şekilde numunesine uygun levha bulunur.</p>
Genişliği 255 cm’yi geçen ve münhasıran tarım işlerinde kullanılmak üzere imal edilmiş araçlar, yol bakım araçları, iş makineleri, kurtarıcı araçlar, bunları taşıyan özel taşıyıcı araçlar, tarım ürünleri taşıyan ve lastik tekerlekli traktörle çekilen römorklar ve hayvanla çekilen arabalar ve Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınarak trafiğe çıkacak	Ayrıcı işaretler	<p>Bu araçların trafiğe çıkışlarında, ön ve arkalarına en az 150 metreden görülebilecek ve en az 50 metreden rahatça okunabilecek şekilde yansıtıcı malzeme ile kırmızı zemin üzerine beyaz harflerle yazılacak ve en az 180x24 santimetre ebadında (Geniş Araç), (Geniş Yük), (Uzun Araç), (Uzun Yük), (Geniş ve Uzun Yük) ve (Geniş ve Uzun Araç) ibareleri yazılı birer levha bulunur.</p>

araçlar

Kamyonet (N1) ve kamyonlar (N2-N3) ile bunların römork ve yarı römorkları

Arkadan çarpmaya karşı koruma çerçevesi

Kamyonet ve kamyonlar ile bunların römork ve yarı römorkları arkadan çarpmaya karşı, özellikleri ilgili Tip Onay Yönetmeliği veya Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen ve arkadan çarpan aracın, öndeki araç altına girmesini önleyen bir çerçeve ile donatılır.

Traktör römorkları ve azami hızı 30 km/saati geçmeyen araçlar.

Arka işaret levhası

Traktör römorklarına, Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonları ECE R 69'a uygun iki adet işaret levhası takılır.

Kamyon, yarı römork ve römorklar

Arka işaret levhası

Azami yüklü ağırlığı 7,5 tonu aşan kamyonlara Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonları ECE R70'e uygun kamyonlara mahsus iki adet işaret levhası takılır.

Römork, yarı römork ve traktör römorkları

Geri yansıtıcı şerit⁽⁶⁾

Römork, yarı römork ve traktör römorklarına yan taraflarını çevreleyecek şekilde 5 ile 10 cm. genişliğinde sarı renkte ECE R 104 Regülasyonuna uygun geri yansıtıcı şerit takılır.

Traktörlerde

Flâşörlü, yanıp sönen, sarı ışıklı, dönerli, uyarı lambası

Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonu ECE R 65 Regülasyonuna göre onaylı olacaktır.

Otomobil, minibüs, kamyonet, otobüs, kamyon, çekici ve tehlikeli madde taşıyan bütün araçlar

Yangın söndürme cihazı

Otomobil ile yolcu ve yük taşıyan araçlarda yangın için A, B ve C yangın sınıflarının hepsine birden etki eden, TS 862 EN3 standardına uygun veya CE onaylı el yangın söndürme cihazları bulunur. Bu yangın söndürme cihazları kullanılmaya hazır bir durumda ve aşağıda açıklanan sayıda olmalıdır:

1- Tehlikeli madde taşıyan araçlarda, Tehlikeli Maddelerin Karayolu ile Taşınması Hakkında Yönetmelik hükümleri esastır. En az 2 kg kuru toz veya eşdeğer kapasitede bir adedi motor ve kabinde olabilecek yangınlara karşı olmak üzere azami yüklü ağırlığı 7,5 tonun üzerinde olanlarda toplam kuru toz ağırlığı en az 12 kg olacaktır. Bu yangın söndürücülerden en az birinin kapasitesi 6 kg olacaktır. 3,5 ile 7,5 ton azami yüklü ağırlığı olanlarda toplam kuru toz ağırlığı en az 8 kg, bir tanesinin kapasitesi ise en az 6 kg olacaktır. 3,5 tonun altında olanlarda ise toplam kuru toz ağırlığı en az 4 kg olacaktır.

2-Otobüs ve mafsallı otobüslerde toplam doldurma kapasiteleri en az 6 kg kuru toz olan yangın söndürme cihaz veya cihazları (Yolcu sayısı 26

kişiyeye kadar olan otobüslerde doldurma kapasitesi 2 kg kuru toz olan en az iki adet yangın söndürme cihazları).

3-Azami yüklü ağırlığı 12.000 kg.'dan fazla olan kamyon ve çekicilerde toplam doldurma kapasiteleri en az 6 kg. kuru toz olan yangın söndürme cihaz veya cihazları.

4-Azami yüklü ağırlığı 12.000 kg.'dan küçük olan kamyonlarda toplam doldurma kapasiteleri en az 4 kg. kuru toz olan yangın söndürme cihaz veya cihazları.

5-Otomobil, minibüs ve kamyonetlerde toplam doldurma kapasitesi en az 1 kg. kuru toz olan en az bir adet yangın söndürme cihazı.

El yangın söndürme cihazı, araçların görülebilen ve erişilmesi kolay olan bir yerinde bulundurulur ve hava şartlarından korunur. Cihazlardan en az biri aracı kullananın hemen yanında olur.

Otomobil,
minibüs, otobüs,
kamyonet,
kamyon, çekici
araçlar, lastik
tekerlekli traktör

Yedek malzeme ve
takımlar

Kriko, bijon anahtarı, dış ışık donanımı için birer adet yedek ampul, pense, tornavida, seyyar lamba veya el feneri, karlı ve buzlu günler için bir çift patinaj zinciri, çekme halatı.

Bütün motorlu
araçlar (Motosiklet
ve motorlu bisiklet
hariç)

Reflektör

Avrupa Ekonomik Komisyonu ECE R 27 Regülasyonuna uygun iki adet yansıtıcı bulunur.

Otobüs, kamyon
ve çekiciler

Engel işareti

Karayolu üzerinde arıza veya uzun süreli bırakılması halinde, normal hava şartlarında en az 150 metreden net olarak görülebilecek, 150x25 cm ebadında ve Avrupa Topluluğu Direktifleri ve Avrupa Ekonomik Komisyonu Regülasyonlarından ECE 70'deki teknik şartlara uygun bir adet engel işareti bulunur.

Şehirlerarasında
yolcu taşıyan
(motosiklet ve
lastik tekerlekli
traktör hariç)
bütün motorlu
araçlar

Stepne

M1 ve N1 kategorisi araçlarda kullanıma hazır bir stepne veya değiştirmek için gerekli ekipmanı ile birlikte geçici kullanım lastiği veya aracın hareketinin devamlılığını sağlayacak alternatif bir sistem (kendini onaran, kendiliğinden şişen, kendini destekleyen veya patlamaz lastikler gibi) bulundurulur.

M1, N1, L, tarım traktörü ve Sınıf 1 otobüsler hariç olmak üzere diğer araçlarda en az bir adet yedek tekerlek (stepne) bulundurulması ve bu yedek tekerleklerin (stepne) araçların yük ve yolcu

taşımalarına engel teşkil etmeyecek şekilde taşınır.

Otobüslerde ve azami yüklü ağırlığı 3.5 tondan fazla motorlu araçlarda (paletli araçlar hariç) ve azami yüklü ağırlığı 750 kg.'dan fazla iki dingilli römorklar (yarı römorklar hariç)

Tekerlek takozu

Bir adet tekerlek takozu bulunur. Bunlar gereği kadar tesirli ve kolay kullanılır olanlardır.

Üç veya daha fazla dingilli motorlu taşıtlarda, yarı römorklarda ve azami yüklü ağırlığı 750 kg.'dan fazla olan tek dingilli römorklar

Tekerlek takozu

İki adet tekerlek takozu bulunur. Bunlar gereği kadar tesirli ve kolay kullanılır olanlardır.

Azami sürati saatte 10 kilometreden az olan araçlarda kullanılabilir

Lastiksiz tekerlek

Yola temas eden kısmının 1 santimetre genişliğine düşen statik yük 125 kilogramı geçmeyecek; çivi gibi yola zarar verecek şekilde olmayacak, kenarları yuvarlatılmış olacaktır.

Otomobil, kamyon, kamyonet, çekici ve her çeşit arazi taşıtları, şehirlerarası otobüsler ve minibüsler

Emniyet kemeri

EEC-77/541 sayılı Avrupa Topluluğu Direktifi veya ECE R 16 sayılı Avrupa Ekonomik Komisyonu düzenlemesine uygun nitelikte olacaktır.

M1, M2, M3, M1G, N1, N2, N3 ve N1G sınıfı araçlar

Çocuk bağlama sistemleri

TSE, ECE, R 44 (Güç Tahrikli Taşıtlarda Çocuk Oturakları İçin Bağlama Tertibatının Onayı ile İlgili Hükümleri) ile 77/541/AT Yönetmeliği veya TSE ECE R 16 (Motorlu Taşıtlar;

I. Güç Tahrikli Taşıtlarda Emniyet Kemerlerine, Bağlama Sistemlerine, Çocuk Bağlama Sistemlerine ve Isofix Çocuk Bağlama Sistemlerine,

II. Emniyet Kemerleri, Bağlama Sistemleri, Çocuk Bağlama Sistemleri ve Isofix Çocuk Bağlama Sistemleri ile Donatılmış Taşıtların Onayı ile İlgili Hükümlere,

uygun durumda olacaktır.)

Buna göre ağırlıklara göre gruplandırma aşağıdaki gibidir:

- a) Grup 0; kütlesi 10 kg.'a kadar olan çocuklar için,
- b) Grup 0+; kütlesi 13 kg.'a kadar olan çocuklar için,
- c) Grup I; kütlesi 9 kg. ile 18 kg. arası olan çocuklar için,
- ç) Grup II; kütlesi 15 kg. ile 25 kg. arası olan çocuklar için,
- d) Grup III; kütlesi 22 kg. ile 36 kg. arası olan çocuklar için

M2 ve M3 sınıfı araçlar Emniyet kemeri sembolü Bu Yönetmeliğin ekinde yer alan (Ek-41) sembol (mavi alt zemin üzerine beyaz şekil), emniyet kemeri ile donatılmış her türlü oturma pozisyonunda görülebilecek bir şekilde yer alır.

Karayolu Taşıma Yönetmeliğine göre yetki belgesi almış yolcu taşımacılığında kullanılan araçlarda

Boyun korsesi Her 10 koltuk için en az bir adet olacaktır.

Motorlu bisiklet ve motosiklet (Sürücüsü bir çerçeve veya karoseri ile korunanlar hariç)

Koruma başlığı (Kask)

Sürücü ve taşınması halinde yolcular için; yanmayacak ve başı, ısı, çarpma ve dış tesirlere karşı koruyacak, görme ve işitmeye engel olmayacak, kolay takılıp çıkarılacak şekilde (Avrupa Ekonomik Komisyonu ECE R 22 Regülasyonuna uygun) olacaktır.

Koruma gözlüğü

Sürücüler için; gözü dış tesirlere karşı koruyacak, görüşe engel olmayacak, normal görüşü bozmayacak renkli veya renksiz (Koruma başlığının gözlüğü varsa ayrıca gözlük aranmaz) olacaktır.

Bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet

Reflektif işaret

Sürücüler ve taşınması halinde yolcular için, gece seyahatlerinde görünürlüklerini sağlayacak şekilde giyinecekler veya giysilerine reflektif işaret takacaklardır.

Sağır ve dilsizlerin araçlarını belirten işaret

Örneğine uygun şekilde, aracın arkasında sağ ve sol tarafta iki adet.

Otomobil

Sağır ve dilsizlerin geriyi görme aynaları veya cihazları

En az içte bir, dışta sağda ve solda iki adet bulunacak ve sürücünün ön görüş sahası dışındaki, kendisini ilgilendiren bütün trafik hareketlerini açıkça görmesini sağlayacak şekilde ve boyutlarda yapılmış

ve yerleştirilmiş olacaktır. Ayna yerine kameralı sistemler de kullanılabilir.

Yük taşıyan her türlü şehiriçi, şehirdışı nakliyat yapan kamyon ve kamyonetler

Yüklü ve yüksüz Kasanın arka kapak ortasında, 24x24 cm. ebadında ağırlıkları belirleyenve yüklü yüksüz ağırlıkları gösteren bir adet madeni işaretler levha bulunur.

86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamına giren ve trafik komisyonları kararı ile plaka tahdidi uygulanan il ve ilçelerde ticari amaçla çalışan taksi otomobillerinde, Karayolu Taşıma Yönetmeliğine göre yetki belgesi almış yolcu taşımacılığında kullanılan araçlarda.

Telsiz veya haberleşme cihazı

Şehir içerisinde ticari amaçla çalışan taksi otomobillerini belli bir merkez aracılığı ile müşteri adreslerine sevk etmeye yarayan telsiz cihazı veya benzeri haberleşme cihazıdır.

Taşıma esnasında taşıtın çalışma düzenini olumsuz bir şekilde etkilemeyecek, çalışır vaziyette telsiz veya benzeri haberleşme cihazı olacaktır.

Sayfa 1

2 SAYILI CETVEL

(Değişik:RG-21/3/2012-28240)

ARAÇLARDA BULUNDURULMASI İHTİYARİ TEÇHİZAT İLE BUNLARIN NİTELİKLERİNİ GÖSTEREN CETVEL

Teçhizat

Nitelikleri

Bayrak gönderi

Eğilip bükülmeyen bir şekilde yapılmış ve üzerinde herhangi bir ışık tertibatı bulunmamak şartıyla, bisiklet ve motosikletlerde ön tekerlek hizasında, diğer araçlarda, milli bayrak için gidiş yönüne göre sağ ön tarafta, diğer flama ve forslar için sol tarafta bulunabilir.

Özel levhalar

Karoser üzerine takılacak; aracın cins veya ticari şeklini gösterecek, ışıklı veya ışısız olabilecektir.

Ticari ad veya unvan ile logo, amblem ve benzeri mahiyetteki yazı, resim ve işaretler

Araç işleticisinin ticari ad veya unvanı ile işletmecii kuruluşun tanıtımına yönelik logo, amblem ve benzeri mahiyetteki yazı, resim ve işaretler aracın camları, tekerlekleri, ön ve arka kısımları dışındaki alanlar üzerinde bulunabilir. Otobüs ve minibüslerin ayrıca ön ve arkalarına işleticinin kısa ticari ad veya unvanı da

	yazılabilir.
Geri aydınlatma lambası, sis lambası, dörtlü acil uyarı lambası, cam içi stop lambası, rüzgârlık	Motorlu araçlarda bulunduğu takdirde, Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun olacaktır.
Projektör	Kullanılan cihazlar tip onaylı veya CE işaretli olacak ve sürücü mahallinden ayarlanır (Özel amaçlı taşıtlar hariç).
Araç koruma sistemi	Araçların ön farları, ön ve yan camları ile aracın madeni parçaları üzerine "Oyum-yazım" metoduyla o aracın şase numarasının yazılması suretiyle elde edilen, numunesine uygun araç koruma sistemi bulunabilir.
Özel güvenlik bölmesi	Taksilere, müşterilerin araç sürücüsü ile iletişim ve temaslarını engelleyen ve özellikleri Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelikte belirtilen zırhlı ara bölme konulabilir.
Işıklı acil durum uyarı sistemi	Taksilerde oluşabilecek acil durumlarda kullanılmak üzere, taksi sürücüsü tarafından acil durum düğmesine basmak suretiyle dışarıya kırmızı ışık veren, taksi tepe lambasının altına monte edilen, en az 300x10 mm boyutlarında, ön ve arkadan görülebilecek şekilde ışıklı acil durum uyarı sistemi konulabilir. Uyarı lambasının belirli noktalarda sağlaması gereken ışık şiddeti değerleri ECE-7 Regülasyonunda S3 kategorisi stop lambaları için verilen değerleri sağlamalıdır.
Acil çağrı sistemi	Taksilerde oluşabilecek acil durumlarda kullanılmak üzere, taksi sürücüsü tarafından acil çağrı düğmesine basmak suretiyle araç takip merkezine acil durum uyarısı gönderen acil çağrı sistemi konulabilir.
Görüntü cihazları	Ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapılan araçlarda şoförlerin izleyemeyeceği şekilde olmak şartıyla, görüntü cihazları bulundurulabilir. Ancak, görüntü cihazları şoförler tarafından yönetilemez.

Sayfa 2

3 SAYILI CETVEL

(Mülga: RG-18/05/2007-26526)

Sayfa 3

4 SAYILI CETVEL

PSİKO-TEKNİK DEĞERLENDİRME VE PSİKİYATRİ UZMANI MUAYENESİNDE SÜRÜCÜLERDE ARANILACAK ŞARTLAR İLE DEĞERLENDİRME VE MUAYENEYE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

Amaç

Psiko-teknik değerlendirmenin amacı, sürücülerin sahip oldukları güvenli araç kullanmalarını sağlayan zihinsel ve psikomotor yetenek düzeylerini objektif yöntemlerle ölçmek ve değerlendirmektir.

Tanım ve Kapsam

Psiko-teknik değerlendirme; sürücülerin sahip oldukları güvenli araç kullanmalarını sağlayan zihinsel ve psikomotor yetenek düzeylerinin; bu yetenek alanlarında tanımlanan bilgisayar destekli testler aracılığı ile ölçülmesidir.

Psiko-teknik Değerlendirme Yapmaya Yetkili Kuruluş ve Kişiler

Psiko-teknik değerlendirme, bu Cetvelde belirtilen usul ve esaslara göre ve yine bu Cetvelde tanımlanmış altyapı özelliklerine sahip, resmi ve özel kuruluşlar bünyesinde oluşturulan ve il sağlık müdürlüğü tarafından yetkilendirilmiş merkezlerde çalışan psikolog ünvanına sahip kişiler tarafından yapılır.

Psiko-teknik Değerlendirme Merkezinin Taşınması Gereken Nitelikleri

Merkezin genel özellikleri;

- a) Psiko-teknik değerlendirme için gereken bilgisayar destekli test gereçleri ile teçhizatlandırılmış olması,
- b) Bu hizmeti verebilecek uygun çalışma mekanına sahip olması (psikolog için çalışma odası, sürücüler için bekleme bölümü, tuvalet ve benzerleri),
- c) Psiko-teknik değerlendirmeleri yapmak üzere psikolog istihdam edilmiş olması,
- d) Genel çalışma mekanından ayrı ve aşağıdaki özelliklere sahip, sürücülere psiko-teknik değerlendirme uygulaması için ayrılmış oda veya odaların bulunması;
  - 1) Sessiz,
  - 2) Genel çalışma ortamından etkilenmeyen,
  - 3) Uygulama esnasında giriş çıkışlara kapalı,
  - 4) En az 3 metre kare büyüklüğünde,
  - 5) Havalandırma olanağına sahip,
  - 6) İyi ışıklandırılmış,
  - 7) Duvarları açık renkle boyalı,
  - 8) Dikkati dağıtacak çok fazla materyal olmamalı (duvarlarda resimler, müzik, saat ve benzeri),
  - 9) Teste katılan kişinin oturacağı ergonomik, tekerlekli ve kolsuz en az bir büro koltuğu olmalı,
  - 10) Birden fazla sisteme sahip merkezlerde grup uygulaması yapmak üzere, sistemler aynı odaya yerleştirilebilir. Ancak, oda yeterince büyük olmalı ve sistemler oda içinde adayların birbirini izlemesini engelleyecek şekilde, birbirinde paravanla ayrılarak, konumlandırılmalı,
  - 11) Maksimum performans sergilemeye uygun olacak şekilde ısı ayarlanmış olmalı.

İl Sağlık Müdürlüğünce Yürütülecek Yetkilendirme İşlemi

Psiko-teknik değerlendirme merkezi açmak isteyen kişi aşağıda belirtilen belgeler ile işyeri açmak istediği ilin il sağlık müdürlüğüne başvurur.

- a) Başvuru sahibinin psiko-teknik değerlendirme merkezi açmak istediğine dair dilekçe,
- b) **(Değişik:RG-25/5/2012-28303)** Merkezde çalışacak kişinin psikolog ünvanını (Fakültelerin 4 yıllık psikoloji bölümü mezunları) taşıdığını belgeleyen diplomanın il sağlık müdürlüğünce tasdikli örneği (Merkezde çalışacak psikologların birden çok olması durumunda her biri için ayrı belge istenir.),

- c) Psiko-teknik değerlendirme merkezinin onaylı krokisi,
- d) Merkezde, psiko-teknik değerlendirme için kullanılacak ve bu Cetvelde genel esas ve usulleri belirtilen trafik alanında geliştirilmiş bilgisayar destekli testlerin Türkiye toplumu özelliklerine göre hazırlanmış norm çalışmasına sahip olduğunu gösterir belge örneği,
- e) Merkezde kullanılacak bilgisayar destekli testleri kullanabilmek için yetkilendirilmek istenen psikoloğun bu Cetvelde tanımlanan özellikleri içeren eğitimi aldığına dair belge (Merkezde çalışacak psikologların birden çok olması durumunda herbiri için ayrı belge istenir).

Belgeleri tam ve geçerli olan başvuru sahibine ait merkez, il sağlık müdürlüğü elemanlarınca, başvuru tarihinden itibaren en geç 1 ay içerisinde bu Yönetmelikte tanımlanan usul ve esaslara uygun olup olmadığı yönünden yerinde denetlenir. Uygun bulunduğu takdirde işyerine (örnekleri bu Cetvelde yeralan) Psiko-teknik Değerlendirme Merkezi Çalışma Uygunluk Belgesi ve başvuruda beyan edilen psikoloğa (ya da psikologlara ayrı ayrı olmak üzere) Psiko-teknik Değerlendirme Uygulama Yetki Belgesi düzenlenir.

Bilgisayar Destekli Psiko-teknik Değerlendirme Testlerin Türkiye Toplumuna Özelliklerine Göre Hazırlanmış Norm Çalışmasına Sahip Olduğunun Belgelenmesi

Bu Cetvelde tanımlanan yetenek alanları için geliştirilmiş bilgisayar destekli psiko-teknik değerlendirme testlerinin merkezlerde sürücülere uygulanmadan önce Türkiye toplumu özelliklerine göre hazırlanmış norm çalışmasına sahip olması esastır. Norm çalışması, söz konusu psiko-teknik değerlendirme amaçlı test sistemlerini geliştiren kuruluş tarafından gerçekleştirilir. Ancak, söz konusu norm çalışmasının özelliklerinin alan ile ilgili meslek kuruluşunca oluşturulacak bilimsel kurul tarafından onaylanmış olması gereklidir. Onay belgesine sahip olmayan test sistemleri Türkiyede kullanılamaz.

Psiko-teknik Değerlendirme Uygulama Eğitiminin Özellikleri

Bilgisayar destekli psiko-teknik değerlendirme uygulama eğitimleri, psiko-teknik değerlendirme amaçlı kullanılan test sistemlerini geliştiren kuruluş tarafından gerçekleştirilir. Ancak, aşağıda temel özellikleri belirtilen eğitim programına ait müfredat ve eğitim yapısının alan ile ilgili meslek kuruluşunca onaylanmış olması gereklidir.

- a) Sürücünün bu Cetvelde sayılan herbir yeteneğini ölçmeye yönelik geliştirilen bilgisayar destekli test sistemlerinin kullanılması ve uygulanması,
- b) Herbir test sonucu elde edilen bulguların belirlenmiş normalara göre değerlendirilmesi.

Psiko-teknik Değerlendirme Merkezlerinde Tutulması Gereken Kayıtlar

Merkezlerde test süreçlerinin takibi, arşivleme ve denetleme amaçları ile aşağıdaki kayıtların ve belgelerin bulundurulması zorunludur.

- a) Psiko-teknik Kayıt Defteri: Psiko-teknik değerlendirme yaptırmak üzere merkeze başvuran sürücülerin kimlik bilgilerini ve raporun bir örneğini aldıklarına dair imzalarını içeren defterdir (Defteri İl sağlık müdürlüğünce onaylandıktan sonra kullanılır).
- b) Psiko-teknik Değerlendirme Raporları Dosyası: Sürücülere uygulanan psiko-teknik değerlendirmeye ait bilgisayar çıktılarının ve rapor örneklerinin saklandığı dosyadır.
- c) Denetim Defteri: İl sağlık müdürlüğü elemanlarının (ve var ise ilgili meslek kuruluşunun görevlendirdiği elemanlar ile işbirliği halinde) en az yılda 1 kez olmak üzere yapacağı denetim sonuçlarının kaydedildiği defterdir (Defter il sağlık müdürlüğünce onaylandıktan sonra kullanılır).

Psiko-teknik Değerlendirmede İncelenecek Sürücü Özellikleri

Psikoteknik değerlendirmede sürücü özelliklerinden aşağıda belirtilen yetenekler bu amaçla geliştirilmiş bilgisayar destekli testler aracılığı ile ölçülür;

1) Zihinsel Yetenek ve Beceriler

A) Dikkat: Dikkat; algılama sürecinin testin içeriğini oluşturan çeşitli uyaranlar arasında, sadece test kapsamında kritik uyaran olarak belirlenmiş olanlar üzerine yönlendirilmesi, sık aralıklarla ve sürekli olarak gelen bu kritik uyaranların seçici algılama ile fark edilmesi sürecinde incelenmelidir. Dikkat düzeyini ölçmek üzere geliştirilmiş testler aşağıdaki özellikleri taşımalıdır:

1) Dikkat, “performans hızı”, “performans kalitesi” ve “performanstaki tutarlılık” değişkenleriyle değerlendirilmeli ve dikkat düzeyi, bu üç değişkenin bileşkesi dikkate alınarak sayısal olarak ifade edilmelidir.

Kullanılacak dikkat testinde veri elde edilmesi gereken kriterlerden, performans kalitesi, görevin ne kadar hatasız yerine getirildiğini göstermelidir ve sunulan kritik uyarılardan kaç tanesine doğru tepki verildiği ile ölçülmelidir. Dikkatin yoğunlaştığı ortamlarda fark edilen uyarılara dört farklı tepki verilebilir. Bunlardan, atlanan uyarıların ve yanlış alarm tepkilerinin fazla olması dikkat düzeyindeki düşüklüğü göstermesi nedeniyle, ayrıca sayısal olarak ifade edilmelidir.

TEPKİ	Evet	Hayır
Kritik uyarının VAR OLDUğU koşul	Doğru	Atlanan
Kritik uyarının VAR OLMADIğI koşul	Yanlış Alarm	Negatif Doğru

2) Performans hızı, test kapsamında kritik uyarıların kaç saniye içinde fark edildiği üzerine kurulu olmalıdır. Kritik uyarıların tümüne verilen tepkilerin hızının öncelikle medyan değeri veya aritmetik ortalaması açısından değeri verilmelidir.

3) Performans hızı ve kalitesi hakkındaki iki bulgu ilişkilendirilerek norm grubu ile karşılaştırılmalıdır. Bu karşılaştırmanın "Performans hızı/ Performans Kalitesi Diagramı" olarak grafiksel özeti, bilgisayar tarafından yorumlamada kolaylık sağlamak için hazırlanmalıdır. "Kontrollü ve tepkisel çalışma tarzı", yavaş ve hatasız performans ile tanımlanmalı; "düşünmeden hareket edilen tarz" ise, hızlı ama hatalı tepkiler ile karakterize edilmelidir.

4) Bir dikkat testinden geçerli ve güvenli bir sonuç alabilmek için test en az 10 dakika sürecek şekilde yapılandırılmış olmalıdır. Performanstaki tutarlılık, dikkat düzeyinin bu süre içinde ne düzeyde değişim gösterdiği üzerine kurulmalıdır ve tepkilerin zaman içindeki dağılımı grafiksel olarak ifade edilmelidir.

5) Görüş alanı açısından dikkat düzeyini yorumlayabilmek için, testte verilen uyarılardan seçilmesi gereken uyarılar bilgisayar ekranı üzerinde dört görüş alanı üzerinde dağılmalı ve atlanan veya yanlış tepki verilen uyarıların nerede yoğunlaştığı incelenebilmelidir.

B) Anlama ve Değerlendirme (Muhakeme) Yeteneği: Anlama ve değerlendirme yeteneği, analitik düşünce becerisinin kullanıldığı, olgulara ilişkin ipuçlarından anlamlı sonuçlar çıkarma ve olgular arasındaki bağıntıları sağlayan prensipleri anlayabilme süreci üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir.

1) Sözel olmayan testler ile ölçülmelidir.

2) Farklı yaş, eğitim düzeyleri için norm grupları oluşturularak bilgisayar tarafından otomatik karşılaştırması yapılabilir.

3) Sorular muhakeme yeteneğini ölçebilecek kadar istatistikî açıdan yeterli sayıya sahip olmalıdır. Sorular zorluk derecelerine göre gruplanmış olmalı ve bunların dağılımı, test geneline rastgele ancak eşit sayıda olmalıdır. Böylece, kişinin aynı test içinde muhakeme yeteneği açısından çıkabileceği en yüksek düzey gözlenebilir.

4) Aynı testin, daha yüksek eğitim düzeyleri için ya da standart testte en yüksek performansı göstermiş kişilere gerektiğinde uygulanmak üzere gelişmiş versiyonlarının bulunması gereklidir.

C) Hız ve Mesafe Algılama: Hareket halindeki objelerin hareket hızlarının ve hedefe olan uzaklıklarının tahmin edilebilmesi üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir.

1) Testte, hareket hızı ve hedefe uzaklığı değişken olan bir obje olmalı ve bu özellikleri kişinin ne kadar iyi gözlemleyebildiği incelenmelidir.

2) Yetenek hakkında kesin bir yargıya varabilmek için, testi oluşturan soru/deneme sayısı yeterli olmalı (en az 20, en fazla 30 deneme) ve her denemede gösterilen performans birbiriyle tutarlı olmalıdır.

3) Kişinin tahminlerinde kendisini ne kadar riske attığı, hız ve mesafe algılamasının operasyonel tanımı olarak alınmalı ve grafiksel olarak ifade edilebilir. Sürücülerin tehlikeden uzak kalacak şekilde temkinli davranışlarını gösteren bir performans sergilemesi esastır.

D) Geniş Görüş Alanı İçinde Uyarı Fark Etme: Geniş görüş alanı içinde uyarı fark etme becerisi, 140 derecelik görüş alanı içinde, kişinin uyarıları en uzak hangi noktada fark ettiği ve fark ettiği anda doğru tepkiler verip vermediği üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir.

1) Her iki göz için, geniş görüş alanı içinde uyarı fark etme becerisini ölçmek üzere özel olarak geliştirilmiş bir test enstrümanı ile, başın sağ ve sol ekstrem yanlardan gelen ışıklı uyarıların hangi açısal değerlerde fark edildiği ölçülmelidir.

2) Bu beceriyi ölçen testlerin yapısı gereği, kullanılacak testte, kişinin dikkatini sadece görüş alanı dışındaki uyarılara yoğunlaştırmasını engellemek üzere, görüş alanı içinde bir başka görev ile ilgilenmesi sağlanmalıdır. Böylece, görüş alanı içinde yoğunlaşma noktası olarak adlandırılabilir yerde bir iş ile uğraşırken, sağ ve soldan gelen farklı uyarıların ne hızla fark edildiği ve iki farklı görevin kişi tarafından karıştırılarak tepkilerini olumsuz yönde etkileyip etkilemediği ölçülmelidir.

E) Şekil Algılamada Görsel Süreklilik: Şekil algılamada görsel süreklilik, şekil algılamasında seçici davranmayı sağlayan kriterleri sürekli takip etme becerisini ve bu kapsamda verilen tepkilerin hızını dikkate alan bir test ile ölçülmelidir.

1) Şekil algılama testi trafik ortamına doğrudan ilişki sağlamak açısından trafik işaretlerinden oluşmalıdır.

2) Trafik işaretlerini belirli bir prensibe göre takip etme ve seçme süreci yaratılmalıdır. Bu seçici kriter bir trafik işareti ile bir rakam arasındaki bağıntının kurulması şeklinde yapılandırılmalıdır.

3) Görsel sürekliliği değerlendirmek için, test 30 ila 40 denemeden oluşmalıdır.

4) Testin toplam kaç dakikada bitirildiği, belirli bir işaretin kaç saniyede fark edilerek tepki verildiği ölçülmelidir.

5) Toplam zamanın kısa ya da uzun olması, algılama hızı ile basit ve somut olguların ne kadar kolay kavranabildiğini göstermelidir.

2) Psikomotor Yetenek ve Beceriler

A) Tepki Hızı: Uyarının fark edilmesi ile tepkinin ortaya konulması arasında geçen zaman tepki hızı olarak değerlendirilmelidir.

- 1) Tepkiye karar verilmesi (karar verme hızı) ile tepkinin gösterildiği (motor tepki hızı) zaman ayrı ayrı incelenmelidir.
- 2) Tepkilerin ne kadar hızlı olduğu kadar, ne kadar doğru olduğu da incelenmelidir. Bu amaçla farklı görsel ve akustik uyaranlar sunulmalı, tepkiler eller ve ayaklarla verilmelidir. Hangi uyarana hangi tepkiyi vereceği belirlenerek bu kapsamda performans kalitesi incelenmelidir. Sunulan uyaranlara verilen tepkiler, tepki matrisi şeklinde sunulurken, hatalı tepkilerin yoğunlaştığı uyaranlar gözlenmelidir.
- 3) Uyaranların sunum hızı, yavaştan daha hızlıya doğru farklı alttestler halinde düzenlenmeli ve uyaran sunum hızındaki değişikliklere kişinin ne düzeyde uyum sağlayabildiği incelenmelidir.
- 4) Uyaranlara verilen doğru tepkiler, yanlış tepkiler, atlanan uyaranlar ve geç tepkiler grafiksel olarak ifade edilmelidir.

B) Koordinasyon Düzeyi: Koordinasyon, bir görev yerine getirilirken doğru tepkilerin verilebilmesi için, aynı anda farklı uzuvların hareketlerinin uyumlandırılma düzeyi ile ölçülmelidir.

- 1) Küçük bir alan içerisinde kişinin el ve parmak hareketlerinde gösterdiği koordinasyon, sürat ve doğruluk incelenmelidir. Performans kalitesi, teste kullanılacak kontrol kolunun, düğmesinin ya da direksiyonun iki elin eşgüdümüyle hareketiyle kontrol edilmesi, bir hedefe yönelik olarak konumun tutulabilmesi ve kişinin çevresel uyaranları da dikkate alarak konumunu koruyabilmesi ölçülmelidir. Performans kalitesi, hedeften sapma düzeyi (hata yüzdesi) olarak ifade edilmelidir.
- 2) Görsel bir uyaranın büyüklüğü, biçimi, hızı ve yönüne ilişkin görsel bilgilerin doğru motor faaliyete çevrilebilme düzeyi incelenmelidir. Ayakların ve ellerin doğru yerlerde kullanılması gerekir.
- 3) Testin ileri aşamalarında, dikkat dağıtıcı uyaranlara karşı dahi koordinasyonun korunup korunmadığı incelenmelidir. Dikkat dağıtıcı uyaranlara bağlı hedeften sapma düzeyi ölçülebilmelidir.
- 4) Performansta tutarlılık, test sürecinde, her denemede performansta iyileşme kaydedilip edilmediği açısından belirlenmelidir. Deneyimden yararlanarak, belirli prensiplere bağlı kalarak vücut fonksiyonlarını kontrol altında tutmayı öğrenebilmek sürücülük için esastır. Bu gelişim grafik göstere olarak ifade edilmelidir.
- 5) Her denemenin ne kadar sürede tamamlandığı, performans hızını belirleyecek şekilde ölçülmelidir.

Psikoteknik Değerlendirmede Kullanılan Test Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Kullanılan test sonuçlarının değerlendirilmesinde herbir test başlığı altında aşağıda belirtilen ölçütler dikkate alınır;

Dikkat

- 1) Türkiye normuna göre, 40'nci yüzdeler dilimden daha düşük puan alanların dikkat düzeyi düşük kabul edilir.
- 2) Yanlış alarm ve atlanan uyaranlar, test sunum alanı içinde belirli bir bölgeye (sağ ve sol ekstrem noktalar gibi) yoğunlaşmış olmamalıdır. Sağ ve sol ekstremde yoğunlaşma

gözlendiğinde, geniş görüş alanı içinde uyaran fark etme testi sonuçları ile birlikte yorum yapmak gerekir.

3) Seçici dikkate bağlı tepki hızı 1.50 saniyeden daha fazla zaman almamalıdır.

4) Performansın tutarlılığını gösteren grafik bulguda, tepki hızları arasındaki standart sapma puanı çok yüksek olmamalı, uyarıların bulunduğu sunum alanına göre tepki hızları çok fazla değişkenlik göstermemelidir.

5) Performans hızı ile kalitesi arasındaki ilişkiyi özetleyen grafikte, kişinin yer alacağı karşılaştırmalı grup "hızlı ve hatasız" ya da "yavaş ve hatasız" kategorilerinde olmalıdır. "Hızlı ve hatalı" kategorisindeki kişiler risk teşkil eder.

Anlama ve Değerlendirme (Muhakeme) Yeteneği

1) Muhakeme düzeyi orta öğrenim düzeyindeki kişiler için %35'in altında olmamalıdır.

2) Muhakeme düzeyi, yüksek öğrenim düzeyindeki kişiler için %85'in altında olmamalıdır. %85 ve üzeri düzeyde performans gösteren kişileri testin "gelişmiş" versiyonu uygulanır. Bu versiyondaki başarı düzeyi ise % 50'nin altında olmamalıdır.

Hız ve Mesafe Algılama

1) Hız ve mesafenin algılanması, verilen kritik seviyeden en fazla % 30 sapma göstermelidir. Daha yüksek sapmalar risk teşkil eder.

2) Algılamada erken tepki verilmesi esastır. Sürücülerin tehlikeden uzak kalacak şekilde temkinli davrandıklarını gösteren bir performans sergilemesi gerekir.

3) Tepkilerin her denemede bir tutarlılık göstermesi, hız ve mesafe algılama yeteneğinin yorumlanması için temel teşkil eder. Tahminler arası standart sapma yüksek olmamalı ve yoğunlaşma erken tahmin ya da geç tahmin yönünde olmalıdır.

Geniş Görüş Alanı İçinde Uyaran Fark Etme

1) 140 derecelik görüş alanı içinde, görsel alan ile yoğunlaşılan nokta arasındaki uzaklık milimetre cinsinden ve açısal değer olarak ölçülmelidir.

2) Görsel alan dışından gelen uyarılara verilen tepkilerin hızı 2.00 saniyeden yüksek olmamalıdır.

3) Yoğunlaşma noktasında sunulan, yanıltıcı uyarılara tepki verilememelidir. Yanıltıcı uyarılara verilen tepkiler hatalı tepki olarak değerlendirilir; bunların sunulan kritik uyarılara oranı %40'dan yüksek olmamalıdır.

Şekil Algılamada Görsel Süreklilik

1) Testin tamamlanma süresi norm ortalamasının altında olmamalıdır.

2) Her işarete ortalama 90 saniyede tepki verilmelidir. 1 dakikanın üzerindeki bir sürede algılamanın gerçekleşmesi, kişinin şekle en az 5 kez baktığını ancak algılamanın gerçekleşmediğini gösterir.

3) Test genelinde bu sürenin tutarlı akışı, sürekli dikkatin göstergesidir.

4) Trafik işaretiyle aynı olmayan bir düğmeye basılarak tepki verilmesi hatalı cevap olarak değerlendirilmelidir. Hatalı tepkilerin test genelindeki uyarılara oranı %20'yi geçmemelidir.

Tepki Hızı

1) Ölçümlerde 1.50 saniyeden daha uzun sürede verilen tepkiler geç tepki kabul edilir ve sürücünün tepki hızının düşük olduğunu gösterir.

2) Doğru tepkilerin, fark edilmesi gereken kritik uyaranlara oranı ortalama olarak %50'nin altına düşmemelidir.

3) Sunum aralıkları dar olan testlerde atlanan uyaranların oranı, hatalı tepkilerin oranından daha yüksek olmamalıdır. Performans kalitesi, geç olsa da doğru tepki verilmesi, yetişilemeyen yerde uyaranın atlanması ile belirlenir.

Koordinasyon Düzeyi

1) Dikkat dağıtıcı olarak verilen uyaranların kişinin tepkisel tutarlılığını bozmaması gerekir. Yanıltıcı uyaranlara verilen tepkiler yanlış tepki olarak kabul edilir ve kabul edilebilirlik sınırı %40'dır.

2) Hedefte sapma düzeyi (hata yüzdesi) %40'ı geçmemelidir.

3) Koordinasyon faktör puanı norm grubunun %50'lik diliminde yer almalıdır.

4) Grafikselleştirilmede, her denemede testi tamamlama süresi giderek daha kısalmalı ya da aynı kalmalıdır. Performans kalitesi tutarlı şekilde iyileşme göstermelidir.

Psiko-teknik Değerlendirmede Kullanılacak Testlerin Genel Özellikleri

Psikoteknik değerlendirme sürecinde, uluslararası psikometrik standartlara sahip testler kullanılmalıdır. Bu standartlar aşağıda şunlardır;

a) Nesnellik: Test maddelerine verilecek yanıtların belirli olması ve puanlamada belirli ölçütlerin kullanılması, bu özelliğe göre, hazırlanacak bir soruya verilmesi gereken yanıtların son derece belirgin olması, sorunun cevabının tartışmalı olmaması.

b) Puanlama: Puanlama yönteminin standart olması, objektif sonuçlar elde edilebilmesi için, kişisel yorumu en aza indirmiş olması.

c) Geçerliliğin yüksek olması: Ölçüm aracının ölçmek istediği şeyi hiç şaşmadan doğru olarak ölçmesi, testin kullanım amacına uygun olması, doğru seçilmiş bir test olması.

d) Güvenilirliğinin yüksek olması: Testin ölçtüğü nesne ya da özelliği her uygulandığında aynı duyarlılıkla ölçmesi, tutarlı ve kararlı olması.

e) Kapsamlı olması: Testin ölçülen konunun genelini iyi bir şekilde kapsamaması.

f) Ayırt edici olması: Bir özelliğe sahip olan kişi ile olmayanı, yeteneği çok yüksek olan ile olmayanı birbirinden ayırt edebilmesi.

g) Kullanışlı olması: Kolay uygulanabilir, kolay anlaşılabilir ve puanlanabilir olması.

h) Uyarılma: Türkiye toplumuna uyarılmasının yapılmış olması.

i) Standardizasyon: Farklı norm grupları için standardizasyonunun yapılmış olması. Testlerin kullanım amaçlarına göre, yorumlarda kullanılmak üzere, cinsiyet, yaş, eğitim, meslek, fiziksel ve psikolojik rahatsızlığa sahip kişileri içeren gruplara testlerin uygulanarak, ortalama puanların ve puan dağılımlarının belirlenmesi.

j) Bilgisayar Destekli Testler olması: Testlerin sunumu, puanlaması, yorumlanmasının bilgisayar aracılığıyla yapılması.

Bilgisayar Destekli Test Sistemlerinin Özellikleri

Bilgisayar destekli test sistemleri aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır;

a) Psikolojik yetenek, beceri ve kişilik testlerinin, teste katılanlara, bilgisayar ekranında veya bilgisayara bağlı yan gereçler ve paneller aracılığıyla sunulması,

b) Teste katılan kişiye ait tüm veri ve bulguların otomatik olarak bilgisayara kaydedilmesi,

c) Uygulamada standardizasyon sağlanması,

- d) Test yönergelerinin standart olması,
- e) Deneme aşamalarının standart sürede, adayın testi çok iyi anlamasını sağlayacak uzunlukta olması,
- f) Test sorularının sunumunu eksiksiz sağlaması,
- g) Uygulayıcıya en az ihtiyaç olmasını sağlayacak düzeyde bir otomasyona sahip olması,
- h) Test sonuçlarının standart formata sahip raporlar halinde, bilgisayardan otomatik olarak alınması,
- i) Test bulguları ile oynanmasını engelleyen bir denetim mekanizmasına sahip olması (bulguların olumlu ya da olumsuz yönde değiştirilmesi ihtimaline karşı bir koruma sağlaması),
- j) Testlerin kullanım amacına göre çeşitli versiyonlarının yaratılmasına imkan vermesi (yaş, ehliyet tipi, eğitim gibi çeşitli sürücü gruplarına özel testlerin kullanılmasına imkan vererek, adil bir sistem yaratılması),

Psiko-teknik Değerlendirme Test Sonuçları

Psikoteknik değerlendirme uygulamasını takiben test sonuçlarını içeren standart formattaki bilgisayar çıktısı alınır. Bu formatta aşağıdaki bilgiler yer almalıdır;

- a) Testlerde yer alan her soruya ya da her uyarana verilen cevap ve tepkiler tek tek ve test bütününde değerlendirilmelidir.
- b) Ölçümü yapılan yeteneğe ilişkin performansın kalitesi, tutarlılığı ve hızı ayrı ayrı belirtilmelidir.
- c) Her yeteneğe ilişkin rapor ayrı olmalıdır.
- d) Yorum yapma gereğini en aza indirmek üzere, testte elde edilen puanın norm grubu ile otomatik olarak karşılaştırmasını yapmalıdır. Norm grubu ise, Türkiye genelinden elde edilmiş tek bir norm grubu olmalı ve ifadesi Persentil ve T değeri üzerinden olmalıdır.
- e) Raporlarda elde edilen verilerin grafik ifadesi de raporlarda yer almalıdır.

Psiko-teknik Değerlendirme Raporu

Test sonuçlarını içeren standart formattaki bilgisayar çıktısından kişiye uygulanan her test sonucundan elde edilen bulguların bir arada özetlendiği aşağıda özellikleri tanımlanan Psiko-teknik Değerlendirme Raporu düzenlenir.

Psikiyatri uzmanına iletilmek üzere, sekiz bölümden oluşan Psiko-teknik Değerlendirme Raporu düzenlenir. Bu raporun ilk 7 bölümünde sırasıyla bu Cetvelin “Psiko-teknik Değerlendirmede İncelenecek Sürücü Özellikleri” bölümünde yer alan her bir özelliğe yönelik uygulanan testlere ilişkin bulgu ve değerlendirmeler tanımlanır. Her bir özellik için; kullanılan test, bu test sonucu elde edilen değerler, değerlerin testin norm çalışması ile karşılaştırıldığında değerlendirme açısından ne ifade ettiği ve kişinin söz konusu yetenek düzeyi ile sürücülüğe devam etmesinde risk olup olmadığı belirtilir.

Raporun sekizinci ve son bölümünde ise; kişinin yedi alandaki yeteneğini ölçen testlerin bütünü sürücülük açısından değerlendirilerek, kişinin tüm yetenek alanlarındaki düzeyleri ile sürücülüğe devam etmesinde risk olup olmadığı belirtilir.

Psiko-teknik Değerlendirme Süresi

Sürücülere uygulanacak psiko-teknik değerlendirmenin asgari süresi 1 saattir.

Psiko-teknik Değerlendirme Ücreti

Özel ve resmi kuruluşlarda sürücüler için uygulanmakta olan psiko-teknik değerlendirme asgari ücreti, değerlendirmenin uygulandığı ilin il sağlık müdürlüğü tarafından, o ildeki uygulayıcıların ve ilgili meslek kuruluşunun görüşü alınarak, il umumi hıfzıssıhha kurulu kararı ile belirlenebilir. Asgari ücret belirlenmesindeki amaç haksız rekabet oluşmasının engellenmesi ve hizmet kalitesi standardının korunmasıdır.

Psiko-teknik Değerlendirme Merkezlerinin Denetimi

Psiko-teknik değerlendirme merkezlerinin bu Yönetmelikte tanımlanan usul ve esaslara uygun olarak hizmet sunmalarının sağlanması amacıyla, diğer kurum ve kuruluşların denetim hakları saklı kalmak kaydıyla, il sağlık müdürlüğü elemanlarınca yılda en az 1 kez denetlenmesi esastır. Denetimler, asli sorumluluk il sağlık müdürlüğünde olmak üzere, ilgili meslek kuruluşunun işbirliği halinde yürütülür.

Psikiyatri Uzmanı Muayenesi

(Değişik fıkra:RG-21/3/2012-28240) Psikiyatri uzmanı muayenesinde, öncelikle 26/9/2006 tarihli ve 26301 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmeliğin “Ruh ve sinir hastalıkları muayenesine ilişkin esaslar” başlıklı 9 uncu maddesinde belirtilen esaslara ek olarak, psiko-teknik değerlendirme raporunda yer alan bulguları dikkate alarak, kişinin; algılama, muhakeme etme, karar verme ve tepki verme ile ilgili bilişsel özelliklerinden araç kullanmasını engelleyecek ya da tehlikeli araç kullanmasına yol açabilecek özelliklerinin olup olmadığını araştırır.

Muayene sonucunda, psikiyatri uzmanı; psiko-teknik değerlendirme raporu ve psikiyatri muayenesinden elde ettiği bulguları birlikte değerlendirerek kişinin sürücü belgesinin geri verilmesinde sağlık şartları açısından sakınca olup olmadığını düzenleyeceği raporda belirtir.

T.C.
..... VALİLİĞİ
SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
PSİKO-TEKNİK DEĞERLENDİRME MERKEZİ
ÇALIŞMA UYGUNLUK BELGESİ

İŞYERİNİN :

Adı :

Adresi :

İŞYERİ SAHİBİNİN :

Adı ve Soyadı :

Ünvanı :

UYGUNLUK BELGESİ

Tarih :

Numarası :

Yukarıda adı ve adresi belirtilen Psiko-teknik Değerlendirme Merkezinin, Psiko-teknik Değerlendirme Uygulama Yetki Belgesine sahip kişi yada kişilerin sorumluluğunda faaliyet göstermesi il sağlık müdürlüğüne uygun görülmüştür. Bu belge Karayolları Trafik Yönetmeliğine istinaden düzenlenmiştir.

imza ve mühür

T.C.
..... VALİLİĞİ
SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
PSİKO-TEKNİK DEĞERLENDİRME
UYGULAMA YETKİ BELGESİ

İŞYERİNİN :
Adı :
Adresi :
PSİKOLOĞUN :
Adı ve Soyadı :
Baba Adı :
Doğum Yeri ve Yılı :
Ünvanı :
Mezun Olduğu Okul :
Diploma Tarih ve Numarası :

YETKİ BELGESİ

Tarih

Numarası

Yukarıda açık kimliği belirtilen Psikoloğun, belirtilen Psiko-teknik Değerlendirme Merkezinde, Psiko-teknik Değerlendirme Uygulamaları yapması il sağlık müdürlüğünce uygun görülmüştür. Bu belge Karayolları Trafik Yönetmeliğine istinaden düzenlenmiştir.

imza ve mühür

[YÖNETMELİĞİN EKLERİNİ GÖRMEK İÇİN TIKLAYINIZ](#)

- (¹) 9/6/2008 tarihli ve 26901 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle değiştirilen bu maddenin beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onbirinci fıkraları, 1/6/2010 tarihinde yürürlüğe girer.
- (²) 9/6/2008 tarihli ve 26901 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle değiştirilen bu satır 1/6/2010 tarihinde yürürlüğe girer.
- (³) 18/5/2007 tarihli ve 26526 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelikle değiştirilen bu ekler söz konusu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girer.
- (⁴) 9/6/2008 tarihli ve 26901 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan bu değişiklikler, 1/1/2009 tarihinde yürürlüğe girer.
- (⁵) 18/5/2007 tarihli ve 26526 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklikle bu maddenin başlığı metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.
- (⁶) 21/3/2012 tarihli ve 28240 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle değiştirilen (1) Sayılı Cetvelin “C) HUSUSİYETLERİNE GÖRE ARAÇLARDA BULUNDURULACAK TEÇHİZAT” bölümünde bulunan “Geri yansıtıcı şerit”e ilişkin kısmı yayımı tarihinden itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girer.
- (⁷) Danıştay Sekizinci Dairesinin 19/1/2011 tarihli ve 2007/8946 Esas – 2011/150 Karar sayılı kararı ile bu Yönetmeliğin 97 nci maddesinin (c) bendinin 4 numaralı alt bendindeki “Bu bendin (1) numaralı alt bendinde belirtilen teknik özelliklere sahip olmayan cihazlarla yapılan ölçümlere vaki itirazlar ile mütecaviz davranışlarda bulunulması veya cihazla ölçüme mukavemet gösterilmesi gibi durumlarda; sürücüler adli tıp kurumu, adli tabiplik veya Sağlık Bakanlığına bağlı resmi sağlık kuruluşlarına olay anından itibaren en geç iki saat içerisinde sevk edilerek” ibaresi iptal edilmiştir.